Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

IX E 280

IX E 89

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

0591

Digitized by Google

3104
B6

Digitized by Google

Digitized by Google

STAATKUNDIGE
HANDELINGEN.

Digitized by Google

Digitized by Google

[redacted]

STAATKUNDIGE HANDELINGEN

VAN DE

Londensche Conferentie

IN DE ZAKEN VAN

HOLLAND EN BELGIË;

TER OORZAKE VAN DEN

BELGISCHEN OPSTAND

IN

1830, 1831.

DOOR

F. J. HALLO,

SCHRIJVER VAN DE BIJDRAGEN TOT, OF HET VERVOLG OP DE GESCHIEDENIS DER NEDERLANDEN.

TE AMSTERDAM, BIJ
H. MOOLENIJZER.

1831.

Digitized by Google

Koninklijke
Bibliotheek
te 's Hage.

Digitized by Google

VOORREDE.

De ondankbare Belgische opstand tegen de vaderlijke regering van WILLEM I, *Koning der Nederlanden, heeft in het Europesche statenstelsel, ten gevolge van de tusschenkomst der Hoven Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruissen en Rusland, eene groote verandering gebragt. Eene verandering, welker verwezenlijking reeds te voorzien was, bij de verbindtenis van België aan de oude Vereenigde Nederlanden, zoo zeer in het vermeende belang van Europa vastgesteld.*

Het doel dezes werks is, alleen de handelingen der vijf Mogendheden, vertegenwoordigd bij de Conferentie van Londen, in het

Digitized by Google

licht te stellen, en daarbij de Staatsstukken, waaronder de Protokollen, daartoe betrekkelijk, te bezigen. Van de gebeurtenissen door den opstand der Belgen ontstaan, waarbij de wapenen gebezigd werden, en van die, welke niet in onmiddellijke aanraking staan met de Staatkundige Handelingen der Conferentie, zal dus geene melding gemaakt worden.

De geschiedenis van den Belgischen opstand, gekenmerkt door schandvolle gebeurtenissen, levert een ruim veld ter afgetrokkene bespiegeling op. Iedere gebeurtenis, van dien aard, bevat de aanleiding daartoe in zich zelve. Die gebeurtenissen in dit werk te doen voorkomen, zoude dus het doel van hetzelve verminken. Daarom heb ik mij bepaald, alleen tot de te boekstelling van de Staatstukken, dewelke, ofschoon onafscheidelijk van de geschiedenis, geheel op zich zelven kunnen worden beschouwd.

Eene afzonderlijke uitgave, is zeker voorhen, die met de verschillende gebeurtenissen,

Digitized by Google

ontstaan door dien opstand, bekend zijn, belangrijk; te meer, dewijl eene zoodanige uitgave vathaar is voor het vermijden van wijdloopigheid in het vermelden van alle gebeurtenissen dien meer gemelden opstand aangaande. Hierop opmerkzaam, en aangemaand door den Uitgever, om zoodanig werk over de Staatsstukken der Londensche Conferentie te leveren, besloot ik tot de vervaardiging van hetzelve. Dat hierin tevens de Staatkundige Handelingen der Nederlandsche Regering en die der Belgische gezagvoerders zullen voorkomen, behoeft bijna geene melding; dewijl dezelve, alhoewel ondergeschikt, vaak eene leiding in de besluiten en voorstellen der Conferentie voortbragten.

Ik heb hierin getracht tevens al die ophelderingen te voegen, die noodig zijn tot goed verstand van eene zaak, zoo belangrijk als van grooten invloed voor Nederland. Ook kwam het mij noodzakelijk voor, ofschoon alleen betrekkelijk de Staatsstukken handelende, de gebeurtenissen, die in de naauwste gemeenschap staan met die Staatsstukken, in hoofdtrekken te

Digitized by Google

melden. Eene korte schets van de oorzaak van, en de gebeurtenissen door den Belgischen opstand ontstaan, dienende tot eene inleiding van de Staatkundige Handelingen, gaat dus vóóraf. Verdere toelichting voor dit werk, geloof ik onnoodig te zijn, als nog deze, dat ik ter plaatse, waar zulks noodig was, van de handelingen der Oud-Nederlandsche volksvertegenwoordigers en derzelver denkwijze, omtrent het Belgische volk, gewag heb gemaakt en daarbij het gedrag des getrouw gebleven volks heb in aanmerking genomen.

DE SCHRIJVER.

Digitized by Google

STAATKUNDIGE HANDELINGEN

VAN DE

LONDENSCHE CONFERENTIE

IN DE ZAKEN VAN

HOLLAND EN BELGIË.

VOORAFGEGAAN DOOR EENE SCHETS VAN DEN BELGISCHEN OPSTAND.

Reeds bij het aanvaarden van de kroon over *België* door WILLEM I, ontstond er in dat land groote tegenkanting, die, vooral bij het aannemen van de grondwet, ondervonden werd. Partijzucht, het ware verderf en ongeluk der staten, was reeds in dien tijd de oorzaak van die heillooze bedoelingen, welke bij verdere aanwas en ontwikkeling, de oproervlam uitbarsten, en het staatsgebouw, op regt en billijkheid gegrond, deed wankelen, en in *België* geheel omver wierp.

Ofschoon de tegenstreving der Belgische partij, de aanneming van de nieuwe grondwet — door den waardigen HOGENDORP ontworpen — niet konde beletten, dewijl dezelve in het *Oude Neder-*

Digitized by Google

land, des tijds de noordelijke gewesten van het koningrijk der *Nederlanden*, genoegzaam met eenparigheid van stemmen, aangenomen werd, en die partij daardoor, derzelver aangewende invloed zag te niet gedaan, hield dezelve evenwel niet op, hoewel in het geheim, krachtdadige middelen in het werk te stellen, die tot hun verderfelijk doel konden dienstig zijn.

Het genootschap *Opposition Clericonobiliaire*, bestaande uit de geestelijkheid en adellijke personen, was eene der hevigste aanstokers van het vuur der tweedragt. Hetzelve nam, na de aanneming der grondwet, den uiterlijken schijn van rust en tevredenheid aan, om in later tijd, zoo als uit de bewezene uitkomsten blijkt, hiermede voordeel te doen. Onder de eerste middelen, die hetzelve aanwende, om eenen algemeenen ingang te vinden, was, om deszelfs leden zoo veel mogelijk in openbare betrekkingen te dringen, ten einde alzoo het alléénbeheer *(monopolium)* van het openbaar onderwijs te verkrijgen. In *Frankrijk*, waar vaak de zetel der partijschappen is, bestond destijds een deel van datzelfde genootschap, onder den naam van *Frères de la doctrine Crétienne*. Een goed aantal der leden des genootschaps werd uit *Frankrijk* geroepen, en op verschillende punten in *België* verspreid. Deze broeders predikten in het belang van de congregatie (het genootschap) de leer der tweedragt; strooide daarvan het zaad, in de harten der kin-

Digitized by Google

deren van min gegoeden, die zij onder den naam van onderwijzers, bezochten; misleidden het min verlichte volk; hielpen bijzondere schoolinrigtingen bevorderen; en onderwierpen de vrouwenkloosters, die zich in *België* vermenigvuldigden, aan hunne leer.

Met de vereeniging aan het *Oude Nederland*, onder de regering van WILLEM I, was de grondslag gelegd geworden voor de verbetering van hunne zedelijke belangen, en ter voorziening hunner tijdelijke behoeften. Volstrekte vrijheid in godsdienst werd hun gegeven, en schoolinrigtingen werden door de Regering daargesteld, om de Belgische jeugd de weldaad der verlichting te doen deelachtig worden. Deze heilbevorderende maatregelen werden ondankbaar miskend: vrijheid van godsdienst werd als eenen onoverkomelijken berg opgeworpen; en de scholen, door het bondgenootschap, afbreuk gedaan.

Eenige jaren verliepen en de tegenovergestelde partij, de *Liberalen*, die onder de ijverigste bestrijders van het bondgenootschap behoorden, vonden reden tot misnoegen, jegens het Hooge Bestuur. — Verscheidene wetten van 1822, voornamelijk, die op het gemaal en geslacht, werden hiervoor als oorzaken in het midden gebragt, als ook het vestigen van den Hoogen Raad, (dit behoort tot de regten van de kroon,) in eene der Belgische steden.

Omstreeks dezen tijd nam de Regering maat-

Digitized by Google

maatregelen, om den invloed van het bondgenootschap op het openbaar onderwijs, te fnuiken. Hierdoor werd deze partij zeer verbitterd, dewelke zich vervolgens, de nog ontbrekende overeenkomst met het hof van *Rome* — die later tot stand werd gebragt — ten nutte maakte, om de onkundige volksmenigte onverdraagzaamheid in te boezemen. De *Liberalen* keurden echter de maatregel des Hoogen Bestuurs, omtrent het openbaar onderwijs, goed; doch deze goedkeuring kon niet opwegen tegen den reeds gevestigden weêrzin, die, ook bij die partij, tegen het bestuur des lands bestond. Alzoo had de Koning, twee, in *België* — het goede gedeelte der bevolking hiervan volstrekt uitgezonderd — zeer magtige vijanden te bestrijden.

Intusschen had, door de vereeniging met *Oud-Nederland*, — die alléén in het vermeende belang van *Europa*, na het verslaan des Franschen dwingelands, door de Mogendheden te *Weenen* in 1814 vereenigd, was daargesteld, zonder dat daarbij het verschil der zeden en gebruiken der beide volken werden in aanmerking genomen — zich de welvaart in de Belgische gewesten gevestigd. De koophandel en fabrieken bloeiden, en eenige Belgische hoofdsteden wedijverden weldra in pracht en vertier met de grootste van *Europa*. Daarentegen verergerde de toestand, in de Noordelijke Gewesten des rijks, wel niet, doch dezelve waren in verre na niet zoodanig bevoorregt als de Belgi-

Digitized by Google

sche handelplaatsen. De magtige handelstad, het schoone *Amsterdam*, werd nimmer uit den kwijnenden staat opgebeurd.

Bij al het goede, dat *België* genoot, hielden de partijen niet op den geest der aanmatiging, de bron, waaruit de volksopstanden vloeijen, voortdurend aan te kweeken. De overeenkomst met het hof van *Rome*, die nu tot stand kwam, was eene hinderpaal te meer voor de *Liberalen*. Het genootschap, dat onophoudelijk aan den ondergang van het staatsbewind in *België* had gearbeid, nam deze gelegenheid te baat, om zich met de *Liberalen* te verbroederen, ten einde tot het meergemelde doel te komen. Hoe ongelijksoortig deze vereeniging ook uit den aard der zaak zijn moest, kwam dezelve echter tot stand. In het jaar 1828 vestigde zich deze *Unie* (vereeniging) onder den misleidenden naam van *Association Constitutionelle*; met voorbehoud, voor ieder der partijen, om na de onderwerping van het staatsgebouw, het vorige standpunt te kunnen hernemen.

Nu waren alle banden verbroken en onmisbaar de grondslagen gelegd, tot het planten van de oproervaan, die der Belgen ondankbaar gedrag, jegens de weldadige regering des Konings, heeft in het licht gesteld. Van de vrijheid der drukpers, werd thans het losbandigste gebruik gemaakt. Al wat in de maatschappij heilig en dierbaar kan worden geacht, werd beschimpt en

Digitized by Google

verguisd. Onder al de voorwerpen, die hunnen euvelmoed ten onderwerp en speelbal stonden, behooren de leden der Oud-Nederlandsche volksvertegenwoordigers. Reeds vroeger ontstond in de tweede kamer der Staten-Generaal eene tegenkanting *(oppositie)* door de Belgische vertegenwoordigers in het midden gebragt, en werden vragen gedaan, omtrent de onbepaalde vrijheid van *onderwijs* en *drukpers;* het weder invoeren der jury; ministeriële verantwoordelijkheid, enz.; doch in 1828 en 1829 verspreidde zich deze oppositie buiten de kamer. Uit het rijk der zoogenaamde grieven, kwam thans een aantal *petitiën* (verzoekschriften), rijkelijk van onbeschaamdheid zwanger, te voorschijn.

Bij deze toedragt van zaken had eene briefwisseling plaats, tusschen een' aanstoker van den geest des kwaads, DE POTTER, en een' aanhanger van hem, THIELEMANS genaamd, die door den Koning buitengewoon beweldadigd was geworden. Met de verderfelijke *Unie* in overeenstemming, werden door hen pogingen tot omverwerping des staatsgebouws aangewend. Onder verscheidene benamingen kwam de koning en een aantal hooge staatsambtenaren, in die briefwisseling voor. Dezelve werd echter tijdig genoeg door het Bestuur ontdekt, en de zamengezworenen tot het heillooze doel verbannen. *Frankrijk* werd hunne schuilplaats, van waar zij, nadat men zich der wettige regering ontscheurd

Digitized by Google

had, wederkeerden, om in *België* eene niet onbelangrijke rol te spelen. De *Unie* bleef, na de verbanning dezer oproerigen; met ijver werkzaam, om het voorgestelde doel te bereiken. Het voorregt, aan ieder' ingezetenen door de grondwet gewaarborgd, om, namelijk, zijne wenschen, omtrent zaken van algemeen belang, te uitten, of zich over eene of andere handeling te beklagen, werd door hen nu schandelijk misbruikt.

Tot uitvoering van hunne ontwerpen, en om de hooge regering te bedriegen, werd de volksmenigte te hulp geroepen, om herstelling van grieven te erlangen. Ofschoon deze anders rustige lieden, er niet aan gedacht zouden hebben, om kwaad te stichten, boden deze de behulpzame hand. Hun weinig of in het geheel geen kennisdragen van jury en ministeriële verantwoordelijkheid, werd aangevuld door de verzekering van de zendelingen, met de zielenzorg anders belast, dat dit de handhaving der Roomsch-Katholijke godsdient ten doel had; de vermindering op de belasting; de afschaffing van de landmilitie, of van den impost op het geslacht en gemaal; enz. Een aantal van deze zoogenaamde petitiën, werd, vooral in 1829, bij de tweede kamer der Staten-Generaal ingeleverd. Verscheidene onbeschaamd ingebragte verzoeken werden, om des vredes wille, ingeschikt en aangenomen, zoo als de afschaffing van den impost op het ge-

Digitized by Google

maal; de intrekking van het verbod, om de Fransche taal in de Vlaamsche gewesten te gebruiken; de meestmogelijke vrijheid geven aan de drukpers, enz. De nog overgebleven verzoeken en aanmaningen, die als grieven in het midden waren gebragt, zouden in de eerstvolgende vergadering van October 1830, overwogen worden. Doch even als in eene beperkte maatschappij wordt de kwaadwillige en ondankbare, veelal noch door weldaden, noch door voorregten teruggebragt van de voortzetting zijner verderfelijke beginselen, even zoo waren al deze bevredigende middelen, door de hooge regering genomen, geheel vruchteloos. De *Unie* wilde het doel bereikt zien, en wachtte slechts een gunstig tijdstip af, om geheel *Europa* van derzelver handelingen te doen blijken.

Eene gebeurtenis in *Frankrijk*, opende voor de verderfelijke *Unie* den weg, om hun doel te bereiken. De 26ste Julij was de dag, dat aldaar eene omwenteling aanving, die in drie dagen tijds geheel tot stand werd gebragt. KAREL X werd door het volk verjaagd: en LOUIS PHILIPPE was zijne verheffing tot Koning, aan den omkeer van zaken, die voor de vrijheid aangevangen en voltooid werd, verschuldigd.

De invloed van *Frankrijk* in *België*, die van den beginne af aan, dat *België* aan het *Oude Nederland* verbonden was, inderdaad groot was geweest, werd nu door de *Unie* gewijzigd, en

Digitized by Google

zoodanig geleid, dat een aanzienlijk getal Belgiërs naar een dergelijk schouwtooneel, voor de *vrijheid* verlangden; te meer, dewijl reeds het misnoegen tegen het Nederlandsche Gouvernement diepe wortelen geschoten had. Eene maand later, dan de onwenteling in *Frankrijk* werd aangevangen, barstte dan ook in Belgiëns hoofdstad *Brussel*, de vlam des oproers geheel los. Lieden van de laagste volksklasse waren, om den aanvang daar te stellen, door de *Unie* omgekocht. Zij begaven zich den 25sten Augustus 1830, bij het uitgaan van den schouwburg voor dezelve; randde de daaruit komende personen aan; openbaarde hun voornemen door het doen hooren van de kreten: weg met het ministerie! leve de vrijheid! enz.; begaven zich naar verschillende gebouwen, die zij plunderden en bevestigden alzoo het berigt van opstand, dat reeds twee dagen te voren was bekend gemaakt, door plakkaten aan eenige gebouwen en openbare plaatsen.

De pogingen door de militaire magt aangewend, waren niet toereikend, om den stroom des oproers, welke zich van uur tot uur verbreedde, te stuiten; trouwens, alle militaire magt, die aangewend kon worden, werd niet in werking gebragt. Dezelve zoude echter, naar het grondbeginsel van den opstand te rekenen, niet hebben kunnen gestuit worden. Reeds den volgenden dag verhieven zich de kreten van afval te *Luik*. — In

Digitized by Google

de beide steden werden dadelijk de burgerwachten in werking gesteld, en een groot getal ingezetenen tot dezelve aangeworven. Hierdoor werden de militairen vervolgens buiten de mogelijkheid gesteld, om verder iets te kunnen afweren.

De Koning der *Nederlanden* riep, onmiddellijk na het kennis dragen van het oproer, (dat, onder den schijn van herstelling der grieven te erlangen, werd aangevangen) de tweede kamer der Staten-Generaal ter buitengewone vergadering bijeen; opdat, volgens eenen grondwettigen weg zoude kunnen worden voorzien in de herstelling van al die bezwaren, die aanleiding hadden kunnen geven voor eene zoo onbillijke en onder verwoesting en brandstichting aan den dag gelegde ontevredenheid. Hij zond zijne beide zonen de Prins van *Oranje* en Prins FREDERIK der *Nederlanden*, naar *Brussel*, om aldaar de rust te herstellen. Alles was evenwel vruchteloos. De rustbevorderende zending der Prinsen, te *Antwerpen* op den 30sten Augustus bekend gemaakt, werd reeds, aan de hoofdstad der zuidelijke gewesten des rijks gekomen zijnde, alwaar de rust nog weinig hersteld was, volstrekt wederstreeft. De hoofden des opstands eenmaal in de magt der militairen, door het aanstellen en het in werking brengen der burgerwacht, die reeds met een groot aantal leden was vermeerderd, gedoogden niet, dat de Prinsen, met militaire magt, de

Digitized by Google

stad binnen rukten. Om alles te doen, wat mogelijk ware, waagde de Prins van *Oranje* het, binnen de stad te gaan, slechts vergezeld van eenige Adjudanten, om aldaar, in persoon te vernemen, wat dienstig konde zijn, om aan den rampvollen staat der ingezetenen, een einde te maken, en het verlangen van *Brussels* bevolking te bevredigen. Doch hier was alles vruchteloos. — Nadat eenige afgevaardigden van *Brussel* en *Luik*, naar *'s Gravenhage* vertrokken zijnde, om van den Koning oogenblikkelijke herstelling der grieven te vorderen, terug waren gekeerd, kwamen die grieven zelf niet meer in aanmerking; maar werd de vraag naar afscheiding van de Noordelijke Gewesten des Rijks, onder de dynastie van *Nassau*, aan den Prins van *Oranje* gedaan. Deze vertrok met de belofte, om dezelve aan de voeten des troons te brengen, en verliet, het levensgevaar ontworsteld, de stad. Ook de troepen, ten getalle van twee duizend, verlieten dezelve.

De Minister VAN MAANEN, wiens huis te *Brussel*, door de oproerlingen verbrand werd, en waartegen de haat der Belgen ten top gestegen scheen te zijn, bekwam nu door den Koning, op gedaan en dringend aanzoek, eervol ontslag, met dankbetuiging voor zijne lange en gewigtige diensten den lande bewezen. Ook dit middel ter bevrediging baatte niets, evenmin als het beraadslagen der volksvertegenwoordigers; van welke reeds, gedurende de vergadering, eenige leden

Digitized by Google

tot de Belgische gewesten behoorende, (waaronder de bekende wreedaardige Prefect DE CELLES, en de onstuimige en eerzuchtige DE STASSART,) zich afzonderde. De koninklijke boodschap, inhoudende de vraag der regering en het onderwerp ter overweging voor de leden der tweede kamer (*), werd toestemmend beantwoord. Deze overweging zoude zeker de rust en de ordelijke werking der wet in *België*, of in het Zuidelijke gedeelte des Rijks, hersteld hebben, indien niet de *Unie* voort was gegaan, met ijver den geest des opstands te voeden. In de gewesten *Henegouwen*, *Luik*, *Zuid-Braband*, *Namen*, was reeds den eerbied voor orde en wet verloren, en werden, door hen, die zich der regeringloosheid te nutte maakten, om aan hunne ellendige beginselen den teugel te vieren, de rampzaligste tooneelen aangerigt. Om die te stuiten werd door den Koning, zijn zoon Prins FREDERIK der *Nederlanden* gelast, om gewapenderhand een einde te maken aan dien toestand. Maar, even als alle vroeger beproefde middelen, was ook dit vruchteloos. De Prins verscheen voor *Brus-*

(*) 1°. Of de ondervinding de noodzakelijkheid heeft aangetoond, om de nationale instellingen te wijzigen.

2°. Of in dat geval, de betrekkingen, door de traktaten en door de grondwet, tusschen de twee groote afdeelingen des koningrijks, gevestigd, tot bevordering van het gemeenschappelijke belang, in vorm of aard, zouden behooren te worden veranderd.

Digitized by Google

sel als eene bode des vredes, om de ingezetenen van het zwaar drukkende juk der opstandelingen te verlossen. — De weg was echter niet gebaand. Eene kanonnade op den 23sten September, van des morgens zeven tot elf uur was noodig, om de poorten te doen openen, en nu werd het verraad der burgers eerst blijkbaar. De Hollandsche militairen werden uit de huizen, van de daken en uit de kelders beschoten en met keisteenen begroet. Meer dan zeven honderd militairen werden gekwetst of vonden hun graf in de poging, om de orde te handhaven. Op den 26sten vertrok de Prins met de troepen uit de stad, dewijl de opstandelingen zich vermeerderden, en door het verraad der Belgen slechts eene verschrikkelijke slagting onder de getrouwe krijgslieden zoude zijn te weeg gebragt, terwijl met het goede doel niets gevorderd werd.

Nu waren alle banden, waardoor eene maatschappij onderling en volk aan Vorst ooit verbonden wordt, geheel verbroken. De bannelingen DE POTTER en THIELEMANS kwamen nu uit *Frankrijk* terug. De eerste stelde zich aan het hoofd van een zoogenaamd *Centraal Committé*, nadat hij door *Brussels* bevolking als een Vorst in zegenpraal was ingehaald, en verklaarde, dat *Committé* als de hoogste magt in *België*. Die hoogste magt deed zich daarna gevoelen; nam besluiten van allerlei aard; ontsloeg de Zuid-Ne-

Digitized by Google

derlandsche militairen van hunnen eed aan den Koning der *Nederlanden* afgelegd; stelde verschillende der leden van de Belgische volksvertegenwoordigers uit *Holland* teruggekeerd en anderen, in openbare betrekkingen, en bragt het spoedig op die hoogte, dat slechts drie gewesten, met name *Antwerpen*, *Limburg* en het Grootthertogdom *Luxemburg*, als niet afvallig konden worden aangemerdt.

Middelerwijl sloot het getrouwe volk zich vast aan den Vorst, met welks geslacht 's lands aloude glorie en welvaart in het naauwe verband staat. Het voorgewende doel, of het schijnbaar omwentelingsbeginsel in *België*, was thans vervallen. De Minister VAN MAANEN werd daarom op nieuw de directie van het departement van Justitie opgedragen. Een aantal besluiten tot bevordering van het heil des lands werd nu door den Koning genomen, en bij eene plegtige bekendmaking het getrouwe volk, onder opzien tot den almagtigen God, te wapen geroepen, voor de zaak van orde en regt. Met de hoogstmogelijke geestdrift werd deze oproeping ontvangen. Alle steden in het *Oude Nederland* wedijverden om strijd met het aanbieden van vrijwilligers — en alle deszelfs Hoogescholen droegen een aanmerkelijk getal verdedigers des vaderlands bij. Voor de achterblijvende betrekkingen, van de vrijwillig uittrekkende schutters, werd reeds bij voor-

Digitized by Google

raad gezorgd, en een aanmerkelijk fonds bijeen gebragt. *Amsterdam* stond weder in den eersten rang der weldadigheid.

Bij dezen stand van zaken was het wenschelijk de Gewesten in het Zuidelijk gedeelte des Koningrijks, die nog niet afvallig waren, te behouden. Hiertoe werd de Prins van *Oranje* afgezonden, om, namelijk, door bevredigende middelen, terwijl hij het tijdelijk gezag, over die Gewesten in 's Konings naam bekleedde, dezelve onder het wettige gezag terug te brengen. Op den dag, dat de Koning het getrouwe volk te wapen riep, (5 September,) deed de Prins zijne aankomst en het doel zijner zending bekend worden. Ook op deze poging werd het zegel der teleurstelling gedrukt: de Brusselsche gezagvoerders wilde het oor niet leenen aan zijne regtmatige voorslagen. Alle middelen, die hij aanwendde, waren vergeefs. De geest der aanmatiging werd nu door alle Belgische Gewesten heen en in het Groot-Hertogdom *Luxemburg* verbreid; onderscheidene strooptogten werden door een', der gezagvoerders afgezondenen krijgsman, DE PONTECOULANT, in *Vlaanderen*, ondernomen, en *Antwerpen* viel af. Door dit alles werd het verblijf des Prinsen in die stad nutteloos; waarom de Koning de opdragt, van het tijdelijk bestuur in zijnen naam gegeven, over de nog niet afvallige Gewesten, introk; en aan de leden der volksvertegenwoordiging verklaarde, dat zij zich eeniglijk zouden aanmerken

Digitized by Google

als vertegenwoordigende de Noordelijke Gewesten, in afwachting van hetgeen, betrekkelijk de Zuidelijke Gewesten met overleg der Bondgenooten, zoude worden beslist. Het opperste gezag, dat de Prins van *Oranje* in die gedeelte van de Zuidelijke Gewesten had bekleed, werd nu aan de Opperbevelhebbers van de vestingen *Antwerpen*, *Maastricht* en *Venlo* opgedragen. De Prins vertrok kort daarna uit *Antwerpen* over *'s Gravenhage* naar *Londen*. Zijn verblijf te *Antwerpen* had niets aan de terugbrenging der Belgen, onder het wettige gezag, bevorderlijk geweest, maar had evenwel den storm, die weldra losbrak, zóó lang teruggehouden. Hierdoor bekwam de Koning de gelegenheid, om de grenzen te versterken, die vóór 's Prinsen komst te *Antwerpen*, het invallen van den trouweloozen vijand, niet hadden kunnen wederstaan. Met de meeste bereidwilligheid vertrokken de Oud-Nederlandsche vrijwilligers, op het voorbeeld hunner groote voorvaderen naar de uiterste gedeelten des vaderlands, en deden het land door hunne medehulp in goeden staat van tegenweer komen. Anderen offerden vrijwillige giften op het altaar van den dierbaren grond en ondersteunden de schatkist, (hoewel ontoereikend voor alle behoeften, in de maand October en November, met meer dan driemaal honderd vijftig duizend guldens.

Het onweder brak nu te *Antwerpen* geheel los. Op den 23 en 24sten heerschtte er sterke woe-

Digitized by Google

ling in de stad. Dit deed den bevelhebber der vesting den Generaal CHASSÉ, die vesting in staat van beleg stellen. De 26ste verschenen duizende muitelingen voor de stads poorten, en werden door de burgers in het bestormen, dapper bijgestaan. Hierop rukte de menigte gewapenderhand binnen; die, vereenigd met de burgers, op de militaire magt, (het voorbeeld te *Brussel* gegeven, volgende,) vuurden en met keisteenen wierpen. Om dit te stuiten, deed de Generaal CHASSÉ eenige schoten uit de vesting doen, waarop eene kommissie van Antwerpsche Notabelen zich naar de Generaal begaf, om eene overeenkomst te sluiten. Dit geschiedde; doch zekere KESSELS, (iemand, die weleer met een walvischgeraamte op de jaarmarkten rondreisde,) zich noemende Commandant der Belgische artillerie, verzette zich hiertegen en verklaarde den Generaal, dat de geslotene overeenkomst onwettig en dus zonder verbindende kracht was. Niettegenstaande dit, kwam evenwel eene nadere overeenkomst, waarbij eene wapenstilstand bepaald werd tot op den 27sten des namiddags te vier ure, tot stand. De Belgen echter, blijkens hun gedrag jegens de Noordelijke bewoners des Rijks, na den ondankbaren opstand, gewoon verraderlijk en trouweloos te handelen, verbraken den wapenstilstand, en bragten op nieuw eene verschrikkelijke slagting onder de troepen te weeg. Dit wekte de billijke verontwaardiging van den Ge-

Digitized by Google

neraal, en deed hem bevel geven, om de stad te bombarderen, en brandkogels daarin te werpen. Gelijker tijd, met dat bevel werd de zwarte vlag van het kasteel uitgestoken en ontving de vloot, die op de rivier *de Schelde* lag, het teeken, om de stad van der *Schelde* kant te beschieten. Hevig was het gevecht. Ook de Belgen beschoten zoo veel mogelijk de troepen en de schepelingen, waarvan verscheidene sneuvelden of gekwetst werden; maar de verwoesting in *Antwerpen* was verbazend groot. Na dit bombardement, dat tot in den avond voortduurde, werd een wapenstilstand gesloten, en bleven de zaken in *statu quo.*

De vesting *Venlo* was nog in het bezit van den Nederlandschen bevelhebber SCHEPERN — dezelve in de magt der Belgen te zien, was den wensch der Brusselsche gezagvoerders. Om hiertoe te geraken, zonden zij eene krijgsmagt af, onder bevel van den Generaal DAINE, (een tot de muitelingen overgeloopene,) die zijn hoofdkwartier te *Hasselt* vestigde, en van daar op eene onbeschaamde wijze, de vesting van SCHEPERN opeischte. — Dit van geen gevolg zijnde, werd *Venlo* bestormd; doch de stad zou niet in de handen der muitelingen gevallen zijn, indien niet de inwoners verraderlijk de krijgsmagt van dien Generaal waren aangevallen, en de poorten voor de oproerigen hadden geopend. — Ook de vesting *Maastricht* wilde men overweldigen; doch

Digitized by Google

dit mislukte: de Hertog VAN SAXEN WEIMAR ondernam eenen togt dwars door het vijandelijke land heen; bragt *Maastricht* eene versterking, en deed zelfs DAINE overhoopt vlugten. *Venlo* bleef evenwel in de handen der muitelingen, door tusschenkomst van den wapenstilstand, die van wege de Mogendheden werd bepaald — welker staatkundige handelingen in de zaken van *Nederland* en de gevolgen daaruit ontstaan, thans zullen gemeld worden.

Nadat alle maatregelen, om de Belgen onder het wettige gezag terug te brengen, door den Koning waren beproefd geworden, en het volstrekt bleek, dat noch vrede bevorderende middelen, noch het perk stellen van den euvelmoed iets konden baten, riep de Koning overeenkomstig de traktaten met de vijf Europesche Mogendheden, die het staatkundig aanwezen van het Koningrijk der *Nederlanden* gevestigd hadden, de hulp van deze zijne Bondgenooten in. Even zoo overeenkomstig die verdragen, vergaderden de afgezanten der Mogendheden, volgens de begeerte des Konings, ter Conferentie, met het doel, om zijn regt te handhaven en zijne oproerige onderdanen tot hunnen pligt te brengen. Deze Conferentie zoude te *'s Gravenhage* gehouden worden, doch de uitkomst deed zien, dat het

Digitized by Google

Ministerie van Buitenlandsche Zaken te *Londen*, de plaats der vergadering werd. — De eerste bijeenkomst van de Gevolmagtigden der Hoven *Oostenrijk*, *Frankrijk*, *Groot-Brittannië*, *Pruissen* en *Rusland*, werd op den 4den November 1830 gehouden.

In deze zamenkomst werd, ten einde het bloedvergieten te doen ophouden, de grondslag gelegd tot eenen wapenstilstand, en overeenkomstig het protokol van *Aken* (*), van 15 November 1818, de afgezant van den Koning der *Nederlanden* uitgenoodigd, om aan de beraadslagingen der Conferentie deel te nemen. Deze Conferentie, die het eerste protokol, nopens de zaak van *Nederland*, ten gevolge van den ondankbaren Belgischen opstand, voortbragt, bepaalde in hetzelve, dat de wederzijdsche krijgsmagt zoude terugtrekken binnen de grenzen *(limite,)* die vóór het traktaat van 30 Mei 1814, de bezitting van den staat der *Vereenigde Nederlanden* afscheidden van die, welke in het vervolg met dezelve het rijk der *Nederlanden* hebben uitgemaakt. — De wederzijdsche krijgsbenden zouden de vestingen en het gebied, welke zij wederkeerig buiten gezegde lijn bezet hielden, binnen den tijd van tien dagen ontruimen (†).

(*) Zie Staatsstukken A, bl. 5.

(†) Zie Staatsstukken B, bl. 7.

Digitized by Google

Op de gedane uitnoodiging, overeenkomstig het protokol van *Aken*, begaf zich de Gezant des Konings der *Nederlanden* naar *Londen*, ten einde de Conferentiën, over de zaak des koningrijks, bij te wonen. De Koning reeds zijne toestemming gehecht hebbende aan het eerste protokol, werd dit door zijne Gevolmagtigde bekend gemaakt, waarna de Conferentie besloot, om de toetreding tot dat staatsstuk, in een protokol van den 17den November, (de dag, dat de Gevolmagtigden weder vergaderden,) te plaatsen. In dit laatste protokol werd, op grond der vroegere beraadslagingen, en de daarop ontvangene antwoorden, (ook van de Belgen, dewelke in alle deelen niet voldoende waren,) de wapenstilstand als aangenomen beschouwd; verklaard te zijn, eene verbindtenis, jegens de Mogendheden aangegaan en besloten, om van wederzijds Commissarissen te benoemen, tot regeling der grenzen, *(limites.)* De krijgsgevangenen, die zich in *België* bevonden, zouden onmiddellijk worden ontslagen. Dit laatste ruste op de verklaring, van wege den Koning der *Nederlanden* gegeven, dat geen Belg, tegen zijne begeerte, in de Noordelijke Gewesten des Rijks werd teruggehouden.

Bij dit staatsstuk was het de bedoeling, zoo als het bij het protokol van 4 November was vastgesteld, dat het bevel, om de vijandelijkheden te staken, wederzijds zouden afgezonden

Digitized by Google

worden, binnen den kortst mogelijken tijd, na de mededeeling van dit staatsstuk; en dat de tien dagen, welke toegestaan waren, om de krijgsbenden van weêrszijde te doen terugtrekken, zouden gerekend worden te beginnen met den dag, waarop de lijn, achter welke de krijgsbenden moesten terugtrekken, ten volle zoude vastgesteld zijn; terwijl men inmiddels wederzijds de bevoegdheid behield, om, te land en ter zee, vrije gemeenschap uit te oefenen, met het grondgebied de plaatsen en punten, welke de wederzijdsche krijgsbenden bezetteden buiten de grenzen, die, vóór het verdrag van *Parijs* van 30 Mei 1814, *België* van de *Vereenigde Nederlanden* afscheidde (*).

Intusschen verspreidde zich het uitgebarstte oproer, met eenen voorbeeldeloozen voortgang door *België*, en reeds waren alle zuidelijke gewesten des koningrijks der *Nederlanden* afvallig geworden; had men den geest des kwaads, door het groothertogdom *Luxemburg* in het hart van *België* ingang weten te doen vinden, en was een zoogenaamd Congres bijeen geroepen, bestaande uit aanzienlijke Belgische ingezeten. In weinig tijds had dat Congres, *België* onafhankelijk verklaard; eenen eenhoofdigen regeringsvorm in de toekomst bestemd, en het huis der *Nassau's* ten eeuwigen dage uitgesloten.

(*) Zie Staatsstukken C, bl. 10.

Digitized by Google

Zoodra het protokol van 17 November bij de Belgische Gezagvoerders bekend werd, ontmoette dit groote tegenkanting, ten gevolge waarvan zij openlijk verklaarden, en dit in hun antwoord aan de Conferentie, op het onderhavige staatsstuk, deden kennen, dat onder hunne grenzen *(limites,)* behalve het Groot-Hertogdom *Luxemburg*, het geheele Gewest *Limburg* met de vestingen *Maastricht*, *Venlo* en het vierde en vijfde district van *Zeeland*, begrepen moesten zijn.

Een eisch als deze, was geheel buiten alle gegrondheid. *België* kon, uit geene oorzaak hoegenaamd, op *Luxemburg* aanspraak hebben of maken; zijnde het zelfs, toen de Belgen onder de regering van *Oostenrijk* stonden, niet onder *België* begrepen geweest. Daarenboven was *Luxemburg*, in betrekking tot het Duitsche Bondgenootschap, en werd, hetzelve ten gevolge van afstand, door den Koning der *Nederlanden* gedaan, van zijne erfbezittingen *Nassau-Siegen*, *Dietz*, *Dillenburg* en *Hademar*, door hem als Groot-Hertog bezeten.

Even zoo ongelijkmatig was de aanspraak, die door hen op het geheele Gewest *Limburg*, en dus op de vestingen *Maastricht* en *Venlo* werd gemaakt, mitsgaders op het vierde en vijfde district *Zeeland*; welke steden en oorden, onder de zoogenaamde *Generaliteits-Landen* behoor-

Digitized by Google

den, dewelke het eigendom waren van de Republiek der *Vereenigde Nederlanden* in 1790 (*).

(*) Ter nadere opheldering hiervan, dient het volgende:

In het jaar 1790 bestond de Republiek der *Vereenigde Nederlanden* nog ongeschonden, en zoodanig als derzelver grondslagen reeds in 1579, bij de *Unie* van *Utrecht*, waren gelegd geworden. De tusschenkomst der Franschen, in later tijd, bragt in dezelve aanmerkelijke veranderingen; doch werden vervolgens geheel hersteld.

Behalve de gewesten *Gelderland*, *Holland*, *Zeeland*, *Utrecht*, *Vriesland*, *Overijssel*, *Groningen*, (en landschap) en *Drenthe*, bezat de Republiek de *Generaliteits-Landen*. Om in het bezit dezer laatste landen te geraken, werd reeds bij aanvang door de Belgen eene verklaring, als boven, dienstig gemaakt op het protokol van 17 November 1830.

Deze *Generaliteits-Landen* bestonden uit:

1. *Braband*. 2. *Vlaanderen*. 3. *Limburg*, (of het land van *Over-Maas* en *Opper-Gelderland*.)

1. *Braband*. Van het gewest *Braband* behoorde tot de *Generaliteits-Landen*, *Staats-Braband*. Dit bevatte de kwartieren *'s Hertogenbosch*, (hieronder de majorij van *'s Hertogenbosch*, en de vesting van dien naam; de baronnij of het land van *Kuik*; de heerlijkheid *Ravenstein*, en het graafschap *Megen*.) *Antwerpen*, (hiertoe behoorde de baronij van *Breda*; het marquisaat *Bergen*; de heerlijkheden *Willemstad*, *Prinsenland* en *Steenbergen*.) *Maastricht* en het graaf-

Digitized by Google

Behalve dit alles, moet het aangemerkt worden, dat alleen het maken van bepalingen, omtrent grenzen, door de Belgen, op zich zelf in dien tijd, reeds een vreemd verschijnsel was, dewijl zoodanige bepaling niet gemaakt kon worden door een afgescheurd deel eens koningrijks, dat noch als op zich zelve erkend, noch ooit als onafhankelijken staat geweest was; en waaromtrent niets genoeg

---

schap *Vroenhof*, (hieronder de stad en vesting *Maastricht*.)

2. *Vlaanderen*. *Vlaanderen* bevatte het vrije *Sluis*, en het *Hulster-Ambacht*.

3. *Limburg*, (of het land van *Over-Maas* en *Opper-Gelderland*.) Hiertoe behoorden de steden *Wijk*, (tegenover *Maastricht*) en *Valkenburg*; mitsgaders de vestingen *Venlo* en *Stevenswaart*, enz.

De souvereiniteit van de *Vereenigde Nederlanden*, (waaronder de *Generaliteits-Landen*,) werd in 1814 verklaard, te berusten in WILLEM FREDERIK Prins van *Oranje*, en ofschoon bij de vereeniging van *België* met het *Oud-Nederland*, eene nieuwe provinciale verdeeling werd gemaakt, zoodat het gewest *Noord-Braband*, met het deel der *Generaliteits-Landen*, *Staats-Braband* genoemd, werd zamengesteld, en het overige gedeelte daarvan, namelijk, *Maastricht* en het graafschap *Vroenhof*, onder *Limburg*, tot een gewest werd gevormd, mitsgaders *Staats-Vlaanderen* onder *Zeeland* werd begrepen, konden die *Generaliteits-Landen*, (reeds eene oude bezitting zijnde van de *Oude Nederlanden*,) nimmer onder *België* begrepen worden, en was der Belgen eisch derhalve, met de daad, een veroverings-ontwerp.

Digitized by Google

afdoende was beslist, terwijl bovendien de gevolgen onmogelijk voor *België* te berekenen waren, die ontstaan zouden kunnen door de Conferentie, overeenkomstig de aanvrage des Konings der *Nederlanden*, om het wettige gezag in het Zuidelijke gedeelte des Rijks te herstellen. — Doch het gevolg heeft bewezen, dat de aanmatigende toon door de Belgen ongestoord en ongestraft voort heeft kunnen gaan; die, zelfs, niet onwaarschijnlijk, de uitvloeiselen des opstands eene wending heeft gegeven, welke mogelijk met een door de Conferentie van *Londen* op den voorgrond gesteld belang van *Europa*, in overeenstemming kon gebragt worden, maar nimmer met de regtvaardigheid in goede verhouding zal staan.

De uitlegging, die door de Belgische Gezagvoerders, aan dit staatsstuk gegeven werd, maakte aan de zijde van den Koning der *Nederlanden*, behoedzaamheid noodzakelijk. Hij drong daarom aan, op stellige waarborgen door de Mogendheden te geven, ter verzekering van de aangenomene grondslagen van onderhandelingen, en dus tot verzekering van al hetgeen de Nederlandsche regering aangenomen had en nog zoude aannemen. Zulk eene waarborg was noodzakelijk; aangezien alle reeds aangenomene of nog aan te nemen voorstellen der Conferentie door den Koning, zoodra de Belgen willekeurig dezelve verwierpen, door dat verwerpen vruchteloos zoude zijn gedaan en aangenomen; en der-

Digitized by Google

halve noch voorstellen door de Conferentie, noch aannemen door den Koning iets zoude kunnen medewerken, tot het doel, waarmede de Conferentie zich had vereenigd. Op grond hiervan, werd dan ook het protokol van 17 November 1830, door den Koning niet bepaaldelijk aangenomen; maar bewilligde men wederzijds, in eene staking der vijandelijkheden, waarbij de troepen hunne stellingen behielden.

Het was voor de Belgische Gezagvoerders bij dat alles nog niet genoeg, om hun antwoord op het protokol van 17 November, met eene dergelijke uitlegging, nopens de opgenoemde plaatsen te doen vergezeld gaan; men ging verder, en verklaarde den eenigen waarborg van den wapenstilstand, namelijk, de beschouwing van denzelven als eene verbindtenis, jegens de Mogendheden aangegaan, geheel te verwerpen. — Deze verwerping gaf nieuwe aanleiding tot bedenkingen — en de onvoorwaardelijke aanneming van den wapenstilstand door de Belgen, werd alzoo, gedurende de opschorting der vijandelijkheden, het punt der onderhandeling. — Om hieraan dienstig te zijn, voorzag de Koning den Nederlandschen Gevolmagtigde, bij de Conferentie te *Londen*, van de noodige voorschriften, waardoor het protokol van 17 November, door hem als aangenomen werd verklaard.

De Gevolmagtigden der vijf hoven vereenigden ter Conferentie op den 30sten November, en

Digitized by Google

ontvingen de opgenoemde verklaring van de Belgische Gezagvoerders, door de Heeren CARTWRIGHT en BRESSON, mitsgaders de toetreding van den Koning der *Nederlanden* tot meergenoemd protokol; ten gevolge waarvan dit in een protokol van dien dag door de Conferentie werd aangeteekend (*).

Intusschen had de Koning reeds den 7den November, de kust van *West-Vlaanderen* in staat van blokkade gesteld, dewijl de wapenstilstand nog niet aangenomen was, en deze maatregel in het belang der getrouwe Noordelijke Gewesten des Rijks, noodzakelijk werd geacht. Thans evenwel bij de aanneming van dit protokol, verviel deze blokkade, en werd derhalve ingetrokken; ofschoon de maatregelen van voorzorg, reeds bij een vroeger besluit bepaald, bleven voortduren.

Naar aanleiding van dit alles, deed de Koning de Conferentie opmerkzaam maken, op de vertoogen, die te *Brussel* tegen den onbepaalden aard van den wapenstilstand gemaakt waren: geheel strijdig met de bedoelingen der vijf hoven, uitgedrukt in de protokollen van 4 en 17 November; en tevens bekend worden met het opheffen der blokkade en de voortduring der middelen van voorzorg. — Van de zijde der Belgische Gezagvoerders werden dergelijke inlichtin-

(*) Zie Staatsstukken D, bl. 15.

Digitized by Google

gen, omtrent nog te vereffene punten gedaan, door Sir CHARLES BAGOT, Lord PONSOMBY en den Heer BRESSON, en deze aan de Conferentie van *London* bekend gemaakt.

Deze mededeelingen wederzijds, veroorzaakten eene zamenkomst door de Conferentie, die op den 10den December gehouden werd. Dezelve had ten gevolge, dat men onderling van oordeel werd, dat er, aan de zijde des Konings, huivering bestond, om zelfs ook de maatregelen van voorzorg, betreffende de scheepvaart op *de Schelde* in te trekken, welke daaraan moest toegeschreven worden, dat hij de hervatting der vijandelijkheden voor mogelijk hield, bevorens nog dat de wapenstilstand geheel gesloten was, welks beginselen en grondslagen in de voorafgegane protokollen van 4 en 17 November waren bepaald. Om deze reden gaf de Conferentie nu te kennen, (in het protokol van dien dag,) dat, in dat opzigt, de ware zin der bepalingen, waaromtrent de hoven overeen gekomen waren, niet volkomen begrepen was; en tot goed verstand van dien zin, dezelve in het protokol van 17 November, maar vooral in eenen daarbij gevoegden lastbrief, aan Lord PONSOMBY en den Heer BRESSON, meer volledig was verklaard; en het dus in overeenkomst met dien lastbrief er voor gehouden moest worden, dat het staken der vijandelijkheden, onder den onmiddelijken waarborg der Mogendheden geplaatst was, en het er niet op aan kwam te weten, of de vijandelijkheden al, dan

Digitized by Google

niet hervat zouden worden; maar dat het alleen noodzakelijk was, de afscheidingslijn te bepalen, waardoor de wederzijdsche krijgsbenden gescheiden zouden worden. Overeenkomstig dit alles besloot de Conferentie, dat bij de Koning der *Nederlanden*, in naam der vijf hoven, zoude aangedrongen worden op het intrekken der maatregelen van voorzorg, die nog op dat tijdstip de vaart op *de Schelde* belemmerden, opdat alzoo de blokkade zoo volledig zoude opgeheven worden, als de Mogendheden zulks van den beginne af aan begrepen hadden — en de Belgische koopvaarders niet meer zouden bemoeijelijkt worden (*).

Bij het in aanmerking nemen van het doel, waarmede de Afgezanten der vijf Mogendheden ter Conferentie in *Londen* zich vereenigden, namelijk, om, op aanvrage des Konings der *Nederlanden*, het wettige gezag te herstellen in de gewesten zijner ondankbare en oproerige onderdanen, schijnt het natuurlijk bij den eersten opslag vreemd, dat de Conferentie, in plaats van aan het doel der zamenkomst te beantwoorden, reeds dadelijk, nadat er een middel was aangewend, om het bloedstorten te voorkomen, de Koning der *Nederlanden* in zijne regten ging verkorten. Dit toch was het aandringen op het intrekken van de middelen van voorzorg op *de Schelde*, welker instandhouding door de Confe-

(*) Zie Staatsstukken E, bl. 17.

Digitized by Google

rentie met den naam van vijandelijkheid werd bestempeld, en inderdaad niets meer was, dan eene militaire verdedigingslijn handhaven, en den doorgang van vreemden of anderen te verhinderen. Hoe zonderling deze handelwijze der Conferentie ook moge voorkomen, dezelve moest dienen, om den grond te leggen tot het wel uitvoeren eener zaak, die de Conferentie, (hoewel geheel buiten het doel der zamenkomst,) met *België* wilde uitwerken.

De Belgische Gezagvoerders namen nu de protokollen van 4 en 17 November aan. De lijn in het gewest *Limburg*, werd evenwel bij dit aannemen, niet in verband gebragt met het vorige grondgebied der *Vereenigde Nederlanden*, maar beperkt tot eenen enkelen militairen weg naar *Maastricht*.

In eene daarop volgende Conferentie, (op den 18den December,) kwamen de Gevolmagtigden der vijf hoven onderling overeen, om hun oordeel over die lijn van wapenstilstand op te schorten; dewijl uit de briefwisseling hunner Commissarissen te *Brussel* niet gebleken was, dat de bedoelde lijn, (in de protokollen van 4 en 17 November uitgedrukt,) met medewerking van den Koning der *Nederlanden*, was vastgesteld. Dit werd in het protokol van dien dag bekend gemaakt; mitsgaders dat de Koning der *Nederlanden* door zijnen Afgezant, de reden had doen opgeven, waarom de opheffing der blokkade van de Vlaamsche kusten was gedaan, en gelijk-

Digitized by Google

tijdig had doen berigten, dat hij eenen tweeden Ambassadeur had afgezonden, ten einde de Conferentie te *Londen* bij te wonen; en eidelijk, dat de Gevolmagtigden van *Oostenrijk* en *Pruissen* mededeelingen hadden gedaan, nopens het Groot-Hertogdom *Luxemburg*, waarover in de volgende bijeenkomst zoude geraadpleegd worden (*).

In deze bijeenkomst, die op den 20sten December gehouden werd, kwamen geheel de bedoelingen der Londensche Conferentie met de *Nederlanden* in het licht; en het inroepen van het gemeenschappelijk overleg der Mogendheden, omtrent den gewelddadigen opstand in *België*, hetwelk overeenkomstig de traktaten der Mogendheden, die het staatkundig aanwezen van het geheele koningrijk der *Nederlanden* gevestigd hadden, door den Koning moest plaats hebben, voldeed niet aan de billijke verwachting van de oorzaak hunner bijeenkomst, — zelfs werd deze Conferentie gehouden, zonder uitnoodiging van den Nederlandschen Gezant, ter bijwoning derzelve, en dus tegen het regt volken aan, en in weêrwil van § 4, van het traktaat van *Aken* 1815 (†), de belanghebbende uitgesloten. Billijkheid en regt werden nu opgeofferd aan een belang, dat in het oog der Conferentie, voor *Europa* grooter scheen, dan de nakoming van hei-

(*) Zie Staatsstukken F, bl. 21.

(†) Herzie § 4 van dat traktaat; Staatsstukken, bl. 5.

Digitized by Google

lige verbindtenissen en billijkheid. Thans werd de zaak der *Nederlanden* als ondergeschikt aangemerkt, en goed gevonden, zonder medeoverleg van den Nederlandschen Gezant, schikkingen te beramen, om *de toekomstige onafhankelijkheid* der Belgen — die zich, onder geweld, moord en brandstichting, aan het wettige gezag ontscheurd en nog niet opgehouden hadden, de verraderlijkste aanvallen te doen op de Oud-Nederlandsche krijgsmagt — te verzekeren; daarmede de Koning de kroon van het hoofd te werpen, en de Belgen als tot loon voor bedrevene misdaad, op eene hoogte te verheffen, waarop zij nimmer geweest waren.

De redenen, die door de Conferentie voor deze daad gevonden werden, was de noodzakelijkheid, om de verwarring te doen ophouden, die de Belgische onlusten hadden doen ontstaan, in het stelsel, bij de verdragen van 1814 en 1815 gevestigd. — Hierom zouden de Gevolmagtigden anderen schikkingen maken, gegrond op de onmogelijkheid van het bewerken dier innige en algeheele vereeniging der beide landen, die de Mogendheden zich in 1814 en 1815 voorgesteld hadden. Deze schikkingen zoude derhalve overeenkomstig het deel der verpligtingen zijn van *België*, die het koningrijk der *Nederlanden*, waarmede hetzelve vereenigd was, had te vervullen jegens *Europa*; en tevens overeenkomstig die verpligtingen van *België*, die hetzelve,

Digitized by Google

bij de verdragen jegens de andere Mogendheden op zich genomen had.

De schikkingen, omtrent de toekomstige onafhankelijkheid van *België* zoude dus overeengebragt moeten worden met de opgenoemde verpligtingen. Om hiertoe te geraken zoude de Conferentie, terwijl zij voortging met het onderhandelen met den Koning der *Nederlanden*, het voorloopige bestuur van *België* uitnoodigen, om, zoo spoedig mogelijk, Commissarissen naar *Londen* af te zenden, welke, met genoegzame voorschriften en volmagten voorzien, gehoord en geraadpleegd zouden kunnen worden, over al wat het eindelijk aannemen der voormelde schikkingen, zoude kunnen bevorderen; terwijl die schikkingen (natuurlijk) in geenen deele de regten zoude verkorten, die de Koning der *Nederlanden* en het Duitsche Verbond op het Groot-Hertogdom *Luxemburg* uitoefenden (*).

Nu was de band verbroken, die *België* baldadig had losgescheurd. De band, die hetzelve met de *Oude Nederlanden* had vereenigd, en die aan het getrouwe volk vaak opofferingen had gekost, ter verheffing van der Belgen rijkdom en trots. Het is niet buiten oorzaak, dat het verbreken van dien band, (behoudens het ondankbaar en verraderlijk gedrag der Belgen,) aan de bewoners van de *Oude Nederlanden*, hoogst

(*) Zie Staatsstukken G—I, bl. 24.

Digitized by Google

welkom was: van daar ook, dat eenige derzelver Vertegenwoordigers, reeds vroeger, (in de maand November) de wensch naar afscheiding, openlijk aan den Koning te kennen hadden gegeven; doch hoe gegrond deze wensch ook ware, bemoeijelijkte dezelve evenwel den Koning, die niet willekeurig afstand kon doen van een land, dat door dure verbindtenissen op zijne zorgen aanspraak had. En hoe wenschelijk aan den anderen kant voor het getrouwe volk het verbreken van dien band was, kan de daad der Conferentie te dezen, niet anders, dan onregtvaardig aangemerkt worden: die, voor Belgen opstand, den weldoenden Vorst, waar zij de weldadigste inrigtingen, bloei en welvaart tevens verschuldigd waren — de kroon afnam. Niet zonder oorzaak gevoelig over deze verregaande vertreding van billijkheid en regt, legde de Koning eene verklaring bij de Conferentie af, op het protokol van 20 December, en deed daarin gevoelen, dat het hem, als Koning geroepen zijnde, om voor het welzijn van een deel van *Europa* te zorgen diep getroffen had te ontwaren, dat de moeijelijkheden, waarin *Europa* gewikkeld was geworden, voor zoo zwaarwigtig gehouden werden, dat men als eenig hulpmiddel daartegen, zijn zegel hing aan de gevolgen van eenen opstand, waarvoor geene enkele wettige beweegreden bestond; dat men op die wijze de vastheid van alle troonen, de maatschappelijke orde in alle

Digitized by Google

staten, en het geluk, de rust en de voorspoed der volken in de waagschaal stelde; zelfs, zonder in aanmerking te nemen, het wederkeerig verband, dat tusschen de Leden van het Europeesch staten-stelsel was vastgesteld, waardoor men zijne regten als Souverein van het koningrijk der *Nederlanden* had aangerand; — dat, ofschoon het verdrag van 1814, *België* ter beschikking der Mogendheden stelde, evenwel van het oogenblik af aan, waarop het lot van *België* beslist, afstand van de bevoegdheid gedaan werd, om op het, eenmaal door hen vastgestelde terug te komen, waardoor het oplossen van den band, die *Holland* en *België*, onder de heerschappij van het huis van *Oranje* vereenigde, buiten hunne bevoegdheid werd gesteld; terwijl daar nog te boven de vergrooting van grondgebied aan de *Vereenigde Nederlanden* toegewezen, alleen met opoffering hunner koloniën; uitgaven voor het versterken van verschillende plaatsen van *België*, en andere geldelijke lasten verkregen was (*).

(*) Voor de bevrijding van *België* moest vijftig millioenen guldens, en voor den opbouw der vestingen van *België* vier en veertig millioenen betaald worden. Deze ontzaggelijke sommen dadelijk te voldoen, was voor den nieuwen staat in 1815 onmogelijk; *Engeland* hielp hiervoor uit de verlegenheid, nam aan de schuld van *Zweden* geheel, en die aan *Rusland* half, (door over-

Digitized by Google

In deze verklaring merkte de Koning tevens aan, het doel der bijeenkomst van de Conferentie, en de tegenovergestelde rigting daarvan; verklaarde de gebeurtenissen met kalmte te zullen afwachten; de vaderlandsliefde der getrouwe bewoners niet dienstig te willen maken aan de zaak van *België*, die, hoe ook ten naauwste met de belangen van *Europa* en *Noord-Nederland* verbonden, als eene hem slechts eigene zaak zoude beschouwd kunnen worden; zich daarom van alle aanvallende maatregelen zoude onthouden, die de strekking hadden, om de Belgen onder zijn gezag terug te brengen; doch niettegenstaande dit alles hij zijne regten en die van zijn huis, op *België* bleef voorbehouden; en voor het oog der geheele wereld verklaarde, dat hij op het voorbeeld zijner voorvaderen, die hun bloed hebben gestort voor de ware vrijheid, nimmer tot beginsel zijner regering eene staatkunde

---

neming der Russische schuld aan Nederlandsche partikulieren,) te betalen, en alzoo zich te verbinden voor zes en dertig millioenen; tegen afstand van de zijde der *Nederlanden*, der koloniën *Demerarij*, *Essequebo* en *Berbice;* de helft van den opbouw der vestingen, (dus twee en twintig millioenen,) nam *Engeland* ook op zich, en bekwam hiervoor de kaap *de Goede Hoop*. Alzoo koste de vereeniging met *België* aan het *Oude Nederland* deszelfs kostbare koloniën en aanzienlijke sommen.

Digitized by Google

wilde aannemen, die tot omverwerping der maatschappelijke orde strekt, noch leerstellingen, die onder den valschen schijn van vrijheid, in het laatst, het kenmerk van dwingelandij dragen; — eindelijk dat — overeenkomstig de verpligtingen van *België*, jegens de oudtijds genaamde *Vereenigde Nederlanden*, die natuurlijk moesten begrepen zijn, in het door de Conferentie uitgedrukte aandeel der verpligtingen van het koningrijk der *Nederlanden* — het er dus op aankwam, om dat aandeel dier verpligtingen uit te drukken, en de Koning het voor wenschelijk hield, dat het onderwerp, waarin de voorwaarden van scheiding van *Holland* en *België* begrepen waren, zoo spoedig mogelijk, op billijke wijze geregeld werden; dat hij en zelfs wenschte op den gelukkigen uitslag der Conferentie te dezen, dewijl het hem zoude smarten, om ter verkrijging van billijke scheiding, tegen de Belgen zijne toevlugt te moeten nemen tot de dwangmiddelen, die zich in zijne magt bevonden (*).

Intusschen bleef de Conferentie voortgaan op het ingeslagene spoor, en dus aandringen op het eenmaal gevorderde. Hiertoe werd eene daaropvolgende vergadering, op den 27sten December, dienstig gemaakt. Bij een protokol van dien dag, werd de Koning aangemaand, om Commissaris-

(*) Zie voor den geheelen woordelijken inhoud: Staatestukken G—2, bl. 27.

Digitized by Google

sen te benoemen, ten einde eene afscheidingslijn vast te stellen, achter welke de wederzijdsche krijgsbenden zouden behooren terug te trekken, mitsgaders tot het doen ophouden van de voorzorgen, die genomen werden op *de Schelde*, en welke de scheepvaart belemmerden (*).

Middelerwijl, dat deze staatkundige bedoelingen werden overgelegd, waren de Belgen onbeschaamd genoeg, de bestaande wapenschorsing te verbreken, door het doen van strooperijen in *Noord-Braband*, *Staats-Vlaanderen* en *Limburg*; zelfs maakten zij toebereidselen, om de vesting *Maastricht*, die in het bezit der Hollandsche krijgsmagt gebleven was, te berennen. Hiervan deed de Koning der *Nederlanden* de Conferentie kennis geven, en tevens (na het protokol van 27 December) verklaren, dat hij in de verwachting zijnde, dat de hoofdtrekken van de voorwaarden der scheiding van *Holland* en *België*, vóór den 20sten Januarij 1831, zouden geregeld worden, hij op dien dag de vaart op *de Schelde* zoude openen. — Na deze gegevene verklaring sloot de Conferentie een protokol op den 9den Januarij 1831, waarin, naar aanleiding van den inhoud der protokollen van 4, 17 en 30 November, werd besloten, dat men niet konde gedoogen, dat de vijandelijkheden op *de Schelde* blijven voortduren, die de Koning aldaar in

(*) Zie Staatsstukken H, bl. 33.

Digitized by Google

stand hield; waarom dan ook de Mogendheden voor het laatst de intrekking van die maatregelen vorderden; terwijl het niet voldoen van die vordering als eene vijandelijke daad jegens de Mogendheden zou beschouwd worden, en dat, als die maatregelen niet op den 20sten Januarij ophielden, de Mogendheden zich voorbehielden, besluiten te nemen, ter bevordering van de onverwijlde uitvoering hunner verbindtenissen. In dit protokol werd tevens eene waarschuwing voor de Belgen gevoegd, om de vijandelijkheden, die zij voornamelijk in de omstreken van *Maastricht* hadden ondernomen, te doen ophouden (*).

Een antwoord op dit protokol, door den Koning der *Nederlanden*, bleef niet achter. In hetzelve werd de Conferentie aangetoond hunne onregtvaardige handelwijze en de inbreuk, die zij op 's Konings regten maakten, terwijl zij aan den anderen kant, (ofschoon zij den wensch, om voor *Europa* de zegening van den algemeenen vrede te bewaren, hadden uitgedrukt,) vijandige uitdrukkingen bezigden, geheel onvereenigbaar met de gevoelens van vriendschap, welke de vijf hoven altijd hem betuigd hadden. De Koning verklaarde, evenwel, zich niet tegen de overmagt te zullen verzetten, en van den 20sten Januarij 1831 af, aanschouwer te blijven van de vaart op *de Schelde*, van onzijdige of in

(*) Zie Staatsstukken I—1, bl. 39.

Digitized by Google

Belgische havens te huis behoorende schepen, onder de stelligste protestatie en voorbehoud, zoowel wat de gezegde scheepvaart zelve betrof, als de regten, welke de Koning bevoegd was te heffen van die schepen; en dat derhalve de uitvoering der maatregelen, die, ten aanzien van de vaart op *de Schelde* vastgesteld waren, voorloopig zoude geschorst worden; — doch in geval de verpligtingen niet uitgevoerd werden, die, volgens de bepalingen van het protokol van 9 Januarij, aan de Belgen waren opgelegd, of later mogten verbroken worden, en tevens als de Conferentie mogt draalen, met het nemen van maatregelen van geweld, ten einde dezelve, te doen eerbiedigen, de Koning zich voorbehield, om onverwijld van zijn goed regt gebruik te maken, en niet alleen de maatregelen van veiligheid op *de Schelde*, maar ook de blokkade der zeekusten te herstellen; terwijl hetzelfde voor het geval werd voorbehouden, als het vaststellen der hoofdgrondslagen van afscheiding, eenige vertraging mogt vinden (*).

Op dit tijdstip was men dus zoo ver gevorderd, als onmogelijk te voren konde worden voorzien. *België* schandelijk afgevallen, had baldadig deszelfs weldoener gehoond, en was daarvoor onafhankelijk verklaard, — *Holland* verguisd en verraderlijk aangerand; de Koning

(*) Zie Staatsstukken I—2, bl. 45.

Digitized by Google

deszelfs regt door de Megendheden verkracht, en in de overmaat der onregtvaardigheid zelfs belet eene militaire verdedigingslijn te handhaven; die mede dienstig moest zijn, om het getrouwe volk tegen eenen laaghartigen en trouweloozen vijand te beveiligen.

De opening van de vaart op *de Schelde*, door den Koning nu verbonden zijnde, aan de stipte houding der wapenschorsing door de opstandelingen, mitsgaders aan de spoedige daarstelling van de hoofdgrondslagen van afscheiding van de in 1814 en 1815 vereenigde landen, was het te veronderstellen, dat weldra, en wel voor den bepaalden termijn van de zijde der Conferentie, die afscheidingsmiddelen zouden beraamd worden. De Conferentie zag ook hiervan de noodzakelijkheid in, en vergaderde op den 20sten Januarij 1831 tot dat einde.

Uit deze zamenkomst ontstond een gewigtig staatsstuk, bij hetwelk allereerst gemeld werd, het terugtrekken der Belgen, die in de omstreken van *Maastricht* voorwaarts gerukt waren — en de oorzaak opgegeven, waarom de Conferentie overging, tot het onderzoek der vraagpunten, welke zij moesten oplossen, ten einde hun oogmerk te bereiken in hun protokol van 20 December uitgedrukt.

Het regelen der grondslagen van afscheiding vloeide hieruit onmiddellijk voort; deze werden dan ook, na het in overweging nemen der Con-

Digitized by Google

ferentie van de voorstellen, welke wederzijds ter dezer zake gedaan waren, vastgesteld en door dezelve bepaald, dat de grenzen van *Holland* zouden bevatten al het grondgebied, al de plaatsen, steden en oorden, die in het jaar 1790 aan de voormalige Republiek der *Nederlanden* toebehoorden (*). — *België* werd zamengesteld uit al de overige gedeelten van het grondgebied, hetwelk bij de verdragen van 1815, den naam van het koningrijk der *Nederlanden* ontvangen had, behoudens het Groot-Hertogdom *Luxemburg*, hetwelk, uit andere oorzaken, door de Vorsten uit het huis van *Nassau* bezeten wordende, een gedeelte van het Duitsche Verbond uitmaakte en bleef uitmaken.

De beschikkingen, vervat in een deel der Weener Congres-akte, betrekkelijk de vrije vaart op de bevaarbare stroomen en rivieren, werden toegepast, op die, welke het Hollandsch en Belgisch grondgebied doorloopen.

Uit deze grondslagen volgde nu onmiddellijk, dat sommige bezittingen van *Holland* en *België* wederkeerig in elkanders grondgebied zouden liggen ingesloten. Om dit te beletten, verklaarde de Conferentie te zullen zorgen, dat zoodanige ruilingen en schikkingen tusschen de beide lan-

(*) Zie voor de uitgestrektheid dier grenzen, de opgave van de gewesten der Republiek in 1790, in de noot op bl. 32, 33.

Digitized by Google

den werden tot stand gebragt, als vereischt werd, om aan beiden het wederkeerig voordeel te geven, van een geheel aaneenhangend grondgebied te bezitten; benevens eene vrije gemeenschap tusschen de steden en plaatsen, welke binnen hunne grenzen begrepen waren.

België werd bij dit staatsstuk verklaard te zijn, voor altijd eenen onzijdigen staat; gewaarborgd door de Mogendheden, die dezelve de uitgestrektheid en de onschendbaarheid van deszelfs grondgebied, binnen voormelde grenzen, verzekeren. Daarentegen moest *België* uit billijke wederkeerigheid, diezelfde onzijdigheid jegens alle andere staten in acht nemen, en geen de minste inbreuk maken op derzelver in- en uitwendige rust (*).

De grondslagen van afscheiding alzoo gelegd zijnde, bleef alleen het vaststellen overig, van algemeene beginselen voor de schikkingen, de geldmiddelen, den handel en eenige andere, welke noodzakelijk werden, door de afscheiding van *Holland* en *België*. Zoodra deze schikkingen ten einde zouden zijn, behielden de Mogendheden zich voor, behoudens de regten van derden, de vraag te onderzoeken, of het, namelijk, mogelijk zoude zijn, de weldaad der onzijdigheid, die aan *België* was gewaarborgd, ook tot de naburige staten uit te strekken.

(*) Zie Staatsstukken J, bl. 54.

Digitized by Google

Tot vaststelling der laatstgemelde schikkingen, diende eene Conferentie, welke op den 27sten Januarij 1831 gehouden werd. Naar aanleiding van een protokol van 21 Julij 1814, gevoegd bij de Weener Congres-akte van 9 Junij 1815, waarvan dat protokol als een wezenlijk deel wordt aangemerkt, ging de Conferentie allereerst over, om de geldelijke schikkingen te beramen, tusschen *Holland* en *België*, en dus overeenkomstig de bepalingen der verdragen, waarbij de schulden van de beide landen voor gemeene schulden van het koningrijk der *Nederlanden* waren verklaard.

Volgens art. 6 van het protokol van 21 Julij 1814, moesten, (dewijl de lasten zoowel als de voordeelen gemeen gesteld waren,) de schulden, die *Holland* en *België* had op het tijdstip der vereeniging ten laste van de schatkist van het koningrijk der *Nederlanden* komen, en die gemeenschap van lasten, schulden en baten, dus gegrond op de vereeniging der beide landen, moest, als een gevolg hiervan, bij eene scheiding, die bedoelde gemeenschap ophouden; en de schulden weder zoo verdeeld worden, als dezelve bij de vereeniging ineen gesmolten waren. Hierdoor zoude *België*, behalve de Austro-Belgische schuld, al de oude schulden der Belgische gewesten; de schulden, gevestigd op streken, welke met de schikking binnen de grenzen

Digitized by Google

zouden komen te liggen, *in derzelver geheel* behooren te dragen: vooreerst de schulden, die, ten gevolge der vereeniging, ten laste van *Holland* gekomen waren; voorts de waarde der opofferingen, welke *Holland* had gedaan, om die vereeniging te erlangen; bovendien in *billijke evenredigheid* de schulden, welke sedert de vereeniging, en gedurende dezelve, door de algemeene schatkist der *Nederlanden* waren aangegaan, zoo als die op de begrooting van het koningrijk voorkwamen; mitsgaders in de uitgaven door de schatkist der *Nederlanden* gedaan, voor het aanleggen en het onderhoud der vestingen in *België*, overeenkomstig het zevende artikel van het protokol van 21 Julij 1814; eindelijk zoude *België* behooren te voorzien in de losrenten, uitgegeven onder speciaal verband van de openbare domeinen, welke binnen de grenzen van het Belgische grondgebied gelegen zijn.

Doch bij eene dergelijke verdeeling der schulden, die uit het ophouden der gemeenschap bij de vereeniging der beide landen aangegaan, zoude ontstaan, kon *België* van *Holland* afgescheiden zijnde, hoegenaamd geen regt hebben op den handel met de Hollandsche koloniën, die zeer veel tot deszelfs bloei had bijgedragen; en als een gevolg daarvan, zoude de Koning der *Nederlanden* de wettige bevoegdheid behouden, om aan de Belgen dien handel, of geheel te wei-

Digitized by Google

geren, of denzelve niet anders toe te staan, dan tot dien prijs en die voorwaarden, welke hij zoude voegzaam achten, deswege te bepalen.

Met dit alles zouden de Belgen evenwel die bloei en welvaart niet genieten, die zij vroeger hadden onder den Vorst en met het volk, welke beiden zij baldadig hadden verguisd, gehoond en verstooten. — De Conferentie gevoelde dit, en achtte het noodzakelijk, ter handhaving van het evenwigt in *Europa*, dat *België* als eenen bloeijenden en welvarenden staat in de voorwaarden van deszelfs staatkundig aanwezen al die hulpmiddelen vond, die het noodig had, om zich staande te houden. Om hiertoe te geraken, meende de Conferentie, dat *België*, in plaats van deszelfs oude schulden te hernemen, en met de opgenoemde lasten, geheel of gedeeltelijk bezwaard te zijn, een gedeelte moest op zich nemen van de schulden van het koningrijk der *Nederlanden*, zoo als die ten laste van de schatkist bestonden; en deze schulden tusschen de beide landen moesten verdeeld worden, naar evenredigheid van het gemiddeld bedrag der som, welke elk hunner, gedurende de jaren 1827, 1828 en 1829 in de direkte en indirekte belastingen en accijnsen had opgebragt. Op deze wijze zoude bij raming $\frac{16}{31}$ der geheele schuld, ten laste van *België*, en $\frac{15}{31}$ derzelve ten laste van *Holland* verblijven; en de Belgen op den zelfden voet als de Hollanders het genot hebben

Digitized by Google

van den handel op al de aan den Koning der *Nederlanden* toebehoorende koloniën. De werken van algemeen of bijzonder nut, als vaarten, wegen, enz., geheel of ten deele, ten kosten van het koningrijk aangelegd, verbleven hierbij met de daaraan verknochte voordeelen en lasten aan het land, waarin dezelve gelegen waren; terwijl de kapitalen voor het aanleggen dezer werken opgenomen en bijzonderlijk daarop gevestigd onder opgenoemde lasten begrepen werden, voor zoo verre dezelve nog niet afgelost waren, en zonder dat de reeds gedane aflossingen tot eene vereffening aanleiding zouden mogen geven. Het beslag, hetwelk, gedurende de onlusten in *België*, op de eigene goederen en domeinen van het huis van *Oranje-Nassau* was gelegd geworden, moest zonder verwijl opgeheven, en dus het genot daarvan aan de wettige eigenaars teruggegeven worden.

Voor de vereffening der vermelde lasten werd bepaald, dat wederzijds Commissarissen te *'s Gravenhage* zouden bijeenkomen. Tot dat deze vereffening tot stand kwam zoude *België* deszelfs verschuldigd aandeel in de rentebetaling en vernietiging der schulden van het koningrijk der *Nederlanden* bijdragen, naar voormelde evenredigheid, geraamd op $\frac{16}{31}$. Ook ter regeling der grensscheiding, zouden Commissarissen van wederzijds bijeenkomen, terwijl, indien er geschil tusschen deze mogt ontstaan, de Mogendheden

Digitized by Google

bemiddelend tusschen beiden zouden komen. De haven van *Antwerpen* bleef, voortdurend en bij uitsluiting, eene handelshaven.

Na al deze grondbeginselen van afscheiding gemaakt, en de schikkingen te hebben ontworpen, betrekkelijk de verdeeling der schuld en de daaraan verknochtte voorwaarden voor *België*, aarzelden zelve de Mogendheden niet, die beginselen vast te stellen; benevens, zonder in het minst, wegens de souvereiniteit over *België*, te beslissen, te verklaren, dat de aanstaande Vorst van dat land, noodzakelijk beantwoorden moest aan de voorwaarden van het *bestaan* van dat land zelve, en door zijne persoonlijke omstandigheden, voldoen moest aan de veiligheid der naburige staten; derhalve op grond daarvan, de beschikkingen van hun protokol van 27 Januarij, aannemen, en zich in staat bevinden moest, het vreedzaam genot daarvan aan de Belgen te verzekeren (*).

Onder den titel van: *Grondslagen, bestemd, om de onafhankelijkheid en het toekomstig bestaan van België te vestigen*, werden alle deze bepalingen in achttien artikelen aan het staatsstuk van 27 Januarij gevoegd (†).

De wijze van ontwerpen dezer grondslagen en alzoo het gevolg geven van het protokol van 20

(*) Zie Staatsstukken K, bl. 60.

(†) Zie Staatsstukken K, bl. 72.

Digitized by Google

December, was inderdaad meer billijk, dan de daad der Conferentie moet genoemd worden, die aan der Belgen opstand, het zegel des Konings hechtte. — De zaak met *Holland* en *België* thans in zoo verre, door de drie laatste protokollen der Conferentie, eene beslissende houding bekomen hebbende, nam de Koning der *Nederlanden* de twee laatste protokollen aan, en deed tot dat einde door zijne Afgezanten, FALCK en ZUIJLEN VAN NIJEVELD eene algeheele en volledige toestemming geven tot alle de artikelen, bestemd, om de scheiding van *Holland* en *België* te vestigen. Deze toetreding werd bij een protokol van 18 Februarij 1831, door de Mogendheden bekend gemaakt (*).

Het was billijk te verwachten, dat de Belgische Gezagvoerders, die het met het doen ontstaan en voeden van den ondankbaarsten opstand, nu zoo ver gebragt hadden, dat *België* onafhankelijk was verklaard, eenige erkentelijkheid zouden hebben gevoed, omtrent de toetreding van zijne Majesteit den Koning der *Nederlanden*, tot het protokol van 20 Januarij: immers bekwam de verklaring voor de Belgen daarin vervat, eene onmisbare bekrachtiging door het toetreden van den Koning tot dat staatsstuk. Zoodanige erkentelijkheid, die, trouwens, op eigen voordeel berustte, had natuurlijk eene da-

(*) Zie Staatsstukken L, bl. 78.

Digitized by Google

delijke aanneming van dat staatsstuk, ten gevolge moeten hebben. Doch het is gebleken, dat men bij de grove verzaking van billijkheid, eene nieuwe leer verkondigde, die, tot nog toe, in mate van onbeschaamdheid en verkrachting van regt, vergeefs in de jaarboeken der natiën gezocht wordt. Reeds op het protokol van 20 December, (de grondslag van hunne onafhankelijkheid,) hadden de Belgische Gezagvoerders een antwoord ingezonden, dat, vooral zonderling voorkomt van een volk, dat onder moord en brandstichting zich der wetten ontwrongen had, en aan welks zijde dus noch regt, noch aanspraak was (*). In dit antwoord gaven zij te kennen, dat, dewijl de opheffing der havensluiting en de vrije vaart op *de Schelde*, de hoofdvoorwaarden waren van den wapenstilstand, en zelfs van de wapenschorsing, zij vermeenden, de eerste taak, die de vijf Mogendheden zich hadden voorgesteld, nog niet vervuld was; dat het evenwigt in *Europa* nog zeer wel kon bereikt, en de algemeene vrede behouden worden, al werd *België* magtig en gelukkig; terwijl, indien

(*) Men moge hier het regt van opstand tegenstellen, hetzelve doet, vooral opzigtelijk de Belgische omwenteling, niets af; wel geldt dat, als er *waarachtige* grieven bestaan: als met een' BREDERODE herstel wordt gevraagd — en als bij weigering daarvan tegen een' FILIPS wordt opgestaan, want dan is de opstand heilig!

Digitized by Google

België zwak en ongelukkig was, de nieuwe schikkingen, die men mogt maken, met hetzelfde lot zouden bedreigd worden, als de staatkundige vereeniging van 1815; dat het moeijelijk te beseffen ware, welke verpligtingen voor *België* zouden kunnen ontspruiten uit verdragen, waaraan het ten eenemale vreemd was gebleven; — wijders werd in dat antwoord van de Belgen op den voorgrond gesteld, dat bij het onafhankelijk maken van *België*, vereischt werd, dat aan hetzelve de vrije vaart op *de Schelde*, het bezit van den linkeroever van die rivier van de geheele provincie *Limburg* en van het Groot-Hertogdom *Luxemburg*, (behoudens deszelfs betrekkingen tot het Duitsche Verbond,) gewaarborgd werd. In dit antwoord kwam men dus op de reeds eenmaal gedane vordering terug (*).

Het antwoord op de protokollen van 9 en 20 Januarij, hield niet minder de aangevangene aanmatigende toon staande. — Het voorloopig bestuur van *België*, dit was op het laatste « hoofdzakelijk het antwoord," had bij deszelfs toestemming in de wapenschorsing verklaard, dat de oplossing van staatkundige vraagstukken, en die betrekkelijk het grondgebied, buiten roeping der Conferentie lag — en dat dit oplossen van dezelven in het vaststellen van die vraagstukken, die betrekking op de onafhankelijkheid,

(*) Zie Staatsstukken N, bl. 92.

Digitized by Google

of op elk ander goed regt van *België* hadden, alleen en uitsluitend aan het Belgisch Congres toekwam; dat bij miskenning hiervan, het beginsel van *niet* tusschenkomst zoude geschonden worden, welks handhaving, met name *Frankrijk* en *Engeland* op den voorgrond gesteld hadden; dat het Belgische volk, niet uit zucht tot verovering of vergrooting van grondgebied, maar uit kracht van het regt *post-liminii*, of ten gevolge van afstand, het Groot-Hertogdom *Luxemburg*, het Gewest *Limburg* en den linkeroever der *Schelde*, onder deszelfs grondgebied begreep.

Behalve nu, dat *België* nimmer een *jus post-liminii* kon inroepen, dewijl dit regt alleen aan onafhankelijke staten toekomt, en *België* nooit onder dezulke had behoord, en derhalve de aanspraak daarop, baarblijkelijk nietig was — kon het zich daarenboven niet beroepen op een' afstand van landstreken, die aan een der Mogendheid was gedaan. Dit waren met de daad veroverings-ontwerpen — doch men schroomde niet den eisch te doen (*).

Het eenige tegenmiddel hiervoor, dat schijnbaar genoegzame kracht moest hebben, was eene geduchte tegenverklaring door de Conferentie van *Londen* te geven. Hierin werd dan ook voorzien, en het ware te wenschen geweest, dat

(*) Zie Staatsstukken O, bl. 94.

Digitized by Google

ter huldiging der regtvaardigheid en billijkheid, de Conferentie in het vervolg van tijd zoo had blijven voortgaan, in het gematigd doch standvastig uitten van grondstellingen, die geschikt waren den euvelmoed te fnuiken. De treurige en voor *Holland* hoogst schadelijke ondervinding, heeft echter het tegendeel bewezen.

In dit antwoord der Conferentie, hetwelk in een protokol van den 19den Februarij 1831 werd vervat, verklaarde dezelve — op grond van de (boven aangetoonde) nietigheid van der Belgen eischen, die, uit een staatkundig overzigt van de laatste gebeurtenissen, vóór en met de vereeniging van *Holland* met *België* aangetoond werd, bij het in aanmerking nemen van de zamenkomst der Conferentie en derzelver protokol 20 December 1830, en die van 20 en 27 Januarij — de schikkingen, die in het staatsstuk van 20 Januarij waren vastgesteld, als fondamenteel en *onherroepelijk*; terwijl de onafhankelijkheid van *België* niet zoude worden erkend, dan op de voorwaarden en binnen de grenzen, welke in dat staatsstuk waren voorschreven, en binnen welke de onzijdigheid en onschendbaarheid van het Belgische grondgebied, in kracht en voor de Mogendheden verbindend bleef. Eene andere voorwaarde, als gevolg van de vorige, was, dat de Souverein van *België*, door zijne persoonlijke omstandigheden, aan die gezegde voorwaarden van het bestaan van *België* beantwoorden moest,

Digitized by Google

en daarbij voldoen aan de veiligheid der andere staten; dat hij, zonder voorbehoud, even als de Koning der *Nederlanden*, ten opzigte van het protokol van 21 Julij 1814 had gedaan, alle fondamentele schikkingen, vervat in meer genoemd protokol van 20 Januarij 1831, moest aannemen en zich in staat bevinden, het vreedzaam genot daarvan aan *België* te verzekeren; bovendien, vermits de Koning der *Nederlanden*, zonder eenig voorbehoud, was toegetreden, tot het laatst gezegde staatsstuk (*), elke onderneming der Belgische Gezagvoerders tegen het grondgebied, dat bij hetzelve was verklaard Hollandsch te zijn, beschouwd zoude worden, als eene hervatting van den strijd, aan welke de Mogendheden hadden besloten, een einde te maken (†).

Intusschen bleven de Belgen het door de Conferentie verklaarde Hollandsche grondgebied schenden, zoo als zij het, vroeger reeds van den beginne des opstands af aan, geschonden hadden. Hierop deed de Gevolmagtigde van den Koning der *Nederlanden*, aan Lord PALMERSTON, bij eene nota van den 23sten Maart dit kennen, en drong aan op de uitvoering van het protokol van 27 Januarij 1831.

(*) Door het protokol van 18 Februarij 1831, bekend gemaakt.

(†) Zie Staatsstukken M, bl. 80.

Digitized by Google

Middelerwijl dat deze staatkundige onderhandelingen met de Conferentie en de aanmaningen wederzijds, om bijzondere belangen ten uitvoer te leggen, plaats vonden, vermeende ook *Frankrijk* bijzondere belangen en aanmerkingen, omtrent de door de Conferentie vastgestelde, en in het protokol van 27 Januarij uitgedrukte artikelen, in het midden te moeten brengen. Reeds vroeger waren, door de Belgen, zoodanige aanmerkingen op staatsstukken, of ter bereiking van een afzonderlijk doel, of hetwelk minder regtstreeks met de zaak van *Holland* in verband stond, in nota's vervat, aan de Conferentie gezonden (*). Na den ontvangst van het protokol van 20—27 Januarij, deed het Fransche Ministerie, bij een schrijven van den Minister van Buitenlandsche Zaken, op den eersten Februarij 1831, aan den Franschen Afgevaardigde te *Brussel*, den wensch uitdrukken, dat het genoemde staatsstuk nog niet aan de Belgen mogt bekend gemaakt zijn: terwijl de genoemde BRESSON, zich tegen die bekendmaking moest verzetten, omdat het gouvernement des Konings, de daarin vervatte schikkingen niet had aangenomen. De

(*) Deze nota's zijn achter de Staatsstukken geplaatst. Vóór dezelve is eene aanwijzing gesteld, om de betrekking te doen kennen, waarin dezelve, gedeeltelijk tot de reeds en nog te vermelde *Staatkundige Handelingen*, staan.

Digitized by Google

Conferentie, werd in deze nota gezegd, moest bemiddelend blijven: en geenszins hare hoedanigheid verliezen; en hiermede overeenkomstig, begreep het gouvernement van *Frankrijk*, dat in de vaststelling van de uitgebreidheid en de grenzen van het Belgische en Hollandsche grondgebied, de medewerking en de vrijwillige toestemming der beide staten noodig waren.

Dit berigt aan de Afgevaardigde BRESSON gezonden, was de voorbode van eene uitgebreide nota, die het Fransche gouvernement aan de Conferentie zond den 15den Maart 1831. In dezelve werden onderscheidene aanmerkingen over het Groot-Hertogdom *Luxemburg* en de grensscheiding gemaakt, en op grond daarvan, het protokol van 20 Januarij, niet bepaaldelijk aangenomen. Betreffende het protokol van 27 Januarij en de verdeeling der schuld, merkte het Fransche gouvernement aan, dat dezelve op geene billijke gronden genoeg rustte, en daarom hetzelve niet aannam, en tegen het protokol van 19 Februarij opkwam, dewijl het niet anders van dit staatsstuk te denken ware, dan dat de gewapende tusschenkomst en het gebruik van magt, in de zaken van *België*, hiermede bedoeld werd.

De Conferentie bleef niet in gebreken, om, even als zij dit vroeger op de nota's van de Hollandsche Gevolmagtigden en de Belgische Gezagvoerders had gedaan, een antwoord hierop te

Digitized by Google

zenden. Zij betoogde daarin, dat het protokol in geschil de bepalingen moest insluiten, voor de onschendbaarheid en volkomenheid van het voor Hollandsch verklaard grondgebied, ten einde hetzelve te handhaven, tegen de aanranding der Belgen; doch dat het onmogelijk zoude zijn staande te houden, dat diegenen, welke, ten gevolge van dat besluit, *Holland* te hulp kwamen, om de gezegde onschendbaarheid te handhaven tegen de Belgen, door die daad, eene gewapende tusschenkomst, in de inwendige zaken, van *België* zoude begaan; dat bovendien, van eene andere zijde beschouwd, geen een staat zich het regt zoude kunnen aanmatigen, om zijne eigene grenzen te bepalen, en in deszelfs gewaande grenzen het grondgebied van den naasten staat te begrijpen; en dan na deze daad, vol te houden, dat diegene, die beletten wil, zulke overweldigingen te doen, in deszelfs inwendige zaken tusschen beide komt. — Omtrent *Luxemburg* werden, wijders in deze nota tegen-aanmerkingen gemaakt, en omtrent de verdeeling der schuld verklaard, dat de Conferentie niet meer dan voorstellen deswege had gedaan, en voorts zoude blijven volharden, zich met alle magt te verzetten tegen alle overweldiging van den kant van *België* op het Hollandsch grondgebied.

Deze nota der Conferentie, welke bij hun protokol, n°. 20, van 17 Maart was gevoegd, en welks vervaardiging het onderwerp harer zamen-

Digitized by Google

komst was geweest, had de gewenschte uitwerking. Bij de opening van de daarop volgende Conferentie op den 14den April, verklaarde de Gevolmagtigde van *Frankrijk* officiëel, op uitdrukkelijk bevel van zijn Meester, dat *Frankrijk* toetrad tot het protokol van 20 Januarij, en de daarbij aangewezene grenzen, volkomen goedkeurde; dat het *Luxemburg* als volkomen van *België* afgescheiden beschouwde, zoodat hetzelve onder souvereiniteit en in die betrekkingen moest blijven, welke hetzelve bij het traktaat van 1815, was aangewezen. Hierbij waren aanmerkingen over het constitutioneel beheer van *Luxemburg* en over de bijzondere gesteldheid van het hertogdom *Bouillon* gevoegd; omtrent welke de Conferentie besloot, nader te raadplegen (*).

Middelerwijl, dat deze wederzijdsche aanmerkingen werden gedaan, bestreden en overeen gebragt, kwamen de zaken tot geen bepaald *ultimatum*, maar werd alles in eene onzekere toekomst geworpen. De aan Koning en wet getrouw gebleevenen staat, werd intusschen gedrukt en uitgeput, terwijl de bloem der natie aan de grenzen des lands stond, ten getale van honderd duizend verdedigers van het vaderland. Onder dat alles, ging de kreet des oorlogs in *België* op. De nieuw door de Belgen gekozen Regent, had reeds openlijk verklaard, met krijgsmagt in

(*) Zie Staatsstukken P, bl. 99.

Digitized by Google

Luxemburg te zullen invallen. Op het ingeslagen spoor bleef men nu voortgaan, en bedreigde men den algemeenen vrede, niettegenstaande de menigvuldige aanmaningen der Conferentie, in nota's vervat en aan de Belgen gezonden, om de wapenschorsing te eerbiedigen.

Ten einde nu de protokollen, van 20 en 27 Januarij, door de Belgen te doen aannemen, kwam de Conferentie, in eene bijeenkomst van den 17den April overeen, hunne Commissaris te *Brussel*, de last te doen toekomen, om, zonder verwijl, de grondslagen van afscheiding in de bijlage A, der protokollen van 20, 27 Januarijk te doen kennen, de voordeelen gevoelen, en den Belgen de aanneming aan te raden. Hierbij werd gelast de spoedige aftogt van de Belgische troepen in *Luxemburg*; het volstrekt doen ophouden van den kant van *België* van de bemoeijingen in de zaken van dat land — en het onmiddellijk zenden van Commissarissen, Demarcateurs en Liquidateurs naar *'s Gravenhage*; tevens dat de fondamenteel genaamde schikkingen, in de eerste negen artikelen, der gemelde grondslagen vervat, *onherroepelijk* waren; dat overeenkomstig het protokol van 19 Februarij k831, de onafhankelijkheid van *België* niet zoude erkend worden, dan op de voorwaarden en grenzen, bepaald bij het protokol van 20 Januarij; dat, indien de voorstellen door de Belgen niet werden aangenomen, Lord PONSOMBY, (die in de plaats

Digitized by Google

van M. CARTWRIGHT was aangesteld geworden,) *Brussel* zoude verlaten en de Belgische Gezant te *Parijs* zoude verzocht worden, zonder verwijl te vertrekken, en de Mogendheden in dat geval, overeenkomstig de protokollen zonde handelen, om hun wettig gezag te doen eerbiedigen; terwijl dit ook zoude gedaan voor het geval, als de Belgen zich verder schuldig maakten aan het krenken van den wapenstilstand (*).

Hoe sterk in dit staatsstuk de aandrang tot aanneming der beslissende protokollen, ook wezen mogt, dezelve baatte niets. Integendeel verhieven de Belgen zich meer en meer, en bleven de wapenschorsing schenden, zonder de staatsstukken in geschil aan te nemen. — Den 10den Mei stelde de Conferentie nu eene termijn voor de Belgen, binnen welke de meer gezegde grondslagen van afscheiding zouden behooren aangenomen te worden. Deze termijn werd gesteld op den eersten Junij 1831, en daarbij bepaald, in geval de Belgen bleven volharden in het niettoetreden, er alsdan eene volkomene scheuring van alle betrekking, tusschen de vijf Mogendheden en de Autoriteiten, die *België* bestuurden, zou plaats hebben. — Voorts behelsde dit staatsstuk de bedreigingen, voor het schenden der (eigenlijke) wapenschorsing door de Belgen, zoo als die in het vorige staatsstuk werd gedaan (†).

(*) Zie Staatsstukken Q, bl. 103.

(†) Zie Staatsstukken R, bl. 108.

Digitized by Google

Thans werd het den Belgen duidelijk blijkbaar, dat de volmaaktste overeenstemming bij de Mogendheden bleef bestaan op het punt, om de vastgestelde grondslagen van afscheiding, de schikkingen, te doen aannemen, en het hun ernst was, de aangegane wapenschorsing te handhaven. Nu bedacht het Belgisch gouvernement een uitweg, en deed door M. LEBEAU, die zich Minister van buitenlandsche zaken van het koningrijk *België* noemde — aan de Nederlandsche regering een stuk toekomen, waarin men regtstreeks met *Holland* onderhandelen wilde. Om hiertoe te geraken, stelde gemelde LEBEAU voor, dat er van wederzijds in eene vreemde stad, *Aken* of *Valencienne*, Hollandsche en Belgische Commissarissen bijeen zoude komen, ten einde zich onderling over een ontwerp van schikking te verstaan, hetwelk ter aanneming zoude kunnen worden voorgedragen aan het nationaal Congres, (te *Brussel*) en ter goedkeuring aan zoodanig gezag, als volgens de Hollandsche grondwet bevoegd was, zulk een verdrag te sluiten. Hierbij was, evenwel, tevens eene bedreiging gevoegd: ingeval men van de zijde van *Holland* het stilzwijgen bewaarde, hetwelk als eene verwerping dezer schikking zoude worden beschouwd, het alsdan te denken ware, dat *België* onmiddellijk tot het hervatten der vijandelijkheden zoude moeten besluiten (*).

(*) Zie Staatsstukken S, bl. 113.

Digitized by Google

Zoo als dit te verwachten was, werd hierop van de zijde des Konings een verachtelijk stilzwijgen bewaard, en door den Nederlandschen Gevolmagtigde, bij eene nota, den Conferentie de oorzaak van dat stilzwijgen aangetoond: de Koning hield zich aan de akte van scheiding, die onvoorwaardelijk door hem aangenomen was. Tevens verklaarde de Nederlandsche Gevolmagtigde in deze nota, dat, dewijl het den Koning onmogelijk was zijne staten aan eene onbepaalde verlenging van den voorloopigen staat, te onderwerpen, in welke *Holland* zich sedert langen tijd tegenover *België* bevond, hij zich van den eersten Junij, (den vastgestelden termijn) zich geheel vrij zoude rekenen, het zij om mede te werken met de door de Mogendheden aan te nemen middelen, om eindelijk de scheiding, volgens de bijlage A, van het protokol van 20 Januarij, te verwezenlijken, of voor eigen rekening te handelen, zoodanig als het hem zoude toeschijnen, volgens omstandigheden noodzakelijk te zijn; doch altijd, en enkel uit het doel, om tot dien staat van zaken te geraken, die de akte van scheiding als juist en behoorlijk had erkend (*).

Hoezeer de Conferentie bij de laatste staatsstukken eene vaste houding had aangenomen, en bij alle andere grondslagen van afscheiding had

(*) Zie de *Aanwijzing*, enz., achter de Staatsstukken geplaatst, voor deze en voor andere nota's.

Digitized by Google

bepaald, dat het Groot-Hertogdom *Luxemburg*, onder de souvereiniteit van het huis van *Nassau*, behoudens de betrekkingen van het Duitsche bondgenootschap zoude blijven — vervaardigde zij, in eene bijeenkomst van den 21sten Mei, een staatsstuk, waarin, — op grond en naar aanleiding der gegevene inlichtingen van Lord PONSOMBY, die, om de aanneming van de souvereiniteit over *België*, (welke den Prins VAN SAXEN-COBURG werd aangeboden,) te vergemakkelijken, de moeijelijkheden tusschen *Holland* en *België*, veronderstelde weggenomen te zijn, wanneer de vijf hoven toestemden, om *België* in deszelfs begeerte te ondersteunen, ten einde de aanwinst van het Groot-Hertogdom *Luxemburg*, door geldelijke opoffering te bekomen, — verklaard werd, dat de vijf Mogendheden niet langer zoude kunnen toeven, om aan het Belgisch gouvernement deszelfs toetreding te vragen tot de grondslagen van afscheiding — *maar* dat de Mogendheden beloofden met den Koning der *Nederlanden* eene onderhandeling te openen, met het doel, om zoo mogelijk voor schadevergoeding, *België* het bezit van *Luxemburg* te verzekeren. Hierbij werd de toegestane termijn (een Junij) nog eens herinnerd (*).

Weinige dagen na de vervaardiging van dit protokol begaf zich Lord PONSOMBY naar *Brus-*

(*) Zie Staatsstukken T, bl. 119.

sel, en deed bij eene mededeeling, den 27sten Mei 1831 geteekend, den Belgen bekend worden met den staat hunner zaken, voor zoo ver hij vermeende de Conferentie daarin betrokken was. De hoofdzaak hierin behandeld was den vrede aan te prijzen, en den Belgen de hoop te geven op het verkrijgen van *Luxemburg*: verklarende, dat de Conferentie van denkwijze, omtrent het Groot-Hertogdom veranderd was, daar zij thans zich geneigd betoonde tot eene bemiddeling met het erkende doel, om *Luxemburg*, voor den Souverein van *België* te erlangen (*).

Onder deze tegenstrijdige berigten en mededeelingen, bleek het, dat den voorloopigen staat, waarin men bij voortduring bleef verkeeren, niet ophield. Reeds was de termijn, door de Conferentie bepaald, voor de aanneming van de grondslagen van afscheiding door de Belgen, geheel voorbij. Nu deden de Gevolmagtigden van den Koning der *Nederlanden*, op den 6den Junij, de Conferentie herinneren aan de nota, door hun den 21sten Mei aangeboden, waarin verklaard werd, dat, indien de Belgen niet onverwijld toetraden, de Koning zich zoude vrij achten, om voor eigen rekening te handelen, ten einde alzoo die langdurige onzekerheid te doen ophouden, welke voor de belangen zijner getrouwe onderdanen, zoo hoogst nadeelig was. Ook werd

(*) Zie Staatsstukken U, bl. 123.

Digitized by Google

hierbij de Conferentie herinnerd aan hun protokol van 10 Mei, hetwelk de termijn inhield, voor de aanneming der grondslagen van afscheiding, en dit in aanmerking nemende, verklaard, dat het onmiddellijk gevolg hiervan zijn moest, *of* dat het Belgisch bestuur, door de aanneming der meergedachte grondslagen van afscheiding, jegens de Mogendheden in diezelfde betrekking zich geplaatst had, als waarin de Koning der *Nederlanden* zich bevond, *of* dat diezelfde grondslagen, door genoemd bestuur, niet waren aangenomen. Dewijl dit nu het geval moest zijn, en er verscheidene dagen, na den gestelden termijn, verloopen waren, zoo drongen de Gevolmagtigden der *Nederlanden* aan, op inlichting, omtrent de bekomene uitkomsten, ten einde hunnen Souverein, overeenkomstig die uitkomst, maatregelen zoude kunnen beramen, die de ongelukkige staat van zaken, in het belang, de waardigheid en de veiligheid van *Holland*, zoude vereischen te nemen. — Gelijktijdig, bij dit berigt, deden dezelfde Gevolmagtigden de aandacht van de Conferentie vestigen, op den brief door Lord PONSOMBY aan M. LEBEAU geschreven, en aan het zoogenaamde Congres medegedeeld; daarbij verklarende, zonder de smartelijke gewaarwordingen te vermelden, welke de lezing van dat stuk bij hen verwekt had, dat zij met den meesten nadruk opkwamen, tegen al wat de Agent der Con-

Digitized by Google

ferentie voegzaam had geacht, in het midden te brengen, omtrent eenen eventueelen afstand van het Groot-Hertogdom *Luxemburg*; dat Lord PONSOMBY, omtrent den bedoelden afstand, zich een regt had aangematigd, hetwelk hem door niemand kon verleend geworden zijn; den geest van aanmatiging, (het kenmerk des opstands) met eene bedriegelijke hoop gevleid, en de onvervreembare regten des Konings had aangerand, door beloften te doen, die lijnregt strijdig waren met de steeds gelijkluidende taal, welke, het zij te *'s Gravenhage*, of aldaar, door de tolken van des Konings bestuur was gevoerd geworden; — wijders, dat de Koning zich aan de akte van scheiding hield, door hem, zonder voorbehoud aangenomen, en bij welke het Groot-Hertogdom uitdrukkelijk werd erkend, als bezitting van het huis van *Nassau*; waarom het moeijelijk te beseffen ware, dat er aan eene onderhandeling, over die souvereiniteit, zoude kunnen gedacht worden, welke, zelfs na de (reeds bij herhaling gezegde) aanneming der grondslagen van afscheiding, door *België* nog de grootste zwarigheden zouden blijven ontmoeten, dewijl dat Groot-Hertogdom voor den Koning en de Prinsen van zijn huis, deszelfs erfelijke staten vervangen had, en in des Konings oogen eene onschatbare waarde had.

Om deze reden te meer, protesteerden de Gevolmagtigden der *Nederlanden* tegen den ge-

Digitized by Google

zegden brief van Lord PONSOMBY, en lieten de gevolgen daarvan voor rekening van den Schrijver. Den volgenden dag, nadat deze berigten aan de Conferentie gezonden werden, vergaderden zij, om den inhoud van dezelve te overwegen, en gaven op het eerste berigt te kennen, dat, blijkens de narigten, uit *Brussel* ontvangen, het zeker was, dat de Belgen zich geenszins, door de aanneming der grondslagen van afscheiding, jegens de Mogendheden in dezelfde betrekking geplaatst hadden, als waarin zich te haren opzigte de Koning der *Nederlanden* bevond; dat dien ten gevolge, Lord PONSOMBY, bepaaldelijk was teruggeroepen en de Generaal BEILLARD, van het bestuur des Konings van *Frankrijk*, bevel ontvangen had, om *Brussel* te verlaten, zoodra Lord PONSOMBY, die stad zoude verlaten; mitsgaders, dat de Conferentie zich met de maatregelen bezig hield, welke de verbindtenissen, door de vijf Mogendheden, jegens de Koning der *Nederlanden* aangegaan, zoude kunnen vereischen.

In antwoord op het tweede berigt van de Gevolmagtigden der *Nederlanden*, diende, dat de Conferentie, vreemd zijnde van den brief van Lord PONSOMBY, zich niet anders gedragen kon, dan aan haar protokol van 21 Mei, bij welk staatsstuk, drie beginselen waren vastgesteld, namelijk: 1°. dat de schikkingen, die ten doel zoude hebben aan *België* het bezit van het Groot-

Digitized by Google

Hertogdom *Luxemburg* te verzekeren, schikkingen zouden zijn, *met wederzijds goedvinden gedaan;* 2°. dat dit bezit niet anders zoude kunnen worden verkregen, dan *tegen billijke vergoeding;* 3°. dat de vijf Mogendheden aan de belanghebbende partijen geene voorstellen tot deze ruiling zouden doen, dan *na de toetreding der Belgen* tot de grondslagen van scheiding, door de Conferentie vastgesteld, en door den Koning der *Nederlanden* aangenomen (*).

Terwijl alzoo de regering van den Koning der *Nederlanden* krachtdadiglijk werkzaam was, om de ongelukkige omstandigheden, waarin het land ten gevolge van der Belgen euvelmoed gedompeld was, te doen ophouden, en de Conferentie, het doen eerbiedigen, hare verbindtenissen scheen ten uitvoer te leggen, schroomden de Belgen niet, bij voortduring de wapenschorsing te schenden; door voornamelijk de Hollandsche vaartuigen op *de Schelde* te bemoeijelijken. — Hierdoor werd de Generaal CHASSÉ, (als bevelhebber op het kasteel te *Antwerpen,*) genoodzaakt tegenmiddelen te stellen, hetwelk echter weinig baatte, alzoo de Belgen aan eene andere zijde den bril, *St. Laurent,* van het kasteel zelve bemoeijelijkte, en werken van aanval tegen de vesting opwierpen.

Bij het plegen dezer onregtvaardige daden en andere vijandelijkheden, was het dan ook, dat

(*) Zie voor deze stukken: Staatsstukken V, bl. 131.

Digitized by Google

vroeger een volmoedig gedrag van een' VAN SPEYK, een HOBEYN en VAN LEUVEN, luisterrijk en tot eer der Hollandsche natie werd ten toon gespreid; doch de uitvoerige vermelding daarvan behoort, tot de geschiedenis van den Belgischen opstand en deszelfs gevolgen, en kan hier niet behandeld worden. — Over deze vijandelijkheden deden nu de Gevolmagtigden der *Nederlanden*, de Conferentie berigten toekomen, met aanzoek, om dezelve tegen te gaan (*).

Behalve deze nota's, werd aan de Conferentie, den 22sten Junij 1831 berigt, dat sedert de Koning der *Nederlanden*, officiël bekend geworden was, dat de Conferentie, zich bezig hield met middelen, die dienstig waren de verbindtenissen, jegens de Koning der *Nederlanden* aangegaan, er langen tijd genoeg verloopen was, om na die middelen onderzoek te doen, zonder dat het juist noodig was de poging daaromtrent te regtvaardigen; dat de Gevolmagtigden der *Nederlanden* zoude moeten vreezen voor nieuwe nitstellen, ten gevolge van onderhandelingen, die plaats zoude kunnen gegeven worden, door de aankomst van een zeker getal Belgen te *Londen*, ter oorzake van de gedane benoeming van een' Souverein voor *België*; doch dat zij zich gerust stelden, daar het aanbod van zoodanige souvereiniteit, even zoo zeer als de weigering van den

(*) Zie voor deze Nota's, de Aanwijzing.

Digitized by Google

uitverkoren Prins, of zijne aanneming, het zij volkomen of eenvoudig, of voorwaardelijk, alle tot zaken behoorden, die geheel buiten de protokollen waren; dat de Koning zich aan de stipte verwezenlijking van de bepalingen in de voorafgegane staatsstukken vervat, hield; vastelijk besloten had, niets van zijne regten af te staan, hem door zijne toetreding verzekerd, en derhalve meest blijven volharden in zijn reeds bij de Conferentie bekend voorbehoud, betrekkelijk de medewerking met de middelen, die de Conferentie geschikt oordeelde aan te wenden — en indien de Conferentie het ten uitvoer leggen dier middelen mogt vertragen, de Koning geene andere keus zoude overblijven, dan de toevlugt tot zijn eigen middelen te nemen, om alzoo de toegevenheden te doen ophouden, welke niet meer bestaanbaar waren met de in- en uitwendige zekerheid van den staat, noch met de belangen zijner getrouwe onderdanen, die reeds zoo zeer onderdrukt waren, en waardoor de volstrekte ondergang de slotsom van de verlenging der crisis zijn zoude (*).

De termijn ter aanneming van die grondslagen van afscheiding voor de Belgen gesteld, was nu voorbij: de Belgen bevonden zich geenszins in dezelfde hoedanigheid, jegens de Mogendheden

(*) Zie de laatste Nota, vóór de achttien artikelen, bl. 107.

Digitized by Google

hierdoor geplaatst, als de Koning der *Nederlanden*, en niets meer was natuurlijk, dan te verwachten, dat de Conferentie, nu al die middelen zoude ten uitvoer leggen, die zij reeds lang te voren had aangekondigd, en die den langdurigen jammerlijken toestand, waarin zich het land bevond, zoude doen ophouden. Doch wat, volgens eer en billijkheid, nimmer te wachten ware, dit gebeurde. De Conferentie vervaardigde nu eene reeks van achttien artikelen, die tot een traktaat van vrede zouden moeten strekken, tusschen *Holland* en *België*, en die met verkorting van de eenmaal vastgestelde grondslagen van afscheiding, (protokollen van 20 tot 27 Januarij 1831, en bijlage A,) zeer in het nadeel van *Holland* waren (*). Hierdoor werden de regten, die de Koning zich door zijne toetreding tot de genoemde grondslagen van afscheiding verzekerd had, niet alléen verkort, maar ook de Belgen, in spijt van al hunne gewelddadige bewegingen, een voordeel aangeboden, waarop zij nimmer konden aanspraak maken. Een antwoord, uitgebreid en staatkundig gegrond, werd hierop door den Nederlandschen Minister van buitenlandsche zaken gegeven, hetwelk den Gevolmagtigden der Mogendheden hunne onregtvaardige daad deed zien, de zaak in het ware licht stel-

(*) Zie voor deze artikelen: Staatsstukken W, bl. 142.

Digitized by Google

de; en de Mogendheden verwittigde, dat, in geval een Prins tot de souvereiniteit van *België* geroepen, deze souvereiniteit aanvaarde, zonder vóóraf de dikwijls gedachte schikkingen te hebben aangenomen, de Koning dien Vorst niet anders zoude kunnen beschouwen, als door deze daad alleen in eene vijandige houding jegens hem geplaatst, en daarom als zijn vijand (*).

Niettegenstaande dit antwoord door de Nederlandsche Regering gegeven op dit zoogenaamd vredes-traktaat, gaf de Conferentie, onder dagteekening van den 25sten Julij 1831, te kennen, dat zij reden had, zich met de hoop te vleijen, dat nieuwe onderhandelingen, die strekken zouden tot de sluiting van een definitief gedrag, onder bemiddeling van de vijf hoven, zoude kunnen leiden tot eene overeenkomst, zoo wenschelijk, voor den algemeenen vrede, als geschikt, om aan de regten en de belangen van den Koning der *Nederlanden* te voldoen. Om dit dan bevorderlijk te doen zijn, noodigde de Conferentie den Nederlandschen Minister van buitenlandsche zaken uit, om zijn' Souverein te willen voorstellen, zijne Gevolmagtigden te *Londen*, van de noodige volmagten en voorschriften te voorzien, ten einde over dat bedoelde verdrag te onderhandelen, enz. (†).

(*) Zie voor dit merkwaardig antwoord: Staatsstukken X, bl. 148.

(†) Zie Staatsstukken IJ, bl. 169.

Digitized by Google

Nu zag de Koning klaarblijkelijk, dat het, volgens die wijze, onmogelijk was, de onweêrswolken af te wenden, die den getrouwen staat dreigden te verpletten. Het schrikbeeld van den opstand, had door den algemeenen vrede in *Europa* te bedreigen, bij de Mogendheden aanzien verkregen en een ontzag verwekt, waarvoor den bedaarden en eervollen gang van een gematigd volk, van eenen Koning, die bewezen had, zijne verbindtenissen als heilig te beschouwen, en als zoodanig na te komen, moest bukken. — En om het heilloos werk te voltooijen, beklom een vreemd Vorst den troon van het muitziek volk, nam die vredes-preliminaire aan, en deed den eed op der Belgen grondwet — en met dezen den eed, om de onregtmatige verklaring ter ontrooving van het Hollandsch grondgebied te handhaven. — Doch nu was ook het einde gekomen aan allen onregt, en moest aan *Europa* getoond worden, dat juist ter handhaving van den algemeenen vrede, den bedaarden en vasten gang van den Nederlandschen Koning en zijn getrouw volk niet minder te ontzien ware — dan oproer en geweld. — Op den eersten Augustus deed de Nederlandsche Minister van buitenlandsche zaken, hiermede overeenkomstig, de Conferentie bekend worden, met de onmogelijkheid, om langer in dien staat te blijven volharden, dezelve herinnerende aan al de gegevene nota's, waarin de bedoelingen der Nederlandsche Regering was uitge-

Digitized by Google

drukt, en haar tevens bekend makende, dat de Koning had besloten de onderhandelingen met de kracht zijner wapenen te ondersteunen; om alzoo aan het einde der ramp te komen, waartoe hij tevens zijne Gevolmagtigden van de noodige voorschriften, ter onderhandeling voorzag (*). Omtrent de zuivere bedoeling van dit gewigtig besluit werd, even zoo als dit aan de Conferentie gedaan was, aan de Gezanten, te *Berlijn*, *Londen*, *Parijs*, *St. Petersburg* en *Weenen* berigt gezonden (†). En de Koning sprak het woord « *voorwaarts!*" uit, hetwelk door Hollandsch dapperen juichend werd, ontvangen.

Indien ooit in de Nederlandsche geschiedenis eene luisterrijke gebeurtenis kon genoemd worden, dan verdient de gebeurtenis, die, ten gevolge van dat besluit ontstond, eene eerste plaats. Nadat het woord voorwaarts was uitgesproken, rukte de gezamenlijke Nederlandsche krijgsmagt, onder aanvoering van den Prins van *Oranje*, den meer talrijken en baldadigen vijand te gemoet, drong zijn land in, velde hem in tien dagen tijds neder — maakte zich overwinnaar van *Hasselt* en *Leuven*, en zoude *Brussel* even overwinnend binnen getrokken zijn, indien niet de nieuwe Vorst van *België*, zijn volstrekten ondergang vreezende, de hulp van *Frank-*

(*) Zie Staatsstukken Z—1, bl. 171.

(†) Zie Staatsstukken Z—2, bl. 176.

Digitized by Google

rijk en *Engeland*, beide had ingeroepen. Aanstonds hoorde *Frankrijk* die noodkreet, en trok de overwinnende Nederlanders tegen. Hier te strijden, ware euvelmoed: men trok terug, zonder te bukken, met roem bekroond, maar met een uitzigt op eene langdurige staat van onzekerheid, hetwelk, ongelukkig, niet heeft gefaalt.

Op den 6den Augustus, was het reeds ter kennis van de Conferentie gekomen, dat *Faankrijk* oogenblikkelijk hulp had verleend. Dit gaf aanleiding tot de vervaardiging van een protokol van dien dag, waarin dit werd vermeld, en bepaald, dat de uitbreiding der bewegingen van de Fransche krijgsbenden, door de Conferentie zoude geregeld worden, mitsgaders dat de Engelsche vloot naar de beginselen der Conferentie zoude werkzaam zijn. Hierbij werden nog andere aanmerkingen en bepalingen gevoegd (*).

Nog een ander staatsstuk van den 12den Augustus deed de Conferentie bekend worden, waarbij gevoegd werd de verklaring van de Nederlandsche Regering, dat het bevel was gegeven aan hare krijgsmagt, om de vijandelijkheden te staken — en tevens, dat de terugtogt der troepen (overwinnaars) reeds werkelijk plaats had (†).

Dien ten gevolge werd aangekondigd, dat het

(*) Zie Staatsstukken A a, bl. 181.

(†) Zie Staatsstukken A a, bl. 185.

Digitized by Google

in *België* binnen gerukte Fransche leger den terugtogt werkelijk begonnen had, twintig duizend man (van de vijftig duizend) dadelijk zoude terugkeeren; en de Conferentie zich voorbehield, later omtrent het tijdstip overeen te komen, waarop de bezetting van *België*, door de Fransche krijgsbenden, geheel zoude behooren op te houden (*).

Intusschen trok de Nederlandsche krijgsbenden op haar wettig grondgebied terug. Dit had het besluit der Conferentie ten gevolge, dat, ter vereffening der vraagpunten, die nog op te lossen overig waren, aan den Koning en het Belgisch bewind voor te stellen, eene wapenschorsing van zes weken — die onder den waarborg der vijf Mogendheden zoude gesteld zijn (†). Deze wapenschorsing werd wederzijds aangegaan, gedurende welke de Conferentie een nieuw ontwerp van schikking vervaardigde, hetwelk evenwel aan de billijke verwachting niet beantwoorde en den ongelukkigen staat van zaken deed voortduren.

Behalve de besluiten en schikkingen der Conferentie, die regtstreeks ter wederzijdsche bemiddeling werden gedaan, kwam zij ook voorloopig reeds overeen, om een aantal der Belgische ves-

(*) Zie Staatsstukken A a, bl, 186.

(†) Zie Staatsstukken A a, bl. 186.

Digitized by Google

tingen te slechten (*), die tevens aan *Nederland* millioenen schats gekost hadden; doch ook te dezen opzigte werd niets bepaaldelijk beslist, gedurende de onderhandelingen over eene zaak, welker gelijkenis vergeefs in de jaarboeken der volken zal gezocht worden.

(*) Zie Staatsstukken B b, bl. 189.

Digitized by Google

De *Aanwijzing der Nota's* is achter de *Staatsstukken* geplaatst.

Digitized by Google

Digitized by Google

STAATSSTUKKEN

DER

LONDENSCHE CONFERENTIE,

VAN

HOLLAND EN BELGIË.

Digitized by Google

Digitized by Google

STAATSSTUKKEN.

A.

PROTOKOL, *geteekend te Aken, den 15den November* 1818, *door de Gevolmagtigden der hoven van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Britannië, Pruissen en Rusland* (*).

De Ministers van *Oostenrijk*, *Frankrijk*, *Groot-Britannië*, *Pruissen* en *Rusland* hebben zich, ten gevolge van de bekrachtiging van het den 9den October geteekend verdrag, betrekkelijk de ontruiming van het Fransch grondgebied, en na elkander over en weder de in afschrift hierbij gevoegde nota's te hebben overhandigd, tot eene conferentie vereenigd, om de betrekkingen in overweging te nemen, welke, in den tegenwoordigen staat van zaken, moeten tot stand komen

(*) Al deze Staatsstukken der Conferentie, die van de Nederlandsche regering en van *België*, behooren gebezigd te worden, voor en bij mijn werk: *Bijdragen tot, of vervolg op de Geschiedenis der Nederlanden*, vierde Deel.

Digitized by Google

tusschen *Frankrijk* en de Mogendheden, die het vredes-verdrag van 20 November 1815, mede onderteekend hebben; betrekkingen, die aan *Frankrijk* den rang zullen verzekeren, welke aan hetzelve in het statenstelsel van *Europa* toekomt; hetzelve ten naauwste zullen verbinden aan de vredelievende en welwillende bedoelingen van al de Souvereinen, en alzoo de algemeene rust zullen verzekeren.

Na rijpelijk de beginselen te hebben overwogen, die tot behoud strekken der hooge belangen, in verband staande met de orde van zaken, zoo als die, onder den zegen der goddelijke Voorzienigheid, door het verdrag van *Parijs* van 30 Mei 1814, door het Weener reces, en door het vredes-verdrag van 1815, in *Europa* hersteld is, — zoo hebben de hoven, welke de tegenwoordige akte onderteekend hebben, eenstemmig erkend, en verklaren zij bij gevolg:

1°. Dat zij stellig besloten hebben, om, noch in hunne onderlinge betrekkingen, noch in die met de andere staten, af te wijken van het beginsel van innige vereeniging, hetwelk tot hiertoe bij hunne onderlinge betrekkingen en belangen is in acht genomen; eene vereeniging, die nog sterker en onverbreekbaarder is geworden door de banden van Christelijke broederschap, welke de Souvereinen onder elkander hebben aangeknoopt.

2°. Dat deze vereeniging, welke te inniger

Digitized by Google

en duurzamer is, omdat zij op geene afzonderlijke berust, en geen gevolg is eener voor het oogenblik gemaakte berekening — geen ander doel kan hebben, dan de handhaving van den algemeenen vrede, gegrond op naauwgezetten eerbied voor verbindtenissen, bij de verdragen aangegaan, en voor al de daaruit voortspruitende regten.

3°. Dat *Frankrijk*, hetwelk door de herstelling van het wettig en grondwettig monarchaal gezag met de overige Mogendheden verbonden is, zich verpligt, om voortaan mede te werken tot handhaving en bevestiging van een stelsel, hetwelk den vrede van *Europa* bewerkt heeft, en alleen in staat is, om deszelfs duurzaamheid te verzekeren.

4°. « Dat, indien de Mogendheden, welke « deze akte hebben onderteekend, het tot beter « bereiking van het boven vermelde doel, noo- « dig mogten achten, afzonderlijke bijeenkom- « sten te houden, hetzij van de verhevene Sou- « vereinen zelve, hetzij van derzelver Ministers « en Gevolmagtigden, om daarin gemeenschap- « pelijk te handelen over hunne eigene belangen, « voor zoo ver deze met hunne tegenwoordige « beraadslagingen in verband staan — alsdan de « tijd en plaats dezer vereenigingen telkenreize, « door middel van diplomatieke mededeelin- « gen, voorloopig zullen worden vastgesteld, en « dat, ingeval deze vereenigingen ten doel mog-

Digitized by Google

« ten hebben, om te handelen over zaken, meer « bijzonder in verband staande met de belangen « der andere staten van *Europa*, zij geene plaats « zullen hebben, dan ten gevolge eener stellige « uitnoodiging van diegene der genoemde staten, « welke de bedoelde zaken mogten aangaan, en « onder stellig voorbehoud van derzelver regt, « om daaraan, hetzij regtstreeks, hetzij door « Gevolmagtigden, deel te nemen."

5°. « Dat de besluiten, vervat in de tegen- « woordige akte, ter kennis van al de Europe- « sche hoven zullen worden gebragt, door mid- « del der hierbij gevoegde verklaring, welke zal « beschouwd worden als door het protokol be- « krachtigd en als een deel daarvan uitma- « kende."

Er zijn hiervan vijf eensluidende gemaakt, en in het oorspronkelijke tusschen de hoven, welke hetzelve geteekend hebben, onderling uitgewisseld.

Te *Aken*, 15 November 1818.

(Geteekend)	METTERNICH.	HARDENBERG.
	RICHELIEU.	BERNSTORFF.
	CASTLEREAGH.	NESSELRODE.
	WELLINGTON.	CAPODISTRIAS.

Digitized by Google

B.

PROTOKOL *der Conferentie, gehouden aan het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, (te Londen,) den 4den November* 1830.

Tegenwoordig de Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, de Nederlanden, Pruissen en Rusland (*).

Daar Z. M. de Koning der *Nederlanden*, de hoven van *Oostenrijk*, *Frankrijk*, *Groot-Brittannië*, *Pruissen* en *Rusland*, in derzelver hoedanigheid als Mogendheden, die de verdragen van *Parijs* en *Weenen*, waarbij het koningrijk der *Nederlanden* gevestigd werd, onderteekend hebben, uitgenoodigd heeft, om, in overeenstemming met Z. M. te beraadslagen over de meest gepaste middelen, om een einde te maken aan de onlusten, welke in deszelfs staten zijn uitgebarsten, en door de hierboven vermel-

(*) Vertaling uit de Fransche taal.

Digitized by Google

de hoven, zelfs alvorens deze uitnoodiging te hebben ontvangen, vurig gewenscht hadden, om binnen den korst mogelijken tijd, de wanorde en het bloedvergieten te doen ophouden, zoo zijn zij door middel hunner bij het hof van *Londen* geaccrediteerde Gezanten, wegens de volgende bepalingen overeengekomen:

1o. Overeenkomstig §. 4, van hun protokol, van 15 November 1818, hebben zij den Gezant van Z. M. den Koning der *Nederlanden* uitgenoodigd, om aan hunne beraadslagingen deel te nemen.

2o. Ten einde hun besluit, om het bloedvergieten te stuiten, ten uitvoer te brengen, hebben zij begrepen, dat van wederzijden eene volkomene staking der vijandelijkheden moest plaats hebben.

De voorwaarde van dezen wapenstilstand, die geenen invloed zoude hebben op de beslissing der vraagpunten, welker oplossing door de vijf hoven, gemakkelijker zal moeten gemaakt worden, zoude de navolgende zijn:

Van wederzijden zullen de vijandelijkheden, ten eenemale ophouden.

De wederzijdsche krijgsbenden zullen wederkeerig moeten terugtrekken achter de lijn, welke vóór het verdrag van 30 Mei 1814, de bezittingen van den souvereinen Vorst der *Vereenigde Nederlanden* afscheidde, van die, welke bij gezegd verdrag van *Parijs*, en bij die van *Wee-*

Digitized by Google

nen en *Parijs* van 1815, aan deszelfs grondgebied zijn toegevoegd, om het koningrijk der *Nederlanden* uit te maken.

De wederzijdsche krijgsbenden zullen de vestingen en het gebied, hetwelk zij wederkeerig, buiten gezegde lijn, bezetten, binnen den tijd van twee dagen ontruimen.

Het voorstel tot dezen wapenstilstand zal aan het bestuur van Z. M. den Koning der *Nederlanden* gedaan worden. Door tusschenkomst van deszelfs Gezant, welke bij de beraadslaging aanwezig is.

De bepalingen wegens dezen zelfden wapenstilstand zullen in *België*, uit naam der vijf hoven worden medegedeeld.

(Geteekend) ESTERHAZY. BULOW.
WESSENBERG. LIEVEN.
TALLEYRAND. MATUSCEWICZ.
PALMERSTON.

Digitized by Google

C.

PROTOKOL *der Conferentie, gehouden aan het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, (te Londen,) den 17den November* 1830.

Tegenwoordig de Gevolmagtigden der Hoven Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, de Nederlanden, Pruissen en Rusland.

De Gevolmagtigden der hoven *Oostenrijk*, *Frankrijk*, *Groot-Brittannië*, *Pruissen* en *Rusland* tot eene conferentie bijeen gekomen zijnde, hebben dien van Z. M. den Koning der *Nederlanden* gehoord. Deze Gevolmagtigde heeft hun verklaard, dat de Koning, zijn Meester, toetreedt tot hun Protokol van den vierden der loopende maand, en tot den wapenstilstand, welks grondslagen bij dat stuk worden vastgesteld.

Vervolgens is gelezen het hierbij gevoegde verslag van de Heeren CARTWRIGHT en BRESSON, nopens den uitslag der zending, waarmede zij te *Brussel* belast waren.

Na eene verdiende goedkeuring te hebben ge-

Digitized by Google

hecht aan de wijze, waarop dezelve zich van dezen last gekweten hebben, hebben de Gevolmagtigden het, bij dat verslag gevoegde antwoord, met aandacht onderzocht en bepaald, dat hetzelve zoude worden aangenomen, omdat hetzelve eensdeels eene volledige toetreding behelst tot de grondslagen, welke door de Conferentie van *Londen*, voor eene schorsing der vijandelijkheden, voorgesteld zijn; en omdat aan den anderen kant, dat gedeelte van hetzelve antwoord, hetwelk begint met de woorden: « *Bij deze gelegen-* « *heid*," en eindigt met die: « *Daaronder be-* « *grepen den geheelen linkeroever der Schelde*," volgens het verslag van de Heeren CARTWRIGHT en BRESSON, niet anders uitdrukt dan een gevoelen, geheel ondergeschikt aan de volledige en onvoorwaardelijke toetreding, welke vóórafgaat.

Inderdaad zijn, volgens de grondslagen van den wapenstilstand, die bij dit antwoord stellig wordt aangenomen, de grenzen, achter welke de wederzijdsche krijgsbenden moeten terugtrekken, geene andere, dan die, welke vóór het verdrag van *Parijs* van 30 Mei 1814, *België* van de *Vereenigde Nederlanden* afscheidden. Deze grenzen kunnen dus niet worden aangeduidt door stukken van later dagteekening, dan het verdrag van 30 Mei 1814, en men kan zich op zoodanige stukken niet beroepen, om de grenslijn, die vóór de onderteekening van dat verdrag bestond, op eenig punt te veranderen.

Digitized by Google

Elke andere wijze van uitlegging zoude eene baarblijkelijke tegenstrijdigheid in zich bevatten, en daarom niet kunnen toegelaten worden.

De Gevolmagtigden merken dus de boven vermelde grenslijn aan, als van wederzijds vastgesteld voor eenen wapenstilstand, die voor het overige de staatkundige vraagpunten, welker oplossing de hoven gemakkelijker zullen moeten maken, onaangeroerd laat.

Dit voorname punt beslist zijnde, zijn de Gevolmagtigden, wegens de volgende maatregelen, overeengekomen:

1°. De Heeren CARTWRIGHT en BRESSON zullen naar *Brussel* terugkeeren, ten einde aldaar bekend te maken, dat Z. M. de Koning der *Nederlanden* bewilligd heeft in eenen wapenstilstand, op de grondslagen van 4 November 1830; en om aldaar de uitleggingen te doen kennen, welke de Gevolmagtigden in het tegenwoodig Protokol hebben gegeven.

2°. Zij zullen insgelijks aankondigen, dat, daar men van weêrszijden, wegens den wapenstilstand is overeengekomen, daardoor eene verbindtenis, jegens de vijf Mogendheden is aangegaan.

3°. Z. M. de Koning der *Nederlanden* zal worden uitgenoodigd, om Commissarissen te benoemen, ten einde, op de plaats zelve, in overeenstemming met Belgische Commissarissen, de lijn vast te stellen, achter welke de wederzijdsche krijgsbenden moeten terugtrekken,

Digitized by Google

4°. De Heeren CARTWRIGHT en BRESSON zullen het verlangen te kennen geven, dat gezegde Belgische Commissarissen worden afgezonden.

5°. De Heeren CARTWRIGHT en BRESSON worden gemagtigd, om zich, ingeval zulks noodig mogt zijn, op de plaats zelve te begeven, ten einde de lijn voor den wapenstilstand stellig te doen bepalen, en om te dezen opzigte de geschillen te vereffenen, welke tusschen de wederzijdsche Commissarissen zouden kunnen ontstaan.

6°. Men moet het daarvoor blijven houden, dat, van weêrszijden, het bevel, om de vijandelijkheden te staken, zal worden afgezonden binnen den korst mogelijken tijd na de mededeeling van het tegenwoordig Protokol, maar dat de tien dagen, welke toegestaan zijn, om de krijgsbenden van weêrszijden te doen terugtrekken, slechts zullen gerekend worden te beginnen met den dag, waarop de lijn, achter welke de krijgsbenden moeten terugtrekken, ten volle zal vastgesteld zijn; en dat men inmiddels van weêrszijden de bevoegdheid zal behouden, om te land en ter zee vrije gemeenschap uit te oefenen met het grondgebied, de plaatsen en punten, welke de wederzijdsche krijgsbenden bezetten buiten de grenzen, die, vóór het verdrag van *Parijs* van 30 Mei 1814, *België* van de *Vereenigde Nederlanden* afscheidden.

7°. De Gevolmagtigden, hebbende van den Gevolmagtigde van Z. M. den Koning der *Ne-*

Digitized by Google

derlanden de stellige verzekering ontvangen, dat behalve gevangenen, geen Belg, tegen zijnen wil, in de Noordelijke Provinciën wordt teruggehouden, gelasten de Heeren CARTWRIGHT en BRESSON, hunne goede diensten in het werk te stellen, ten einde het beginsel eener wederkeerige onmiddelijke terugzending der krijgsgevangenen te doen aannemen; een beginsel, welks wederkeerige toepassing door de menschelijkheid en regtvaardigheid, dringend begeerd wordt.

8°. Afschrift van het tegenwoordig Protokol, zal aan de Heeren CARTWRIGHT en BRESSON worden ter hand gesteld.

(Geteekend) ESTERHAZY. BULOW.
TALLEYRAND. MATUSCEWICZ.
ABERDEEN.

Digitized by Google

D.

PROTOKOL *der Conferentie, gehouden aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, (te Londen,) den* 30*sten November* 1830.

Tegenwoordig de Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, de Nederlanden, Frankrijk en Rusland.

De Gevolmagtigden der hoven van *Oostenrijk, Groot-Brittannië*, de *Nederlanden, Pruissen* en *Rusland*, hebben zich vereenigd, om de mededeelingen in overweging te nemen, welke hun door de Heeren CARTWRIGHT en BRESSON gedaan zijn, wegens den aanvankelijken uitslag, van derzelver tweede zending naar *Brussel.*

De aandacht der Gevolmagtigden heeft zich voornamelijk gevestigd op de hierbij gevoegde verbale nota, welke de Heeren CARTWRIGHT en BRESSON hun hebben medegedeeld.

De Gevolmagtigden hebben besloten, hun, ter zake van deze nota, den hierbij gevoegden lastbrief te zenden.

Digitized by Google

De Gevolmagtigde van Z. M. den Koning der *Nederlanden*, heeft te gelijker tijd aan die van de vijf Mogendheden te kennen gegeven, dat de Koning, zijn Meester, zich ten volle vereenigd heeft, met hun Protokol van 17 November 1830.

(Geteekend) ESTERHAZY. FALCK.
WESSENBERG. BULOW.
TALLEYRAND. LIEVEN.
PALMERTSON. MATUSCEWICZ.

Digitized by Google

E.

PROTOKOL *van de Conferentie, gehouden aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, (te Londen,) den* 10*den December* 1830.

Tegenwoordig de Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, de Nederlanden, Pruissen en Rusland.

De Gevolmagtigden der vijf Hoven bijeengekomen zijnde, hebben, de twee hierbij gevoegde mededeelingen van den Gevolmagtigde van Z. M. den Koning der *Nederlanden* ontvangen, waarvan de eerste aandacht der Conferentie vestigde op de aanmerkingen, die te *Brussel* tegen den onbepaalden aard gemaakt zijn, welke het de bedoeling der vijf Hoven geweest is aan den wapenstilstand, in hunne protokollen, van dato 4 en 17 November vermeld, te geven; terwijl de tweede de redenen bloot ligt, die Z. M. den Koning der *Nederlanden* bewogen hebben, om, onverminderd het opheffen der blokkade, bij zijn besluit van 7 November vastgesteld, de maatregelen van voorzorg, die bij een vroeger besluit

Digitized by Google

van 20 October 1830 genomen waren, voor zoo veel de scheepvaart op *de Schelde* betreft, te laten voortduren.

De Gevolmagtigden der vijf Hoven, hebben daarenboven van de hierbij gevoegde depêches van Sir CHARLES BAGOT, den Heer BRESSON en Lord PONSONBY kennis genomen.

Na over de vraagstukken, waartoe de mededeeling van den Gevolmagtigde der *Nederlanden* betrekkelijk zijn, alsmede over de bij het tegenwoordig protokol gevoegde depêches beraadslaagd te hebben, zijn de Gevolmagtigden der vijf Hoven van oordeel:

1°. Dat, volgens de door den Gevolmagtigde der *Nederlanden* gegevene ophelderingen, er reden bestond, om te gelooven, dat, indien de Koning huiverig is, om de maatregelen van voorzorg, den 20sten October genomen, voor zoo veel de scheepvaart op *de Schelde* betreft, in te trekken, zulks vooral daaraan moet worden toegeschreven, dat hij de hervatting der vijandelijkheden tegen hem voor mogelijk houdt, vóór de bepaalde sluiting van den wapenstilstand, waarvan het beginsel en de grondslagen in de protokollen van den 4den en 17den November zijn vastgesteld.

2°. Dat in dit opzigt de ware zin der bepalingen, waaromtrent de Gevolmagtigden der vijf Hoven overeen zijn gekomen, niet volkomen begrepen is geworden, maar dat in allen gevalle,

Digitized by Google

die zin in het protokol van den 30sten November, en vooral in den daarbij gevoegden lastbrief voor Lord PONSONBY en den Heer BRESSON, meer volledig is verklaard.

3°. Dat in overeenkomst met dezen lastbrief, het daarvoor moet worden gehouden, dat het staken der vijandelijkheden onder den onmiddelijken waarborg der vijf Hoven geplaatst is, dat het in de onderhandelingen, betrekkelijk den wapenstilstand, er niet meer op aan komt te weten, of de vijandelijkheden al dan niet hervat zullen worden, maar eenvoudig, om de afscheidingslijn te bepalen, waardoor de wederzijdsche krijgsbenden gescheiden zullen worden, en dat eene hervatting der vijandelijkheden, (volgens de letter van den lastbrief van den 30sten November voor Lord PONSONBY en den Heer BRESSON) openbaar tegen de heilzame bedoelingen zoude aandruischen, waaruit de pogingen der vijf Mogendheden tot het stuiten van het bloedvergieten zijn voortgesproten.

4°. Eindelijk, dat in overeenkomst met deze overwegingen bij Z. M. den Koning der *Nederlanden*, in naam der vijf Hoven, zal worden aangedrongen op het intrekken der maatregelen van voorzorg, die nog voor het oogenblik de vaart op *de Schelde* belemmeren, en alzoo de blokkade zoo volledig op te heffen, als de Mogendheden zulks van den beginne af begrepen hadden.

Digitized by Google

Het laatste punt, waarover de Gevolmagtigden beraadslaagd hebben, is dat, hetwelk in de verbale nota is vermeld, die door Lord PONSONBY en den Heer BRESSON, ten aanzien van de vaart der schepen, in de havens van *België* te huis behoorende, ontvangen is.

Er is beslist, dat de Conferentie bij de Regering van Z. M. den Koning der *Nederlanden* het noodige zoude doen, om te bewerken, dat de Belgische koopvaarders door de oorlogschepen van Z. M. niet wierden bemoeijelijkt.

Ten aanzien van het vraagstuk over de vlag, is men overeengekomen, dat dit het onderwerp van eene nadere beraadslaging zoude uitmaken.

(Geteekend) ESTERHAZY.
WESSENBERG.
TALLEYRAND.
PALMERSTON.
BULOW.
LIEVEN.
MATUSCEWICZ.

Digitized by Google

F.

PROTOKOL *van de Conferentie, gehouden aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, (te Londen,) den* 18*den December* 1830.

Tegenwoordig de Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, de Nederlanden, Pruissen en Ruslvnd.

Nadat de Gevolmagtigden van de Hoven van *Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië,* de *Nederlanden, Pruissen* en *Rusland* zich tot eene Conferentie vereenigd hadden, is daarbij voorlezing gedaan van eene verklaring van het voorloopig Bestuur van *België,* die deszelfs toetreding inhoudt tot den wapenstilstand, welks daarstelling de vijf Mogendheden, door hunne protokollen van den 4den en den 17den November, ten doel gehad hebben.

De Gevolmagtigden hebben besloten, om, door het hechten der bedoelde verklaring aan het tegenwoordige protokol van die toetreding te doen blijken. Bij gemelde verklaring was eene nota gevoegd, betrekkelijk de, door het voorloopig

Digitized by Google

Bestuur van *België* aangenomen, lijn van wapenstilstand.

Daar de Gevolmagtigden in de briefwisseling met hunne Commissarissen te *Brussel* geene berigten vinden, waaruit blijkt, dat de bedoelde lijn, even als zulks bij de protokollen nº. 2 en 3 van den 17den November was vastgesteld, met medewerking der Commissarissen van zijne Majesteit den Koning der *Nederlanden* is bepaald geworden, zoo hebben de Gevolmagtigden het noodzakelijk geacht, om, tot aan den ontvangst van nadere ophelderingen, hun oordeel over die nota op te schorten. Er is wijders besloten, dat gezegde nota voorloopig aan het tegenwoordig protokol zal worden vastgehecht.

De Gevolmagtigden van *Oostenrijk* en *Pruissen* hebben vervolgens aan de Conferentie eene bijzondere mededeeling nopens het groothertogdom *Luxemburg* gedaan, waarmede zij door de vergadering van het Duitsche Bondgenootschap waren belast. Deze mededeeling heeft, door middel van de hierbij gevoegde nota plaats gehad, die de Conferentie zich heeft voorbehouden in hare volgende bijeenkomst in overweging te nemen.

Van zijnen kant heeft de Gevolmagtigde van Z. M. den Koning der *Nederlanden* voorlezing gedaan van eene nota, betrekkelijk de beraadslagingen, waartoe de opheffing der blokkade van de Vlaamsche kusten vroeger had aanleiding ge-

Digitized by Google

geven, en te gelijker tijd heeft hij aangekondigd, dat de Koning, zijn Meester, den Baron VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT, deszelfs Ambassadeur bij de Ottomannische Porte, belast heeft, om in betrekking van tweeden Gevolmagtigde, de Conferentie van *Londen* bij te wonen.

Er is overeengekomen, dat deze nota bij het tegenwoordig protokol zoude worden gevoegd.

(Geteekend) ESTERHAZY.
WESSENBERG.
TALLEYRAND.
PALMERSTON.
BULOW.
LIEVEN.
MATUSCEWICZ.

Digitized by Google

G—1.

PROTOKOL *der Conferentie, gehouden aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, (te Londen,) den 20sten December* 1830.

Tegenwoordig de Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruissen en Rusland.

De Gevolmagtigden der vijf Hoven, ontvangen hebbende de stellige toetreding van het Belgische bestuur tot den wapenstilstand, die van hetzelve was voorgesteld, in welken ook Z. M. den Koning der *Nederlanden* toegetreden heeft; — en de Gevolmagtigden aldus, door het doen ophouden van het bloedvergieten, de eerste taak vervuld hebbende, welke zij zich hadden voorgesteld, zijn bijeen gekomen, om te beraadslagen over de verdere maatregelen, welke moeten genomen worden, om de verwarring te doen ophouden, die de Belgische onlusten veroorzaakt hebben in het stelsel, hetwelk bij de verdragen van 1814 en 1815 gevestigd is.

Toen de Mogendheden, welke die verdragen

Digitized by Google

onderteekend hebben, en welker Gevolmagtigden op dit oogenblik vergaderd zijn, bij de bedoelde verdragen *België* met *Holland* vereenigden, hadden zij daarbij ten doel, om een geschikt evenwigt in *Europa* te vestigen, en de handhaving van den algemeenen vrede te verzekeren.

De gebeurtenissen der vier laatste maanden hebben ongelukkig bewezen, *dat die innige en algeheele vereeniging, welke de Mogendheden tusschen deze beide landen wilden bewerken*, niet gelukt was, noch voortaan zoude kunnen gelukken, dat bij gevolg, datgene niet meer bestaat, wat men met de vereeniging van *België* en *Holland* voor had, en dat het dus volstrekt noodzakelijk is andere schikkingen te maken, ter bevordering van de oogmerken, tot welker bereiking deze vereeniging ten middel had moeten strekken.

Met *Holland* vereenigd zijnde, en een wezenlijk deel van het koningrijk der *Nederlanden* uitmakende, had *België* een deel te vervullen der pligten van dat koningrijk jegens *Europa*, en der verpligtingen, welke hetzelve bij de verdragen jegens de andere Mogendheden op zich genomen had. Deszelfs afscheiding van *Holland* kon *België* niet van deze pligten en verbindtenissen ontslaan.

De Gevolmagtigden zullen zich dus bezig houden met het overwegen en beramen van zoodanige nieuwe schikkingen, als het meest berekend

Digitized by Google

zullen zijn, om de toekomstige onafhankelijkheid van *België* overeen te brengen met de bepalingen der verdragen, met de belangen en de veiligheid der overige Mogendheden, en met het behoud van het evenwigt van *Europa*. Te dien einde zullen de Gevolmagtigden, terwijl zij hunne onderhandelingen met den Gevolmagtigde van Z. M. den Koning der *Nederlanden* voortzetten, het voorloopig bestuur van *België* uitnoodigen, om zoo spoedig mogelijk Commissarissen naar *Londen* te zenden, voorzien van genoegzame voorschriften en volmagten, om gehoord en geraadpleegd te worden, over al wat het eindelijk aannemen van voormelde schikkingen zal kunnen bevorderen.

Deze schikkingen zullen in geenen deele de regten kunnen verkorten, welke de Koning der *Nederlanden* en het Duitsch Verbond op het grootbertogdom *Luxemburg* uitoefenen.

De Gevolmagtigden der vijf Hoven zijn overeengekomen, dat het tegenwoordig protokol zal worden medegedeeld aan den Gevolmagtigde van Z. M. den Koning der *Nederlanden*, en dat een afschrift daarvan, met den hieraan gevoegden brief zal gezonden worden aan Lord PONSONBY en den Heer BRESSON, die daarvan aan het voorloopige bestuur van *België* kennis zullen geven.

(Geteekend) ESTERHAZY. BULOW.
WESSENBERG. LIEVEN.
TALLEYRAND. MATUSCEWICZ.
PALMERSTON.

Digitized by Google

G—2.

VERKLARING *van wege den Koning der Nederlanden, bij de Conferentie van Londen afgelegd, in antwoord op derzelver Protokol van* 20 *December* 1830.

De Koning der *Nederlanden* heeft, met diepe smart, het besluit vernomen, hetwelk mijne Heeren de Gevolmagtigden van *Oostenrijk*, *Frankrijk*, *Groot-Brittannië*, *Pruissen* en *Rusland* in hunne bijeenkomst te *Londen*, op den 20sten December 1830, genomen hebben, en hetwelk uitgedrukt is in het protokol van gezegde dagteekening, dat aan zijnen Ambassadeur is medegedeeld.

Als Koning geroepen, om voor het welzijn van een deel der bevolking van *Europa* te waken, heeft het zijne Majesteit diep getroffen, te bemerken, dat de moeijelijkheden, waarin *Europa* gewikkeld is geworden, voor zoo zwaarwigtig zijn gehouden, dat men, als eenig hulpmiddel daartegen, gemeend heeft zijn zegel te moeten hangen aan de gevolgen van eenen op-

Digitized by Google

stand, waarvoor geen enkele wettige beweegreden bestond, en op die wijze de vastheid van alle troonen, de maatschappelijke orde in alle staten, en het geluk, de rust en den voorspoed van alle volken in de waagschaal te stellen.

Zelfs zonder in aanmerking te nemen het wederkeerig verband, dat tusschen de leden van het Europesche staten-stelsel is vastgesteld, heeft zijne Majesteit, als Souverein van het koningrijk der *Nederlanden*, daarin eene aanranding van zijne regten gezien.

Ofschoon het verdrag van *Parijs* van 1814, *België* ter beschikking der hooge Bondgenooten stelde, zoo deden deze toch, van het oogenblik af, waarop zij het lot der Belgische gewesten beslist hadden, volgens het regt der volken, afstand van de bevoegdheid, om op het door hen vastgestelde terug te komen: en het oplossen van den band, die *Holland* en *België* onder de opperheerschappij van het huis van *Oranje-Nassau* vereenigde, was dus iets, dat buiten den kring hunner bevoegdheid lag. De vergrooting van grondgebied, die aan de *Vereenigde Nederlanden* werd toegewezen, was daarenboven niet zonder bezwaar verkregen, namelijk, met de opoffering van verscheidene hunner koloniën, met uitgaven, die voor het versterken van verschillende plaatsen der zuidelijke provinciën vereischt werden, en met andere geldelijke lasten.

Digitized by Google

De Conferentie van *Londen* vereenigde zich, wel is waar, op verlangen des Konings, maar die omstandigheid gaf aan de Conferentie het regt niet, om aan hare protokollen eene rigting te geven, strijdig met het doel, waarmede hare hulp was ingeroepen, noch om, in plaats van tot herstelling der orde in de *Nederlanden* mede te werken, die beraadslagingen tot ontbinding van het koningrijk te doen strekken.

Intusschen kan zijne Majesteit, hoewel omringd van een trouw en regtschapen volk, dat tot de handhaving van de regering der wetten, die zelfde geestkracht ten toon spreidt, die elders door staatkundige geestdrijverij wordt opgewekt — alleen de onweders niet afleiden, die de staten van *Europa* bedreigen. Zijne Majesteit zal de gebeurtenissen met kalmte afwachten. En wat *België* aanbetreft, zoo stelt de Koning te hoogen prijs op de vaderlandsliefde der hem getrouw geblevene noordelijke gewesten, dan dat hij die zoude willen dienstig maken aan eene zaak, die, hoewel ten naauwste met de belangen van *Europa* en *Noord-Nederland* verbonden, beschouwd zoude kunnen worden als slechts zijne eigene zaak te zijn. Hij zal zich dus van alle aanvallende maatregelen onthouden, die de strekking konden hebben, om een verdwaald volk, welks ondankbaarheid zoo treurig afsteekt bij de gehechtheid en de onafhankelijke welbera-

Digitized by Google

dene geestgesteldheid der bewoners van het Noordelijk gedeelte des koningrijks, onder zijn gezag terug te brengen. Desniettemin schijnen de verpligtingen, die de Koning jegens alle Vorsten, jegens zijn Stamhuis en jegens het groot aantal dergenen bezit, die in de opgestane gewesten de rampen, waardoor zij overstelpt worden, betreuren hem gebiedend voor, om zich, zoo als hij bij dezen doet, zijne regten en die van zijn Huis op *België* voor te behouden, en, voor het oog der geheele wereld te verklaren, dat hij, naar het voorbeeld zijner voorvaderen, die hun bloed voor de ware vrijheid gestort hebben, nimmer tot het beginsel zijner regering eene staatkunde zal aannemen, die tot omverwerping der maatschappelijke orde strekt, noch leerstellingen, die, onder den valschen schijn van vrijheid, ten laatste slechts op dwingelandij uitloopen.

Wat de gewesten betreft, oudtijds onder den naam van *Vereenigde Nederlanden* bekend, zoo zijn de verpligtingen van *België*, jegens deze, ongetwijfelt begrepen in het door de Conferentie vermelde aandeel, hetwelk *België* in de pligten van het koningrijk der *Nederlanden*, jegens *Eurapa* had, en in de insgelijks vermelde verpligtingen, welke het uit kracht der verdragen, jegens de andere Mogendheden heeft aangegaan. Daar het er dien ten gevolge alleen op aan zal

Digitized by Google

komen, om dit aandeel uit te drukken en te betoogen, houdt de Koning het voor wenschelijk, dat dit onderwerp, waarin de voorwaarden der scheiding tusschen *Holland* en *België* begrepen zijn, inzonderheid die betrekkelijk de grensscheidingen, de schadeloosstellingen, de nationale schuld, den handel en de betrekkingen der Belgische scheepvaart met de koloniën, zoo spoedig mogelijk op eene billijke wijze, en in overeenkomst met de grondslagen geregeld werd, welke zijne Gevolmagtigden gereed zijn, aan de Conferentie mede te deelen.

De Koning wenscht te meer op den gelukkigen uitslag van de medewerking der Conferentie te dezen aanzien, te mogen rekenen, daar het hem zeer zoude smarten, om tegen de Belgen, tot het erlangen eener billijke scheiding, zijne toevlugt te moeten nemen tot de dwangmiddelen, die zich in zijne magt bevinden, en waarvan het hem, ten gevolge van de geheele verandering der omstandigheden, niet geoorloofd is, zich te ontdoen, zoo lang men zich niet over de voornaamste voorwaarden der scheiding zal verstaan hebben. Eene krachtdadige beweegreden tot het verhaasten van dezen arbeid, vloeit uit het verschil van gevoelen voort, hetwelk, ten aanzien van den wapenstilstand, tusschen het hof der *Nederlanden* en de Conferentie schijnt te bestaan, daar zijne

Digitized by Google

Majesteit de voorwaardelijke toetreding van het zich noemende Belgische bestuur, niet voor eene stellige toetreding kan houden, en zich zelve ook niet gebonden kan achten, door eenen wapenstilstand, waartoe de openingen, onder eenen geheel verschillenden staat van zaken gedaan werden.

Digitized by Google

H.

PROTOKOL *der Conferentie, gehouden aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, (te Londen,) den 27sten December* 1830.

Tegenwoordig de Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruissen en Rusland.

De Gevolmagtigden der vijf hoven hebben zich vereenigd met het doel, om de maatregelen in overweging te nemen, naar hun inzien vereischt voor den wapenstilstand, dien de Conferentie van *Londen*, door de protokollen van den 4den, 17den en 30sten November, alsmede bij dat van den 10den December ten oogmerk gehad heeft, vast te stellen.

Onder deze maatregelen is hun toegeschenen, in de eerste plaats van belang te zijn, het zenden van Commissarissen door Z. M. den Koning der *Nederlanden*, belast om, in overeenstemming met Belgische Commissarissen, en zoo dit noodig ware, onder tusschenkomst van de Commissarissen der Bondgenooten, de afscheidingslijn

Digitized by Google

vast te stellen, achter welke de wederzijdsche krijgsbenden moeten terugtrekken.

Daar dit zenden van Commissarissen van Z. M. den Koning der *Nederlanden* bij de twee protokollen van den 17den November, in tegenwoordigheid van den Gevolmagtigde van Z. M., vastgesteld is, en daar de Koning daarenboven door gezegden Gevolmagtigde zijne volkomene toetreding tot de twee zoo even gemelde protokollen heeft doen kennen, zoo heeft de Conferentie geen den minsten twijfel kunnen voeden, nopens den ijver, waarmede de Koning deze verpligting zoude vervullen, zoodra deszelfs aandacht daarop gevestigd werd.

De vervulling daarvan is van te meer belang, omdat de Conferentie reeds uit *Brussel* eene nota, betrekkelijk eene lijn van wapenstilstand ontvangen had, omtrent welke de Commissarissen der Bondgenooten met de Belgische Commissarissen waren overeengekomen. Verwittigd, dat deze lijn niet met medewerking vau Z. M. den Koning der *Nederlanden* was ontworpen, heeft de Conferentie haar oordeel, ten aanzien dier lijn, geheel opgeschort, maar ook des te meer de dringende noodzakelijkheid van het zenden van koninklijke Commissarissen erkend, en dus besloten zulk eenen maatregel van de wijsheid en regtschapenheid van de regering der *Nederlanden* te verlangen.

Te dezer gelegenheid hebben de Gevolmagtig-

Digitized by Google

den der vijf hoven nog eenmaal de omstandigheden betrekkelijk het stremmen der scheepvaart op *de Schelde*, en de blokkade der stad *Antwerpen* onderzocht.

Overwegende, dat bij het protokol n°. 3, van den 17den November, waartoe Z. M. den Koning der *Nederlanden* is toegetreden, vastgesteld is, dat de aan te gane wapenstilstand, onbeperkt zoude zijn.

Dat de Mogendheden dien wapenstilstand aanmerken, als eene verbindtenis, die jegens haar zelve is aangegaan, en voor welker uitvoering het haar voortaan toekomt te zorgen.

En dat, na eenige moeijelijkheden, de grondbeginselen van de staatkunde der vijf Mogendheden insgelijks door de gezagvoerders in *België* zijn aangenomen.

Al verder overwegende, dat bij het protokol van den 30sten November de bepalingen van het protokol van den 17den vernieuwd zijn, en overeengekomen is, om den wapenstilstand onder den waarborg der vijf Mogendheden te stellen.

Dat die waarborg bij het protokol van den 10den December nog is uitgebreid, en in de ondubbelzinnigste bewoordingen op het staken der vijandelijkheden, toepasselijk gemaakt.

Dat eindelijk de Conferentie van *Londen* kort geleden mededeelingen heeft ontvangen, die bij haar geen twijfel overlaten, omtrent de geheele en onvoorwaardelijke toetreding der gezagvoerders in *Bel-*

Digitized by Google

gie tot de beginselen, waarop de vijf hoven zoowel het staken der vijandelijkheden, als den wapenstilstand zelf, gevestigd hadden.

Dat zij alzoo aan den eenen kant Z. M. den Koning der *Nederlanden* op nieuw kunnen waarborgen, dat hij voortaan aan geenerlei vijandelijke daad zal zijn blootgesteld, terwijl aan den anderen kant het staken der vijandelijkheden en de wapenstilstand eene verbindtenis vormen, van zijne zijde jegens de vijf Mogendheden aangegaan, en dat dus daartoe vooraf geene bijzondere overeenkomst tusschen de strijdende partijen gevorderd wordt.

Zoo hebben de Gevolmagtigden der vijf hoven besloten, om de regering van Z. M. den Koning der *Nederlanden* uit te noodigen, om, te gelijk met het staken der vijandelijkheden, zich van elke daad te onthouden, die als vijandig zoude kunnen worden beschouwd, en dus van Z. M. bij vernieuwing de intrekking der maatregelen van voorzorg te vragen, die nog voor het oogenblik de scheepvaart op *de Schelde* belemmeren.

Bij de overwegingen, die hierboven zijn aangeduid, hebben de Gevolmagtigden gemeend, nog andere van eenen niet minder beslissenden aard te moeten voegen, geput uit de door hen allen gekoesterde overtuiging, dat het goed gevolg van hunne poging den gunstigsten invloed zoude uitoefenen op de middelen, om zoodanige schikkingen tot stand te brengen, als het meest strek-

Digitized by Google

ken zouden, om de belangen van Z. M. den Koning der *Nederlanden* bij het werk des vredes, hetwelk de Conferentie van *Londen* bezig houdt, te verzekeren.

Het is dus in naam van zijne eigene belangen en der vriendschap, die hunne Souvereinen voor den Koning der *Nederlanden* koesteren, dat de Gevolmagtigden besloten hebben, zijne Majesteit, door tusschenkomst van de Ambassadeurs en Ministers der vijf hoven, bij dat van *'s Gravenhage* geaccrediteerd, met aandrang te bewegen tot de zoo spoedig mogelijke vervulling der wenschen, die zij zich haasten, op de stelligste wijze te herhalen.

En is besloten, dat het tegenwoordig protokol aan de Ambassadeurs en Ministers der vijf hoven te *'s Gravenhage* bij den hiernevens gevoegden brief zoude worden overgezonden.

(Geteekend) WESSENBERG.
TALLEYRAND.
PALMERSTON.
BULOW.
LIEVEN.
MATUSCEWICZ.

Digitized by Google

I—1.

PROTOKOL *der Conferentie, gehouden aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, (te Londen,) den 9den Januarij* 1831.

Tegenwoordig de Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruissen en Rusland.

De Gevolmagtigden der vijf hoven zijn bijeengekomen, ten einde de vertoogen te onderzoeken, welke de Conferentie te *Londen*, van wege het voorloopige bestuur van *België*, ontvangen heeft, tegen de verlenging der maatregelen, welke bij voortduring de vaart op *de Schelde* belemmeren; alsmede die van wege Z. M. den Koning der *Nederlanden* tegen vijandelijkheden, gepleegd door de Belgische krijgsbenden.

Overwegende, dat het protokol n°. 1, van 4 November 1830, onder anderen het volgende inhoudt: « Van weêrszijden zullen de vijandelijk-« heden ten eenemale gestaakt worden."

« Dat het voorloopig bestuur van *België* « zich," bij het stuk, hetwelk onder litt. B, bij

Digitized by Google

het protokol n°. 2 gevoegd is, « verbonden heeft, « om de noodige bevelen te geven en maatrege- « len te nemen, ten einde alle vijandelijkheden « van den kant der Belgen tegen *Holland* te « doen ophouden."

Overwegende daarenboven, dat bij het stuk onder letter A, gevoegd bij het protokol n°. 3, van 17 November 1830, Z. M. de Koning der *Nederlanden* verklaard heeft, « dat bij het hier- « boven vermelde voorstel," (dat, namelijk, om de vijandelijkheden van weêrszijden geheel te doen ophouden,) « zoo als hetzelve vervat is in het « protokol n°. 1 der Conferentie, aanneemt."

Dat het protokol n°. 2, van 17 November inhoudt: « Dat, daar de wapenstilstand van weêrs- « zijden aangenomen is, zulks eene verbindtenis « jegens de vijf Mogendheden daarstelt, en dat « men van weêrszijden de bevoegdheid zal heb- « ben, om vrije gemeenschap te onderhouden « met de streken, plaatsen en punten, welke de « wederzijdsche krijgsbenden bezetten buiten de « grenzen, die *België* van de *Vereenigde Neder- « landen* afscheidden, vóór het verdrag van « *Parijs* van 30 Mei 1814."

« Overwegende wijders, dat, bij het protokol « n°. 3, van 17 November, de Mogendheden de « verbindtenis tot wapenstilstand hebben aange- « merkt als eene verbindtenis jegens haar zelve « aangegaan, en voor welker uitvoering zij zelve « voortaan zullen moeten waken."

Digitized by Google

Dat, bij het volgende protokol n°. 4, van 30 November, « de Gevolmagtigde van Z. M. den « Koning der *Nederlanden*, aan die der vijf « Mogendheden heeft te kennen gegeven, dat de « Koning, zijn Meester, zich ten volle vereenig- « de met derzelver protokollen van 17 Novem- « ber 1830."

Dat van toen af begrepen is, dat de vijandelijkheden, welke men wilde doen ophouden, ten eenenmale, zoowel te land als ter zee gestaakt, en in geen geval hervat zouden worden, vermits de wapenstilstand, bij de reeds vermelde protokollen van 17 November voor onbepaald was verklaard, en de staking der vijandelijkheden bij de protokollen n°. 4, van 30 November en n°. 5, van 10 December 1830, onder den onmiddellijken waarborg der Mogendheden gesteld was.

Dat de aard en de uitgestrektheid dier verbindtenissen reeds den 6den December, bij eene verbale nota, van Lord PONSOMBY en den Heer BRESSON, aan het voorloopig bestuur van *België* zijn uiteen gezet, ten gevolge waarvan het voorloopig bestuur van *België* verklaard heeft, *tot het protokol van* 17 *November toe te treden.*

Overwegende eindelijk, dat de vijf Mogendheden, vertrouwende op die toetreding, gemeenschappelijk eenen stap bij Z. M. den Koning der *Nederlanden* hebben gedaan, ten einde de volledige intrekking te erlangen der maatregelen, welke als nog de vaart op *de Schelde* belemmeren.

Digitized by Google

Zoo zijn de Gevolmagtigden eenstemmig van oordeel geweest, dat de vijf Mogendheden verpligt waren, om de hand te houden aan de opregte, spoedige en volledige uitvoering der verbindtenissen, welke zij verklaard hadden jegens haar zelve te zijn aangegaan.

Dienvolgens hebben de Gevolmagtigden besloten, om aan den Gevolmagtigde van Z. M. den Koning der *Nederlanden* te kennen te geven: dat de vijf Mogendheden, de algeheele staking der vijandelijkheden gewaarborgd hebbende, niet kunnen gedoogen, dat van den kant van Z. M. maatregelen van eenen vijandelijken aard in kracht worden gehouden, en dat, vermits de maatregelen, welke de vaart op *de Schelde* belemmeren, van zoodanigen aard zijn, de vijf Mogendheden verpligt zijn, om voor de laatste maal derzelver intrekking te vorderen.

De Gevolmagtigden hebben begrepen, dat deze intrekking volledig zijn, en dat de vrije vaart op *de Schelde* voor onzijdige vaartuigen, en voor die, welke in Belgische havens te huis behooren, hersteld moet worden, zonder dat er meerdere tolregten of een uitgebreider regt van onderzoek zal bestaan, dan in 1814, vóór de vereeniging van *België* met *Holland*, vastgesteld waren; vermits Z. M. de Koning der *Nederlanden*, door deszelfs Gevolmagtigde, heeft verklaard, dat de schepen, in Belgische havens te huis behoorende, niet bemoeijelijkt waren, noch

Digitized by Google

zouden worden, zoo lang de Belgen geene schepen en eigendommen van de noordelijke gewesten der *Nederlanden* zouden aanranden.

Ofschoon overtuigd, dat de Koning in zijne regtschapenheid en wijsheid niet in gebreke zal blijven, van hunne vordering, *in allen opzigte*, te bewilligen, zijn de Gevolmagtigden echter verpligt, om hier te verklaren, dat het verwerpen dezer vordering door de vijf Mogendheden zoude worden aangemerkt als eene daad van vijandelijkheid jegens haar; en dat, indien de maatregelen, welke de vaart op *de Schelde* belemmeren, niet op den 20sten Januarij, op de hier bovengemelde wijze, en overeenkomstig de beloften van Z. M. zelve, ophielden, de vijf Mogendheden zich zouden voorbehouden, om zoodanige besluiten te nemen, als zij noodzakelijk zouden achten, voor de onverwijlde uitvoering van hare verbindtenissen.

Van den anderen kant onderrigt zijnde, dat de vijandelijkheden, voornamelijk in de omstreken van *Maastricht*, hervat zijn, dat uit de bewegingen der Belgische krijgsbenden het voornemen schijnt te blijken, om die vesting te berennen, en dat deze krijgsbenden de stellingen verlaten hebben, welke zij, uit kracht der hierbij gevoegde verklaring van het voorloopig bestuur van *België*, van 21 November 1830, hadden moeten behouden, tot aan de bepaalde vaststelling der lijn, welke, gedurende den wapenstilstand, de

Digitized by Google

partijen moest scheiden; zoo hebben de Gevolmagtigden, eene billijke wederkeerigheid in acht nemende, besloten, hunne Commissarissen te *Brussel* te bemagtigen, om het voorloopig bestuur van *België* te verwittigen, dat de boven vermelde vijandelijkheden, zonder eenig uitstel, moeten ophouden, en dat de Belgische krijgsbenden, overeenkomstig de boven aangehaalde verklaring, onverwijld moeten terugkeeren in de stellingen, welke zij den 21sten November 1830 bezetteden.

De Commissarissen zullen er bijvoegen, dat, indien de Belgische krijgsbenden den 20sten Januarij niet binnen de gezegde stellingen waren teruggekeerd, de vijf Mogendheden het verwerpen van dezen haren eisch, als eene daad van vijandelijkheid jegens haar zouden beschouwen, en zich het ter hand nemen van alle maatregelen voorbehouden, die zij gepast mogten achten, om de jegens haar aangegane verbindtenissen te doen eerbiedigen en uitvoeren.

De Gevolmagtigden herhalen overigens in het tegenwoordig protokol de stellige verklaring, dat de geheele en wederkeerige staking der vijandelijkheden, onder den onmiddellijken waarborg der vijf Mogendheden geplaatst is; dat deze het hervatten daarvan in geenerlei te vooronderstellen geval zullen toelaten, en dat dezelve het onwrikbaar besluit genomen hebben, om de vervulling der beschikkingen te erlangen, die de

Digitized by Google

regtvaardigheid en derzelver wensch, om voor *Europa* de weldaden van eenen algemeenen vrede te behouden, haar hebben ingegeven.

(Geteekend) ESTERHAZY.
WESSENBERG.
TALLEYRAND.
PALMERSTON.
BULOW.
LIEVEN.
MATUSCEWICZ.

Digitized by Google

I—2.

ANTWOORD *van den Koning der Nederlanden aan de Conferentie van Londen, op het Protokol van 9 Januarij.*

« De Koning der *Nederlanden* heeft met genoegen gezien, dat er, bij het protokol van de Conferentie der Gevolmagtigden van *Oostenrijk*, *Frankrijk*, *Groot-Brittannië*, *Pruissen* en *Rusland*, van den 9den dezer maand, gepaste maatregelen genomen zijn, om de vijandelijkheden, welke voornamelijk in de omstreken van *Maastricht* hervat zijn geworden, zonder eenig verwijl te doen ophouden, en de troepen der Belgische opstandelingen dadelijk in de stellingen te doen terugkeeren, welke zij den 21sten November 1830 bezetteden; maatregelen, die gewettigd zijn geworden door de, jegens de vijf Mogendheden aangegane verbindtenis, om de vijandelijkheden te staken."

« Zijne Majesteit vleit zich, dat dezelve hem de droevige noodzakelijkheid zullen besparen, om tot de te zijner beschikking staande dwangmiddelen, zijne toevlugt te moeten nemen, ten ein-

Digitized by Google

de zoowel de volkomen vrijheid der gemeenschap met *Maasstricht* in het burgerlijke en militaire te behouden, waarvan Hoogstdezelve voornemens is gebruik te maken, als ook de stellingen, welke op bovengenoemd tijdstip door de koninklijke troepen bezet waren."

« Het gedeelte van hetzelfde protokol, dat betrekking heeft tot de vaart op *de Schelde*, heeft bij den Koning geheel verschillende gewaarwordingen opgewekt. Zijne Majesteit zoude meenen zijner waardigheid te kort te doen, indien Hoogstdezelve aan de Conferentie te *Londen*, vertoogen daarover deed toekomen, dat men, de baarblijkelijke schending der wapenschorsing door de opstandelingen, gelijk gesteld heeft met de behoedende maatregelen van politie en van inwendige veiligheid, welke Hoogstdezelve op *de Schelde* heeft moeten handhaven."

« Toen Z. M. de goede diensten van Hoogstdeszelfs Bondgenooten inriep, om zijne oproerige onderdanen tot hunnen pligt terug te brengen, en de opgekomen moeijelijkheden uit den weg te ruimen, kon Hoogstdezelve voorzeker weinig voorzien, dat de Conferentie van *Londen* zijn wettig gezag, door de verdragen gewaarborgd, en door de naauwste banden van vriendschap en goede verstandhouding bevestigd, op ééne lijn zoude stellen met dat van het onwettig bestuur, hetwelk zich in *België* heeft opgeworpen."

« Maar, ook afgezien van deze gelijkstelling

Digitized by Google

van twee zaken, van zulk een geheel verschillenden aard, kan de Koning noch met den vorm, noch met den inhoud van het bedoelde gedeelte des protokols genoegen nemen."

« Immers heeft de bijeenkomst der Conferentie, welke het negende protokol ten gevolge had, een onderwerp behandeld, hetwelk bepaaldelijk met de belangen van het koningrijk der *Nederlanden* in verband stond, zonder dat de Gevolmagtigden des Konings onmiddellijk daaraan hebben deel genomen, iets, waartoe hun, volgens § 4 van het protokol van *Aken*, van 15 November 1818, het regt was voorbehouden."

« Daarenboven was het slechts ten overvloede, dat er te *Aken* van dit beginsel gewag werd gemaakt: want geene vereeniging van Gevolmagtigden, hoe talrijk ook, en hoe magtig de staten zijn, welke zij vertegenwoordigen, is bevoegd, om de bijzondere belangen, en diegenen, welke het grondgebied van andere volken betreffen, te regelen. Het is wel zoo, dat de Conferentie van *Londen*, op verlangen van den Koning der *Nederlanden* bijeen gekomen is; maar zulks geschiedde alleen met het doel, om de wettige orde in een gedeelte van zijn rijk te herstellen, en geenszins, opdat zijne middelen van verdediging beperkt, of op de onafhankelijkheid der *Oude Vereenigde Nederlanden* inbreuk zoude gemaakt worden. Noch het regt der volken en het protokol van *Aken*, noch het oogmerk, waarmede

Digitized by Google

de Conferentie aangelegd was, namelijk, de handhaving van 's Konings regten, gaven dus aan dezelve de bevoegdheid, om het vraagstuk, wegens *de Schelde*, te behandelen."

« Wat nu het eigenlijke vraagstuk zelf betreft, bij het protokol van 4 November werd bepaald, dat de vijandelijkheden van weêrszijden ten eenemale zouden ophouden. Nu heeft de regering der *Nederlanden*, na zich met deze bepaling vereenigd te hebben, dezelve met de meeste naauwgezetheid in acht genomen; maar nimmer heeft eene staking van vijandelijkheden, die eenig en alleen de schorsing van alle aanvallende maatregelen ten doel heeft, eene Mogendheid van de bevoegdheid beroofd, om op haar eigen grondgebied hare militaire verdedigingslijnen te handhaven en voor te komen, dat die door den vijand of door onzijdigen worden overschreden; en men kent geen voorbeeld in de geschiedenis, dat er te dien opzigte eenig onderscheid gemaakt is tusschen de vestingen en de landwegen, die er heen leiden, en de rivieren."

« Indien, volgens het stuk, onder letter B aan het protokol n°. 2 gehecht, het zoogenaamde voorloopige bestuur van *België* zich verbonden heeft, om bevelen te geven en de noodige maatregelen te nemen, ten einde alle vijandelijkheden van de zijde der Belgen tegen *Holland*, te doen ophouden, dan bewijzen de gedurige strooptogten der Belgen in *Zeeuwsch-Vlaanderen* en

Digitized by Google

Noord-Braband, maar inzonderheid hunne vijandelijkheden tegen *Maastricht*, ten baarblijkelijkste, dat zij aan hunne verbindtenissen ongetrouw zijn geweest. Deze feiten, de handelingen, die zij, lijnregt strijdig met den inhoud der protokollen, voortgaan zich te veroorloven, om den opstand in het groothertogdom *Luxemburg* te doen voortduren; hunne weigering, om de krijgslieden uit de noordelijke gewesten, die in hunne magt gevallen zijn, terug te zenden; de harde behandeling, die zij aan dezen doen ondergaan; eindelijk een groot aantal nieuwe voorwaarden, die van den kant der Belgen te berde worden gebragt; en bovenal hun antwoord op het protokol van 20 December, maken het moeijelijk zich te overtuigen, dat hunne toetreding tot het protokol van den 17den November opregt geweest is"

« Volgens dat laatste protokol, zal men van weêrszijden de bevoegdheid behouden, om te land en ter zee vrije gemeenschap uit te oefenen met het grondgebied, de plaatsen en punten, welke de wederzijdsche krijgsbenden bezetten buiten de grenzen, die, vóór het verdrag van *Parijs*, van 30 Mei 1814, *België* van de *Vereenigde Nederlanden* afscheidden; maar die bepaling is uitsluitend toepasselijk op de afgezonderde punten, die de wederzijdsche krijgsbenden buiten het grondgebied bezetten, zoo als het kas-

Digitized by Google

teel van *Antwerpen* en *Venlo*. Zij kan in geen geval door de Belgen worden ingeroepen, ten behoeve van eene vrije gemeenschap ter zee met de stad *Antwerpen*, die niet, zoo als *Venlo*, buiten de grenzen van *België* ligt. Men verdedigt eene stelling, die geheel onjuist is, als men zegt, dat men reizigers of koopvaarders geweld aandoet, en zoo doende vijandelijkheden pleegt, wanneer men hen alleen belet, om door eene vesting te trekken, of door eene verdedigingslijn op rivieren, die binnen een land gelegen zijn. Eindelijk bevestigt de vermelding, die in het protokol van den 9den Januarij van de tolregten en het regt van onderzoek gemaakt wordt, de waarheid der stelling, dat het hier huishoudelijke belangen van het koningrijk der *Nederlanden* geldt."

Dien ten gevolge verklaart zijne Majesteit — na kennis genomen te hebben van de aanvrage der Conferentie van *Londen*, daartoe strekkende, dat den 20sten januarij 1831, en onverschillig, of men op dat tijdstip over de beginselen der scheiding, al dan niet was overeengekomen, de vrije scheepvaart op *de Schelde* voor onzijdige vaartuigen en voor die, welke in Belgische havens te huis behooren, volledig zal hersteld worden, zonder andere tolregten of onderzoek, dan in 1814, voor de vereeniging van *België* en *Holland*, vastgesteld waren; alsmede van de ver-

Digitized by Google

klaring, dat het verwerpen dezer vordering, waartoe men zich overtuigd hield, dat zijne Majesteit niet aarzelen zoude in allen deele toe te treden, door de vijf Mogendheden als eene daad van vijandelijkheid, jegens haar zoude worden beschouwd, en dat, indien de maatregelen, welke de vreije vaart op *de Schelde* belemmeren, niet op den 20sten Januarij, op de hierboven gemelde wijze werden opgeheven, de vijf Mogendheden zich voorbehielden, om zoodanige besluiten te nemen, als zij noodzakelijk zouden achten voor de onverwijlde uitvoering van hare verbindtenissen; — dat Hoogstdezelve de uitdrukking « vijandelijkheid," moeijelijk kan overeenbrengen met den uitgedrukten wensch, om voor *Europa* de zegening van den algemeenen vrede te bewaren, en dat dezelve den gezegden eisch en verklaring der Conferentie aanmerkt, als inbreuk makende op zijne souvereiniteit en op de onafhankelijkheid der *Oude Vereenigde Nederlanden*, als strijdig met het regt der volken, en als geheel onvereenigbaar met de gevoelens van vriendschap, welke de vijf hoven tot hiertoe voor zijne Majesteit betuigd hebben.

Intusschen heeft de Koning, in aanmerking nemende, dat *Europa* niet kon verwachten, door de middelen van éénen enkelen staat, hoe roemruchtig deszelfs jaarboeken ook wezen mogen,

Digitized by Google

den terugkeer tot het ware, en op den verschuldigden eerbied voor de regten van elk volk gegronde stelsel van *niet tusschenkomst*, te zien bewerken — besloten, zich niet tegen de overmagt te verzetten, en, voor het tegenwoordige, te rekenen van 20 Januarij 1831 af, aanschouwer te blijven van de vaart op *de Schelde*, van onzijdige of in de Belgische havens te huis behoorende schepen, onder de stelligste protestatie en voorbehoud, zoowel voor zoo veel de gezegde scheepvaart zelve betreft, als de regten, welke zijne Majesteit bevoegd is te heffen van de schepen, die *de Schelde* zullen bevaren. Diensvolgens heeft zijne Majesteit gelast, dat, van gezegden dag af, de uitvoering der maatregelen, welke, ten aanzien van de vaart op *de Schelde*, vastgesteld waren, voorloopig zal geschorst worden.

Daar echter, volgens de bepalingen van het protokol van 9 Januarij, de intrekking dezer maatregelen, wezenlijk afhankelijk en onafscheidelijk is van de stipte uitvoering der verpligtingen, welke de Conferentie bij hetzelfde protokol aan het zich noemend Belgisch bestuur heeft opgelegd, zoo verklaart zijne Majesteit, dat dezelve, ingeval deze verpligtingen niet uitgevoerd, of later verbroken mogten worden, en ingeval de Conferentie mogt dralen met het nemen van maatregelen van geweld, ten einde dezelve te doen

Digitized by Google

eerbiedigen, zich voorbehoudt, om op nieuw en onverwijld van zijn goed regt gebruik te maken, en niet alleen de maatregelen van veiligheid op *de Schelde*, maar ook de blokkade der zeekusten te herstellen, en dat Z. M. zich hetzelfde voorbehoudt voor het geval, dat het vaststellen der hoofdgrondslagen van de afscheiding der *Oude Vereenigde Nederlanden* en *België*, bij welker onmiddellijke regeling Hoogstdezelve zoo veel belang heeft, eenige vertraging mogt ondervinden.

Digitized by Google

J.

PROTOKOL *der Conferentie, gehouden aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, (te Londen,) den* 20*sten Januarij* 1831.

Tegenwoordig de Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruissen en Rusland.

De Gevolmagtigden der hoven van *Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruissen* en *Rusland*, hebben kennis genomen van den onder letter A, hierbij gevoegden brief, welke, uit naam van het voorloopig bestuur van *België*, aan hunne Commissarissen te *Brussel* gezonden is, en waarbij, overeenkomstig den inhoud van het protokol van 9 Januarij 1831, berigt wordt, dat de Belgische krijgsbenden, die in de omstreken van *Maastricht* voorwaarts gerukt waren, bevel hadden ontvangen, om onverwijld terug te trekken, en voor het vervolg alle aanleiding tot vijandelijkheden te vermijden.

Daar zij zich, door de inlichtingen van hunne Commissarissen, hebben kunnen overtuigen, dat,

Digitized by Google

ten gevolge van dezen terugtogt der Belgische krijgsbenden, aan de stad *Maastricht* de volkomen vrije gemeenschap zal verzekerd worden, welke aan dezelve toekomt; — daar zij niet mogen twijfelen, of Z. M. de Koning der *Nederlanden* zal van zijnen kant voorzien hebben in de uitvoering van het protokol van 9 Januarij; — daar zij overigens de noodige maatregelen vastgesteld hebben, voor het geval, dat de bepalingen van dit protokol verworpen of overtreden wierden; — en daar thans de dag verschenen is, dat de wapenschorsing, waarin de vijf Mogendheden belang stelden, volkomen moet tot stand gekomen zijn: — zoo zijn de Gevolmagtigden overgegaan tot het onderzoek der vraagpunten, welke zij moesten oplossen, ten einde het oogmerk te bereiken van hun protokol van 20 December 1830; — ten einde de grondbeginselen, waaraan die akte de toekomstige onafhankelijkheid van *België* verbonden heeft, tot eene goede toepassing te brengen; en ten einde alzoo den algemeenen vrede te bevestigen, welks behoud niet alleen het voornaamste belang, maar ook de grootste wensch is der te *Londen* in Conferentie vereenigde Mogendheden.

Met dat oogmerk hebben de Gevolmagtigden het volstrekt noodzakelijk geacht, om, vóór alles, grondslagen vast te stellen, ten aanzien der grenzen, welke voortaan het Hollandsche grond-

Digitized by Google

gebied van het Belgische grondgebied moeten afscheiden.

Na rijpelijk de voorstellen te hebben overwogen, welke hun te dezer zake van weêrszijden waren ter hand gesteld, zijn zij onderling, wegens de volgende grondslagen, overeengekomen:

Art. 1. De grenzen van *Holland* zullen bevatten al het grondgebied, al de plaatsen, steden en oorden, die in het jaar 1790 aan de voormalige republiek der *Vereenigde Nederlanden* toebehoorden.

Art. 2. *België* zal zamengesteld worden uit al de overige gedeelten van het grondgebied, hetwelk, bij de verdragen van 1815, den naam van het koningrijk der *Nederlanden* ontvangen had, behoudens het groothertogdom *Luxemburg*, hetwelk, uit anderen hoofde door de Vorsten uit het Huis van *Nassau* bezeten wordende, een gedeelte van het Duitsch Verbond uitmaakt, en zal blijven uitmaken.

Art. 3. Het is de bedoeling, dat de beschikkingen der artikelen 108 tot 117 ingesloten der algemeene Weener kongres-akte, betrekkelijk de vrije vaart op de bevaarbare stroomen en rivieren toegepast zullen worden op de stroomen en rivieren, welke het Hollandsche grondgebied, en dat van *België* doorloopen.

Art. 4. Daar echter uit de grondslagen, vastgesteld bij de artikelen 1 en 2, volgen zoude,

Digitized by Google

dat sommige bezittingen van *Holland* en van *België* wederkeerig in elkanders grondgebied zouden ingesloten liggen, zoo zullen er door de zorg der vijf hoven, zoodanige ruilingen en schikkingen tusschen de beide landen tot stand gebragt worden, waardoor aan beiden het wederkeerig voordeel zoude worden verzekerd van een geheel aaneenhangend grondgebied te bezitten, en eene vreije gemeenschap tusschen de steden en plaatsen, welke binnen hunne grenzen begrepen zijn.

Wegens deze eerste artikelen overeengekomen zijnde, hebben de Gevolmagtigden hunne aandacht gerigt op de middelen, om het werk des vredes, waaraan de vijf Mogendheden eene ijverige zorg hebben toegewijd, te bevestigen, en om de beginselen, waarop derzelver gemeenschappelijke staatkunde berust, in het ware daglicht te plaatsen.

Zij zijn eenstemmig van gevoelen geweest, dat de vijf Mogendheden het aan hunne welbegrepene belangen, aan hunne eensgezindheid, aan de rust van *Europa* en aan de vervulling der inzigten, uitgedrukt in hun protokol van 20 December, verschuldigd waren, eene plegtige verklaring, een sprekend bewijs te geven van hun stellig voornemen, om noch bij de beschikkingen ter zake van *België*, noch in eenige andere omstandigheid, welke zich nog zoude kunnen opdoen, eenige vergrooting van grondgebied, eenigen uitsluitenden invloed, eenig afzonderlijk voordeel te

Digitized by Google

willen behalen; en om aan dat land zelf, zoowel als aan alle staten, die hetzelve omringen, de best mogelijke waarborgen van rust en veiligheid te geven.

Ten gevolge van deze grondstellingen en met deze heilzame bedoelingen hebben de Gevolmagtigden besloten, om bij de voorgaande artikelen, nog de hierna volgende te voegen:

Art. 5. *België* zal, in deszelfs grenzen, zoo als die bepaald en vastgesteld zullen worden overeenkomstig de grondslagen, aangenomen bij de artikelen 1, 2 en 4 van het tegenwoordige protokol, voor altijd eenen onzijdigen staat uitmaken. De vijf Mogendheden waarborgen aan hetzelve deze duurzame onzijdigheid, alsmede de uitgestrektheid en de onschendbaarheid van deszelfs grondgebied, binnen de voormelde grenzen.

Art. 6. Uit billijke wederkeerigheid zal *België* gehouden zijn, om deze zelfde onzijdigheid jegens al de overige staten in acht te nemen, en geene de minst inbreuk te maken op derzelver in- en uitwendige rust.

Art. 7. De Gevolmagtigden zullen zich, zonder eenig verwijl, bezig houden met het vaststellen der algemeene beginselen voor de schikkingen, ten opzigte van de geldmiddelen, den handel, en andere, welke, ten gevolge van de afscheiding van *België* en *Holland*, noodzakelijk worden.

Zoodra deze beginselen aangenomen zijn, zal het

Digitized by Google

tegenwoordige protokol, dien overeenkomstig uitgebreid, in een stellig verdrag veranderd, en in dien vorm aan al de hoven van *Europa* medegedeeld worden, met uitnoodiging, om daaraan toe te treden.

Art. 8. De vijf Mogendheden behouden zich voor, om, zoodra de schikkingen, ten opzigte van *België*, zullen geëindigd zijn, en behoudens de regten van derden, de vraag te onderzoeken, of het mogelijk zoude zijn, de weldaad der onzijdigheid, welke aan *België* gewaarborgd is, ook tot de naburige staten uit te strekken.

(Geteekend) ESTERHAZY.
WESSENBERG.
TALLEYRAND.
PALMERSTON.
BULOW.
LIEVEN.
MATUSCEWICZ.

Digitized by Google

K.

PROTOKOL *der Conferentie, gehouden aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, (te Londen,) den 27sten Januarij* 1831.

Tegenwoordig de Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruissen en Rusland.

De Gevolmagtigden van *Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruissen* en *Rusland*, zich vereenigd hebbende, om de schikkingen te overwegen, betrekkelijk de geldmiddelen, den handel en andere, welke door de scheiding van *België* en *Holland* noodzakelijk zijn geworden, hebben geoordeeld, dat de vijf hoven, om twee even gebiedende redenen, verpligt zijn, om in dezen tot eene vriendschappelijke bemoeijenis te besluiten. In de eerste plaats heeft reeds de ondervinding, gedurende de onderhandelingen, waarmede de Mogendheden zich bezig houden, dezelve maar al te zeer overtuigd, dat het voor de onmiddellijk daarbij belanghebbende partijen onmogelijk zoude zijn, om zich over zulke onder-

Digitized by Google

werpen te verstaan, indien de welwillende zorg der vijf hoven niet medewerkte, om eene overeenkomst gemakkelijk te maken; en deze eerste bedenking is van te meer gewigt, daar dezelve baarblijkelijken invloed heeft op het behoud van den algemeenen vrede. Maar bovendien hebben de vraagpunten, welker oplossing het hier geldt, reeds aanleiding gegeven tot beslissingen, waarvan de beginselen, wel verre van nieuw te zijn, integendeel te allen tijde de wederkeerige betrekkingen der staten geregeld hebben, en door bijzondere, tusschen de vijf hoven geslotene verdragen, herhaald en op nieuw bevestigd zijn geworden. Deze verdragen kunnen dus in geen geval gewijzigd worden, zonder de medewerking der Mogendheden, die dezelve gesloten hebben.

De hier ontwikkelde redenen, welker gewigt aan geenen twijfel onderworpen is, hebben de Gevolmagtigden bewogen, om, — ten aanzien der geldelijke schikkingen, welke alle noodzakelijk tot de verdeeling van de schulden des koningrijks der *Nederlanden* betrekking moeten hebben, en waarbij al de volken van *Europa* in meerdere of mindere mate belang hebben — de bepalingen der verdragen in overweging te nemen, waarbij de schulden van *Holland* en die van *België* voor gemeene schulden van het koningrijk der *Nederlanden* zijn verklaard. Deze bepalingen, vervat in een protokol van 21 Julij 1814, gevoegd bij de algemee-

Digitized by Google

ne Weener kongres-akte van 9 Junij 1815, en aangemerkt als een wezenlijk deel dier akte uitmakende, zijn de volgende:

Artikel 6 *van het Protokol van den* 21*sten Julij* 1814.

« Daar de lasten, zoo wel als de voordeelen, « gemeen moeten zijn, zoo zullen de schulden, « welke, tot op het tijdstip der vereeniging, « door de Hollandsche gewesten aan den eenen, « en de Belgische gewesten aan den anderen « kant, aangegaan zijn, ten laste van de alge- « meene schatkist der *Nederlanden* komen."

Volgens dit artikel is de gemeenschap van lasten, schulden en baten, waarvan het beginsel bij dit artikel wordt vastgesteld, baarblijkelijk gegrond op de vereeniging der Hollandsche met de Belgische gewesten. Van het oogenblik af, waarop die vereeniging ophoudt, zoude dus, zoo het schijnt, de bedoelde gemeenschap insgelijks moeten ophouden; en, als een tweede onvermijdelijk gevolg van deze stelling, zouden de schulden, welke bij de vereeniging ineen gesmolten waren, bij de scheiding weder kunnen verdeeld worden.

Op dezen grondslag zoude, in de eerste plaats, elk land, die schulden bij uitsluiting weder te zijnen laste moeten nemen, waarmede het vóór de vereeniging bezwaard was. De Hollandsche

Digitized by Google

provinciën zouden dus moeten voorzien in de schulden, welke zij aangegaan hadden tot op het tijdstip, waarop de Belgische provinciën met dezelve vereenigd werden; en de Belgische gewesten in de schulden, welke zij op dat tijdstip hadden. Deze laatste zouden, in de eerste plaats, bestaan uit:

De Austro-Belgische schuld, aangegaan tijdens *België* aan het huis van *Oostenrijk* toebehoorde.

Al de oude schulden der Belgische gewesten.

Al de schulden gevestigd op streken, welke thans binnen de grenzen van *België* zouden komen te liggen.

Behalve de hierboven opgenoemde, en bij uitsluiting Belgische schulden, zoude *België* nog *in derzelver geheel* moeten dragen, vooreerst de schulden, welke alleen ten gevolge der vereeniging ten laste van *Hollaud* gekomen zijn; voorts de waarde der opofferingen, welke *Holland* gedaan heeft, om die vereeniging te erlangen. Bovendien zoude *België, in eene billijke evenredigheid,* de schulden moeten dragen, welke, sedert de vereeniging, en gedurende dezelve, door de algemeene schatkist van het koningrijk der *Nederlanden* aangegaan zijn, zoo als dezelve op de begrooting van dat koningrijk voorkomen. Dezelfde evenredigheid zoude moeten in acht genomen worden bij de verdeeling der uitgaven, door de algemeene schatkist der *Nederlanden*, ge-

Digitized by Google

daan in overeenkomst met artikel 7 van het protokol van 21 Julij 1814, hetwelk inhoudt, dat:

« Die uitgaven, vereischt wordende voor het « aanleggen en het onderhoud der vestingen, aan « de grenzen des nieuwen staats, door de alge- « meene schatkist zullen bestreden worden, als « veroorzaakt door iets, waarmede de veiligheid « en de onafhankelijkheid van alle gewesten en « van de geheele natie gemoeid is."

Eindelijk zoude *België* noodwendig gehouden moeten zijn, om te voorzien in de losrenten, uitgegeven onder speciaal verband van de openbare domeinen, welke binnen de grenzen van het Belgisch grondgebied gelegen zijn.

Maar *België* zoude, van *Holland* afgescheiden, hoegenaamd geen regt hebben op den handel met de Hollandsche koloniën, welke sedert de vereeniging zoo veel tot deszelfs bloei heeft bijgedragen; en Z. M. de Koning der *Nederlanden* zoude de wettige bevoegdheid behouden, om aan de ingezetenen van *België* dien handel geheel en al te weigeren, of om hun denzelven niet anders toe te staan, dan tot den prijs en op de voorwaarden, welke hij voegzaam zoude oordeelen deswege te bepalen.

In aanmerking nemende, dat het tegenwoordig tijdstip gunstig is, om schikkingen te maken, waarbij deze voorwaarden, zonder verder opontbhoud zouden kunnen vastgesteld worden; en dat,

Digitized by Google

hoewel het billijk is, dat zulk een voorregt door Z. M. den Koning der *Nederlanden*, aan de ingezetenen van *België*, niet dan tegen eene behoorlijke vergoeding worde verleend, het toch ook aan den anderen kant, zoowel om het evenwigt van *Europa* te handhaven, als om de oogmerken, welke de vijf Mogendheden bedoelen, te bereiken, van belang is, dat *België*, als een bloeijende en welvarende staat, in de voorwaarden van zijn nieuw staatkundig aanwezen, de hulpmiddelen vinde, die het noodig heeft, om zich staande te houden; — zoo zijn de Gevolmagtigden van oordeel geweest, dat de hier achter volgende voorstellen berekend zijn, om geheel en al eenen wensch te vervullen, die zoowel strookt met het algemeene welzijn van *Europa*, en met dat der beide landen, welker verzoening en wederzijdsche belangen het voorwerp zijn der aandacht, van de hoven van *Oostenrijk*, *Frankrijk*, *Groot-Brittannië*, *Pruissen* en *Rusland*.

Zij hebben gemeend, dat *België*, in plaats van deszelfs oude schulden geheel te hernemen, en met de hiervoren genoemde lasten of geheel, of voor een evenredig gedeelte bezwaard te worden, een gedeelte moest op zich nemen van de schulden van het koningrijk der *Nederlanden*, zoo als die ten laste van de koninklijke schatkist bestaan; en dat deze schulden tusschen de beide landen moesten verdeeld worden, naar evenredigheid van het gemiddeld bedrag der som,

Digitized by Google

welke elk hunner, gedurende de jaren 1827, 1828 en 1829, in de direkte en indirekte belastingen en accijnsen heeft opgebragt; dat deze grondslag, welke geheel overeenkomt met de geldelijke hulpbronnen der Hollanders en der Belgen, billijk en gematigd zoude zijn, daar, volgens dezelve, en zonder ongelijkheid der bevolking in aanmerking te nemen, bij raming $\frac{16}{31}$ der geheele schuld, ten laste van *België* komen, en $\frac{15}{31}$ derzelve, ten laste van *Holland* verblijven zoude; dat overigens, zoo al uit deze beschikking eene vermeerdering van lasten voor *België* mogt ontspruiten, de Belgen daarentegen aan den anderen kant, op denzelfden voet als de Hollanders, het genot zouden hebben van den handel op al de aan Z. M. den Koning der *Nederlanden* toebehoorende koloniën.

Dienvolgens zijn de Gevolmagtigden, wegens de volgende voorstellen overeengekomen:

Art. 1. De schulden van het koningrijk der *Nederlanden*, zoo als die ten laste der koninklijke schatkist bestaan, — te weten: 1°. de werkelijke rentegevende schuld; 2°. de uitgestelde schuld; 3°. de onderscheidene schuldbekentenissen van het Amortisatie-Sijndikaat; 4°. de domein-losrenten, op speciale hypotheken gevestigd, — zullen tusschen *Holland* en *België* verdeeld worden, naar evenredigheid van het gemiddeld bedrag der som, welke de beide landen, gedurende de jaren 1827, 1828 en 1829,

Digitized by Google

in de direkte en indirekte belastingen en accijnsen van het koningrijk betaald hebben.

Art. 2. Daar volgens het bedoelde gemiddelde bedrag, bij raming, op *Holland* $\frac{15}{31}$, en op *België* $\frac{16}{31}$ der bovengemelde schulden zouden komen, zoo zal *België* met een daaraan geëvenredigd gedeelte der rentebetaling belast blijven.

Art. 3. Ter zake van deze verdeeling der schulden van het koningrijk der *Nederlanden*, zullen de ingezetenen van *België* het genot hebben van de vaart en den handel op de aan *Holland* toebehoorende koloniën, op denzelfden voet en met dezelfde regten en voordeelen, als de ingezetenen van *Holland*.

Art. 4. De werken tot algemeen of bijzonder nut, zoo als vaarten, wegen of andere dergelijke, welke geheel of ten deele ten koste van het koningrijk der *Nederlanden* aangelegd zijn, zullen met de daaraan verknochte voordeelen en lasten, toebehooren aan het land, waarin zij gelegen zijn. Het is echter de bedoeling, dat de kapitalen, welke voor het aanleggen dezer werken opgenomen, en die bijzonderlijk daarop gevestigd zijn, onder de genoemde lasten zullen begrepen worden, voor zoo verre zij nog niet afgelost zijn, en zonder dat de reeds gedane aflossingen tot eene vereffening zullen mogen aanleiding geven.

Art. 5. Het beslag, hetwelk in *België*, gedurende de onlusten op de eigene goederen en

Digitized by Google

domeinen van het huis van *Oranje-Nassau*, of op eenige andere goederen gelegd is, zal, zonder eenig oponthoud, opgeheven worden; en het genot der voormelde goederen en domeinen zal onverwijld aan de wettige eigenaars teruggegeven worden.

Art. 6. *België* zal, ter zake van de verdeeling der schulden van het koningrijk der *Nederlanden*, met geene andere lasten bezwaard worden, dan die in de art. 1, 2 en 4 van het tegenwoordige protokol bepaald zijn.

Art. 7. De vereffening der lasten, vermeld in de gezegde artikelen, zal plaats hebben overeenkomstig de bij dezelfde artikelen aangenomen beginselen, en wel door eene vereeniging van Hollandsche en Belgische Commissarissen, welke binnen den kortst mogelijken tijd, in *'s Gravenhage*, zullen bijeenkomen, vermits al de voor zulk eene vereffening vereischte stukken en bescheiden zich in die stad bevinden.

Art. 8. Tot dat de werkzaamheden dezer Commissarissen zullen afgeloopen zijn, zal *België* gehouden zijn, om voorloopig, en behoudens nadere vereffening, deszelfs verschuldigd aandeel in de rentebetaling en de vernietiging der schulden van het koningrijk der *Nederlanden* bij te dragen, naar de evenredigheid, voortspruitende uit de art. 1 en 2 van het tegenwoordige protokol.

Art. 9. Indien er bij de werkzaamheden der

Digitized by Google

gezegde Commissarissen, of in het algemeen bij de toepassing der hierboven vastgestelde grondslagen, geschillen mogten rijzen, welke niet in het minnelijke konden beslecht worden, dan zouden de vijf Mogendheden bemiddelend tusschen beiden treden, ten einde de geschillen op de meest met diezelfde grondslagen overeenkomstige wijze te vereffenen.

Ten einde de bepalingen van hun protokol, n°. 11, van 20 Januarij 1831, aan te vullen, zijn de Gevolmagtigden nog wegens de volgende punten overeengekomen.

Art. 10. Binnen den kortst mogelijken tijd zullen er Belgische en Hollandsche Grensscheidings-Commissarissen bijeenkomen, om de grenzen te trekken en vast te stellen, welke *België* voortaan van *Holland* zullen afscheiden, overeenkomstig de beginselen, aangenomen bij de art. 1, 2 en 4 van het protokol, n°. 11, van 20 Januarij 1831. Indien er, bij deze werkzaamheden, geschillen onder hen mogten ontstaan, die niet in der minne konden worden uit den weg geruimd, dan zouden de vijf hoven bemiddelend tusschen beiden treden, ten einde de geschillen, zoo veel mogelijk overeenkomstig die beginselen, te slechten.

Art. 11. De haven van *Antwerpen* zal, overeenkomstig de bepalingen van art. 15 van het verdrag van *Parijs* van 30 Mei 1814, voortdurend bij uitsluiting eene handelshaven blijven.

Digitized by Google

Na aldus voorzien te hebben in de voornaamste bepalingen, welke het werk van bevrediging, waarmede zij zich bezig houden, hun toescheen te vereischen, hebben de Gevolmagtigden bepaald, dat de artikelen van het tegenwoordige protokol bij die van het vorig protokol, n°. 11, van 20 Januarij gevoegd zullen worden, en dat dezelve, in de meest voegzame orde gerangschikt, in derzelver geheel hieraan zullen worden gehecht (A), onder den titel van *grondslagen, bestemd, om de onafhankelijkheid en het toekomstig bestaan van België te vestigen.*

Daarenboven is bepaald, dat de vijf hoven, die het over deze grondslagen volkomen eens zijn, dezelve aan de onmiddellijk daarbij belanghebbende partijen mededeelen, en zich verstaan zullen over de beste middelen, om dezelve te doen aannemen en ten uitvoer leggen, alsmede om, ter gelegener tijd, te bewerken, dat de overige hoven van *Europa*, welke de akten der kongressen van *Weenen* en van *Parijs* onderteekend hebben, of daartoe zijn toegetreden, zich met dezelve vereenigen.

De vijf Mogendheden, welke aan de handhaving van den algemeenen vrede werken, welke zich overtuigd houden, dat hunne eensgezindheid de eenige waarborg van dien vrede is, en welke met eene volkomene belangloosheid in de zaak van *België* hebben gehandeld, hebben niets anders beoogd, dan om aan dat land eene onscha-

Digitized by Google

delijke plaats in het Europesche staten-stelsel aan te wijzen, en aan hetzelve een bestaan aan te bieden, hetwelk deszelfs eigen welzijn, en tevens de regtmatige veiligheid der andere staten verzekert.

Zij aarzelen niet, om zich het regt toe te kennen, van deze beginselen vast te stellen; en zonder in de beoordeeling van andere gewigtige vraagpunten te treden, zonder in het minste, dat wegens de souvereiniteit over *België* te beslissen, zijn zij bevoegd, om te verklaren, dat in hunne oogen, de Vorst van dat land noodzakelijk beantwoorden moet aan de voorwaarden van het bestaan van dat land zelve; dat hij door zijne persoonlijke omstandigheden voldoen moet aan de veiligheid der naburige staten; dat hij te dien einde de beschikkingen in het tegenwoordig protokol vervat, aannemen, en zich in staat bevinden moet, om het vreedzaam genot daarvan, aan de Belgen te verzekeren.

(Geteekend) ESTERHAZY.
WESSENBERG.
TALLEYRAND.
PALMERSTON.
BULOW.
LIEVEN.
MATUSCEWICZ.

Digitized by Google

BIJLAGE A,

TOT HET PROTOKOL VAN 27 JANUARIJ 1831.

GRONDSLAGEN, *bestemd, om de scheiding van België en Holland te vestigen.*

I. *Fondamentele schikkingen.*

Art. 1. De grenzen van *Holland* zullen bevatten al het grondgebied, al de plaatsen, steden en oorden, die in het jaar 1790 aan de voormalige republiek der *Vereenigde Nederlanden* toebehoorden.

Art. 2. *België* zal zamengesteld worden uit al de overige gedeelten van het grondgebied, hetwelk, bij de verdragen van 1815, den naam van het koningrijk der *Nederlanden* ontvangen had, behoudens het groothertogdom *Luxemburg*, hetwelk, uit anderen hoofde door de Vorsten uit het huis van *Nassau* bezeten wordende, een gedeelte van het Duitsch Verbond uitmaakt, en zal blijven uitmaken.

Art. 3. Het is de bedoeling, dat de beschikkingen der art. 108 tot 117 ingesloten, der algemeene *Weener* kongres-akte, betrekkelijk de

Digitized by Google

vrije vaart op de bevaarbare stroomen en rivieren, toegepast zullen worden op de stroomen en rivieren, welke het Hollandsche grondgebied en dat van *België* doorloopen.

Art. 4. Daar echter uit de grondslagen, vastgesteld bij art. 1 en 2, volgen zoude, dat sommige bezittingen van *Holland* en van *België*, wederkeerig in elkanders grondgebied zouden ingesloten liggen, zoo zullen er, door de zorg der vijf Mogendheden, zoodanige ruilingen en schikkingen tusschen de beide landen tot stand gebragt worden, waardoor aan beiden het wederkeerig voordeel zoude worden verzekerd, van een geheel aaneenhangend grondgebied te bezitten, en eene vrije gemeenschap tusschen de steden en plaatsen, welke binnen hunne grenzen begrepen zijn.

Art. 5. Tot uitvoering der voorgaande art. 1, 2 en 4, zullen Hollandsche en Belgische Grensscheidings-Commissarissen binnen den kortst mogelijken tijd in de stad *Maastricht* bijeenkomen, en overgaan tot het bepalen der grenslijn, welke *Holland* van *België* moet afscheiden, overeenkomstig de tot dat einde, in de bovengemelde art. 1, 2 en 4 vastgestelde beginselen.

Dezelfde Commissarissen zullen gemagtigd worden, om zich te verstaan over de ruilingen en schikkingen, waarvan gesproken wordt in art. 4; en indien er onder deze Commissarissen, hetzij

Digitized by Google

ter zake van deze noodwendige schikkingen, hetzij in het algemeen, bij de werkzaamheden der grensscheiding, geschillen mogten rijzen, welke niet in der minne konden vereffend worden, dan zullen de vijf hoven bemiddelend tusschen beide komen, en de geschillen vereffenen, op de wijze, die het meest overeen zal komen met de beginselen, vastgesteld bij dezelfde art. 1, 2 en 4.

Art. 6. *België* zal, in deszelfs grenzen, zoo als die overeenkomstig deze zelfde beginselen zullen vastgesteld worden, voor altijd eenen onzijdigen staat uitmaken. De vijf Mogendheden waarborgen aan hetzelve deze duurzame onzijdigheid, alsmede de uitgestrektheid en de onschendbaarheid van deszelfs grondgebied, binnen de voormelde grenzen.

Art. 7. Uit billijke wederkeerigheid zal *België* gehouden zijn, om deze zelfde onzijdigheid jegens al de overige staten in acht te nemen, en geene de minste inbreuk te maken op derzelver in- en uitwendige rust.

Art. 8. De haven van *Antwerpen* zal, overeenkomstig art. 15, van het verdrag van *Parijs*, van 30 Mei 1814, voortdurend bij uitsluiting eene handelshaven blijven.

Art. 9. De vijf Mogendheden behouden zich voor, om, zoodra de schikkingen, ten opzigte van *België* vastgesteld zijn, en behoudens het regt van derden, de vraag te onderzoeken, of het

Digitized by Google

mogelijk zoude zijn de weldaad der onzijdigheid, welke aan *België* gewaarborgd is, ook tot de naburige staten uit te strekken.

II. *Schikkingen, voorgesteld voor de verdeeling der schulden, en ten opzigte der handelsvoorregten, welke daarvan het gevolg zouden zijn.*

Art. 10. De schulden van het koningrijk der *Nederlanden*, zoo als die ten laste der koninklijke schatkist bestaan, te weten: 1°. de werkelijke rentgevende schuld; 2°. de uitgestelde schuld; 3°. de onderscheidene schuldbekentenissen van het Amortisatie-Sijndikaat; 4°. de domein-losrenten, op speciale hypotheken gevestigd: — zullen tusschen *Holland* en *België* verdeeld worden, naar evenredigheid van het gemiddeld bedrag der som, welke de beide landen, gedurende de jaren 1827, 1828 en 1829, in de direkte en indirekte belastingen en accijnsen van het koningrijk betaald hebben.

Art. 11. Daar volgens het bedoelde gemiddelde bedrag, bij raming op *Holland* $\frac{15}{31}$, en op *België* $\frac{16}{31}$ der bovengemelde schulden zouden komen, zoo zal *België* met een daaraan geëvenredigd gedeelte der rentebetaling belast blijven.

Art. 12. Ter zake van deze verdeeling der schulden, van het koningrijk der *Nederlanden*, zullen de ingezetenen van *België* het genot heb-

Digitized by Google

ben van de vaart en den handel op de aan *Holland* toebehoorende koloniën, op denzelfden voet en met dezelfde regten en voordeelen, als de ingezetenen van *Holland*.

Art. 13. De werken tot algemeen of bijzonder nut, zoo als vaarten, wegen of andere dergelijke, welke geheel of ten deele, ten koste van het koningrijk der *Nederlanden* aangelegd zijn, zullen, met de daaraan verknochte voordeelen en lasten, toebehooren aan het land, waarin zij gelegen zijn. Het is de bedoeling, dat de kapitalen, welke voor het aanleggen dezer werken opgenomen, en die bijzonderlijk daarop gevestigd zijn, onder de genoemde lasten zullen begrepen worden, voor zoo verre zij nog niet afgelost zijn, en zonder dat de reeds gedane aflossingen tot eene vereffening zullen mogen aanleiding geven.

Art. 14. Het beslag, hetwelk in *België*, gedurende de onlusten op de eigene goederen en domeinen van het huis van *Oranje-Nassau*, of op eenige andere goederen gelegd is, zal, zonder eenig oponthoud, opgeheven worden; en het genot der voormelde goederen en domeinen zal onverwijld aan de wettige eigenaars teruggegeven worden.

Art. 15. *België* zal, ter zake van de verdeeling der schulden van het koningrijk der *Nederlanden*, met geene andere lasten bezwaard worden, dan die in de bovenstaande art. 10, 11 en 13 bepaald zijn.

Art. 16. De vereffening der lasten, vermeld

Digitized by Google

in de gezegde artikelen, zal plaats hebben overeenkomstig de bij dezelfde artikelen aangenomen beginselen, en wel door eene vereeniging van Hollandsche en Belgische Commissarissen, welke binnen den kortst mogelijken tijd in *'s Gravenhage* zullen bijeenkomen, vermits al de voor zulk eene vereffening vereischte stukken en bescheiden zich in die stad bevinden.

Art. 17. Tot dat de werkzaamheden dezer Commissarissen zullen afgeloopen zijn, zal *België* gehouden zijn, om voorloopig, en behoudens nadere vereffening, deszelfs verschuldigd aandeel in de rentebetaling en de vernietiging der schulden van het koningrijk der *Nederlanden*, bij te dragen, naar de evenredigheid, voortspruitende uit de art. 10 en 11.

Art. 18. Indien er bij de werkzaamheden der gezegde Commissarissen, of in het algemeen bij de toepassing der bepalingen, wegens de verdeeling der schulden, geschillen mogten rijzen, welke niet in het minnelijke konden beslecht worden, dan zouden de vijf Mogendheden bemiddelend tusschen beide treden, ten einde de geschillen, op de meest met diezelfde bepalingen overeenkomstige wijze, te vereffenen.

(Geteekend) ESTERHAZY. BULOW.
WESSENBERG. LIEVEN.
TALLEYRAND. MATUSCEWICZ.
PALMERSTON.

Digitized by Google

L.

PROTOKOL *van de Conferentie, gehouden aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, (te Londen,) den* 18*den Januarij* 1831.

Tegenwoordig de Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, de Nederlanden, Pruissen en Rusland.

De Gevolmagtigden van Z. M. den Koning der *Nederlanden*, zich in Conferentie vereenigd hebbende met de Gevolmagtigden der vijf hoven, hebben verklaard, dat de Koning, hun doorluchtigen Meester, hen gemagtigd had, om eene volledige en algeheele toestemming te geven, tot al de artikelen *der grondslagen, bestemd, om de scheiding van België en Holland te vestigen*, welke grondslagen voortspruiten uit de protokollen der Conferentie te *Londen*, van den 20sten en 27sten Januarij 1831.

De Gevolmagtigden der vijf hoven, zich geluk wenschende met het aanvangen dezer mededeeling van wege Z. M. den Koning der *Neder-*

Digitized by Google

landen, hebben besloten dezelve in het tegenwoordig protokol aan te teekenen.

(Geteekend) ESTERHAZY.
WESSENBERG.
TALLEYRAND.
PALMERSTON.
FALCK.
H. ZUIJLEN VAN NIJEVELD.
BULOW.
LIEVEN.
MATUSCEWICZ.

Digitized by Google

M.

PROTOKOL *der Conferentie, gehouden aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, (te Londen,) den* 19*den Februarij* 1831.

Tegenwoordig de Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruissen en Rusland.

De Gevolmagtigden der hoven van *Oostenrijk*, *Groot-Brittannië*, *Pruissen* en *Rusland* bijeen gekomen zijnde, hebben hunne geheele aandacht gevestigd op de verschillende uitleggingen, gegeven aan het protokol der Londensche Conferentie, van 20 December 1830, en aan de voornaamste akten, waarvan hetzelve is gevolgd geworden.

Ten gevolge van hunne overwegingen, hebben de Gevolmagtigden eenstemmig erkend, dat zij het aan het standpunt der vijf hoven, en aan de zaak van den algemeenen vrede, welke tevens hunne eigene zaak is, en die der Europesche beschaving, verschuldigd zijn, om hier het groote beginsel van het staatsregt te herinneren, waar-

Digitized by Google

van de handelingen van de Londensche Conferentie, slechts eene heilzame en bestendige toepassing hebben opgeleverd. Volgens dit verheven beginsel, verliezen de verdragen derzelver verbindende kracht niet, welke veranderingen er ook in de inwendige huishouding der volken moge plaats hebben.

Om de toepassing, welke de vijf Mogendheden van dit beginsel gemaakt hebben, te kunnen beoordeelen; om de bepalingen te kunnen waarderen, welke dezelve ten opzigte van *België* vastgesteld hebben, is het voldoende zich weder in den tijd van het jaar 1814 te plaatsen.

Op dat tijdstip werden de Belgische gewesten door de legers van *Oostenrijk*, *Groot-Brittannië*, *Pruissen* en *Rusland* bezet, en de regten, welke deze Mogendheden over dezelve uitoefenden, werden te vollediger, doordien *Frankrijk* van het bezit dier gewesten afstand deed. Maar deze afstand van *Frankrijk* geschiedde niet ten voordeele der Mogendheden, welke de bedoelde gewesten bezetteden. Dezelve ontsproot uit eene bedoeling van verhevener aard. De Mogendheden en *Frankrijk* zelf, welke toen, gelijk nu, even belangelooze inzigten omtrent *België* koesterden, behielden zich de beschikkingen en niet de oppermagt daarover voor, met geen ander doel, dan om de Belgische gewesten te doen medewerken tot het vaststellen van een behoorlijk even-

Digitized by Google

wigt in *Europa*, en tot de handhaving van den algemeenen vrede.

Het was deze bedoeling, die de verdere beschikkingen der Mogendheden bestuurde, die *België* met *Holland* vereenigde, en die de Mogendheden bewoog, om, van toen af, aan de Belgen de dubbele weldaad te verzekeren van vrije instellingen en van eenen handel, die hun vele rijkdommen moest opleveren en de ontwikkeling hunner nijverheid moest bevorderen.

De band van vereeniging tusschen *België* en *Holland* werd verbroken. Weldra werden de vijf hoven door officiële mededeelingen overtuigd, dat de middelen, welke oorspronkelijk bestemd waren, om de vereeniging te doen voortduren, dezelve noch voor het oogenblik herstellen, noch voor het vervolg in stand houden konden, en dat dezelve voortaan, in plaats van wederzijdsche genegenheid tusschen de beide volken te doen ontstaan en hun geluk te verzekeren, slechts hartstogten en haat zoude opwekken, uit de botsing, van welke de oorlog met al zijne rampen moest voortspruiten. Het kwam aan de Mogendheden niet toe, over de oorzaken te oordeelen, die het verbreken der door haar geknoopte banden ten gevolge gehad hadden. Maar toen zij die banden verbroken zagen, behoorde het tot derzelver bevoegdheid, om als nog het doel te bereiken, dat zij zich met het bewerken der vereeniging voorgesteld hadden.

Digitized by Google

Het kwam aan dezelvé toe, om door nieuwe schikkingen, die rust van *Europa* te verzekeren, waarvan de vereeniging van *België* met *Holland* een der grondslagen had uitgemaakt. De Mogendheden hadden daartoe eene dringende roeping. Zij hadden het regt, en de gebeurtenissen legden haar de verpligting op, om te beletten, dat de Belgische gewesten, na onafhankelijk geworden te zijn, de algemeene veiligheid en het evenwigt van *Europa* konden aanranden.

Zulk een pligt maakte alle vreemde medewerking nutteloos. Om eenparig te handelen, behoefden de Mogendheden slechts hare verdragen te raadplegen, en de uitgestrektheid der gevaren af te meten, welke uit hunne werkeloosheid of oneenigheid zouden voortgevloeid zijn.

De stappen, welke de vijf hoven gedaan hebben, ten einde den strijd tusschen *Holland* en *België* te doen ophouden, en haar stellig besluit, om een einde te maken aan elken maatregel, van eene der beide zijden genomen, die van een' vijandelijken aard zoude zijn, waren de eerste gevolgen van de eenparigheid van derzelver inzigten, omtrent de waarde en de beginselen der plegtige verdragen, welke haar verbinden.

Het bloedvergieten hield op; *Holland*, *België* en zelfs naburige staten zijn deze weldaad aan de Mogendheden verschuldigd.

Eene tweede toepassing derzelfde beginselen,

Digitized by Google

had bij het protokol, van 20 December 1830, plaats.

Bij dat staatsstuk werden, te gelijk met het openleggen der beweegredenen, waardoor de vijf hoven gedreven werden, ook de verpligtingen jegens *Europa* vastgesteld, waarmede *België* belast zoude blijven, nu het zijne wenschen tot afscheiding en tot het erlangen zijner onafhankelijkheid vervuld zag.

Ieder volk heeft zijne bijzondere regten; maar er bestaat ook voor *Europa* een algemeen regt, hetwelk op de maatschappelijke orde berust.

Toen *België* onafhankelijk werd, bestonden de verdragen reeds, waardoor *Europa* geregeerd wordt, en waren in werking. *België* moest dus deze verdragen eerbiedigen, en kon daarop geene inbreuk maken. Werden zij door dat land geeerbiedigd, dan vereenigde het zich met de belangen en de rust van het groote gezin der Europesche staten; maar maakte het inbreuk daarop, dan zoude het verwarring en oorlog hebben doen ontstaan. De Mogendheden alleen konden die ramp voorkomen, en omdat zij het konden, moesten zij het willen. Zij moesten den heilzamen stelregel doen bovendrijven, dat de gebeurtenissen, die in *Europa* eenen nieuwen staat doen opkomen, daaraan evenmin regt geven, om het algemeene stelsel, waartoe zulk een staat toetreedt, omver te werpen, als de veranderingen, die in den toestand van eenen sedert lang

Digitized by Google

gevestigden staat voorvallen, hem magtigen, om zich van vroegere verbindtenissen ontslagen te achten. Deze stelregel is die van alle beschaafde volken. Het is een stelregel, die met het beginsel in verband staat, dat de staten langer duren dan hunne regeringen, en de onverjaarbare verpligtingen der verdragen langer dan diegenen, welke dezelve aangegaan hebben; een stelregel eindelijk, dien men niet zoude kunnen uit het oog verliezen, zonder de beschaving, welker voornaamste vruchten en veiligste waarborgen gelukkig in de openbare zedelijkheid en goede trouw gelegen zijn, eene schrede achterwaarts te doen gaan.

Deze waarheden werden in het protokol van den 20sten December uitgedrukt. Daarbij werd vastgesteld:

« Dat de Conferentie zich bezig zoude houden « met het overwegen en beramen van zoodanige « nieuwe schikkingen, als het meest berekend « zouden zouden zijn, om de toekomstige onaf- « hankelijkheid van *België* overeen te brengen « met de bepalingen der verdragen, met de be- « langen en de veiligheid der overige Mogendhe- « den en met het behoud van het evenwigt van « *Europa.*"

De Mogendheden hadden dus het doel aangewezen, waarheen zij zich wilden rigten. Zij zetteden haren weg naar dat doel voort, steunende op de zuiverheid harer inzigten, en op hare on-

Digitized by Google

partijdigheid. Terwijl zij aan den eenen kant bij derzelver protokol van den 18den Januarij aanmatigingen afwezen, die altijd onaannemelijk zullen zijn, wikten en wogen zij aan den anderen kant met naauwgezette zorgvuldigheid de wederzijds geuitte gevoelens en de regten, die men wilde doen gelden.

Uit dit naauwkeurig onderzoek der verschillende mededeelingen, die door de Gevolmagtigden van Z. M. den Koning der *Nederlanden* en door de Belgische Commissarissen gedaan werden, vloeide ten slotte het protokol van den 20sten Januarij 1831 voort.

Het was te voorzien, dat men in den eersten ijver voor eene pas opgekomene onafhankelijkheid trachten zoude, de billijke grenzen der verdragen en van de daaruit voortvloeijende verpligtingen te overschrijden. De vijf hoven konden evenwel aan de Belgen het regt niet toestaan, om, of op *Holland*, of op andere staten, veroveringen te maken; maar, daar zij verpligt waren, om vraagstukken over grondgebied op te lossen, die met hunne eigene onderlinge overeenkomsten en met hunne eigene belangen in naauw verband stonden, zoo pasten zij slechts op *België* de grondregelen toe, die zij aan zich zelve als eene gestrenge wet hadden opgelegd. Ongetwijfeld gingen zij de palen der regtvaardigheid en billijkheid niet te buiten, noch overtraden zij de voorschriften eener goede staatkunde, toen zij, door

Digitized by Google

het onpartijdig aannemen der grenzen, die, vóór derzelver vereeniging, *België* van *Holland* afscheidden, aan de Belgen geene andere bevoegdheid ontzegden, dan die om veroveringen te maken. Zij ontzegden aan hen zulk eene magt, omdat zij het er voor hielden, dat het gebruik maken daarvan op de omverwerping van den vrede en van de maatschappelijke orde moest uitloopen.

De Mogendheden hadden nog over andere vraagstukken te beraadslagen, die met door haar aangegane verdragen in verband stonden, en waaromtrent dus zonder hare regtstreeksche tusschenkomst geene nieuwe beslissing konde vallen.

Volgens het protokol van den 20sten December moesten de voorschriften en volmagten, die voor de naar *Londen* te zenden Commissarissen gevraagd werden, alle onderwerpen der onderhandeling omvatten. Intusschen kwamen deze Commissarissen te *Londen* aan, zonder genoegzame magt te bezitten, en ten aanzien van verscheidene belangrijke punten zonder voorschriften of inlichtingen; terwijl toch de omstandigheden geene vertraging gedoogden.

Desniettemin deden de Mogendheden, bij het protokol van 27 Januarij, niets anders, dan aan den eenen kant de lasten optellen, waarmede zoowel het Belgische als het Hollandsche grondgebied bezwaard waren; terwijl zij zich aan den anderen kant bepaalden tot het voorstellen van

Digitized by Google

schikkingen, die op wederkeerige toegevendheid, op de middelen, om voor *België* de markten te behouden, welke het meest tot deszelfs rijkdom hebben bijgedragen, en op de openbare begrootingen van het koningrijk der *Nederlanden* gegrond waren.

Bij deze schikkingen zal de bemiddeling der Mogendheden altijd noodzakelijk zijn; want zonder dezelve zouden de belanghebbende partijen nooit tot eene overeenkomst kunnen geraken, noch ook de bepalingen, waaraan de vijf hoven in 1814 en 1815 onmiddellijk hebben deel genomen, kunnen gewijzigd worden.

De toetreding van Z. M. den Koning der *Nederlanden* tot de protokollen van 20 en 27 Januarij 1831 heeft beantwoord aan de bedoelingen der Londensche Conferentie. Het nieuwe bestaan van *België* en deszelfs onzijdigheid verkrijgen daardoor eene bekrachtiging, die onmisbaar was. Er bleef nu aan de Conferentie niets anders te doen over, dan een besluit te nemen, opzigtelijk de tegenverklaring van *België* tegen het eerstgenoemde dier protokollen, hetwelk wegens deszelfs fondamentelen inhoud te belangrijker is.

Bij die tegenverklaring wordt in de eerste plaats een *jus post-liminii* ingeroepen, hetwelk alleen aan de onafhankelijke staten toekomt, en dien ten gevolge niet aan *België* kan toekomen, vermits dat land nimmer onder zulke staten geteld

Digitized by Google

is. Dezelfde verklaring maakt wijders melding van eenen afstand van landstreken, die niet aan *België*, maar aan eene derde Mogendheid gedaan is, die dus door het eerstgenoemde land niet is verkregen, en waarop het zich dan ook niet beroepen kan.

De nietigheid van dergelijke aanspraken is baarblijkelijk. De Mogendheden hebben, wel verre van het grondgebied der oude Belgische gewesten aan te randen, alleen de onschendbaarheid der daaraan grenzende staten verklaard en gehandhaafd. Wel verre van de grenzen dier gewesten in te krimpen, hebben zij daaronder het Prinsdom *Luik* begrepen, hetwelk vroeger geen deel daarvan uitmaakte.

Overigens heeft *België* alles verkregen, wat het kon wenschen, namelijk, afscheiding van *Holland*, onafhankelijkheid, veiligheid van buiten, verwaarborging van zijn grondgebied en onzijdigheid, vrije vaart op de stroomen, die aan hetzelve tot uitweg dienen, en vreedzaam genot zijner nationale vrijheden.

Zoodanig zijn de schikkingen, tegen welke het bedoelde stuk, de openlijke verklaring stelt, dat men noch de bezittingen, noch de regten der aangrenzende staten meent te eerbiedigen.

De Gevolmagtigden der vijf Mogendheden, overwegende, dat zulke ontwerpen veroveringsontwerpen zijn, strijdig met de bestaande verdragen, met den vrede van *Europa*, en dienvol-

Digitized by Google

gens met de onzijdigheid en onafhankelijkheid van *België*.

Verklaren:

1°. Dat het de bedoeling blijft, gelijk het dit van den beginne af geweest is, dat de schikkingen, vastgesteld bij het protokol van 20 Januarij 1831, fondamentele en onherroepelijke schikkingen zijn.

2°. Dat de onafhankelijkheid van *België* door de vijf Mogendheden niet zal worden erkend, dan op de voorwaarden en binnen de grenzen, welke voortspruiten uit de gezegde schikkingen van 20 Januarij 1831.

3°. Dat het beginsel der onzijdigheid en onschendbaarheid van het Belgische grondgebied, binnen de hierboven vermelde grenzen, in kracht, en voor de vijf Mogendheden verbindend blijft.

4°. Dat de vijf Mogendheden, getrouw aan derzelver verbindtenissen, zich het volle regt toekennen, om te verklaren, dat de Souverein van *België* door zijne persoonlijke omstandigheden aan de voorwaarden van het bestaan van *België* zelf beantwoorden, en aan de veiligheid der andere staten voldoen moet; dat hij, zonder eenig voorbehoud, even als Z. M. de Koning der *Nederlanden* ten opzigte van het protokol van 21 Julij 1814 gedaan had, alle fondamentele schikkingen, vervat in het protokol van 20 Januarij 1831 aannemen, en zich in staat bevinden, om het vreedzaam genot daarvan aan de Belgen te verzekeren.

Digitized by Google

5°. Dat de vijf Mogendheden, na de vervulling dezer eerste voorwaarden, zullen voortgaan hunne zorg en goede diensten in het werk te stellen, ten einde van weêrszijden de verdere schikkingen worden aangenomen en uitgevoerd, welke ten gevolge der scheiding van *Holland* en *België* noodzakelijk zijn geworden.

6°. Dat de vijf Mogendheden het regt erkennen, uit krachte van hetwelk de andere staten zoodanige maatregelen zouden nemen, als zij noodzakelijk mogten achten, om hun wettig gezag te doen eerbiedigen of te herstellen, in alle aan hen toebehoorende gewesten, waarop bij de bovengemelde tegenverklaring aanspraak gemaakt wordt, en welke buiten het Belgische grondgebied gelegen zijn.

7°. Dat, — vermits Z. M. de Koning der *Nederlanden*, door het protokol van 18 Februarij 1831, zonder eenig voorbehoud is toegetreden tot de schikkingen betrekkelijk de afscheiding van *Holland* en *België*, — elke onderneming der Belgische gezagvoerders tegen het grondgebied, hetwelk bij het protokol van 20 Januarij is verklaard Hollandsch te zijn, beschouwd zoude worden als eene hervatting van den strijd, aan welken de vijf Mogendheden besloten hebben een einde te maken.

(Geteekend) ESTERHAZY. BULOW.
WESSENBERG. LIEVEN.
TALLEYRAND. MATUSCEWICZ.
PALMERSTON.

Digitized by Google

N.

ANTWOORD *van de Belgische Gezagvoerders op het Protokol der Londensche Conferentie van den 20sten December* 1830.

« De Voorzitter en Leden van het Committé van Buitenlandsche Zaken hebben de eer gehad van Lord PONSOMBY en den Heer BRESSON te ontvangen het protokol eener bijeenkomst, den 20sten December jl. te *Londen* gehouden door HH. EE. de Gevolmagtigden der vijf groote Mogendheden, alsmede eenen geleidenden brief van dezelfde dagteekening; zij achten zich verpligt, daarop het volgende te antwoorden:

« Het is hun voorgekomen, dat, vermits de opheffing der havensluiting en de vrije vaart op *de Schelde* de hoofdvoorwaarden zijn van den wapenstilstand en zelfs van de wapenschorsing, welke reeds den 21sten November is aangegaan, de eerste taak, welke de vijf groote Mogendheden zich voorgesteld hadden, nog niet vervuld is."

« Het evenwigt van *Europa* kan nog zeer wel verzekerd, en de algemeene vrede behouden worden, al wordt *België* onafhankelijk, magtig en en gelukkig; indien *België* zwak en ongelukkig was, zoude de nieuwe schikking, welke men mogt

Digitized by Google

maken, met hetzelfde lot bedreigd worden, als de staatkundige vereeniging van 1815."

« *België* heeft als onafhankelijke staat, ongetwijfeld pligten jegens *Europa* te vervullen; maar het is moeijelijk te beseffen, welke verpligtingen voor hetzelve hebben kunnen ontspruiten uit verdragen, waaraan het ten eenemale vreemd gebleven is."

« De naar *Londen* gezonden Commissarissen, zijn van genoegzame volmagten voorzien, om over al de belangen van *België* gehoord te worden, en zullen voor de Gevolmagtigden niet kunnen verbergen, dat het, in de hagchelijke omstandigheden, waarin het Belgische volk zich bevindt, onmogelijk schijnt, *België* tot een' onafhankelijken staat te maken, zonder dat aan hetzelve onmiddellijk gewaarborgd wordt de vrije vaart op *de Schelde*, het bezit van den linkeroever dier rivier, van de geheele provincie *Limburg* en van het groothertogdom *Luxemburg*, behoudens deszelfs betrekkingen tot het Duitsch Verbond."

« HH. EE. de Gevolmagtigden der vijf groote Mogendheden zullen, op grond der berigten, welke Lord PONSOMBY en de Heer BRESSON hun hebben kunnen geven, ligtelijk beseffen, in welken bedenkelijken toestand het land zich bevindt, en dat het onmogelijk is, dezen staat van onzekerheid langer te doen voortduren."

« *In naam van het Belgische Congres.*"

Digitized by Google

O.

ANTWOORD *van de Belgische Gezagvoerders, op het Protokol der Londensche Conferentie van* 20 *Januarij* 1831.

« IN NAAM VAN HET BELGISCHE VOLK."

« *Het Nationaal Congres,*

« Gezien hebbende het uittreksel van het protokol, no. 11, der Conferentie, gehouden aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken te *Londen*, den 20sten Januarij; aan de vergadering medegedeeld den 20sten dier maand, en vooral ook betrekking hebbende tot de bepaling der grenzen van *België*."

« Overwegende, dat de Gevolmagtigden der vijf groote Mogendheden, die te *Londen* vereenigd zijn, toen zij aan het voorloopig bestuur van *België*, het sluiten eener wapenschorsing en van eenen wapenstilstand voorsloegen, in de protokollen van den 4den en 17den November, ten stelligste verklaard hebben, dat zij alleen ten doel hebben, om het bloedvergieten te stuiten,

Digitized by Google

zonder daardoor eenigermate de vraagpunten te willen beslissen, welker oplossing zij naderhand zouden trachten gemakkelijker te maken."

« Dat het voorloopig bestuur van *België*, bij zijne toestemming in de wapenschorsing en het aannemen van het voorstel tot wapenstilstand, in de staatsstukken van 10 en 21 November en van den 18den December 1830, insgelijks verklaard heeft, het daarvoor te houden: « Dat de roeping der Conferentie van *Londen* alleen van eenen menschlievenden aard is, en het stuiten van het bloedvergieten ten doel heeft, zonder invloed op de oplossing der staatkundige vraagstukken en van die betrekkelijk het grondgebied."

« Dat het Belgisch bestuur in alle opvolgende stukken, en bepaaldelijk in het antwoord, den 16den Januarij op het protokol van den 9den dier maand gegeven, aan de Conferentie herinnerd heeft, « dat elke overeenkomst, waardoor de vraagstukken, omtrent het grondgebied en de geldmiddelen beslist zullen worden, of die de onofhankelijkheid of elk ander goed regt van het Belgische volk zoude betreffen, uit den aard der zaak tot de bevoegdheid van het Nationale Congres van *België* behoort, zoodat het bepaaldelijk vaststellen daarvan, bij uitsluiting, aan dat Congres toekomt."

« Dat de lastbrieven voor de naar *Londen* afgevaardigde Commissarissen, in dien geest zijn

Digitized by Google

opgesteld, en dat deze dan ook in de nota, door hen den 6den Januarij bij de Conferentie ingeleverd, en van welker ontvangst kennis is gegeven, verklaard hebben, dat zij, bij het geven van inlichtingen, omtrent de grenzen van *België* en bij het doen kennen der grondslagen, waarop alleen een verdrag tot stand konde worden gebragt, toch van oordeel waren, dat alle vraagstukken van dezen aard slechts door het Nationale Congres konden worden beslist, hetwelk daartoe uitsluitend het regt bezit."

« Dat het uit deze staatsstukken blijkt, hoezeer het doel der wapenschorsing en van den wapenstilstand, alsmede de roeping der Londensche Conferentie ontaarden zoude, indien men aan de vijf Mogendheden het regt toekende, om vraagstukken bepaaldelijk te beslissen, welker oplossing zij zelve vroeger aangekondigd hebben, slechts gemakkelijker te willen maken, en waaromtrent het Belgische Congres, zoo als zij weten, nimmer van zijn regt heeft afstand gedaan."

« Dat overigens daardoor op de baarblijkelijkste wijze het beginsel der niet-tusschenkomst, geschonden zoude worden; dat beginsel, op hetwelk de geheele Europesche staatkunde berust, en welks handhaving met name *Frankrijk* en *Groot-Brittannië* bij de plegtigste gelegenheden op den voorgrond geplaatst hebben."

« Overwegende, dat het Belgische volk niet uit « een beginsel van verovering of zucht tot

Digitized by Google

vergrooting," maar uit kracht van het regt *postliminii*, of ten gevolge van afstand, het groothertogdom *Luxemburg*, *Limburg* en den linkeroever der *Schelde* onder zijn grondgebied begrijpt."

« Dat inderdaad het groothertogdom *Luxemburg*, en het grootste gedeelte van *Limburg* aan het *Oude België* toebehoord hebben, en uit eigene beweging voor de Belgische omwenteling van 1830, partij hebben gekozen."

« Dat *Holland* in 1795 en later, van den linkeroever der *Schelde* en van deszelfs regten in *Limburg*, afstand heeft gedaan tegen bezittingen, welke dat land nog thans in heeft, en die aan het *Oude België* toebehoorden."

« Zoo verklaart het Congres zich tegen allen afstand van grondgebied of elke andere verpligting, die men aan *België*, zonder toestemming van deszelfs volksvertegenwoordiging, mogt willen opleggen."

« Het verklaart zich dus in dezen zin tegen het protokol van 20 Januarij, en gedraagt zich aan zijn besluit van 18 November 1830, waarbij het de onafhankelijkheid van *België* heeft vastgesteld, behoudens de betrekkingen van *Luxemburg* tot het Duitsche Bondgenootschap."

« Het zal in geen geval van de uitoefening der oppermagt, welke het Belgische volk aan hetzelve heeft toevertrouwd, ten behoeve der vreemde kabinetten afstand doen; het zal zich nimmer

Digitized by Google

aan eene beslissing onderwerpen, die de volledigheid van het grondgebied vernietigen en de volksvertegenwoordiging verminken zoude; het zal zich, in één woord, steeds jegens de vreemde Mogendheden op de handhaving van het beginsel der niet-tusschenkomst beroepen."

« En bijaldien de in deze verklaring aangeduide grondbeginselen miskend of geschonden konden worden; indien het bestaan van een geheel volk, even als in 1815 geschied is, aan de belangen van een geslacht of aan de berekeningen der staatkunde mogten worden opgeofferd, dan zouden de Vertegenwoordigers des Belgischen volks, in spijt van hunnen levendigen wensch, om tot de handhaving van den algemeenen vrede mede te werken, eenen heiligen plipt vervullen, en, steunende op de regtvaardigheid hunner zaak en het medegevoel der volken, aan de geheele beschaafde wereld het gruwelstuk doen kennen, waarvan hun vaderland het slagtoffer zoude geworden zijn."

« De uitvoerende magt is met het openbaar maken der tegenwoordige verklaring belast, die aan de Conferentie van *Londen* zal worden medegedeeld."

« *In naam van het Belgische Congres.*"

Digitized by Google

P.

PROTOKOL, n°. 21, *van de Conferentie van den 14den April, gehouden aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, te Londen.*

Tegenwoordig de Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruissen en Rusland.

« Bij de opening der Conferentie verklaarde de Gevolmagtigde van *Frankrijk* officiëel, op uitdrukkelijk bevel van zijnen meester: dat *Frankrijk* toetreedt tot het protokol van 20 Januarij 1831; dat het bij deze akte de voor *België* aangewezene grenzen volkomen goedkeurt; dat het de neutraliteit, alsmede de onschendbaarheid van het Belgische grondgebied toestaat; dat het den Souverein van *België* slechts dan erkennen zal, wanneer deze Souverein zelf alle voorwaarden en bedingen van het protokol van 20 Januarij volkomen aangenomen heeft; en dat, ingevolge deze grondbeginselen, de Fransche regering het grootthertogdom *Luxemburg* beschouwt als geheel afgescheiden van *België*, zoodat hetzelve onder de

Digitized by Google

souvereiniteit en in de betrekkingen moet blijven, welke hetzelve bij het traktaat van 1815 zijn aangewezen. Bij deze verklaring voegt de Fransche Gevolmagtigde eenige aanmerkingen over den aard der ruilingen van grondgebied, welke, ingevolge Art. 4 van het protokol van 20 Januarij 1831, onder tusschenkomst der vijf hoven, tusschen *Holland* en *België* tot stand zullen gebragt worden, om het wederzijdsche voordeel van eene volledige aaneensluiting van grondgebied te verzekeren; over het constitutionele beheer, hetwelk de traktaten van 1815 aan het groothertogdom *Luxemburg* verzekerd hebben; over de maatregelen, die ten opzigte van laatstgemeld land zouden kunnen genomen worden; over de bijzondere gesteldheid van het hertogdom *Bouillon*, en in het algemeen over de bijzonderheden ter volvoering van het protokol van 20 Januarij 1831. De Fransche Gevolmagtigde betuigt eindelijk op nieuw den levendigen en onveranderlijken wensch, dien zijne regering bestendig gevoed heeft, om met hare Bondgenooten in overeenstemming te blijven, en met dezelven ter handhaving van den algemeenen vrede en der traktaten, welke de grondslagen van denzelven uitmaken, zamen te werken. Deze, door de Gevolmagtigden der vier hoven met eenstemmige en opregte tevredenheid ontvangene mededeeling heeft hen genoopt tot de verklaring van hunne zijde, dat zij den geest, het doel en den inhoud daarvan be-

Digitized by Google

hoorlijk wisten te waarderen. Zij beschouwen ze als het gelukkig gevolg der inlichtingen, welke zij bij het protokol, n°. 20, van 17 Maart gaven op de eerste aanmerkingen, waartoe het protokol van 19 Februarij van de zijde van *Frankrijk* aanleiding had gegeven. Zoo zeer de vier hoven elk, ook maar kortstondig verschil van meening tusschen hen en de Fransche regering betreurden, zoo zeer wenschen zij zich geluk, *Frankrijk* thans, door de verklaring van zijnen Gevolmagtigde, de plaats te zien bewaren, die het met zoo veel nut te midden zijner Bondgenooten bij de Londensche Conferentiën inneemt; daar het zijne gewigtige toetreding tot de grondbeginselen, waarop het negentiende protokol gegrond is, en die zich allen uit het protokol van 20 Januarij afleiden, bekend maakt, terwijl het daardoor de eenheid der groote Mogendheden voltooit, en door de zekerheid, welker genot elke staat met regt vordert, het beste onderpand voor de duurzaamheid van den algemeenen vrede oplevert. Aangaande de bijzondere aanmerkingen, waarmede de Fransche Gevolmagtigde de voormelde verklaring vergezelde, is de Conferentie, na overweging derzelve, gemeenschappelijk overeengekomen: 1°. Dat de beraadslaging over de ruiling van grondgebied, welke tusschen *Holland* en *België* plaats hebben mogt, voor het tegenwoordige slechts als vooruitgezien kan aangenomen worden, doch eerst met vrucht te openen

Digitized by Google

is, wanneer de onmiddellijk daarbij belanghebbende partijen wederzijds tot de bepalingen toegetreden zijn, welke de scheiding van *België* en *Holland* tot stand moeten brengen, en wanneer de werkzaamheden der Demarcatie-Commissarissen de zaak der ruiling volkomen toegelicht, en alzoo voor de vijf hoven de beslissing derzelve bevorderd mogten hebben. 2°. Dat, vermits het grondbeginsel der vijf hoven de achting voor de traktaten is, het van zelf spreekt, dat de bepalingen derzelven, opzigtens het groothertogdom *Luxenburg*, moeten volvoerd worden. 3°. Dat ten gevolge van hetzelfde beginsel, de Gevolmagtigden der vijf hoven, tot de Conferentie van *Londen* vereenigd, een onderzoek der bestaande traktaten opzigtens het hertogdom *Bouillon* zullen ondernemen, ten einde, volgens de aanmerkingen, door den Gevolmagtigde van *Frankrijk* gemaakt, datgene te constateren, wat de gesteldheid van dit hertogdom bijzonders hebben mag, en zoodoende de billijkste beschouwingen naar deze gesteldheid gevolgd worden bij de maatregelen, welke in het groothertogdom *Luxemburg* noodzakelijk kunnen worden.

(Geteekend) ESTERHAZY.
WESSENBERG.
TALLEYRAND.
PALMERSTON.
BULOW.
LIEVEN.
MATUSCEWICZ.

Digitized by Google

Q.

PROTOKOL, no. 22, *der Conferentie, gehouden aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, (te Londen,) den 17den April* 1831.

Tegenwoordig de Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruissen en Rusland.

De Gevolmagtigden der vijf groote Mogendheden hebben zich vereenigd, ten einde besluiten te beramen, die, de vervulling der, in de protokollen van 20 en 27 Januarij 1831 ontwikkelde oogmerken, verhaastende, het best kunnen toebrengen, om, tusschen *Holland* en *België* dien duurzamen vrede tot stand te brengen, welke het doel der zorgen van de vijf hoven en van hunne volstandige pogingen uitmaken.

De hoofdstoffen van zulk eenen wenschelijken uitslag niet kunnende vinden dan in de *grondslagen, bestemd om de scheiding tusschen België en Holland daar te stellen,* grondslagen, gevoegd bij het protokol van den 27sten Januarij 1831, en tot welke Z. M. de Koning der

Digitized by Google

Nederlanden ten vollen is toegetreden, zijn de Gevolmagtigden overeengekomen, dat hunne Commissaris te *Brussel* last zou bekomen, om, zonder het minste verwijl, op gemelde grondslagen aan het Belgisch gouvernement mede te deelen, hetzelve de voordeelen te doen gevoelen, die zij *België* aanbieden en hetzelve die aan te raden.

Is daarenboven door de Gevolmagtigden besloten, dat hunne Commissaris de aandacht van het Belgisch gouvernement zou vestigen op het wezenlijk onderscheid tusschen de voormelde grondslagen wegens de schikkingen, aangaande het territoir, welke voor fondamenteel worden gehouden, en die onherroepelijk zijn, en die betrekkelijk de verdeeling der schuld en den handel op de Belgische koloniën, welke eene eenvoudige reeks van *voorstellen* uitmaken; dat, betrekkelijk de schuld, Lord PONSOMBY het Belgisch gouvernement zou onder het oog brengen, dat, indien een gedeelte der schuld van het koningrijk der *Nederlanden* op het groothertogdom *Luxemburg* drukte, deze last noodwendig ook heden, in eene juiste evenredigheid, op dat groothertogdom moet blijven drukken, en voor zoo veel den last van *België* verligten; dat eindelijk, indien het Belgische gouvernement tot de hier voren vermelde grondslagen toetrad, de gevolgen dier toetreding zouden moeten zijn:

De spoedige aftogt van al de Belgische troepen,

Digitized by Google

die zich in het groothertogdom *Luxemburg* mogten bevinden.

Het volstrekt ophouden van alle bemoeijing van den kant der Belgische regering in de zaken van dat land.

Het onmiddellijk zenden van Commissarissen-Demarcateurs en van Commissarissen-Liquidateurs naar *'s Gravenhage*.

De ondervinding der vorige te *Brussel* begonnen onderhandelingen heeft niettemin de Gevolmagtigden genoodzaakt, om ook in overweging te nemen het geval, *waarin de grondslagen, bestemd, om de scheiding tusschen België en Holland daar te stellen*, door het Belgisch gouvernement mogten worden verworpen, of wanneer gezegd gouvernement in deszelfs vroegere zucht tot oorlog en veroveringen mogt volharden.

Ter voorziening in die gevallen hebben de Gevolmagtigden besloten, dadelijk het Belgisch gouvernement te doen verklaren:

1°. Dat de schikkingen, *fondamentelen* genaamd, en welke begrepen zijn in de negen eerste artiken van gezegde grondslagen, in de oogen der vijf Mogendheden, ten gevolge der protokollen van den 20sten Januarij en den 19den Februarij 1831, onherroepelijke schikkingen zijn.

2°. Dat naar luid van § 2 van het protokol van den 19den Februarij, de onafhankelijkheid van *België* door de Mogendheden niet zal erkend worden, dan op de voorwaarden en binnen de

Digitized by Google

grenzen, welke uit het protokol van den 20sten Januarij voortvloeijen.

3o. Dat, indien de voorstellen, welke Lord PONSOMBY bij het tegenwoordig protokol gelast is te doen, niet mogten worden aangenomen, alle betrekkingen tusschen de vijf Mogendheden en de Belgische regering dadelijk zullen ophouden, en dat Lord PONSOMBY dadelijk *Brussel* zal verlaten; zoo ook, dat de Belgische Gezant, welke zich te *Parijs* bevindt, verzocht zal worden, om zonder verwijl te vertrekken.

4°. Dat, ingeval van verwerping der hierboven vermelde voorstellen, indien de in hunne bezittingen door het Belgisch gouvernement benadeelde Mogendheden de noodige maatregelen mogten nemen, om hun wettig gezag te doen eerbiedigen, of te herstellen in al de hun toebehoorende landen, welke buiten het neutraal verklaard Belgisch grondgebied liggen, de vijf Mogendheden, naar luid van § 6 van het protokol van den 19den Februarij, niets anders zouden vermogen dan het regt van die Mogendheid, krachtens, hetwelk die maatregelen genomen zouden worden, te eerbiedigen, en

5°. Dat, in hetzelfde geval, alle ondernemingen der Belgische regering of derzelver troepen tegen het grondgebied, dat, bij het protokol van den 20sten Januarij, Hollandsch verklaard is en alle krenking van den wapenstilstand, zoo als dezelve bij het protokol van den 17den November

Digitized by Google

1830 en den brief van het provisioneel gouvernement van *België*, in dato den 21sten November deszelfden jaars, welke bij het protokol, n°. 2, gevoegd is, is geregeld, beschouwd zullen worden als daden van vijandelijkheid tegen de vijf Mogendheden, en, als zoodanig, van al die maatregelen zal gevolgd worden, welke zij, met gemeen overleg, de geschikste zullen oordeelen tot handhaving van de integriteit der bedreigde staten en ter vervulling der oogmerken, die zij in het fondamenteel protokol van den 20sten Januarij geconsigneerd hebben.

(Geteekend) ESTERHAZY.
WESSENBERG.
TALLEYRAND.
PALMERSTON.
BULOW.
LIEVEN.
MATUSCEWICZ.

Digitized by Google

R.

PROTOKOL *der Conferentie, gehouden aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, (te Londen,) den* 10*den Mei* 1831.

Tegenwoordig de Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruissen en Rusland.

De Gevolmagtigden van *Frankrijk*, de volle en algeheele toetreding van het gouvernement van den Koning van *Frankrijk*, tot de protokollen nº. 21, van 14 April, en nº. 22, van 17 April, kenbaar gemaakt hebbende, heeft de aandacht der Gevolmagtigden der hoven *Oostenrijk*, *Groot-Brittannië*, *Pruissen* en *Rusland*, op de middelen gevestigd, om de ten uitvoer legging en de kracht van de laatste dezer akten in overeenstemming te brengen met de meest gepaste voorzorgen, om tot zelfs het voorwendsel van vrees, betrekkelijk de handhaving van den algemeenen vrede te doen verdwijen.

Het eerste punt, dat de Conferentie met dit inzigt behandeld heeft, is geweest de termijn,

Digitized by Google

die aan het Belgisch gouvernement zou kunnen gegeven worden, om tot de eindelijke voorstellen, vervat in het protokol n°. 22, toe te treden.

Overwegende, dat de Commissaris der vijf hoven te *Brussel*, en het gouvernement van Z. M. den Koning der Franschen van gevoelen zijn, dat een redelijk uitstel de middelen zou aanbieden, om de gemoederen in *België* voor te bereiden tot deze belangrijke mededeeling, hebben de Gevolmagtigden besloten, dat Lord PONSOMBY, geautoriseerd zou wezen, om met den Generaal BELLIARD, de voorafgaande pogingen te beramen, die, te dezen aanzien, van de meeste uitwerking zouden zijn, en om het protokol n°. 22, aan het Belgisch gouvernement niet officiëel mede te deelen, dan, nadat zij al hunnen invloed hadden aangewend, ten einde algemeen het voordeel te doen gevoelen, dat de Belgen zouden trekken uit de onmiddellijke en ongeveinsde aanneming van de grondslagen der scheiding, tot welke Z. M. de Koning der *Nederlanden* reeds volkomen toegetreden is.

Er is ten anderen overeengekomen, dat de officiële mededeeling van het protokol in kwestie, in elk geval, plaats hebben zou voor den eersten Junij van het tegenwoordig jaar, « en dat met « dien dag de termijn verviel, door de Londen- « sche Conferentie aan het Belgisch gouverne- « ment toegestaan, om zich, overeenkomstig des- « zelfs baarblijkelijk belang, in de gesteldheid,

Digitized by Google

« waarin zich de Koning der *Nederlanden* be-
« vindt, tegenover de vijf Mogendheden te plaat-
« sen, door deszelfs aanneming van de grondsla-
« gen van scheiding, hierboven vermeld."

De Gevolmagtigden hebben buitendien vastgesteld, dat, wanneer *op den vastgestelden tijd*, het Belgisch gouvernement door deszelfs officiëel antwoord verklaart, dat het tot de gezegde grondslagen van scheiding toetreedt, men alsdan onmiddellijk bedacht zal wezen, de noodige maatregelen te nemen, voor de spoedigste ontruiming van de plaatsen en het grondgebied, dat de wederzijdsche troepen, buiten de grenzen aan *België* en *Holland* toegekend, bezetten.

In deze vooronderstelling zou de gemeene bewilliging van de beide onmiddellijk geïnteresseerde partijen, bewilliging, tot welke de vijf hoven zich voorbehouden, om door hunne diensten bij te dragen, vervolgens beslissen, aangaande het ruilen van grondgebied en de verdere schikkingen, waarvan de grondslag in het vierde artikel, over de grondslagen van scheiding, gelegd is.

Wanneer integendeel dezelfde grondslagen door het Belgisch gouvernement op den eersten Junij niet aangenomen waren, zijn de Gevolmagtigden, in dat geval, overeengekomen:

1°. Dat, bij den termijn van het protokol n°. 22, eene volkomene scheuring van alle bebetrekking tusschen de vijf Mogendheden en de

Digitized by Google

Autoriteiten, die *België* besturen, zou plaats hebben.

2o. Dat de vijf Mogendheden, verre van nog bij de Duitsche Bondsvergadering tusschen beide te komen, zoo als zij tot heden gedaan hebben, om de uitvoering der maatregelen te vertragen, welke de Duitsche Bondsvergadering besloten heeft in het groothertogdom *Luxemburg* te nemen, nu zelven de noodzakelijkheid dier maatregelen zouden moeten erkennen.

3o. Dat de vijf Mogendheden, aangezien de naauwe betrekkingen, die tusschen haar en de Duitsche Bondsvergadering bestaan, aan de Bondszitting te *Frankfort*, zouden vragen, haar een vriendschapsbewijs te geven, door aan de Londensche Conferentie confidentiële mededeelingen te doen, aangaande de intentiën der Bondsvergadering, betrekkelijk het getal en het gebruik der troepen, die zij in het groothertogdom *Luxemburg* zou doen trekken.

De geheel officiëuse mededeelingen, waarvan hier gesproken wordt, zouden alleen strekken, om de Londensche Conferentie in staat te stellen, de ongerustheid voor te komen, welke de krijgsbewegingen in de aangrenzende landen zouden kunnen veroorzaken.

4o. Wanneer de Belgen den wapenstilstand verbraken, dien zij, ten aanzien van *Holland*, moeten eerbiedigen, en deszelfs grondgebied aanvielen, zouden de vijf Mogendheden, tegen welke

Digitized by Google

zij zich alzoo, *ipso facto*, in staat van vijandelijkheid stelden, voor de schending der door hen aangegane verbindtenissen, maatregelen te beramen hebben, die zij van haren pligt zouden achten, zulke aanvallen tegen te stellen, en dat de eerste dier maatregelen bestaan zou in de onmiddellijke uitvoering van de bepalingen, welke de instructie aanwijst, waarvan de Commissarissen der Conferentie voorzien zijn geworden, reeds op den 18den Januarij van het tegenwoordig jaar, welke instructiën bij het protokol n°. 10, zijn gevoegd.

5°. Dat, eindelijk, wanneer deze bepalingen onvoldoende werden bevonden, de Londensche Conferentie, uit naam der vijf hoven handelende, met gemeene toestemming de verdere maatregelen zouden vaststellen, die de omstandigheden voor hetzelfde doel konden vereischen.

De Gevolmagtigden zijn overeengekomen, dat het tegenwoordig protokol, hetwelk de bepalingen van dat van den 17den April, n°. 22, aanvult, ook strekken zou tot aanvulling der instructiën van Lord PONSOMBY, en hem, te dien einde, onmiddellijk zou worden toegezonden.

(Geteekend) ESTERHAZY.
WESSENBERG.
TALLEYRAND.
PALMERSTON.
BULOW.
LIEVEN.
MATUSCEWICZ.

Digitized by Google

S.

Onderhandelingen met Holland.

« De ondergeteekende, Minister van Buitenlandsche Zaken, van het koningrijk *België*, heeft de eer, om, overeenkomstig de bevelen van Mijnheer den Regent, en na het oordeel van den Raad der Ministers vernomen te hebben, aan Mijnheer den Baron VERSTOLK VAN SOELEN, Minister van Buitenlandsche Zaken, de navolgende bedenkingen voor te dragen, en zijne Excellentie te verzoeken, om dezelve wel aan zijne regering te willen onderwerpen."

Zoo als het thans met de Belgische omwenteling staat, is in dezelve niets, dat tegen de wezenlijke belangen des Hollandschen volks of tegen de algemeene staatkunde van *Europa* aandruischt.

De afscheiding der beide landen, die het koningrijk der *Nederlanden* uitmaken, is feitelijk en regtens tot stand gebragt, zoo door den wil der beide volken, als door de verklaring der Staten-Generaal, zamengesteld uit de Afgevaardigden der Noordelijke en Zuidelijke gewesten.

Uwe Excellentie heeft, bij eene gedenkwaar-

Digitized by Google

dige gelegenheid, gezegd: « Dat de vereeniging « der beide landen haren oorsprong geenszins « verschuldigd was aan de begeerte, om *Hol-* « *land* te bevoordeelen, of aan hetzelve genoe- « gen te geven, maar alleenlijk aan de behoefte, « om eenen nieuwen waarborg voor het even- « wigt van *Europa* te vinden."

Uwe Excellentie voegde daarbij: « Dat men « in 1815 twee staten vereenigd had, die, met « opzigt tot elkander, op dezelfde lijn geplaatst « waren, en dat geene der beide partijen gere- « kend konde worden tot vergrooting van het « grondgebied der andere te moeten strekken."

Het is den ondergeteekenden hoogst aangenaam, zich op deze merkwaardige woorden te kunnen beroepen, waarbij de onafhankelijkheid van *België*, wat het verledene betreft, erkend, en des noods voor de toekomst gewettigd werd. *Holland* en *België* hebben, door zich af te scheiden, niets anders gedaan, dan zich, met opzigt tot elkander, weder in dien toestand te verplaatsen, welken uwe Excellentie zoo juist heeft gekenschetst; en de gebeurtenis, welke tot deze afscheiding aanleiding heeft gegeven, is voor de beide natiën een herstel van derzelver zelfstandig volksbestaan.

Holland en *België* hebben, door het hernemen hunner onafhankelijkheid, geene inbreuk gemaakt op het staatkundig stelsel van *Europa*. *België* heeft zich niet van *Holland* afgescheiden,

Digitized by Google

om zich met een ander volk te vereenigen, maar om weder op zich zelve te staan. De pligten, die hetzelve jegens *Europa* te vervullen heeft, bepalen zich daartoe, dat het, bij de handhaving zijner onafhankelijkheid, die van andere staten eerbiedige. Meer kan *Europa* niet van hetzelve eischen.

Sedert den 20sten October 1830, vereenigen zich in *Holland* de Afgevaardigden der negen Noordelijke gewesten afzonderlijk; in *België* berust de vertegenwoordiging des volks, sedert den 10den November, bij het Congres. De beide staten zijn dus voor het inwendige gevestigd; maar behalve het vraagstuk der Europesche belangen, hetwelk door onze onafhankelijkverklaring opgelost is, bestaan er tusschen de Hollanders en de Belgen nog vraagpunten, ten opzigte van bijzondere belangen. Na een gemeenschappelijk bestaan, gedurende vijftien jaren, blijven er vele punten over, welke, bij de afscheiding, tusschen de beide volken moeten geregeld worden; ook is nog een gedeelte van het Belgisch grondgebied door de Hollandsche krijgsbenden bezet.

Met het oogmerk, om eene bevrediging tot stand te brengen, en om den vrede van *Europa* te handhaven, hebben de Gezanten der vijf groote Mogendhedend zich in November 1830, te *Londen* vereenigd, en zich tot de regeringen van *Holland* en *België* gewend, ten einde het bloedvergieten te doen ophouden, en, door hunne be-

Digitized by Google

middeling, de oplossing der geschilpunten gemakkelijk te maken, welke de beide partijen konden verdeeld houden. Sedert bijna zes maanden zijn de vijandelijkheden geschorst, maar noch *Holland*, noch *België*, hebben rust en eene vaste orde van zaken erlangd.

In menig opzigt hebben de beide landen elkander noodig; en echter zijn alle handelsbetrekkingen afgebroken; in afwachting van eenen altijd op handen zijnden, en telkens weder uitgestelden oorlog, worden de staatshulpbronnen door aanzienlijke wapeningen uitgeput; en toch is geen der beide volken tuk op oorlog of veroveringen; beiden willen zij slechts voor hunnen vaderlandschen bodem strijden.

Is het, bij deze stemming der gemoederen, noodig, zulk eene bedenkelijke onzekerheid langer te doen, en eenen bloedigen strijd te vernieuwen? Is het noodig de beslissing van vraagstukken, welker oplossing door gemeenschappelijke onderhandelingen, sedert lang had kunnen voorbereid worden, van de kans des oorlogs te doen afhangen? Wij maken ons gereed, om de vijandelijkheden te hervatten, ter zake van eenige geschilpunten, welke waarschijnlijk reeds zouden vereffend zijn, indien de beide oorlogvoerende partijen, terstond na het aangaan der wapenschorsing beproefd hadden, met elkander te onderhandelen, zonder daarom juist belangelooze raadgevingen te versmaden.

Digitized by Google

De vrede kan ons niet van buiten komen; wij zelven moeten ons dien geven. Na het hervatten der vijandelijkheden zullen de beide volken, uit den aard der zaak, evenwel altijd weder daartoe moeten komen, om met elkander te onderhandelen, tenzij het eene door het andere overheerd worde.

In deze omstandigheden, en uit hoofde dezer bedenkingen, heeft de ondergeteekende de eer, uwe Excellentie uit te noodigen, om aan deszelfs regering de benoeming van drie Commissarissen voor te stellen, die zich in eene vreemde stad, bij voorbeeld, *Aken* of *Valenciennes*, met even zoo vele Belgische Commissarissen, zouden vereenigen. Dezelve zouden gelast worden, om zich over de grondslagen van een ontwerp van schikking te verstaan, hetwelk ter aanneming zoude kunnen worden voorgedragen aan het Nationaal Congres, en ter goedkeuring aan zoodanig gezag, als volgens de Hollandsche grondwet bevoegd is, om zulk een verdrag te sluiten.

Het Nationaal Congres is tegen den 18den Mei bijeen geroepen, indien uwe regering begreep, zich niet met het voorstel te kunnen vereenigen, dat de ondergeteekende de eer heeft, uwer Excellentie te doen; of indien dezelve jegens ons bestuur een stilzwijgen bewaarde, hetwelk niet anders zoude kunnen aangemerkt worden, dan als eene verwerping van alle minnelijke schikking, dan is het te denken, dat *België* onmid-

Digitized by Google

dellijk tot het hervatten der vijandelijkheden zoude moeten besluiten.

De ondergeteekende protesteert, bij voorraad, tegen alle valsche gevolgtrekking, welke men uit het tegenwoordig voorstel zoude kunnen afleiden; indien hij getracht zulks met vastheid en gematigdheid te doen, dan geschiedt zulks, omdat de nationale waardigheid geene andere houding gedoogde, en omdat de aard zijner mededeeling eene taal vereischte, die noch uittartend was, noch zwakheid verried.

De ondergeteekende verzoekt Z. E. den Minister van Buitenlandsche Zaken, de betuiging zijner hooge achting te willen aannemen.

Brussel, 9 Mei 1831.

LEBEAU.

Voor eensluidend afschrift:

De Sekretaris-Generaal van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken,

NOTHOMB.

Digitized by Google

T.

PROTOKOL *der Conferentie, gehouden aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, (te Londen,) den 24sten Mei* 1831.

Tegenwoordig de Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruissen en Rusland.

Lord PONSOMBY, na den ontvangst van het protokol n°. 23, het van zijn' pligt geoordeeld hebbende, om in persoon aan de Conferentie den staat van zaken in *België* bloot te leggen, is door de Gevolmagtigden der vijf hoven gehoord geworden.

Overwegende, dat er uit de inlichtingen, door Lord PONSOMBY gegeven, voorspruit:

1°. Dat de toetreding van het Belgisch Congres tot de grondslagen van scheiding van *België* met *Holland*, veel gemakkelijker zouden gemaakt worden, wanneer de vijf hoven toestemden, om *België* in deszelfs begeerte te ondersteunen, *om de aanwinst van het Groot-Hertog-*

Digitized by Google

dom Luxemburg, door eene geldelijke opoffering (titulo oneroso) te bekomen.

2°. Dat de keus van eenen Souverein onvermijdelijk geworden zijnde, om tot eindelijke schikkingen te geraken, het beste middel, om het voorgesteld doel te bereiken, de vereffening der moeijelijkheden zou wezen, die de aanneming van de souvereiniteit over *België*, door den Prins LEOPOLD VAN SAXEN-COBURG, zouden in den weg liggen, in het geval, dat, zoo als alles regt geeft, om te gelooven, deze souvereiniteit hem aangeboden werd.

Zijn de Gevolmagtigden overeengekomen, om Lord PONSOMBY uit te noodigen, naar *Brussel* terug te keeren, en hem te autoriseren, daar te verklaren:

1o. Dat de vijf Mogendheden niet langer zouden kunnen toeven, om aan het Belgisch gouvernement deszelfs toetreding te vragen tot de grondslagen, bestemd, om de scheiding tusschen *België* en *Holland* te vestigen; grondslagen, tot welke Z. M. de Koning der *Nederlanden* reeds is toegetreden.

2°. Dat, acht slaande op den door het Belgisch gouvernement geuiten wensch, om voor eene geldelijke opoffering de aanwinst van het Groot-Hertogdom *Luxemburg* te verkrijgen, de vijf Mogendheden beloven, om met den Koning der *Nederlanden* eene onderhandeling te openen,

Digitized by Google

met het doel, om, zoo mogelijk, onder beding van billijke schadevergoeding, aan *België* het bezit van dat land te verzekeren, hetwelk deszelfs tegenwoordige betrekkingen met de Duitsche Bondsvergadering zou blijven behouden.

3°. Dat, terstond na de toetreding van het Belgisch gouvernement tot de grondslagen van scheiding, de vijf Mogendheden deze toetreding ter kennisse van de Duitsche Bondsvergadering zouden brengen, alsmede de verbindtenis van hare zijde genomen, tot het openen eener onderhandeling, om, zoo mogelijk, onder beding van billijke schadevergoeding, het bezit van het Groot-Hertogdom *Luxemburg*, aan *België* te verzekeren; de vijf Mogendheden zouden ter zelfder tijd de Duitsche Bondsvergadering uitnoodigen, om, gedurende den loop dezer onderhandeling, de ten uitvoerlegging der maatregelen, vastgesteld vóór de militaire bezetting van het Groot-Hertogdom *Luxemburg*, te schorsen.

4°. Dat, wanneer het Belgisch gouvernement zijne toetreding tot de grondslagen van scheiding zou gegeven hebben, en de moeijelijkheden, betrekkelijk de souvereiniteit van *België*, zouden zijn uit den weg geruimd, de noodige onderhandelingen, om deze grondslagen ten uitvoer te leggen, terstond met den Souverein van *België*, en onder bescherming der vijf Mogendheden, zouden geopend worden.

5°. Eindelijk, dat, wanneer deze toetreding

Digitized by Google

op den eersten Junij niet gegeven was, Lord PONSOMBY eenstemmig met den Generaal BELLIARD, de instructiën, vervat in het protokol nº. 23, van 10 Mei, zou hebben ten uitvoer te leggen, en aan het Belgisch gouvernement het besluit te doen kenbaar maken, hetwelk de hoven, voor dit geval, bij het gezegd protokol, hebben vastgesteld.

(Geteekend) ESTERHAZY.
WESSENBERG.
TALLEYRAND.
PALMERSTON.
BULOW.
LIEVEN.
MATUSCEWICZ.

Digitized by Google

U.

Mededeeling van Lord PONSOMBY.

Brussel, 27 Mei 1831.

Ik ben gisteren avond hier aangekomen, en wil u, zonder uitstel, eenige denkbeelden over den staat uwer zaken, voor zoo veel de Londensche Conferentie daarin betrokken is, mededeelen, al zoude ik zulks ook dan minder goed doen. Ik vertrouw dus op uwe toegevendheid.

De Conferentie vindt de grenzen van *Holland*, door verdragen bepaald, en op het stuk van grenzen, maken de verdragen de wet der volken uit. De Conferentie kan die wet niet schenden; zij kan, dien ten gevolge niet toestaan, dat *België* zich het regt aanmatige, om de grenzen van eenen anderen staat te bepalen; maar zij blijft voortdurend geneigd, zoo veel in hare magt is, en voor zoo verre zulks zonder schending van de grondbeginselen der Europesche staatkunde kan geschieden, datgene te verhelpen, wat met de belangen van *België* zoude strijden, en door

Digitized by Google

welks regeling de belangen der naburige volken niet benadeelt zouden worden.

Door zulke inzigten geleid, wenscht de Conferentie, dat *België* zich in den gewonen kring der Europesche staten plaatse, de gemeenschappelijke verpligting der verdragen erkenne, zijn deel van de lasten en baten der tusschen de volken aangenomene staatkunde op zich neme, en zijn bestuur zoodanig regele, dat het daardoor het regt erlange, om te vorderen, dat al de andere staten *België* erkennen, en het als met hen gelijk staande, behandelen. Indien *België* zich op dit standpunt wil plaatsen, zal de Conferentie, door hare veelvermogende bemiddeling, dat land te dienste zijn, om bij verdrag en tegen eene billijke schadeloosstelling, het Groot-Hertogdom *Luxemburg* te verkrijgen. Ook zal de Conferentie alsdan door geschikte middelen allen gewapenden aanval van den kant des Duitschen Bondgenootschaps, gedurende de onderhandelingen, weten voor te komen.

Men moet in het oog houden, dat *België*, door deze wijze van handelen, langs eenen vreedzamen weg, en voor altijd dat grondgebied zoude kunnen verkrijgen, terwijl het op zijn minst onzeker is, of zulks door den oorlog het geval zoude kunnen zijn; terwijl men nog daarenboven aan de bewoners van het Groot-Hertogdom de rampen zoude besparen, waardoor diegenen, wier

Digitized by Google

land het tooneel van vijandelijkheden wordt, getroffen wordt.

De Conferentie koestert welwillende gevoelens jegens *België*; haar eigenlijk doel is de tegenwoordige en toekomstige vrede, gegrond op de veiligheid en onafhankelijkheid van dat land en de bepaalde regeling van al deszelfs belangen.

De Conferentie zoude dus met genoegen zien, dat het Congres, welken Vorst dan ook, koos, mits dezelve de regten der andere regeringen niet kwetste, en zij zal, met bijzonder genoegen, den Vorst erkennen, op wien de Belgen het oog vooral schijnen geslagen te hebben, indien hem het Congres slechts veroorlooft, om zich binnen den kring, die aan alle regeringen is voorgeschreven, te plaatsen. Uit kracht, van welk beginsel zoude *België* zich in eenen anderen toestand willen plaatsen, dan die is, waarin al de andere volken leven? Op wat grond zoude het bij uitsluiting het voorregt eischen, om de wet aan alle andere volken over vraagstukken van betwist grondgebied voor te schrijven, zich aan de verpligting te onttrekken tot het volgen van den algemeenen regel, namelijk, den weg der onderhandelingen en der verdragen, en vermeenen eensklaps tot geweld en oorlog te mogen overgaan, ten einde zich datgene te verzekeren, wat het als zijne regten beschouwt? Is *België* dan magtig genoeg, om de vijf groote volken van *Europa* te dwingen, dat zij zich aan des-

Digitized by Google

zelfs wenschen onderwerpen? En zijn er lieden, die zich verbeelden, dat de volken van *Europa* tot tegenstand tegen hunne regeringen kunnen opgezet worden, opdat *België* in staat gesteld worde, de verbindende kracht der verdragen, en dus het eenige beginsel, waardoor de volken voor eenen eeuwigdurenden oorlog bewaard worden, te niet te doen? Men kan in geene grootere en gevaarlijker dwaling verkeeren, dan door zulk een gevoelen voor te staan.

De groote Mogendheden kennen derzelver tegenwoordige wezenlijke belangen te wel, dan dat zij onderling over het Belgische vraagstuk zouden twisten, dat is, over de vraag, of verdragen verbindend moeten zijn.

Zij zullen veel meer eenstemmig handelen, en de medewerking en goedkeuring der volken voor zich hebben.

Men zet de Belgen aan, om tot de wapenen te grijpen, en waarom? Om *Luxemburg* te behouden. Maar zij kunnen dat land in vrede en veiligheid bezitten voor een duizendste gedeelte van datgene, wat elke poging, om het door kracht van wapenen te behouden, zoude kosten. En is het dan niet onvoorzigtig, om over zulk eene keus nog te aarzelen.

België wil *Maastricht* en den linkeroever der *Schelde* veroveren, en van *Holland* nog eenige andere deelen zijner aloude bezittingen afscheuren. Maar kan men thans, nu de strekking der

Digitized by Google

Europesche staatkunde zelfs voor de kortzigtigste lieden duidelijk geworden is, nog daaraan twijfelen, dat *België* buiten staat is, eene éénige dier landstreken gewapenderhand te veroveren, tenzij het er in slaagde, om de legers van *Frankrijk*, *Pruissen*, *Oostenrijk*, [*Rusland*] en *Engeland* te overwinnen? Geen vinger breed Hollandsche grond zal aan *België* gelaten worden, tenzij het vóóraf geheel *Europa* overwonnen hebbe; om nu niet te spreken van hetgeen het van zijn eigen grondgebied zoude kunnen verliezen, indien het zelf bij zoodanigen strijd overwonnen werd.

Het is de pligt der Staatslieden, die het lot der volken regelen, om de kansen van overwinning of nederlaag te berekenen. Hunne taak is het, om hunne landgenooten te doen zien, of het beter is, in zulke omstandigheden, door dergelijke middelen, naar de bereiking van hun doel te streven, dan het eenvoudige, onbeleedigende en veel krachtdadiger middel der onderhandelingen te beproeven, onder eenen Vorst, die de vriend van al de regeringen van *Europa* ware, en in de bevestiging van wiens magt en veiligheid zij allen belang zouden stellen.

Uit de aarzeling, die Z. K. H. Prins LEOPOLD getoond heeft, in de door hem gegevene antwoorden aan de Heeren Afgevaardigden, welke zijn gevoelen, ten aanzien van de oppermagt over *België* kwamen polsen, blijkt genoeg, door welke

Digitized by Google

belangelooze beginselen Z. K. H. geleid wordt, en dat dezelve, indien hem de kroon aangeboden werd, die niet zoude willen annemen, zoo hij ze niet met eer voor *België* en voor zich zelven dragen konde. Intusschen heeft die Vorst thans, tot zijn groot genoegen, de overtuiging erlangd, dat er voor hem genoeg grond bestaat, om de billijke en spoedige uitvoering der maatregelen met vertrouwen af te wachten, waardoor de Conferentie tot eene voldoende schikking, omtrent de Luxemburgsche zaak zal medewerken; en de Prins is geneigd, om, als Souverein, het verder tot stand brengen dezer zaak op zich te nemen.

Kan er een beter bewijs bestaan van de verandering, die kortelings in de denkwijze en in de besluiten der Conferentie heeft plaats gehad? Slechts acht dagen geleden, beschouwde de Conferentie het behoud van het Groot-Hertogdom voor het huis van *Nassau*, zoo al niet als noodzakelijk, dan ten minste als uiterst wenschelijk, en thans is zij geneigd tot eene bemiddeling, met het erkende doel, om dit Groot-Hertogdom voor den Souverein van *België* te erlangen.

België mag er eene eer in stellen, om *Luxemburg* te verkrijgen; maar niet, om voor het bezit daarvan te strijden, en door zulk eenen strijd, de Belgen in het verderf te storten.

De Conferentie heeft het oogmerk niet, om tusschen beide te treden in datgene, wat de

Digitized by Google

regten, de onafhankelijkheid, of de inwendige regeling van *België* betreft, maar zij wil de regten der andere staten tegen alle aanranding, onder welk voorwendsel ook ondernomen, beveiligen. Er zal geen nieuw wetboek van verovering door eenen afzonderlijken staat ingevoerd worden.

De Conferentie zal de beschermster der wetten en der vrijheid blijven tegen allen, die zich als veroveraars zouden willen opwerpen, en tegen hen, die geene andere wet, dan hun eigen wil en goeddunken mogten erkennen. De Belgen kunnen het nimmer als eene wijze staatkunde aanmerken, om zich alleen op het regt van den sterkste te beroepen, en hetzelve als de opperste wet te doen gelden, zonder zich daaraan bloot te stellen, dat dezelfde leer te eeniger tijd tegen hen worde ingeroepen.

Wat begeert men van *België*, om aan hetzelve een rustig en veilig bestaan te verzekeren? Niet anders, dan, dat het zich aan dezelfde staatkundige verpligtingen onderwerpe, als de groote Mogendheden. En wat *Frankrijk*, *Oostenrijk*, *Engeland*, enz., regtvaardig en eervol vinden, zoude dat de eer van *België* kunnen kwetsen?

Ik stel vertrouwen in het gezond verstand van het Belgische bestuur en van het volk; ik vlei mij, dat dezelve de gewigtige vraag, die zich voor hen opdoet, met kalmte zullen overwegen en met wijsheid beslissen, en dat zij zich niet onberaden in de moeijelijkheden zullen wikkelen,

Digitized by Google

voor welke geenerlei noodzakelijkheid bestaat, en die zelfs de vernietiging van den naam van *België*, ten gevolge zouden kunnen hebben.

Wat de schuld betreft, zoo kan ik u bij herhaling verzekeren, dat de Conferentie dienaangaande nooit meer dan voorstellen heeft willen doen.

PONSOMBY.

Ontvang, enz.

Aan den Heer LEBEAU.

Digitized by Google

V.

PROTOKOL *der Conferentie, gehouden aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, (te Londen,) den 7den Junij* 1831.

Tegenwoordig de Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruissen en Rusland.

De Gevolmagtigden der hoven van *Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruissen* en *Rusland* bijeen gekomen zijnde, hebben kennis genomen van de berigten, welke hun door Lord PONSOMBY, tot op den 4den dezer maand, uit *Brussel* zijn toegezonden; alsmede van de twee hierbij gevoegde nota's der Gevolmagtigden van Z. M. den Koning der *Nederlanden*.

Na aan den eenen kant gezegde nota's, en aan den anderen kant den inhoud der protokollen no. 22, 23, 24 te hebben onderzocht, hebben de Gevolmagtigden besloten, om aan Lord PONSOMBY, den hierbij gevoegden brief, en aan de Gevolmagtigden van Z. M. den Koning der *Ne-*

Digitized by Google

derlanden, de beide antwoorden toe te zenden, waarvan het oorspronkelijke insgelijks hierbij gevoegd is.

(Geteekend) ESTERHAZY.
WESSENBERG.
TALLEYRAND.
PALMERSTON.
BULOW.
LIEVEN.
MATUSCEWICZ.

Digitized by Google

BIJLAGE, n°. 1, *tot het Protokol van 6 Junij* 1831.

De ondergeteekenden, Gevolmagtigden van Z. M. den Koning der *Nederlanden*, hebben de eer aan zijne Excellentie den Burggraaf PALMERSTON, den inhoud te herinneren der nota, welke zij den 21sten Mei aan de Conferentie hebben aangeboden. Daarin werd verklaard, dat, indien de Belgen niet onverwijld toetraden, tot der vijf hoven vastgestelde grondslagen van scheiding, Z. M. zich vrij zoude achten, om, voor zijne eigene rekening te handelen, ten einde die langdurige onzekerheid te doen ophouden, die voor de belangen zijner getrouwe onderdanen, zoo hoogst nadeelig is. In aanmerking nemende het besluit, den 10den Mei door de Conferentie genomen, kunnen de ondergeteekende niet twijfelen, of de officiële mededeeling van het twee en twintigste protokol heeft te *Brussel* plaats gehad voor den eersten Junij; dezelve moet onmiddellijk gevolgd zijn geworden door een antwoord, inhoudende: « Of, dat het Belgisch bestuur zich, door de « aanneming der hierboven gemelde grondslagen « van scheiding, jegens de vijf Mogendheden in « dezelfde betrekking geplaatst heeft, waarin de « Koning der *Nederlanden* zich bevindt; — of,

Digitized by Google

« dat diezelfde grondslagen, door genoemd be-
« stuur niet zijn aangenomen." Daar er thans verscheidene dagen zijn, sedert de termijn vervallen is, welken de Londensche Conferentie aan het Belgische bestuur had toegestaan, zoo vervullen de ondergeteekenden eenen gebiedenden pligt, door omtrent de verkregene uitkomsten, inlichting te vragen, ten einde hun Souverein, op het verslag, hetwelk zij zich zullen beijveren deswege te doen, de maatregelen zoude kunnen beramen, welke, in den tegenwoordigen staat van zaken, vereischt worden, zoowel in het belang zijner waardigheid, als in dat der veiligheid van *Holland.*

De ondergeteekenden verzoeken Lord PALMERSTON, de tegenwoordige nota aan de Heeren Gevolmagtigden zijne Ambtgenooten, mede te deelen, en in afwachting, dat hij hen met zijn antwoord daarop vereere, maken zij van deze gelegenheid gebruik, om zijne Excellentie bij herhaling te verzeren van hunne hooge achting.

Londen, 5 Junij 1831.

(Get.) FALCK.
H. ZUIJLEN VAN NIJEVELT.

Aan zijne Excellentie den Heer
Burggraaf PALMERSTON, enz.,
enz., enz.

Digitized by Google

BIJLAGE, nº. 2, *tot het Protokol van 6 Junij* 1831.

De ondergeteekenden, Gevolmagtigden van zijne Majesteit den Koning der *Nederlanden*, kwijten zich van eenen gebiedenden pligt, door de aandacht van Lord PALMERSTON, en door deszelfs tusschenkomst, die van de Londensche Conferentie, te vestigen op den brief, welken Lord PONSOMBY, den 27sten Mei jl., aan den Heer LEBEAU geschreven heeft; een brief, die aan het zoogenaamde Congres te *Brussel* medegedeeld, in alle dagbladen openbaar gemaakt, en aan de beraadslaging van genoemde vergadering onderworpen is geworden.

Zonder de andere smartelijke gewaarwordingen te vermelden, welke de lezing van dat stuk bij hen verwekt heeft, zullen de ondergeteekenden zich vergenoegen, om met den meesten nadruk op te komen, tegen al wat Mijnheer de Agent der Conferentie voegzaam geacht heeft, in het midden te brengen, ten opzigte van eenen eventuëlen afstand van het Groot-Hertogdom *Luxemburg*.

Door de wijze, waarop Lord PONSOMBY in dezen brief van den bedoelden afstand gesproken

Digitized by Google

heeft, heeft hij zich een regt aangematigd, dat hem door niemand heeft kunnen verleend worden; hij heeft den geest van aanmatiging, die den opstand kenmerkt, met eene bedriegelijke hoop gevleid; hij heeft, eindelijk, de onvervreemdbare regten des Konings aangerand, door beloften, lijnregt strijdig met de steeds gelijkluidende taal, welke, hetzij te *'s Gravenhage*, hetzij alhier, door de tolken van Zr. Ms. bestuur gevoerd is.

De Koning houdt zich aan de akte van scheiding, welke door de vijf Mogendheden voorgesteld, en door hem, zonder voorbehoud, aangenomen is; bij art. 2 van die akte, wordt het Groot-Hertogdom uitdrukkelijke erkend als bezitting van het huis van *Nassau*. Het is dus moeijelijk te beseffen, dat er aan eene onderhandeling over die souvereiniteit zoude kunnen gedacht worden, welke, zelfs na de onvoorwaardelijke aanneming der grondslagen van scheiding door *België*, nog de grootste zwarigheden zoude blijven ontmoeten, vermits dat Groot-Hertogdom, voor den Koning en de Prinsen van zijn huis, deszelfs erfelijke staten vervangen heeft, en, in zijne oogen, eene onschatbare waarde bezit.

Dien ten gevolge moeten de ondergeteekenden tegen dit gedeelte van den brief van Lord PONSOMBY, protesteren, gelijk zij ten stelligste doen bij deze. Zij spreken hetzelve volstrekt tegen,

Digitized by Google

en laten alle gevolgen daarvan, voor rekening van den Schrijver.

Zij hebben de eer, enz.

(Get.) FALCK.

H. ZUIJLEN VAN NIJEVELT.

Londen, 6 Junij 1831.

Aan zijne Excellentie Lord PALMERSTON, enz., enz.

BIJLAGE, no. 3, *tot het Protokol van 6 Junij* 1831.

Ministerie van Buitenlandsche Zaken, 7 Junij 1831.

De ondergeteekenden, Gevolmagtigden der hoven van *Oostenrijk*, *Frankrijk*, *Groot-Brittannië*, *Pruissen* en *Rusland*, hebben kennis genomen van de nota, die de Heeren Gevolmagtigden van Z. M. den Koning der *Nederlanden*, door tusschenkomst van den Burggraaf PALMERSTON, den 5den dezer, aan de Conferentie van *Londen* hebben ingeleverd.

In antwoord op deze nota, rekenen de ondergeteekenden het zich tot pligt, de Heeren Gevolmagtigden van Z. M. den Koning der *Nederlanden* te verwittigen, dat, blijkens de gisteren uit

Digitized by Google

Brussel ontvangen berigten, de Belgen zich geenszins, door de aanneming der grondslagen van scheiding, jegens de vijf Mogendheden in dezelfde betrekking geplaatst hebben, waarin zich te haren opzigte Z. M. de Koning der *Nederlanden* bevindt, die tot diezelfde grondslagen geheel is toegetreden; dat Lord PONSOMBY, bepaaldelijk is teruggeroepen; dat de Generaal BELLIARD van het bestuur van Z. M. den Koning der Franschen bevel ontvangen had, om *Brussel* te verlaten, zoodra Lord PONSOMBY uit die stad zoude vertrekken, en dat de Conferentie zich met de maatregelen bezig houdt, welke de verbindtenissen, door de vijf Mogendheden jegens den Koning der *Nederlanden* aangegaan, zouden kunnen vereischen.

De ondergeteekenden nemen deze gelegenheid waar, om aan HH. Exc. den Heer FALCK en den Baron ZUIJLEN VAN NIJEVELT, de verzekering hunner hoogachting aan te bieden.

(Geteekend) ESTERHAZY.
WESSENBERG.
TALLEYRAND.
PALMERSTON.
BULOW.
LIEVEN.
MATUSCEWICZ.

Aan HH. Exc. de Heeren FALCK en
Baron ZUIJLEN VAN NIJEVELT.

Digitized by Google

BIJLAGE, n°. 4, *tot het Protokol van* 6 *Junij* 1831.

Ministerie van Buitenlandsche Zaken, 7 *Junij* 1831.

De ondergeteekenden, Gevolmagtigden van de hoven van *Oostenrijk*, *Frankrijk*, *Groot-Brittannië*, *Pruissen* en *Rusland*, hebben in aandachtige overweging genomen de nota, die de Heeren Gevolmagtigden van Z. M. den Koning der *Nederlanden*, onder dagteekening van den 6den dezer maand, door tusschenkomst van den Burggraaf PALMERSTON, aan de Conferentie van *Londen* hebben ingeleverd, en welke betrekking had tot eenen vertrouwelijken brief van Lord PONSOMBY, die door de Belgische bladen is medegedeeld.

De Conferentie, die aan den brief van Lord PONSOMBY vreemd is, kan niet anders, dan zich gedragen aan het protokol, n°. 24, den 21sten Mei ll. gedagteekend, welk protokol de Heeren Gevolmagtigden van Z. M. den Koning der *Nederlanden* reeds bekend is.

Bij dit staatsstuk worden drie beginselen vastgesteld, namelijk, in de eerste plaats, dat de schikkingen, die ten doel zouden hebben, om

Digitized by Google

aan *België* het bezit van het Groot-Hertogdom *Luxemburg* te verzekeren, schikkingen zouden zijn, *met wederzijds goedvinden aangegaan*; ten tweede, dat dit bezit niet anders zoude kunnen worden verkregen, dan *tegen billijke vergoeding*, en in de derde plaats, dat de vijf Mogendheden aan de belanghebbende partijen geen voorstel tot deze ruiling zouden doen, dan na toetreding der Belgen tot de grondslagen van scheiding, die door de Conferentie vastgesteld, en door den Koning der *Nederlanden* reeds aangenomen zijn.

Deze beginselen zijn die der vijf Mogendheden, en zullen dit steeds blijven. Zij belemmeren in geenen deele Z. M. den Koning der *Nederlanden*, om daaromtrent naar goedvinden te handelen. Wel verre van aan zijne regten te kort te doen, getuigen zij integendeel van den eerbied voor dezelve; en zij strekken dan ook alleen, om, zoo mogelijk, door middel van zoodanige vergoeding, welke zijne Majesteit het geraden zoude achten aan te nemen, alsmede op den grondslag van wederzijds nut en voordeel, schikkingen tot stand te brengen, die alleenlijk tot bevordering der belangen zouden strekken, welke den Koning ter harte gaan, en tevens tot bevestiging van dien vrede, welks behoud evenzeer met zijne eigene wenschen strookt, als met die der vijf Mogendheden.

Digitized by Google

De ondergeteekenden nemen gaarne deze gelegenheid waar, om de vernieuwde verzekering hunner hoogachting aan H. H. Exc. den Heer FALCK en den Baron ZUIJLEN VAN NIJEVELT aan te bieden.

(Geteekend) ESTERHAZY.
WESSENBERG.
TALLEYRAND.
PALMERSTON.
BULOW.
LIEVEN.
MATUSCEWICZ.

Digitized by Google

W.

Reeks van achttien artikelen, door de Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruissen en Rusland, vereenigd in Conferentie te Londen, aan de Nederlandsche Regering voorgesteld; bij een schrijven aan den Minister van Buitenlandsche Zaken, van den 27sten Junij 1381, *als preliminairen van een traktaat van vrede tusschen Holland en België.*

De Conferentie, bezield door het verlangen, om de zwarigheden te vereffenen, die als nog aan de schikkingen der Belgische zaken in den weg staan, heeft gemeend, dat de volgende artikelen, die de voorloopige bepalingen van een vredes-verdrag zouden uitmaken, tot dit doel konden leiden. Zij heeft diensvolgens besloten, dezelve aan de beide partijen voor te stellen.

Art. 1. De grenzen van *Holland* zullen het geheele grondgebied, al de plaatsen, steden en oorden bevatten, welke in den jare 1790, aan het voormalig gemeenebest der *Vereenigde Nederlanden* toebehoord hebben.

Digitized by Google

Art. 2. *België* zal zamengesteld worden, uit al het overige grondgebied, hetwelk bij de verdragen van 1815, den naam van koningrijk der *Nederlanden* erlangd had.

Art. 3. De vijf Mogendheden zullen hare goede diensten in het werk stellen, ten einde de *status quo* in het Groot-Hertogdom *Luxemburg* gehandhaafd worde, gedurende den loop der afzonderlijke onderhandelingen, welke de Souverein van *België*, met den Koning der *Nederlanden* en met het Duitsch Verbond, ter zake van gezegd Groot-Hertogdom, zal openen; en welke onderhandelingen afgescheiden zullen zijn van de vraag, nopens de grensscheiding tusschen *Holland* en *België*.

Het is de bedoeling, dat de vesting *Luxemburg*, de vrije gemeenschap met *Duitschland* behoude.

Art. 4. Zoo het blijkt, dat het gemeenebest der *Vereenigde Nederlanden* in 1790, niet bij uitsluiting de souvereiniteit in de stad *Maastricht* uitoefende, dan zullen de beide partijen op middelen bedacht zijn, om zich, te dezen opzigte, over eene behoorlijke schikking te verstaan.

Art. 5. Daar uit de grondslagen, vastgesteld bij de art. 1 en 2, volgen zoude, dat sommige bezittingen van *Holland* en *België* wederkeerig in elkanders grondgebied ingesloten zouden liggen, zoo zullen er tusschen *Holland* en *België*,

Digitized by Google

in het minnelijke, zoodanige ruilingen gedaan worden, als wederkeerig voegzaam zouden kunnen worden geoordeeld.

Art. 6. De wederkeerige ontruiming van landstreken, steden en plaatsen zal geschieden onafhankelijk van de schikkingen betrekkelijk de ruilingen.

Art. 7. Het is de bedoeling, dat de bepalingen der art. 108 tot 117 ingesloten, van de algemeene Weener Congres-akte, betrekkelijk de vrije vaart op de bevaarbare stroomen en rivieren, toegepast zullen worden op de stroomen en rivieren, welke door het Hollandsche en het Belgische grondgebied loopen.

De ten uitvoerlegging dezer bepalingen zal binnen het kortst mogelijke tijdsverloop, geregeld worden.

De deelneming van *België* aan de Rijnvaart, langs de binnenwateren, tusschen deze rivier aan *de Schelde*, zal het onderwerp uitmaken van eene afzonderlijke onderhandeling tusschen de belanghebbende partijen, waarbij de vijf Mogendheden hare goede diensten zullen verleenen.

Het gebruik van de vaart van *Gent* naar *Terneuzen*, en van de *Zuid-Willemsvaart*, beide gedurende het bestaan van het koningrijk der *Nederlanden* gegraven, zal aan de ingezetenen der beide landen gemeen zijn, en er zal dienaangaande een reglement worden vastgesteld.

Digitized by Google

De uitwatering zullen voor de beide *Vlaanderen* op de voegzaamste wijze geregeld worden, ten einde overstroomingen voor te komen.

Art. 8. Ter uitvoering van de vorenstaande art. 1 en 2, zullen binnen den kortst mogelijken tijd in de stad *Maastricht*, Hollandsche en Belgische Commissarissen tot de grensscheiding bijeenkomen, en overgaan tot het trekken der grenslijn, welke *Holland* van *België* moet afscheiden, overeenkomstig de beginselen, te dien aanzien vastgesteld bij de art. 1 en 2.

Deze zelfde Commissarissen zullen zich met de ruilingen bezig houden, welke, ten gevolge van art. 5, door de bevoegde magt der beide staten, moeten gedaan worden.

Art. 9. *België* zal, binnen deszelfs grenzen, zoo als die, overeenkomstig de bij de tegenwoordige voorloopige bepalingen vastgestelde beginselen, zullen getrokken worden, te allen tijden eenen onzijdigen staat uitmaken. De vijf Mogendheden, zonder zich in het inwendig beheer van *België* te willen mengen, waarborgen aan hetzelve deze duurzame onzijdigheid, alsmede de uitgestrektheid en onschendbaarheid van deszelfs grondgebied, binnen de bij dit artikel vermelde grenzen.

Art. 10. Uit billijke wederkeerigheid zal *België* gehouden zijn, deze zelfde onzijdigheid jegens al de overige staten in acht te nemen, en geene de minste inbreuk te maken op derzelver in- en

Digitized by Google

uitwendige rust, altijd behoudens deszelfs regt, om zich tegen allen vreemden aanval te verzetten.

Art. 11. De haven van *Antwerpen* zal, overeenkomstig art. 15 van het verdrag van *Parijs*, van 30 Mei 1814, voortdurend bij uitsluiting eene handelshaven blijven.

Art 12. De verdeeling der schuld, zal zoodanig plaats hebben, dat, ten lasten van elk der beide landen, het geheel der schulden kome, waarmede oorspronkelijk, en vóór de vereeniging, de verschillende landstreken bezwaard waren, die hun grondgebied uitmaken; en dat in eene billijke evenredigheid verdeeld worden die schulden, welke, gedurende de vereeniging, zijn aangegaan.

Art. 13. Onverwijld zullen er van weêrszijden benoemde Commissarissen ter vereffening bijeen komen; het eerste onderwerp hunner handelingen zal zijn, het aandeel te bepalen, hetwelk *België* voorloopig, en behoudens nadere vereffening, zal moeten betalen voor de dienst van een gedeelte der renten van de schulden, in het voorgaande artikel vermeld.

Art. 14. De krijgsgevangenen zullen, veertien dagen na de aanneming dezer artikelen, van weêrszijden teruggezonden worden.

Art. 15. Het beslag, hetwelk in de beide landen op bijzondere eigendommen gelegd is, zal onmiddellijk worden opgeheven.

Digitized by Google

Art. 16. Geen ingezeten der van weêrszijden ontruimde plaatsen, steden en landstreken, zal, ter zake van zijn verleden staatkundig gedrag, aan eenig onderzoek onderworpen of verontrust worden.

Art. 17. De vijf Mogendheden behouden zich voor, om hare goede diensten te verleenen, indien dezelve door de belanghebbende partijen mogten ingeroepen worden.

Art. 18. Deze artikelen, van weêrszijden aangenomen zijnde, zullen in een difinitif traktaat veranderd worden.

(Geteekend) ESTERHAZY.
WESSENBERG.
TALLEYRAND.
PALMERSTON.
BULOW.
MATUSCEWICZ.

Digitized by Google

X.

ANTWOORD *van de Nederlandsche Regering op de achttien voorgestelde vredes-artikelen.*

EXCELLENTIËN!

De Heer Baron VAN WESSENBERG, heeft mij den brief ter hand gesteld, welken uwe Excellentiën mij de eer deden, mij, onder dagteekening van 27 Junij ll., toe te zenden. Deze brief ging vergezeld van eene nieuwe reeks voorstellen, in achttien artikelen vervat, die tot priliminairen zouden strekken van een vredes-verdrag tusschen *Holland* en *België*.

De Koning, onder wiens oog ik mij gehaast heb deze mededeeling te brengen, kennis van dezelve genomen, en haar, evenzeer als de consideratiën, aan zijne Majesteit door den Heer Baron VAN WESSENBERG voorgesteld, met al die kalmte en beradenheid overwogen hebbende, welke het belang der zaak en het gewigt der omstandigheden vorderen, heeft mij gelast tot het geven van het volgende antwoord:

Digitized by Google

De annexe A, van het twaalfde protokol, sinds het tijdstip der toetreding zijner Majesteit, en in verband met het elfde en twaalfde protokol, waarvan deze annexe de slotsom bevat, de onveranderlijke grondslag der onderhandelingen geworden zijnde, heeft de Koning Hoogstdeszelfs eerste zorg moeten wijden aan de vergelijking dezer annexe tegen de achttien artikelen, thans voorgesteld, om te strekken tot preliminairen van een vredes-verdrag tusschen *Holland* en *België*. Uit deze vergelijking is het gebleken, dat er een zeer wezenlijk verschil bestaat tusschen de grondslagen van scheiding, door den Koning aangenomen, en de achttien artikelen, en dat al de veranderingen, welke de Conferentie in dit oogenblik aan deze grondslagen voorstelt te maken, ter gunste van *België*, en ten nadeele van *Holland* zijn. Eene korte ontwikkeling zal genoegzaam wezen, om die beide daadzaken te bewijzen.

Het tweede artikel van de annexe A, sluit het Groot-Hertogdom *Luxemburg*, « hetwelk, krach-« tens verschillenden titel, door de Vorsten van « het huis van *Nassau* als eigendom bezeten, « uitmaakt, en zal voortgaan uit te maken een « bestanddeel van het Duitsche Verbond," wel uitdrukkelijk van het Belgische grondgebied uit. De voorgestelde artikelen nu, de regten des Groot-Hertogs in twijfel latende, zwijgen over deze uitsluiting, waarbij niet slechts het huis

Digitized by Google

van *Nassau*, maar ook *Holland* belang heeft, welks militaire toestand krachtdadig is gewaarborgd door den steun, dien de souvereiniteit van het huis van *Nassau* in het Groot-Hertogdom *Luxemburg* denzelven aanbiedt, doch door de vereeniging van het Groot-Hertogdom met *België* verzwakken zoude.

Er is meer: in het derde artikel der voorgestelde preliminairen, kondigen de vijf Mogendheden aan, dat zij hare goede diensten zullen aanwenden, om den *status quo* in het Groot-Hertogdom te doen stand houden, gedurende den loop der afzonderlijke onderhandeling, die de Souverein van *België* met den Koning der *Nederlanden* en met het Duitsch Verbond, opzigtelijk het voormelde Groot-Hertogdom, zal openen.

Nu is deze *status quo*, juist eene wezenlijke grief, waarvan zijne Majesteit sinds lang het herstel verlangd heeft.

Wat verder het onbelemmerde verkeer der vesting *Luxemburg* met *Duitschland* betreft, desgelfs handhaving uitsluitend aan het Duitsch Verbond behoorende, zoude de Koning Groot-Hertog aan zijne verpligtingen jegens dat Verbond te kort doen, indien hij te dien opzigte eene vreemde competentie erkende. Daar bovendien de Belgen tot de annexe A niet zijn toegetreden, bevindt zich het derde artikel der voorgestelde preliminairen in wederspraak met de

Digitized by Google

nota, op den 7den Junij door de Conferentie aan de Gevolmagtigden des Konings toegezonden, waarin gezegd wordt: « Dat de vijf Mogendhe-
« den de belanghebbende partijen het voorstel
« eener ruiling van het Groot-Hertogdom niet
« zouden doen, dan na de toetreding der Belgen
« tot de grondslagen der scheiding, door de Con-
« ferentie vastgesteld, en bereids door zijne Ma-
« jesteit aangenomen. Het is waar, volgens de-
zelfde nota, zullen de schikkingen, die ten oogmerk zouden hebben, het bezit van het Groot-Hertogdom *Luxemburg* aan *België* te verzeke-
« ren, schikkingen zijn met wederzijdsche goed-
« keuring aangegaan; dat bezit zal niet kun-
« nen verkregen worden, dan tegen billijke
« vergoedingen; deze beginselen zijn die der
« vijf Mogendheden, en zullen het altijd blij-
« ven; zij belemmeren geenszins de besluiten
« des Konings; verre van inbreuk te doen op
« zijne regten, getuigen zij van eerbied voor de-
« zelve, en strekken slechts, om ten gevolge der
« équivalenten, welke zijne Majesteit zoude mee-
« nen te kunnen aannemen, en op den grond-
« slag van wederkeerig nut, schikkingen te doen
« geboren worden, waarvan het eenige oogmerk
« zoude zijn, de bevestiging des vredes te verze-
« keren." Het is weder waar, dat zoodanige ruiling, zoo dezelve immer op het tapijt kon worden gebragt, uitsluitend van de competentie des Konings en van het Duitsch Verbond zoude zijn;

Digitized by Google

een beginsel, door de beide magtigste staten van het Verbond, en andere, ieder van hetzelve luide aangekondigd; maar deze beschouwingen vernietigen de daadzaak niet, dat art. 2 en 3 der voorgestelde preliminairen eene wezenlijke, en zijner Majesteit ongunstige verandering van de annexe A bevatten. Het achterlaten van het negende artikel der annexe, schijnt weder de vraag ten voordeele van *België* voorbeslist te hebben. Men behield zich bij hetzelve het onderzoek voor, of er mogelijkheid zoude zijn, de weldaad der neutraliteit, aan *België* gewaarborgd, tot naburige landen uit te strekken; een voorbehoud, dat men vermoedt op het Groot-Hertogdom *Luxemburg* toepasselijk te zijn, maar dat men in de voorgestelde preliminaire artikelen, uit hoofde der vooronderstelde vereeniging van het Groot-Hertogdom met *België*, overbodig schijnt geoordeeld te hebben.

Het vierde artikel der ontworpen preliminairen is nieuw. Men betwijfelt in hetzelve de uitsluitende uitoefening der souvereiniteit binnen de stad *Maastricht*, door de republiek der *Vereenigde Nederlanden* in 1790. Indien deze twijfeling gegrond ware, hetwelk men niet kan erkennen, zoude deze omstandigheid niets voor *België* bewijzen, hetwelk niet meer regten heeft, dan *Holland* op het oude Bisdom van *Luik* zelf.

Naar luid van art. 4 van de annexe A, zullen er door de zorgen der vijf Mogendheden zooda-

Digitized by Google

nige ruilingen en schikkingen tusschen de beide landen getroffen worden, dat zij dezelve het wederkeerig voordeel van een geheel aan elkander liggend grondgebied, en van een onbelemmerd verkeer tusschen de steden en plaatsen, in derzelver grenzen begrepen, zullen verzekeren.

Daar nu *België* geene enclaveringen in het oude grondgebied der *Vereenigde Nederlanden* heeft, was deze voorwaarde zigtbaar in het belang van *Holland*. De voorgestelde preliminairen spreken integendeel slechts van ruilingen in der minne, tusschen *Holland* en *België*, welke van wederzijds gerijf zouden kunnen geoordeeld worden. Er wordt geene melding meer gemaakt van eene geheele aan elkanderligging van grondgebied, noch van een onbelemmerd verkeer, noch van de verbindtenis door de vijf Mogendheden aangegaan, om door hare bemoeijenissen schikkingen daar te stellen, die deze voordeelen aan de beide landen zullen verzekeren.

Het zesde artikel der voorgestelde preliminairen bevindt zich niet in de annexe A. « De wederkeerige ontruiming der gronden, steden en « plaatsen," zegt het, « zal onafhankelijk van « de schikkingen, tot de ruilingen betrekkelijk, « plaats grijpen." Nu zoude deze ontruiming, eer alles zijn beslag gekregen heeft, *Holland* berooven van den voornaamsten waarborg, dien het tegen een land in staat van omwenteling bezit, om te zien uitvoeren, wat zal zijn bepaald

Digitized by Google

geworden. Deze waarborg is aan *Holland* door de Conferentie zelve verzekerd geworden, welke naar luid der annexe A, van het protokol, nº. 10, aan de Gezagvoerders in *België* heeft doen verklaren, dat, indien de Belgische troepen, den 20sten Januarij niet waren teruggekeerd in de stellingen, welke zij den 21sten November hadden, de citadel van *Antwerpen* niet zoude ontruimd worden, en het is bewezen, dat de Belgische troepen den 20sten Januarij niet in de gezegde stellingen zijn teruggetreden.

Volgens art. 7 der voorgestelde preliminairen, zal het doen deelen van *België* in de scheepvaart van *den Rijn* langs de binnenwateren tusschen dien stroom en *de Schelde*, het onderwerp eener afzonderlijke onderhandeling tusschen de belanghebbende partijen worden, aan welke onderhandeling de vijf Mogendheden hare goede diensten zullen verleenen. Het is belangrijk op te merken, hoezéer dit voorstel, waarvan niet gesproken wordt in de annexe A, onaannemelijk is. Inderdaad, hoezeer de Koning bereid is, zonder verwijl onderhandelingen te openen, om de vrije vaart op *de Schelde*, naar luid der akte van het Weener Congres te regelen, kan Hoogstdezelve bij deze onderhandelingen de goede diensten van andere Mogendheden niet aannemen, vooral wanneer deze zelve belanghebbende partijen bij het onderwerpelijk punt zijn. Deze bedenking raakt 's Konings waardigheid, de onafhankelijkheid van

Digitized by Google

Holland en den eerbied, welken de Mogendheden aan die van alle volkeren toedragen, te zeer van nabij, om hier langer bij stil te staan.

Het gebruik der Hollandsche kanalen staat alle natiën vrij; even zoo is het in *België*. Eene bijzondere overeenkomst, welke het gebruik van het kanaal van *Gent* naar *Terneuze*, en van de *Zuid-Willemsvaart* aan de inwoners der beide landen gemeen zoude verklaren, zoude diensvolgens van het algemeen beginsel afwijken.

Het achtste artikel der voorgestelde preliminairen, gaat de bepaling van art. 5 der annexe A, met stilzwijgen voorbij, volgens welke bepaling de vijf hoven, indien er verschil van gevoelen tusschen de Commissarissen ter demarcatie mogt ontstaan, hetwelk niet in der minne zoude kunnen geschikt worden, derzelver bemiddeling zullen aanwenden, en de verschillen, op de met de vastgestelde beginselen meest overeenkomende wijze, zullen vereffenen. Eene eenvoudige weigering van de zijde der Belgische Demarcateurs, zoude mitsdien genoegzaam wezen, om alles tegen te houden.

Het negende artikel, hoewel voor het overige bijna gelijk aan het zesde der annexe A, is niet zoo duidelijk met betrekking tot de uitsluiting van het Groot-Hertogdom *Luxemburg*, welke niet meer voorkomt in het tweede artikel.

De art. 12 en 13 vervangen de negen laatste artikelen der annexe A, betrekkelijk de verdee-

Digitized by Google

ling der schulden. Zij zijn geheel onvolledig, en stellen eenen gansch verschillenden grondslag daar, waarbij men de schadeloosstelling en de menigvuldige opofferingen van *Holland* uit het oog schijnt verloren te hebben; *'s Gravenhage* is niet meer tot het vereenigingspunt der Commissarissen-Liquidateurs aangewezen, en er wordt niet meer gesproken van de bemiddeling der vijf hoven, om, ingevalle van verschillen, welke niet in der minne zouden kunnen geschikt worden, deze op de met de aangenome bepalingen meest overeenkomstige wijze te vereffenen; eene uitlating, welke den Belgische Liquidateurs de gelegenheid zoude verleenen, om zich aan alle schikking te onttrekken. Naar luid van art. 13 zoude het eerste werk der vereenigde Commissarissen-Liquidateurs zijn het aandeel te bepalen, dat *België* voorloopig zoude hebben te betalen, behoudens de liquidatie, voor de voldoening van eeen gedeelte der interessen van de schulden, in het voorgaande artikel vermeld. Art. 17 der annexe A, integendeel maakt deze betaling geheel onafhankelijk van de bijeenkomst der Commissarissen-Liquidateurs, door te bepalen, dat *België* gehouden zal zijn, voorloopig en behoudens liquidatie, zijn aandeel in de voldoening der renten en de autorisatie der schulden van het koningrijk der *Nederlanden*, naar het prorata van art. 10 en 11 te betalen, tot dat het werk dezer Commissarissen zal voleindigd zijn. Dit verschil

Digitized by Google

schijnt zeer gewigtig, dewijl het, volgens art. 13, der voorgestelde preliminairen, voor *België* genoegzaam zoude wezen, het zenden van Commissarissen-Liquidateurs op te houden, om te gelijker tijd de betaling van deszelfs aandeel in de voldoening der renten en in de autorisatie der schulden te verschuiven. Deze reeds zoo zwaarwigtige bedenkingen verkrijgen nog een hooger gewigt, wanneer men opklimt tot de beginselen, die de Conferentie geleid hebben tot de regeling der schuld van het koningrijk der *Nederlanden*, en welke zoo duidelijk zijn uitgedrukt in de inleiding des protokols van 27 Januarij. Onder de overwegingen, om te geraken tot de verdeeling van die schuld, waren er ongetwijfeld punten, welke alleen van de keuze van *België* afhankelijk konden zijn, en in dat opzigt had *Holland*, in de benaming van « voorstellen," welke de tweede afdeeling der grondslagen van scheiding verkregen had, geene inbreuk op deszelfs regten gevonden, en wel te minder, daar het achttiende artikel aan *Holland*, ten laatste en krachtens de bemiddeling der vijf hoven, de vereffening der finantiële geschilpunten met *België* verzekerde in den zin, het meest overeenkomstig met de bepalingen, in de akte van scheiding vervat; maar hetgeen *Holland* eenen waarborg gaf, tegen alle onzekerheid beveiligd, en zijne Majesteit bijzonder heeft doen besluiten, om toe te treden niet slechts tot de grondslagen van schikking, wat de

Digitized by Google

grenzen betreft, maar ook tot die schikkingen, « welke voorgesteld waren," voor de verdeeling der schuld, was de verzekering, « dat de toekomstige Souverein van *België*," gelijk zich het slot van het twaalfde protokol uitdrukt, « de schikkingen zoude moeten aannemen, in het gezegde protokol vervat," dat is te zeggen, die, welke betrekking hebben op de verdeeling der schuld.

Hoe zoude dan, na deze daadzaken, de Koning zich thans kunnen vergenoegen met eene liquidatie, welke die der schulden zoude uitsluiten, alleen ten laste van *Holland* gekomen, als een gevolg der vereeniging, en de waarde van de opofferingen, die *Holland* gedaan heeft, om haar te verwerven, en alzoo deel nemen aan een verdrag, dat, wel verre van de billijke verwachting zijner getrouwe onderdanen te vervullen, hunne eigendommen aan eenen onontwijkbaren schok zoude blootstellen?

Art. 15 veronderstelt eene daadzaak, die niet in *Holland* bestaat, waar, ten gevolge van den Belgischen opstand, de goederen van niemand gesequesteerd zijn geworden; door het aannemen dezer nieuwe redactie, zoude men alzoo erkennen medepligtig te zijn aan eene onregtvaardigheid, door het Belgische gouvernement alleen begaan. Het nieuwe artikel is bovendien gebrekkig, en, wanneer men het vergelijkt met het art. 14 der annexe, wordt het bijna twijfelachtig

Digitized by Google

of de patrimoniële goederen en domeinen van het huis van *Oranje* niet van de opheffing van het sequester zouden uitgesloten zijn.

Uwe Excellentiën zullen mij wel willen vergunnen deze parallel met eene algemeene aanmerking te besluiten, welke op onderscheidene wezenlijke artikelen der voorgestelde preliminairen toepasselijk is; zij is deze, dat, in stede der naauwkeurigheid en duidelijkheid der annexe A, men hier eene wufte en onbepaalde redactie ontmoet, welke dubbel gevaarlijk wordt, wanneer men betrekkingen moet regelen, niet met een gouvernement, op vaste grondslagen gevestigd, maar met een land, in staat van omwenteling, welks eenmaal erkende onzijdigheid de toevlugt tot de wapenen zoude kunnen belemmeren, in het geval, dat het zich aan eene billijke verklaring van geschilpunten zoude onttrekken: en ten opzigte van hetwelk de vijf Mogendheden zich in art. 17 vergenoegen met het voorbehoud hunner goede diensten, wanneer die opgevorderd zullen worden door de belanghebbende partijen, zonder er zich toe te verbinden, zonder uit te drukken, of deze goede diensten op de vordering van ééne der beide partijen zullen verleend worden, en zonder stellig te verklaren, gelijk in de annexe A, dat zij met derzelver bemiddeling zullen tusschen komen, en de verschillen op de met de bepalingen der gezegde annexe meest overeenkomende wijze, zullen vereffenen. Alzoo, wel verre

Digitized by Google

van eenige uitkomst, welke dan ook, voor de verdeeling der srhuld, voor de grenzen, en voor andere onderwerpen, welke geregeld behooren te worden, aan de hand te geven, verleenen de preliminairen integendeel de middelen aan *België*, om alles weder door eigendunkelijke uitleggingen in problema te brengen. Reeds hebben de beraadslagingen, waartoe deze preliminairen te *Brussel* aanleiding gegeven hebben, meer dan te wel deze waarheid bevestigd, en de redevoering, door hem gehouden, die de buitenlandsche zaken in *België* met de daad bestuurt, bewijst genoeg wat *Holland* van de toetreding zijner Majesteit tot de voorgestelde preliminairen zoude te wachten hebben. De ontwikkelingen en verklaringen, in welke hij getreden is, zijn des te merkwaardiger, daar hij het is, die door zijn standpunt de onderhandelingen en bemoeijingen der Belgische Commissarissen te *Londen* noodzakelijk geleid heeft, en geacht moet worden er al de bijzonderheden van te kennen.

Buiten deze aanmerkingen, welke den geest dezer artikelen betreffen, kan men niet afzijn nog te bemerken, dat de nieuwe uitgekozen vorm van preliminairen van een vredes-verdrag eene ingewikkelde beslissing van het punt der souvereiniteit bevat, welk punt bij het twaalfde protokol en deszelfs annexe A, waarbij alleen van scheiding gehandeld wordt, onaangeroerd is gelaten. Edoch in de veronderstelling zelfs, dat

Digitized by Google

de Koning konde toegeven, dat de oplossing van dit gewigtig vraagstuk in de weegschaal der schikking tusschen *Holland* en *België* werd nedergelegd, zoude zijne Majesteit er de hand niet toe vermogen te leenen, zonder billijke equivalenten, dat is te zeggen, tegen voorwaarden, die de regtvaardigheid, en de goede zaak en de belangen van *Holland* te gelijkertijd vorderen.

Indien bij deze overwegingen de voorgestelde artikelen eene moeijelijke gewaarwording bij zijne Majesteit hebben doen ontstaan, heeft Hoogstdezelve met niet geringer leedwezen den gang opgemerkt, welke aan de onderhandeling gegeven is.

Toen de uitbreiding van het oproer den steun van de Geallieërden des Konings noodig had gemaakt, riep zijne Majesteit, overeenkomstig de traktaten, derzelver medewerking in tot herstel van de wettige orde. Hoewel de Conferentie van *Londen* zich met dat doel vereenigde, nam zij, in plaats van te trachten het te bereiken, gelijk zij er de hoop van had doen voeden, wel ras eene tegenovergestelde rigting, door de uitkomsten en gevolgen van den opstand aan te nemen. Echter verkondigde zij luide, dat, uitgaande van het beginsel der scheiding van *Holland* en *België*, de regten van het eerstgenoemde land geeerbiedigd en gehandhaafd zouden worden. Bij haar twaalfde protokol stelde zij grondslagen voor, bestemd, om de scheiding van *België* en

Digitized by Google

Holland te vestigen. Ondanks gewigtige beweegredenen, om die grondslagen niet te beamen, nam de Koning die aan, met het oogmerk, om, zonder verwijl, die buitenlandsche veiligheid aan *Holland* weder te geven, en hetzelve de voortduring dier binnenlandsche rust te waarborgen, welke te eerbiedigen, het den Belgen bij art. 7 der annexe A!, uitdrukkelijk is opgelegd. *België* sloeg eenen anderen weg in. Het ging voort met achtervolgens nieuwe niet vol te houden eischen, in het midden te brengen, onttrok zich aan de voorgestelde schikking, en ging zich tegen de Conferentie met gedragingen te buiten, tot nu toe in de geschiedrollen der diplomatie onbekend.

Deze staat van zaken ettelijke maanden voortdurende, zag zich de Koning in de verpligting gebragt, aan te dringen op de uitvoering der verbindtenis, door de Conferentie aangegaan, van, namelijk, *België* tot naleving der voorgestelde grondslagen van scheiding te noodzaken. De Conferentie stelde den eersten Junij als uiterlijken termijn ter aanneming aan de autoriteiten van *België*. Deze termijn en de eerste dagen dier maand, zonder uitkomst verloopen zijnde, verwittigde de Conferentie de Gevolmagtigden des Konings, bij eene nota van den 7den Junij: « Dat, ten gevolge van narigten, den vorigen « dag uit *Brussel* ontvangen, de Belgen zich « ten opzigte der vijf Mogendheden, door aan-

Digitized by Google

« neming der grondslagen van scheiding, niet in « het standpunt hadden geplaatst, waarop zich « de Koning, die tot deze zelfde grondslagen ten « volle toegetreden was, opzigtelijk haar bevond; « dat Lord PONSOMBY bepaaldelijk was teruggeroepen; dat de Generaal BELLIARD van wege « het gouvernement zijner Majesteit den Koning « der Franschen, bevel had ontvangen, om *Brussel* te verlaten, zoo ras Lord PONSOMBY zoude « vertrekken, en dat zich de Conferentie met « het beramen van maatregelen bezig hield, « welke de verbindtenissen door de vijf Mogendheden jegens den Koning aangegaan, zouden « kunnen vereischen."

Zoo was de stand der zaken den 7den Junij, en het gouvernement zijner Majesteit ging voort met het maken van toebereidselen, ten einde zijne eigene middelen met die der vijf Mogendheden te vereenigen, om het gewenschte oogmerk te bereiken, toen het vernam, dat de Conferentie, in plaats van, ter uitvoering der stellige schikkingen, door haar jegens den Koning aangegaan, van hare zijde middelen van dwang te beramen, besloten had eenen geheel verschillenden gang te nemen, en dat zij de weigering der Belgen, om de bepaalde grondslagen aan te nemen, inwilligende, zich met een nieuw ontwerp van schikking bezig hield, lijnregt strijdig met het eerste, bij uitstek nadeelig voor de erkende regten van *Holland*, en den stempel dragende

Digitized by Google

van den voordeeligen uitslag der pogingen, van de zijde der Belgen te *Londen* aangewend, even zoo als van den vurigen wensch, om ter hunner gunste in alle inwilligingen toe te stemmen, welke geschikt konden zijn, om aan deze een gunstig onthaal in *België* te verzekeren.

De achttien artikelen, welke uwe Excellentiën mij de eer hebben gedaan mij toe te zenden, en welken aan beide partijen zijn voorgesteld als een ontwerp van preliminairen van een vredes-verdrag, zijn deze berigten komen bevestigen. De onverwachtte inhoud van dat stuk, heeft zijne Majesteit des te grievender getroffen, daar, blijkens deszelfs resultaat, de Conferentie niet een eenige der veelvuldige aanmerkingen, door de Gevolmagtigden der *Nederlanden* te berde gebragt, heeft vermeend te moeten opnemen. De meeste dezer artikelen schijnen voort te vloeijen uit eene overeenstemming met hun, die het gezag in *België* uitoefenen; maar, zonder zich bij dien schijn op te houden, is het eene daadzaak, dat zij aan *België* en aan *Holland* te gelijk werden medegedeeld, en dat men het kabinet van *'s Gravenhage* niet vóóraf over derzelver inhoud raadpleegde, gelijk zijne Majesteit kon verwachten, uit overweging van het standpunt, waarop Hoogstdezelve zich, door aanneming van de grondslagen der scheiding, jegens de Conferentie geplaatst had; van het eerste doel dat aanleiding had gegeven tot de bijeenkomst

Digitized by Google

van de Gevolmagtigden der vijf Mogendheden en des Konings; en van dat, wat een wettig Vorst, steunende op geregtigheid en verdragen, het regt heeft van te vorderen, wanneer het de ondersteuning van zijnen persoon en zijner getrouwe volkeren tegen de overweldigingen van opstandelingen gelden moet.

Hoe ernstig voor het overige de crisis wezen moge, in welke een zamenloop van noodlottige omstandigheden *Europa*, en *Holland* meer bijzonder heeft ingewikkeld, zullen de pogingen des Konings, kalm te midden der algemeene beweging, steeds strekken, om door vereeniging van gematigdheid met vastheid van wil, het onweêr te bezweren. Op het voorbeeld der magtigste Souvereinen zal hij voor den nooddwang kunnen wijken, door die zijner onderdanen, welke zich aan zijn gezag onttrokken hebben, aan hun lot over te laten, maar nimmer zal hij aan deze de regten van *Holland* ten offer brengen. Een bedaard onderzoek nu den Koning overtuigd hebbende, dat de preliminaire artikelen de dierbaarste belangen des vaderlands aan den opstand ten spel zouden geven, kan hij deze niet aannemen, en moet hij op nieuw van de zijde der vijf Mogendheden vorderen, gelijk ik zulks bij deze de eer heb, in Hoogstdeszelfs naam te verrigten, de uitvoering der wederzijdsche verbindtenis tusschen de Mogendheden en den Koning gesloten, wat de eerste betreft bij de protokollen, n°. 11.

Digitized by Google

en 12, en ten aanzien zijner Majesteit door Hoogstderzelver toetreding tot de grondslagen der scheiding, welke de Conferentie in haar negentiende protokol heeft verklaard te zijn « onherroepelijk."

Van sedert het begin des Belgischen opstands, heeft de Koning niet opgehouden bewijzen te geven, hoezeer hem het medewerken tot behoud van den algemeenen vrede, aan het hart lag; maar zijne Majesteit kan niet toegeven aan het beginsel, dat deze vrede, ten koste der eere en des welzijns van *Holland* alleen verworven moet worden; een beginsel te gader, strijdig met het gevoel van zijn goed regt en zijner waardigheid, en met het belang zelf van het behoud des algemeenen vredes, welke, verre van in duurzaamheid te winnen, niet anders, dan hevig geschokt zoude kunnen worden door een volk, gehoorzaam aan de wetten, en getrouw aan zijne instellingen, te gaan opofferen aan eene bevolking, die de maatschappelijke banden verbroken heeft, en de regten van anderen niet eerbiedigt. De Koning rekent te veel op de vriendschap en de verlichte staatkunde zijner Bondgenooten, om zich niet te vleijen, dat zij deze gevoelens met hem deelen zullen. Overbodig zoude het zijn hier op te merken, dat het behoud van *Europa's* vrede niet alleen afhangt van de medewerking van *België;* dat er alzoo voor dezen vrede niets gewonnen zoude zijn door het geschilpunt

Digitized by Google

van *Brussel*, naar *'s Gravenhage* over te brengen, en dat de noodzakelijkheid, waartoe zich de Koning mogt gedwongen zien, om gewapenderhand billijke voorwaarden van scheiding te trachten te verwerven, juist die crisis zoude doen geboren worden, welke de wijze en menschlievende bedoelingen der vijf Mogendheden zoeken voor te komen.

Wat de keuze van een' Souverein voor *België* betreft, beroept zich de Koning op de verklaring der vijf hoven, in het twaalfde en negentiende protokol vervat, dat, namlijk, in hun oog de Souverein van dat land noodwendig aan de beginselen van het bestaan des lands zelf beantwoorden moet; door deszelfs persoonlijken toestand aan de veiligheid der naburige staten voldoende moet zijn; te dien einde zonder eenige terughouding of uitzondering, de schikkingen voorkomende in de protokollen, n°. 11 en 12 moet aannemen, en zich in staat bevinden, derzelver vreedzaam genot aan de Belgen te verzekeren.

Ten gevolge dezer verklaring, die door des Konings aanneming der grondslagen van scheiding in het twaalfde protokol vervat, eene verbindtenis jegens denzelven geworden is, zoude zijne Majesteit, ingevalle een Prins, tot de souvereiniteit van *België* geroepen, deze souvereiniteit aanvaardde en er bezit van nam, zonder vóóraf de gezegde schikkingen aangenomen te

Digitized by Google

hebben, dien Vorst niet anders kunnen beschouwen, dan als door deze daad alleen in eene hostile (vijandige) houding tegen haar geplaatst en als haren vijand.

Ik neem deze gelegenheid volijverig te baat, om uwe Excellentiën te verzoeken, de verzekering mijner hoogachting wel te willen aannemen.

's Gravenhage, den 12den Julij 1831.

(Geteekend) VERSTOLK VAN SOELEN.

Aan H. H. E. E. de Heeren Gevolmagtigden van *Oostenrijk*, *Frankrijk*, *Groot-Brittannië*, *Pruissen* en *Rusland*, in Conferente vereenigd te *Londen*.

Digitized by Google

IJ.

ANTWOORD *van de Conferentie te Londen, aan zijne Excellentie den Nederlandschen Minister van Buitenlandsche Zaken, op het door zijne Excellentie gegeven antwoord, op de achttien preliminaire artikelen van een vredes-traktaat, tusschen Holland en België.*

Ministerie van Buitenlandsche Zaken, 25 Julij 1831.

MIJNHEER DE BARON!

Wij hebben de eer gehad de mededeeling te ontvangen, welke uwe Excellentie ons, onder dagteekening van 12 Julij, door tusschenkomst van den Heer VAN WESSENBERG, toegezonden hebt; en wij hebben de daarin vervatte aanmerkingen rijpelijk overwogen.

Ondanks de verklaringen, welke de brief van uwe Excellentie behelst, heeft de Conferentie reden, om zich met de hoop te vleijen, dat nieuwe onderhandelingen, strekkende tot de sluiting van een definitief verdrag, onder bemiddeling der vijf hoven, zouden kunnen leiden tot eene overeenkomst, zoo wenschelijk voor den al-

Digitized by Google

gemeenen vrede, en geschikt, om te voldoen aan de regten en belangen van Z. M. den Koning der *Nederlanden*. De Conferentie noodigt u dus uit, Mijnheer de Baron! om aan uwen doorluchtigen Souverein wel te willen voorstellen, dat dezelve zijne Gevolmagtigden te *Londen* van de noodige volmagten en voorschriften doe voorzien, ten einde over het bedoelde verdrag te onderhandelen, hetzelve vast te stellen en te onderteekenen.

Op grond der gevoelens, en zelfs der wenschen, uitgedrukt in de mededeeling van uwe Excellentie van den 12den dezer maand, vleijen wij ons, dat de Koning, als een volstandig vriend des vredes, dit middel, om de weldaad daarvan aan zijn volk en aan *Europa* te verzekeren, niet van de hand zal wijzen.

De hoop, welke de bedoelingen van zijne Majesteit ons in dit opzigt inboezemen, komt zoo veel te beter met de gezindheid der vijf hoven overeen, daar die hoven als waarborgen van de sedert de maand November jl., bestaan hebbende wapenschorsing, door plegtige verbindtenissen, welke nog in volle kracht zijn, gehouden zijn, om het hervatten der vijandelijkheden voor te komen.

Wij verzoeken uwe Excellentie de verzekering onzer bijzondere hoogachting te willen aannemen.

(Geteekend) ESTERHAZY. BULOW.
WESSENBERG. LIEVEN.
TALLEYRAND. MATUSCEWICZ.
PALMERSTON.

Digitized by Google

Z—1.

ANTWOORD *van den Nederlandschen Minister van Buitenlandsche Zaken, aan de Conferentie op het laatst bekomene antwoord derzelve.*

Aan hunne Excellentiën de Heeren Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruissen en Rusland, te Londen in Conferentie vereenigd.

's Gravenhage, 1 Augustus 1831.

EXCELLENTIËN!

Ik heb de eer gehad den brief te ontvangen, welken uwe Excellentiën mij den 25sten Junij jl. gezonden hebben, en waarin dezelve de hoop uitdrukken, dat, ondanks de verklaringen, vervat in mijnen brief van den 12den dezer maand, nieuwe onderhandelingen, strekkende tot het sluiten van een definitief verdrag, onder bemiddeling der vijf hoven, tot eene overeenkomst zouden kunnen leiden.

Digitized by Google

Uwe Excellentiën hebben mij tevens wel willen uitnoodigen, om aan den Koning voor te stellen, dat hij zijne Gevolmagtigden te *Londen* van de noodige volmagt en voorschriften doe voorzien, ten einde over het bedoelde verdrag te onderhandelen, hetzelve vast te stellen, en te onderteekenen.

Daar zijne Majesteit, — welke niet opgehouden heeft bewijzen te geven van zijne opregte zucht, om tot het maken eener schikking mede te werken, en aldus, zoo veel in hem was, de weldaad des vredes aan zijn volk en aan *Europa* te verzekeren — steeds door dezelfde gevoelens bezield is, zoo heeft dezelve mij gelast deszelfs Gevolmagtigden te *Londen* van de noodige volmagt en voorschriften te voorzien, ten einde met uwe Excellentiën zelve over een definitief verdrag te onderhandelen, hetzelve vast te stellen en te onderteekenen; welk verdrag bestemd zoude zijn, om de scheiding tusschen *Holland* en *België* te regelen, volgens de beginselen, uitgedrukt in mijnen brief van 12 Julij, en waaromtrent de vijf hoven en zijne Majesteit waren overeengekomen.

Overeenkomstig des Konings voornemen, moet ik hierbij voegen, dat Z. M. besloten heeft, die onderhandeling door de kracht zijner wapenen te ondersteunen; een besluit, dubbel noodzakelijk geworden, sedert de laatste gebeurtenissen in *België*, alwaar men gezien heeft, dat een

Digitized by Google

Vorst zich in het bezit der souvereiniteit heeft gesteld, alvorens aan de voorwaarden, door de Conferentie in derzelver protokollen, n°. 12 en 19 vastgesteld, voldaan te hebben; en, zonder voorbehoud, eene grondwet bezworen heeft, welke inbreuk maakt op het grondgebied, dat aan Z. M. en aan *Holland* wettig toekomt.

Daar het voornemen, om eenen wapenstilstand te sluiten, niet uitgevoerd is, zoo bestaat er thans slechts eene wapenschorsing. In de nota der Nederlandsche Gevolmagtigden, van 21 Mei, is reeds aangekondigd geworden, dat zijne Majesteit deszelfs staten niet aan eene onbepaalde verlenging van den voorloopigen staat van zaken kon onderwerpen; en dat dezelve zich, van den eersten Junij af, geheel vrij zoude rekenen, hetzij om mede te werken tot de maatregelen, welke de Mogendheden zouden nemen, om de scheiding, volgens de annexe A van het twaalfde protokol tot stand te brengen; hetzij, om op zijne eigene gelegenheid en op die wijze te handelen, als de omstandigheden hem zouden toeschijnen te vereischen; maar altijd met geen ander doel, dan om tot dien staat van zaken te geraken, die bij de akte van scheiding als regtvaardig en voegzaam was erkend geworden. Den 5den Junij hebben de Nederlandsche Gevolmagtigden gemeend naar de verkregene uitkomst te moeten vernemen, opdat de Koning, ten gevolge van het verslag, hetwelk zij zoo spoedig mogelijk deswege doen zouden, op de maatregelen konde

Digitized by Google

bedacht zijn, welke de tegenwoordige staat van zaken vereischte, zoo wel in het belang van zijne waardigheid, als van *Hollands* veiligheid.

Bij een antwoord van 7 Junij, wilde de Conferentie hen wel verwittigen, dat zij zich met de maatregelen bezig hield, welke de verbindtenissen, door de vijf Mogendheden jegens den Koning aangegaan, zouden kunnen vereischen.

Eindelijk hebben deze Gevolmagtigden bij hunne nota van 22 Junij, op nieuw aangekondigd, dat de Koning, vastelijk besloten hebbende, om niets op te offeren van de regten, welke hij zich door zijne toetreding verzekerd had, moest volharden in zijn bij de Conferentie reeds bekend, voorbehoud, betrekkelijk zijne medewerking tot de maatregelen, die dezelve voegzaam zoude achten te nemen; en dat, — toen de Conferentie door de vertegenwoordigers der vijf hoven in *'s Gravenhage* het verlangen deed uitdrukken, dat Z. M. voor het oogenblik van dat voorbehoud geen gebruik mogt maken — daarop, wel is waar, een voldoend antwoord was gegeven; maar dat zij tevens waren gelast geworden te verklaren, dat men, aldus antwoordende, van de veronderstelling was uitgegaan, dat de Conferentie van haren kant onverwijld bedacht zoude zijn op de middelen, om de annexe A van het twaalfde protokol ten uitvoer te leggen; en dat, zoo deze veronderstelling bij de uitkomst mogt blijken ongegrond te zijn geweest, voor den Koning niets anders zoude overschieten, dan tot

Digitized by Google

deszelfs eigene middelen de toevlugt te nemen, en een perk te stellen aan inwilligingen, welke niet meer bestaanbaar zouden zijn met de uit- en inwendige veiligheid van den staat, en met de belangen zijner getrouwe onderdanen, reeds zoo sterk op het spel gezet, en welker volstrekte ondergang het gevolg zoude zijn der voortduring van de tegenwoordige crisis. — Zelfs de hierboven vermelde stap van de vertegenwoordigers der vijf hoven in *'s Gravenhage*, bewijst ten duidelijkste, hoezeer de Conferentie destijds overtuigd was van het regt des Konings, om de vijandelijkheden weder te beginnen.

Sedert de afzending der diplomatieke stukken, die ik gemeend heb te moeten aanhalen, hebben nieuwe drangredenen den Koning, in de van zijnentwege reeds uitgedrukte voornemens, moeten versterken; maar, welke daarvan ook de uitkomsten mogen wezen, de Koning zal niettemin onveranderlijk blijven wenschen, dat een gelukkige uitslag de pogingen bekroone van uwe Excellentiën, en die zijner eigene Gevolmagtigden, ten doel hebbende, om tot eene overeenkomst te geraken, bestemd, om de scheiding te regelen, overeenkomstig de erkende regten van zijne Majesteit en van *Holland*.

Ik neem deze gelegenheid te baat, om uwe Excellentiën te verzoeken, van op nieuw de betuiging mijner bijzondere hoogachting te willen aannemen.

(Geteekend) VERSTOLK VAN SOELEN.

Digitized by Google

Z—2.

AFSCHRIFT *eener depêche aan de Gezanten te Berlijn, Londen, Parijs, St. Petersburg en Weenen, in dato* 2 *Augustus* 1831.

MIJNHEER DE .....!

Gij draagt kennis van den brief, dien ik den 12den Julij jl., aan de Conferentie van *Londen* gezonden heb, in antwoord op de achttien artikelen, door haar als preliminairen van een vrede-verdrag tusschen *Holland* en *België* voorgedragen.

Thans heb ik de eer, u de beide ingeslotene stukken over te zenden, te weten, eenen brief, dien ik, onder dagteekening van den 25sten Julij, van de Conferentie ontvangen heb, en die de strekking heeft, om onze regering uit te noodigen, dat zij hare Gevolmagtigden te *Londen*, van de noodige magt en voorschriften voorzie, om, onder bemiddeling der vijf hoven, over een definitief verdrag te handelen, hetzelve vast te stellen en te onderteekenen; en in de tweede

Digitized by Google

plaats mijn antwoord van den eersten Augustus, waarmede de Baron VAN ZUILEN VAN NIJEVELT, gisteren naar *Londen* vertrokken is, alwaar hij zijne betrekking van tweeden Gevolmagtigde des Konings, weder gaat vervullen.

Gij zult, Mijnheer de ....., uit het laatstgenoemde stuk ontwaren, dat de Koning zijne Gevolmagtigden te *Londen* van de noodige magt en voorschriften heeft doen voorzien, om met de Gevolmagtigden, die de Conferentie zelve uitmaken, over zoodanig een definitief verdrag te handelen, hetzelve vast te stellen en te onderteekenen, als geschikt zal zijn, om de scheiding tusschen *Holland* en *België* te regelen, in overeenkomst met de beginselen, die in mijnen brief van den 12den Julij zijn opengelegd, en waaromtrent tusschen de vijf Mogendheden en zijne Majesteit is overeengekomen, alsmede dat de Koning daarenboven besloten heeft, de onderhandeling door de kracht zijner wapenen te ondersteunen. Zijne Majesteit heeft inderdaad, nadat negen maanden lang nutteloose onderhandelingen gevoerd zijn, die voor *Holland* geenerlei vrucht gedragen hebben, en gedurende welke Hoogstdezelve niet ongehouden heeft, zijnen opregten wensch te doen blijken, om de Belgische zaak in der minne te eindigen, geoordeeld, dat, zoo men *Hollands* dierbaarste belangen niet wilde opofferen, zonder welker handhaving dat land niet bestaan kan, men de hoop moest opgeven,

om zonder middelen van dwang billijke voorwaarden van scheiding van de Belgen te verkrijgen; alsmede dat het te onvermijdelijker was, om tot die middelen zijne toevlugt te nemen, vermits de staat van spanning, waarin wij ons bevinden, niet verlengd kan worden, zonder te gelijker tijd op den volksgeest, op onze geldmiddelen, op het leger en op ons staatkundig aanwezen eenen nadeeligen invloed uit te oefenen. Daarentegen heeft Hoogstdezelve redenen, om te gelooven, dat de verschijning zijner krijgsbenden in *België* het evenwigt bij de onderhandeling zal herstellen, hetwelk door de middelen, die den opstand met goed gevolg gebruikt heeft, is verbroken geworden, terwijl *Holland* eene uitsluitend verdedigende houding bleef aannemen.

Ten gevolge van de bedoelingen des Konings, heb ik de eer, Mijnheer de ....., om u uit te noodigen, van wel aan Mijnheer den Minister van Buitenlandsche Zaken van ....., onder het oog te willen brengen, dat de Belgische zaak thans niet meer zoodanig is, dat *Europa* daarbij belang kan meenen te hebben, maar dat zij tot een onderwerp van eenen geheel huishoudelijken aard is bepaald, dat is, tot de voorwaarden eener billijke scheiding tusschen *Holland* en *België*; dat deze voorwaarden voor *Holland* van zeer hoog aanbelang, maar voor al de andere volken van *Europa* volstrekt onverschillig zijn; dat, indien deze meenen mogten, daarin belang

Digitized by Google

te hebben, zulks geenszins om de zaak zelve is, maar eeniglijk uit hoofde van het zoo wenschelijk behoud der rust in al de deelen van *Europa*; en dat wij in dit laatste opzigt de hulp van *Oostenrijk*, *(Frankrijk,)* *(Groot-Brittannië,)* *(Pruissen,)* *(Rusland)* inroepen. Gij zult er bijvoegen, dat *Holland* zijne belangen te wel kent, om eenen min of meer algemeenen oorlog te wenschen of te willen uitlokken, waardoor het zelf in de eerste plaats gevaar zoude kunnen loopen; dat dit land naar geenerlei vergrooting haakt, dat het opregte wenschen voor de welvaart van alle volken koestert, zonder zich over de middelen, waardoor zij die trachten te verkrijgen of te bevestigen, te bekommeren; maar dat het in geen geval hoegenaamd het beginsel van zijn aanwezen kan opgeven of ten offer brengen. En daar dit vaststaat, kan het besluit des Konings, om gelijktijdig met de onderhandelingen te *Londen*, zijn leger in de weegschaal te leggen, ten einde billijke voorwaarden van scheiding te erlangen, — een doel, dat te duidelijk omschreven en te openbaar aangekondigd is, om den minsten grond tot twijfel over te laten, — geenerlei ongerustheid inboezemen; en zijne Majesteit meent reden te hebben, om te verwachten, dat onder deze omstandigheden *Oostenrijk*, *(Frankrijk,)* *(Groot-Brittannië,)* *Pruissen,)* *(Rusland,)* deszelfs pogingen bij de zijne zal voegen, ten einde de scheiding tusschen *Holland*

Digitized by Google

en *België* op vaste en met de regten van *Holland* overeenkomstige grondslagen, te vestigen.

Ik verzoek u mij te onderrigten, welken uitslag uwe mededeelingen aan het Oostenrijksche, (Fransche,) (Engelsche,) (Pruissische,) (Russische) Ministerie gehad hebben.

Ontvang, enz.

(Geteekend) VERSTOLK VAN SOELEN.

Digitized by Google

A a.

PROTOKOL *van de bijeenkomst, gehouden aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, den 6den Augustus* 1831.

Tegenwoordig de Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruissen en Rusland.

De Gevolmagtigde van zijne Britsche Majesteit, heeft de bijeenkomst geopend door aan de Gevolmagtigden der vier andere hoven te verklaren:

Dat van het oogenblik af, waarop de regering van zijne Britsche Majesteit van de hervatting der vijandelijkheden tusschen *Holland* en *België* kennis ontvangen had, zij aan eene afdeeling der vloot bevel had gegeven, om zich, zoo spoedig mogelijk, te *Duins* te verzamelen, alwaar zij in de gelegenheid zoude zijn, om tot de maatregelen mede te werken, die noodzakelijk konden worden voor de herstelling van den wapenstilstand, welken de vijf Mogendheden zich verbonden hebben tusschen *Holland* en *België* te

Digitized by Google

handhaven; alsmede dat, na het geven van dezen last, de nieuwe Souverein van *België* de hulp der vijf Mogendheden, en inzonderheid den bijstand der Britsche zeemagt, had ingeroepen.

De Gevolmagtigde van Z. M. den Koning der Franschen heeft verklaard, dat de Souverein van *België*, uit aanmerking van de hervatting der vijandelijkheden tusschen *Holland* en *België*, de gewapende tusschenkomst van *Frankrijk* had ingeroepen, dat hij zelfs daarbij gevoegd had, dat de hulp der Fransche regering den grootsten spoed vereischte, en dat men geen oogenblik dralen moest, wilde men eene algemeene uitbarsting voorkomen.

Daar het gevaar zoo dringend was, had de Koning der Franschen besloten, om onmiddellijk een leger bijeen te brengen, ten einde tot hulp der Belgen op te trekken, en de Hollanders op hun grondgebied terug te dringen.

De Gevolmagtigden der vier hoven daarop aan dien van *Frankrijk* mededeeling gedaan hebbende van de verklaringen, nopens hetzelfde onderwerp, door de Fransche regering aan de Vertegenwoordigers der vier hoven te *Parijs* gedaan, heeft de Gevolmagtigde van *Frankrijk* zich aan die verklaringen gedragen, en aangekondigd, dat, zoodra het daarbij aangewezen doel bereikt zoude zijn, het Fransche leger in het departement van het noorden zoude terugtrekken.

Digitized by Google

Na het aanhooren dezer verklaringen, heeft de Conferentie in overweging genomen, aan den eenen kant, dat *Frankrijk*, bij het nemen van het besluit, waartoe het was overgegaan, den tijd niet gehad had, om overeenkomstig de verpligting, waaraan het getrouw wilde blijven, zich met zijne bondgenooten te verstaan, maar dat aan den anderen kant, dat rijk de bedoeling deed blijken, om de genomene maatregelen alleen te doen strekken tot uitvoering der verbindtenissen, door de vijf Mogendheden aangegaan, betrekkelijk de handhaving van den wapenstilstand tusschen *Holland* en *België*.

Dien ten gevolge hebben de Gevolmagtigden der vijf hoven den intogt der Fransche krijgsbenden in *België* beschouwd, als plaats gehad hebbende niet met eene bedoeling voor *Frankrijk* in het bijzonder, maar voor een doel, naar hetwelk de beraadslagingen der Conferentie zich gerigt hebben; en het is dus bepaald gebleven, dat de uitbreiding aan de bewegingen dier krijgsbenden te geven, en derzelver verblijf in *België* met gemeen goedvinden der vijf hoven bij de Conferentie van *Londen* beslist zullen worden.

Even zoo heeft men geoordeeld, dat, in geval de medewerking der Engelsche vloot noodzakelijk worden mogt, die vloot slechts tot bereiking derzelfde inzigten, en volgens dezelfde beginselen, werkzaam zoude zijn.

Al verder is bepaald gebleven, dat de Fransche

Digitized by Google

krijgsbenden de oude grenzen van *Holland* niet zullen overschrijden; dat hare bewegingen zich tot den linkeroever der *Maas* zullen bepalen; dat zij in geen geval de vesting *Maastricht*, noch die van *Venlo* zullen berennen, vermits de oorlog alsdan te digt bij de grenzen van *Pruissen* en *Duitschland* zoude overgebragt worden, hetgeen tot bedenkelijke verwikkelingen aanleiding zoude kunnen geven, die de Mogendheden trachten te vermijden; dat, eindelijk, in overeenkomst der verklaringen, door de Fransche regering aan de Vertegenwoordigers der vier hoven te *Parijs* gedaan, de Fransche krijgsbenden binnen de grenzen van *Frankrijk* zullen terugtrekken, zoodra de wapenstilstand zal hersteld zijn op den voet, waarop die voor de hervatting der vijandelijkheden bestond.

Eindelijk heeft de Conferentie erkend, dat de laatste gebeurtenissen haar nog sterker zouden nopen, om zich ten spoedigste met een bepaald verdrag bezig te houden, geschikt om aan alle verschillen tusschen tusschen *Holland* en *België* een einde te maken, en hetwelk voor de handhaving van den algemeenen vrede onontbeerlijk is.

(Geteekend) ESTERHAZY.
WESSENBERG.
TALLEYRAND.
PALMERSTON.
BULOW.
LIEVEN.
MATUSCEWICZ.

Digitized by Google

Protokol van 12 *Augustus.*

De Gevolmagtigden der vijf hoven, zich in Conferentie vereenigd hebbende, hebben den hierbij gevoegden brief van den Baron VERSTOLK VAN SOELEN, gelezen, die tot antwoord strekte op den brief, welken zij den 5den der loopende maand, ter zake van de toen weder hervatte vijandelijkheden tusschen *Holland* en *België*, aan dien Minister geschreven hadden.

De Gevolmagtigden der vijf hoven hebben al verder kennis genomen van eene mededeeling, die hun door de Gevolmagtigden van Z. M. den Koning der *Nederlanden* gedaan was. Overwegende, dat uit die mededeeling, gelijk ook uit de narigten, regtstreeks uit *Holland* en *België* ontvangen, blijkt, dat het bevel, om de vijandelijkheden te staken, en zich binnen de voor den wapenstilstand bepaalde lijn terug te trekken, aan de krijgsbenden van Z. M. den Koning der *Nederlanden* moet gegeven zijn, en dat die staking der vijandelijkheden en die terugtogt werkelijk reeds moeten plaats hebben, zoo hebben de Gevolmagtigden der vijf hoven besloten van de mededeeliug der Nederlandsche Gevolmagtigden kennis te nemen, door dezelve aan het tegenwoordig protokol te hechten, terwijl zij zich

Digitized by Google

tevens vooebehouden hebben, om in het vervolg, naar de omstandigheid, zoodanige bepalingen vast te stellen, als van hunne zijde noodzakelijk mogten worden.

Volgen de onderteekeningen.

Protokol van 18 *Augustus* 1831.

Nadat de Gevolmagtigden der vijf hoven bijeengekomen waren, heeft die van *Frankrijk* eene mededeeling gedaan, inhoudende, dat het in *België* binnengerukte Fransche leger zijnen terugtogt begonnen heeft, en dat twintig duizend man bevel hadden ontvangen, om onmiddellijk naar *Frankrijk* terug te keeren.

Men is overeengekomen, om van deze mededeeling kennis te nemen, en daar men nog geen officiëel berigt van den terugtogt der krijgsbenden van Z. M. den Koning der *Nederlanden*, op het Hollandsche grondgebied ontvangen heeft, heeft men zich, in overeenkomst met het protokol, n°. 31, voorbehouden, om later, omtrent het tijdstip overeen te komen, waarop de bezetting van *België*, door de Fransche krijgsbenden, geheel zoude behooren op te houden.

Volgen de onderteekeningen.

Protokol van 23 *Augustus* 1831.

De Gevolmagtigden der vijf hoven bijeengekomen zijnde, hebben kennis genomen van de hier-

Digitized by Google

bij gevoegde nota, waarbij de Gevolmagtigden van Z. M. den Koning der *Nederlanden*, hun officiëeel hebben kennis gegeven van den terugkeer van 's Konings troepen op het Hollandsche grondgebied.

Na de mededeeling van dit stuk te hebben ontvangen, hebben de Gevolmagtigden der vijf hoven de middelen in overweging genomen, dienstig, om, zoowel eene hervatting der vijandelijkheden tusschen *Holland* en *België* tegen te gaan, als om de maatregelen, welke ten gevolge der jongste vijandelijkheden genomen zijn, ten spoedigste buiten werking te kunnen stellen, en om tot de oplossing der vraagpunten te geraken, welke al nog te vereffenen overblijven, ten einde een duurzame vrede tusschen de beide landen kunnen gevestigd worden.

De Gevolmagtigden — overwegende, dat eene nieuwe wapenschorsing volstrekt noodzakelijk is, ter bereiking van deze zoo belangrijke uitkomsten, maar dat eene wapenschorsing voor een' bepaalden tijd meer dan eene onbepaalde schorsing der vijandelijkheden zoude overeenkomen met den tegenwoordigen staat der onderhandelingen, met de gegronde hoop, die de Mogendheden thans mogen koesteren, om, binnen een kort tijdsverloop, eene eindelijke schikking tusschen *Holland* en *België* te bewerken, en met de hooge noodzakelijkheid dezer schikking voor de regtstreeks daarbij belanghebbende partijen,

Digitized by Google

en voor de handhaving van den algemeenen vrede — hebben besloten aan de regering van Z. M. den Koning der *Nederlanden* en aan het Belgisch bewind voor te stellen: « Het aangaan « van eene wapenschorsing van zes weken. Deze « wapenschorsing zoude onder den waarborg der « vijf Mogendheden gesteld zijn, en diegene der « beide partijen, welke dezelve schenden mogt, « zoude zich tegen de gezegde Mogendheden in « staat van vijandelijkheid bevinden."

« Gedurende de wapenschorsing zouden de we- « derzijdsche krijgsbenden binnen de lijn blij- « ven, die dezelve vóór de hervatting der vij- « andelijkheden van elkander afscheidde. Zij zou- « den wederkeerig eene volkomene vrijheid van « gemeenschap behouden, en zich van alle aan- « vallende bedrijven onthouden, alsmede van « alle maatregelen, die aan de andere partij na- « deelen zouden kunnen berokkenen."

« Van deze zelfde wapenschorsing zouden de « Mogendheden gebruik maken, om tusschen « *Holland* en *België*, die eindelijke schikking « te beramen, die het voorwerp harer pogingen « uitmaakt."

Volgen de onderteekeningen.

Digitized by Google

Bb.

PROTOKOL *eener Conferentie, gehouden aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, den 17den April* 1831. *Tegenwoordig de Gevolmagtigden van Oostenrijk, Groot-Brittannië, Pruissen en Rusland.*

De Gevolmagtigden van *Oostenrijk, Groot-Brittannië, Pruissen* en *Rusland* bijeen gekomen zijnde, hebben hunne aandacht gerigt op de vestingen, die, sedert het jaar 1815, in het koningrijk der *Nederlanden*, op kosten der vier hoven, gebouwd zijn geworden; alsmede op de bepalingen, welke, ten aanzien van die vestingen, zouden moeten gemaakt worden, wanneer de afscheiding tusschen *België* en *Holland*, stellig tot stand zal gekomen zijn.

Deze vraag zorgvuldig onderzocht hebbende, waren de Gevolmagtigden der vier hoven eenstemmig van oordeel: — dat de nieuwe toestand, waarin *België* geplaatst zoude worden, ten gevolge van het erkennen en waarborgen zijner onzijdigheid door *Frankrijk*, eene verandering moest bewerken in het stelsel van verdediging,

Digitized by Google

hetwelk voor het koningrijk der *Nederlanden* aangenomen was; — dat de gemelde vestingen te talrijk zouden zijn, dan dat *België* geene moeijelijkheid zoude ondervinden, om dezelve te onderhouden en te verdedigen; — dat, bovendien de eenstemmig erkende onschendbaarheid van het Belgische grondgebied eene veiligheid opleverde, die te voren niet bestaan had; en eindelijk, dat een deel dier vestingen, welke onder verschillende omstandigheden gebouwd zijn, tegenwoordig kunnen gesloopt worden.

Dien ten gevolge hebben de Gevolmagtigden eindelijk besloten, dat, zoodra in *België* een door de Mogendheden, die aan de Conferentiën in *Londen* deel nemen, erkend bestuur zal bestaan, eene onderhandeling tusschen de vier Mogendheden en dat bestuur zal geopend worden, om de zoodanige der gezegde vestingen uit te kiezen, welke geslecht zouden worden.

(Geteekend) ESTERHAZY.
WESSENBERG.
PALMERSTON.
BULOW.
LIEVEN.
MATUSCEWICZ.

Digitized by Google

Ministerie van Buitenlandsche Zaken, den 14den Julij 1831.

De ondergeteekenden, Gevolmagtigden der hoven van *Oostenrijk*, *Groot-Brittannië*, *Pruissen* en *Rusland*, verlangende een nieuw bewijs te geven van hun vertrouwen, op de door de regering van Z. M. den Koning der Franschen, aan den dag gelegde gezindheid, om den algemeenen vrede te handhaven, achten zich verpligt aan den Vorst DE TALLEYRAND, mede te deelen het hierbij gevoegde protokol, hetwelk zij hebben vastgesteld ter zake van de vestingen, welke sedert het jaar 1815, in het koningrijk der *Nederlanden* gebouwd zijn geworden.

De ondergeteekenden zien er geene zwarigheid in, dat aan dit protokol dezelfde openbaarheid gegeven worde, als aan de overige gevolgen der onderhandelingen, die, sedert de maand November 1830, over de zaken van *België* hebben plaats gehad.

Zij nemen deze gelegenheid te baat, enz. . .

(Geteekend) ESTERHAZY.
PALMERSTON.
BULOW.
LIEVEN.
MATUSCHWICZ.

Digitized by Google

AANWIJZING

DER

NOTA'S,

BIJ WELKE STAATSSTUKKEN DEZELVE BEHOOREN.

BIJ HET PROTOKOL VAN 4 NOVEMBER 1830.

No. 1, bl. 3.

NOTA van het voorloopig Bestuur van *België*, na de bekomene mededeeling van het Protokol no. 1, 4 November 1830.

No. 2, bl. 5.

NOTA van den Koning der *Nederlanden*, na de bekomene mededeeling van het Protokol der Conferentie van 4 November 1830.

No. 3, bl. 8.

NOTA aan de Conferentie, door M. M. CARTWRIGHT en BRESSON, betrekkelijk het Protokol van 4 November 1830.

BIJ HET PROTOKOL VAN 17 NOVEMBER 1830.

No. 4, bl. 10.

* * * * * Betrekkelijk het Protokol van 17 November 1830. — Van het voorloopig Bestuur van *België*.

Verbale Nota, bl. 12.

No. 5, bl. 14.

NOTA over *Hollandsch Vlaanderen*.

NOTA over *Maastricht*.

Digitized by Google

N°. 6, bl. 24.

ANTWOORD op de bovenstaande Nota's, door eene verbale Nota van M. M. CARTWRIGHT en BRESSON.

N°. 7, bl. 33.

Verbale Nota's.

N°. 8, bl. 33.

NOTA van de Conferentie van 6 December; houdende de uitlegging der beteekenis, die de Gevolmagtigden hechtten aan het tweede artikel van het Protokol van 17 November 1830.

BIJ HET PROTOKOL VAN 10 DECEMBER 1830.

N°. 9, bl. 35.

NOTA van den Nederlandschen Gevolmagtigde, waarvan in het Protokol der Conferentie van 10 December wordt melding gemaakt.

N°. 10, bl. 37.

TWEEDE NOTA van den Gevolmagtigde van Z. M. den Koning der *Nederlanden*, gezonden aan de Conferentie 10 December 1830.

N°. 11, bl. 40.

VERKLARING van het voorloopig Bestuur van *België*, houdende aanneming van de wapenschorsing.

N°. 12, bl. 42.

NOTA van de Oostenrijksche en Pruissische Gevolmagtigden aan de Conferentie.

BIJ HET PROTOKOL VAN 18 DECEMBER 1830.

N°. 13, bl. 43.

NOTA van de Gevolmagtigde der *Nederlanden*, van welke in het Protokol der Conferentie van 18 December, melding wordt gemaakt.

Digitized by Google

BIJ HET PROTOKOL VAN 20 DECEMBER 1830.

N°. 14, bl. 45.

NOTA van 22 December 1830, van den Gevolmagtigde der *Nederlanden*, na den ontvangst van het Protokol der Conferentie van 20 December 1830.

N°. 15, bl. 51.

NOTA van de Conferentie, die de tegenverklaring der Belgen op het Protokol van 20 December 1830 terug bragt, benevens kennis gaf van het Protokol van 9 Januarij 1831.

BIJ HET PROTOKOL VAN 9 JANUARIJ 1831.

N°. 16, bl. 54.

NOTA van de Conferentie, voor Lord PONSOMBY en M. BRESSON, omtrent het Protokol van 9 Januarij 1831.

N°. 17, bl. 56.

NOTA ter onderrigt aan Lord PONSOMBY en M. M. BRESSON, door de Conferentie, na het Protokol van 9 Januarij 1831.

N°. 18, bl. 59.

NOTA van het voorloopig Bestuur van *België*, in antwoord op het Protokol der Conferentie van 9 Januarij 1831.

NOTA'S, BETREKKELIJK EN GEWISSELT, NA DE PROTOKOLLEN DER CONFERENTIE VAN 20, 27 JANUARIJ EN 19 FEBRUARIJ 1831, TOT OP DE ACHTTIEN PRELIMINAIRE ARTIKELEN.

N°. 19, bl. 63.

NOTA, betrekkelijk de niet-toetreding van het Fransche gouvernement, tot het Protokol van 27 Januarij 1831.

Digitized by Google

N°. 20, bl. 64.

BERIGT door de Conferentie aan Lord PONSOMBY en M. BRESSON gezonden, aangaande de gepleegde vijandelijkheden der Belgen, en ten einde dezelve te doen staken.

N°. 21, bl. 67.

NOTA van de Belgische Gezagvoerders, in antwoord op de Nota der Londensche Conferentie aan Lord PONSOMBY en M. BRESSON gezonden, nopens de vijandelijkheden in de omstreken van *Maastricht*.

N°. 22, bl. 71.

ONDERRIGTING door de Conferentie aan Lord PONSOMBY gezonden, na de bekomene Nota van de Belgische Gezagvoerders, van 15 Februarij, betrekkelijk de vrijheid in gemeenschappen van *Maastricht*.

N°. 23, bl. 73.

NOTA van het Belgisch staatkundig committé, betrekkelijk het Protokol der Londensche Conferentie van 27 Januarij 1831.

N°. 24, bl. 76.

VERKLARING van het Fransche gouvernement op het Protokol der Londensche Conferentie van 19 Februarij 1831.

N°. 25, bl. 82.

ANTWOORD van de Conferentie aan het gouvernement van *Frankrijk*, op deszelfs verklaring op het Protokol van 19 Februarij 1831.

N°. 26, bl. 94.

NOTA van den Nederlandsche Gevolmagtigde aan

Digitized by Google

Lord PALMERSTON, betrekkelijk de bekendmaking van den Belgischen Regent SURLET DE CHOKIER, aan de bewoners van *Luxemburg*.

No. 27, bl. 97.

NOTA van de Nederlandsche Gevolmagtigden, betrekkelijk den brief van den Belgischen Minister LEBEAU, aan den Nederlandschen Minister van Buitenlandsche Zaken, VERSTOLK VAN SOELEN.

N°. 28, bl. 101.

NOTA van de Nederlandsche Gevolmagtigden, betrekkelijk het schenden van het Hollandsche grondgebied door de Belgen, en derzelver vijandelijke aanranding der Hollandsche vaartuigen op *de Schelde*.

N°. 29, bl. 105.

NOTA van de Nederlandsche Gevolmagtigden aan de Conferentie, betrekkelijk het maken van werken van aanval, door de Belgen te *Antwerpen*.

N°. 30, bl. 107.

NOTA van de Nederlandsche Gevolmagtigden aan de Conferentie, vóór het vervaardigen der achttien artikelen, strekkende als vredes-preliminairen voor *Holland* en *België*.

Digitized by Google

NOTA'S,

BETREKKELIJK

ONDERHANDELINGEN

TUSSCHEN DE

CONFERENTIE,

DERZELVER

AFGEVAARDIGDEN, EENIGE EUROPESCHE MOGENDHEDEN AFZONDERLIJK, EN DE BELGISCHE GEZAGVOERDERS.

DIENENDE ALS

BIJLAGEN

VAN EN TER NADERE

TOELICHTING

OP DE

PROTOKOLLEN.

Men zie voor dezelve de aanwijzing, geplaatst achter de *Staatkundige Handelingen.*

Digitized by Google

Digitized by Google

NOTA'S.

N°. 1.

NOTA *van het voorloopig Bestuur van België, na de bekomen mededeeling van het Protokol* n°. 1, *dato* 4 *November* 1830.

Het voorloopig bestuur van *België* heeft de eer gehad, het protokol van 4 November 1830, gehouden aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken te *Londen*, en geteekend ESTERHAZY, TALLEYRAND, ABERDEEN, BULOW en MATUSCEWICZ, in hoedanigheid als Gevolmagtigden van de hoven *Oostenrijk*, *Frankrijk*, *Groot-Brittannië*, *Pruissen* en *Rusland*, te ontvangen.

De Leden van het voorloopig bestuur gelooven, dat een natuurlijk gevoel van medelijden, voor het lijden van *België*, tot den volkomen menschlievenden last heeft aanleiding gegeven, die aan de Gevolmagtigden der vijf Mogendheden is opgedragen. In deze overtuiging zegt het voorloopig bestuur, hetwelk daarenboven de onafhankelijkheid van het Belgische volk met de regten der menschheid in overeenstemming wil brengen, de vijf hoven dank, voor het begin, hetwelk zij gemaakt hebben, om aan het volledig

Digitized by Google

ophouden der vijandelijkheden tusschen *België* en *Holland*, en aan het bloedvergieten een einde te maken.

Het voorloopig bestuur verbindt zich derhalve, deszelfs bevelen te geven, en maatregelen te nemen.

1°. Dat alle vijandelijkheid tegen *Holland*, van den kant van *België*, ophouden.

2°. Dat de Belgische troepen over de linie terugtrekken, welke vóór het Parijsche traktaat van den 30sten Mei 1814, de gewesten van den souvereinen Vorst der *Vereenigde Nederlanden* afscheidde van die, welke door genoemd traktaat en door dat van *Parijs* en *Weenen*, van den jare 1815, bij zijn gebied zijn gevoegd geworden, om het Koning der *Nederlanden* te vormen.

Bij deze gelegenheid moet het voorloopig bestuur van *België* aanmerken, dat het onder deze linie, die grenzen verstaat, welke, volgens art. 2 van de grondwet der *Nederlanden*, de zuidelijke van de noordelijke gewesten afscheidde; daaronder begrepen, den geheelen linkeroever der *Schelde*.

3°. Dat de Belgische troepen de vestingen en het gebied, hetwelk zij buiten gezegden linie bezet houden, binnen tien dagen zullen ontruimen.

Alles onder voorbehouding, dat hetzelfde van

Digitized by Google

den kant van *Holland*, binnen hetzelfde tijdverloop, te land en te water geschiedde.

Brussel, 10 November 1830.

(Geteekend) DE POTTER.
AL. GENDEBIEN.
J. VAN DER LINDEN.
FELIX DE MERODE.
CH. ROGIER.
F. COPPIN.

No. 2.

NOTA *van den Koning der Nederlanden, na de bekomen mededeeling, van het Protokol der Conferentie van 4 November* 1830.

De Koning der *Nederlanden*, kennis genomen hebbende van het voorstel — dat hem door zijn Ambassadeur, bij den Koning van *Groot-Brittannië*, is bekend gemaakt, van wege de Gevolmagtigden van *Oostenrijk*, *Frankrijk*, *Groot-Brittannië*, *Pruissen* en *Rusland*, vereenigd ter Conferentie met dien van de *Nederlanden*, den 4den November 1830 — tot onderwerp hebbende, eene geheele schorsing van vijandelijkheden, die, in het tegenwoordig oogenblik, de rust verstoord in de *Nederlanden*, heeft zich

Digitized by Google

opregt geluk gewenscht met het belang, dat de gezegde Mogendheden verklaren te stellen, in het stellen eener maatregel, om de ongeregeldheden, en het bloedvergieten te doen ophouden in zijn koningrijk. De Koning, op dit punt met dezelfde gevoelens bezield als de vereenigde Mogendheden, neemt het bovengemelde voorstel aan, overeenkomstig het protokol der Conferentie; en dewijl den aard van het onderwerp eenige nadere verklaringen vordert, heeft hij zijne Gevolmagtigde belast, om den wensch en de noodzakelijkheid aan die Gevolmagtigden der vijf hoven uit te drukken, van eene verklaring der Conferentie op de volgende punten:

1o. Hoe lang de wapenschorsing zal duren, en de wijze, waarop dezelve mogelijk zal afgekondigd worden? De Koning wenschtte, dat de wapenschorsing bepaald werd op drie maanden. Op voorwaarden, dat, na den vervaldag van dien termijn, de wapenschorsing stilzwijgend zal blijven voortduren, en dat de vijandelijkheden niet kunnen weder aangevangen worden, dan na eene maand, te rekenen van den dag, waarop de wapenschorsing zal afgekondigd geweest zijn.

2o. De Koning is gereed de noodige bevelen af te zenden, ten einde zijne magt, te land en ter zee, zich terugtrekken achter de lijn, die in het protokol is aangetoond; maar gezien hebbende, het zeer groot getal ingesloten stukken lands, *(enclaves)* gelegen in de provinciën *Lim-*

Digitized by Google

burg en *Luik*, die voor den tijd van 30 Mei 1814 aan den souvereinen Vorst der vereenigde Nederlandsche gewesten behoord hebben, — dat de grenslijnen, die gewesten van elkander scheidden van die, welke aan zijn grondgebied zijn gevoegd, om het Konings der *Nederlanden* te vormen, zal het hem van belang zijn eene te vestigen, volgens het beginsel eener schadeloosstelling van grondgebied aan deze en gene zijde der lijn. De Koning heeft gelooft deze lijn te vinden in de grens, die de arrondissementen van *Maastricht* en *Roermonde* afscheid van de provincie *Luik*, van het arrondissement van *Hasselt* en van de provincie *Antwerpen*, met uitsluiting en ten behoeve van het kanton *Tongeren*.

Het is de bedoeling, dat het kasteel van *Antwerpen* zal ontruimd worden binnen tien dagen, of zoo spoedig mogelijk, nadat men zal hebben bepaald de juiste lijn van afscheiding in de provincie *Limburg*. De sterkten op *de Schelde*, te weten: het *Vlaamsche Hoofd*, *Lillo* en *Liefkenshoek*, zullen dadelijk verlaten worden, na de ontruiming van het kasteel van *Antwerpen*. De koninklijke Marine zal voorloopig de rivier kunnen afzakken, terwijl dezelve de legplaats voor *Antwerpen* verlaat, doch met het regt, om die legplaats weder te hernemen, tot de geheele ontruiming van het kasteel van *Antwerpen* en de gezegde sterkten, gedaan is.

4°. De Belgische krijgsgevangenen, die zich

Digitized by Google

te *Antwerpen* bevinden, zijn, zonder uitwisseling, teruggezonden geworden, en geen een niet krijgsgevangen Belg, is, tegen zijne verkiezing, in de noordelijke gewesten teruggehouden, terwijl vele Officieren en Onderofficieren en soldaten van de koninklijke armée, zich, in dat geval, in *België* bevinden, alwaar een groot aantal zelf in de gevangenissen verkwijnt. Al de krijgsgevangenen zullen wederzijds in vrijheid gesteld en teruggezonden worden, in den tijd van acht dagen.

N°. 3.

NOTA *aan de Conferentie, door M. M.* CARTWRIGHT *en* BRESSON, *betrekkelijk het Protokol van* 4 *November* 1830.

Door hunne Excellentiën, de Gevolmagtigden der vijf groote Mogendheden te *Londen* vereenigd, belast, om aan het voorloopig bestuur van *België* kennis te geven van hunne Conferentie van 4 November, hebben wij den 5den *Londen* verlaten, en zijn den 7den te *Brussel* aangekomen.

Den volgenden dag zijn wij door het voorloopig bestuur ontvangen, en hebben ons van den ontvangenen last gekweten.

Het antwoord is niet ruchtbaar geworden, maar

Digitized by Google

heeft zich bepaald tusschen ons en M. THIELEMANS, belast van het voorloopig bestuur, om ons over te leggen het onderzoek over den vorm, in dewelke dat antwoord was gesteld: ons doel was hetzelve op de eenvoudigste wijze in te rigten, en zoo veel mogelijk, gelijkmatig aan die van het protokol zelve. Het stuk, dat wij de eer hebben gehad aan hunne Excellentiën over te leggen, is ons voorgekomen aan dat doel te beantwoorden.

Wij hebben eene opmerking aan het einde van art. 2 laten staan, welke begint met de woorden « *bij deze gelegenheid;*" deze drukt de meening uit van het voorloopig bestuur, over de grenslijn, door het protokol bepaald; maar het is de bedoeling tusschen M. THIELEMANS en ons geweest, dat wij deze volzin niet dan als eene eenvoudige opmerking aannemen, en als eene uitdrukking van eene wijze van zien, omtrent eene grensscheiding, die, volgens hem, altijd onzeker was gebleven. Wij hebben ons aan de bepaling gehouden van het protokol, en aan hetgeen door de traktaten van *Weenen* en *Parijs* wordt uiteen gezet, en dit heeft ook het voorloopig bestuur aangenomen, dewijl hetzelve, in het antwoord op het protokol, zich belast, om al de schikkingen daarin vervat, ten uitvoer te leggen, en daarin dezelfde uitdrukkingen herhaald.

Het tweede artikel is dus de verbindtenis van het voorloopig bestuur; hetgeen volgt is deszelfs

Digitized by Google

manier van begrijpen, van hetgeen aangegaan is, ter uitvoering; doch, indien hetzelve zich bedrogen heeft, zullen de traktaten en kaarten, in den zin van het protokol, alle uitleggingen verhelpen, die men geven wilde.

Zoodra wij in bezit gesteld waren van het antwoord van het voorloopig bestuur, zijn wij weder naar *Londen* vertrokken, alwaar wij den 13den des avonds zijn aangekomen.

Den 14den November 1830.

(Geteekend) THOMAS CARTWRIGHT.
BRESSON.

Nº. 4.

. . . . *Betrekkelijk het Protokol van* 17 *November* 1830.

Het voorloopig Bestuur van België.

CENTRAAL COMMITTÉ!

Ontvangen hebbende berigt van het protokol der Conferentie, gehoudeu aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken te *Londen*, den 17den November 1830, door de vijf groote Mogendheden, *Oostenrijk*, *Frankrijk*, *Groot-Brittannië*, *Pruissen* en *Rusland*.

Digitized by Google

Overwegende het bekend gemaakt verlangen in hunnen naam, door M. M. CARTWRIGHT en BRESSON, om van dit oogenblik af alle vijandelijkheden tusschen de Belgische en Hollandsche troepen te doen ophouden, zonder de schikkingen te beoordeelen van het protokol van 17 November 1830, die onderwerpen van overdenking *(discution)* zouden kunnen zijn.

Stemt toe in eene wapenschorsing, die als een voorloopige maatregel zal voortduren tot aan het einde der beraadslagingen over den wapenstilstand, onder voorwaarden, dat de troepen getrouw hunne standplaatsen zullen bewaren, die zij heden, Zondag den 21sten des namiddags, ten vier ure hebben, en dat, intusschen het regt aan den een' en den anderen kant bestaat, om de vrije gemeenschap te houden ter land en ter zee, met het grondgebied, de plaatsen en punten, die de troepen in bezit hebben binnen de grenslijnen, welke *België* van de *Vereenigde Nederlanden* afscheidden, vóór het traktaat van *Parijs*, van 30 Mei 1814.

Alles onder volmaakte wederkeerigheid van den kant van *Holland*, zoo ter land als ter zee, hieronder begrepen de opheffing der blokkade van havens en stroomen.

En, om, zoo veel mogelijk, allen uitstel te vermijden, verbindt zich het voorloopig bestuur, om, zonder verwijl, bevelen af te zenden op alle punten, waar de vijandelijkheden zouden kun-

Digitized by Google

nen voortgezet of hervat worden, opdat die vijandelijkheden ophouden van het oogenblik af aan, dat die bevelen daar aangekomen zijn, of daar zouden aankomen van den kant van *Holland*.

Alzoo gedaan te *Brussel*, den 21sten November, ten vier ure.

(Geteekend) F. DE MERODE.
SILVAIN VAN DE WEIJER.
A. GENDEBIEN.
CH. ROGIER.
J. VAN DER LINDEN.
F. DE COPPIN.
JOLLY.

Hierbij was de volgende

Verbale Nota.

In het protokol van de Conferentie, gehouden te *Londen*, den 17den November 1830, aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, brengen de Gevolmagtigden der hoven *Oostenrijk*, *Frankrijk*, *Groot-Brittannië*, *Pruissen* en *Rusland*, na te hebben verklaard, dat zij het antwoord aannemen van het voorloopig bestuur van *België*, betrekkelijk de schikkingen der wapenstilstand, waarvan de grondslagen aangetoond waren geworden door M. M. CARTWRIGHT en BRESSON, de bedoeling in het midden, dat deze toegestemde

Digitized by Google

wapenschorsing eene verbindtenis uitmaakt, door het voorloopig bestuur van *België* met de vijf Mogendheden aangegaan.

Het voorloopig bestuur van *België*, heeft de tusschenkomst der vijf Mogendheden niet anders kunnen beschouwen, dan als eene vriendschappelijke poging van bemiddelaars, bezield met eenen geest van eendragt en vrede, die hunne goede medewerking, aan de oorlogvoerende partijen aanboden, zoekende de geschillen overeen te brengen, met de goedkeuring en de vrijwillige toestemming van hunne verbondenen *(alliés)* of buren, die in eenen oorlog gewikkeld zijn. Maar zich haastende, om de voorstellen, die geschikt waren de vijandelijkheden te doen ophouden, en de lijn te bepalen, achter welke zich de Belgische en Hollandsche troepen zouden terugtrekken, gunstig aan te nemen, heeft het voorloopig bestuur van *België* niet verstaan, zich te verpligten tot eene verbindtenis met de vijf Mogendheden, waarvan geene eene omstandigheid, hetzelve ontbinden kan. Het heeft willen beantwoorden aan de bemiddelende bedoelingen der vijf Mogendheden, het bloedvergieten ophouden, en zich schikken tot aanneming van alle maatregelen, die het regt en de menschheid eischen; het heeft niet veronderstelt, dat deze bevredigende bedoelingen, zouden aangezien moeten worden in den zin, die, zoo het hun voorkomt, het protokol insluit.

Digitized by Google

Voor het overige gelooft het Belgische bestuur te moeten vragen, welke juiste beteekenis de Gevolmagtigden hechten aan de verbindtenis, die van deszelfs zijde zoude bestaan jegens de Mogendheden door de toegestemde wapenschorsing.

No. 5.

NOTA *van den 27sten November* 1830.

Over Hollandsch Vlaanderen.

Het protokol van 4 November, geeft de grenslijnen op, achter welke de troepen van de beide oorlogvoerende partijen zich terug moeten trekken, gedurende de toegestemde wapenschorsing. Deze grenslijnen zijn die, welke *België* en *Holland* den 30sten 1814, volgens het Parijsche traktaat, van elkander afscheidden. Heeft het grondgebied, van ouds bekend onder den naam van *Hollandsch Vlaanderen*, een deel uitgemaakt van *België* tot den 30sten Mei 1814?

Men heeft twijfelingen op dit punt gemaakt, die niet gegrond zijn. Op den 30sten Mei, en zes weken later, behoorde het opgenoemde *Hollandsch Vlaanderen*, met regt en met de daad aan het grondgebied van *België*; het is niet met *Zeeland* vereenigd geweest, dan den 20sten Julij 1814, door een ingelast besluit, onder n°. 83,

Digitized by Google

in een officiëel Hollandsch bulletin, met name het *Staatsblad der Vereenigde Nederlanden.*

Dit tegenwoordig gedeelte van de provincie *Zeeland*, bevat de steden: *Sluis*, *Aardenburg*, *Oostburg*, het eiland *Kadzand*, *IJzendijke*, *Sas van Gend*, *Hulst*, *Axel*, *Biervliet* en derzelver omvang. Het behoorde tot het jaar 1794 aan de vereenigde gewesten, volgens het traktaat van *Munster*, en maakte deel van de *Generaliteits-Landen*, een grondgebied, dat een afzonderlijk bestuur had, en hetwelk geen deel had aan de staatkundige regten van de andere noordelijke provinciën.

Dit land, ook *Staats-Vlaanderen* genaamd, werd aan *Frankrijk* afgestaan, bij een traktaat, den 27sten van *Floreau*, het derde jaar (1795), in *den Haag* gesloten. En met de vereeniging van *België* aan de Fransche Republiek, werd *Staats-Vlaanderen* in het departement der *Schelde* ingelijfd, waarvan het een arrondissement uitmaakte; de grenslijnen werden bepaald door de akte der Nationale Conventie, den 4den van *Fructidor*, het derde jaar, en bekrachtigd door de wet der vereeniging van de negen Belgische departementen van den 9den *Vendemaire*, het vierde jaar.

De orde van zaken, door de naburige Mogendheden erkend, in de traktaten *Camps-Formio* en *Luneville*, heeft, zonder wijziging, blijven bestaan tot in het jaar 1814.

Digitized by Google

Toen vervolgens werd bekend gemaakt, dat de Prins van *Oranje-Nassau*, de eerste staatsregeling aangenomen had, als een algemeen verdrag voor de provinciën van het noorden, had den Souverein genoeg doen blijken, dat hij *Hollandsch Vlaanderen*, niet als een land beschouwde, hetwelk deel met zijne staten moest uitmaken; dewijl hij bijzondere bevelen gaf voor het invoeren van graangewassen uit *Hollandsch Vlaanderen* afkomstig, en gaande naar de provinciën *Zeeland* en *Holland*; maatregelen, die onnoodig en overtollig zijn, ten opzigte van voortbrengselen van een grondgebied, hetwelk aan de vereenigde gewesten had behoord. Dit besluit is van den 28sten Maart 1814, en in een officiëel bulletin, met name *Staatsblad*, n°. 44, ingevoegd.

De maatregel, door dewelke al het land, oudtijds bekend onder den naam van *Hollandsch Vlaanderen*, van het departement der *Schelde* werd afgetrokken, moest te niet gedaan worden door de grondwet der *Nederlanden*, die in Julij 1815 openlijk bekend gemaakt werd; dewijl men hier als grondstelling aannam, dat de voorzegde Fransche departementen van *België*, geene andere verandering zouden ondergaan, dan de verwisseling van derzelver naam, in die van zuidelijke provincie.

Wat er ook van zij, dewijl deze onjuiste maatregel den 20sten Julij 1814 dagteekent, vloeit er

Digitized by Google

uit voort, dat *Hollandsch Vlaanderen* moet beschouwd worden, als uitgemaakt hebbende een geheel deel van *België*, den 30sten Mei van hetzelfde jaar. Bij gevolg, al dat grondgebied behoort hetzelve; de Belgische troepen hebben het regt bezit er van te nemen, overeenkomstig de bepalingen van de toegestemde wapenschorsing.

Nota over Maastricht.

Moet men de stad *Maastricht* beschouwen, als behoort hebbende aan *België*, den 30sten Mei 1814? (De dag, waarop het traktaat van *Parijs* geteekend is.)

Dit punt van geschil kan, door het ontkennen der vraag, beantwoord worden.

Maastricht, in October 1795, door *Holland* aan *Frankrijk* overgedragen, maakte nimmer een gedeelte uit, noch van de vereenigde Nederlandsche gewesten, noch van derzelver bezittingen, bekend onder den naam van *Generaliteits-Landen*. De Hollanders, meesters van de plaats, verdeelden daar de souvereiniteit met de Prins-Bisschop van *Luik*, met dien verstande, dat de helft der Regters, Magistraten en Ambtenaren, benoemd werden door het Hollandsche gouvernement, terwijl de Prins-Bisschop de benoeming had van de andere helft. Dit is deugdelijk overeengekomen in een traktaat, tusschen hem en de Staten-Generaal in 1665.

Digitized by Google

Toen de oude departementen van het Fransche keizerrijk, die de vereenigde Belgische gewesten met *Holland* zamenvoegden, in de magt der vereenigde Mogendheden vielen, namen eenige Hollandsche troepen bezit van *Maastricht*; zij trokken die vesting den 5den Mei 1814 binnen, onder aanvoering van den Kolonel VAN DER MAESEN.

Doch toen bestond er reeds een generaal gouvernement van den *Beneden-Rijn*. De Gouverneur M. SACK, door de vereenigde Mogendheden, die met *Frankrijk* in oorlog waren, benoemd, had zijn verblijf te *Aken*. Hij bestuurde de overwonnene departementen van de *Roer*, der *Ourthe* en der *Beneden-Maas*, sedert de provinciën *Luik* en *Limburg* geworden. Zijn besluit van den 28sten April 1814, over het bestuur der regterlijke magt, bewijst, dat hij de stad *Maastricht*, hoewel nog bemoeijelijkt door de Fransche troepen, beschouwde als een gedeelte, dat aan de Mogendheden was te beurt gevallen, van welke hij de Gevolmagtigde was; hij zegt in uitdrukkelijke bewoording: „ *totdat de ontruiming van Maastricht geheel bewerkstelligd is*, zullen, de gemeenten van dit arrondissement, verdeeld, tusschen het regtsgebied van den omtrek van *Roermond* en *Hasselt*, in het ressort van derzelver oud regtsgebied wederkeeren;" (besluit n°. 33.)

Ook hebben twee Hollandsche Commissarissen M. M. BANGEMAN-HUIGENS en VRIJHOFF, te *Maas-*

Digitized by Google

tricht, op den dag van de intrede der Hollandsche troepen, de souvereiniteit van den Prins van *Oranje-Nassau* afgekondigd; daar kwam dadelijk, op bevel van M. SACK, en uit naam der vereenigde Mogendheden, eene protestatie tegen deze bezitneming. — Deze protestatie werd gedaan door M. PIAUTAZ, Oud-Prefekt van *Westfalen*, genaamd Commissaris van het gouvernement van de *Beneden-Maas*, bij besluit van den Gouverneur-Generaal van den *Beneden-Rijn*, den 13den April 1814.

En sedert den 8sten Mei, dat is, drie dagen na de vergeefsche poging der Hollanders, om bezit van *Maastricht* te nemen, zagen wij M. SACK, in een besluit voor de bepaling der stapelplaatsen in het generaal gouvernement van den *Beneden-Rijn*, beschikken over *Maastricht*, zoo als over *Aken*, *Luik* en *Namen*, stellende de bestaande plaatselijke Chef van de provincie *Limburg*, bij het getal stapelplaatsen over den gemeenen weg van *Wezel* tot *Leuven* en van *Dusseldorf* tot *Leuven*, zonder daarover met de Hollandsche autoriteiten te raadplegen.

Inderdaad, zij hadden er niets tegen in te brengen, toen men hen deed opmerken, dat de vereenigde Mogendheden alleen het regt konden hebben, om over *Maastricht* te beschikken, als zijnde eene der steden, die eertijds aan *Frankrijk* waren overgedragen door *Holland*, en door de wapenen van *Duitschland* veroverd.

Digitized by Google

M. SACK bleef dan in bezit der autoriteit, want, toen bij eene schikking, aangegaan met M. PIAUTAZ, den 8sten Mei, de Commissarissen van den Prins-Souverein der *Nederlanden*, voor hunnen meester een gedeelte van den opbrengst van den impost, en buitengewone opbrengsten verkregen, bleek het, dat dezelve aan de beschikking van den Koning van *Pruissen* stond.

Vóór den eersten Augustus erlangde de Prins van *Oranje*, het bestuur van de stad *Maastricht* niet, en de dagteekening alleen bewijst, dat hij daar zijn gezag als Prins-Souverein van het *Oude Holland*, of als weder in bezitting van eene Hollandsche stad gekomen zijnde, niet uitoefende: hij bestuurde daar even als te *Brussel* en *Gend*, omdat het *Oude België* hem was toevertrouwd, in afwachting van de verwezenlijking van het reeds gemaakt ontwerp, hetwelk ten voordeele van het huis van *Nassau* was ingerigt, voor het koningrijk der *Nederlanden*, waarvan *Maastricht*, als eene Belgische stad, een deel moest uitmaken.

In diezelfde maand Augustus van 1814, begon de Prins van *Oranje* te *Brussel*, wetgevende akten, of die van hoog bestuur, te teekenen. (Zie zijne aankondiging van den eersten Augustus, *Officiëel Dagblad van het Belgische Gouvernement*, no. 70, bl. 450.)

Van den 8sten Mei tot de maand Augustus 1814, nam M. SACK, een groot aantal besluiten,

Digitized by Google

die door derzelver redactie, de bovengemelde daden en grondstellingen staven.

Raadplegen wij het besluit, n°. 58, van den 27sten Mei; hierin besluit M. SACK, « dat men, sedert de overgave van *Maastricht aan de vereenigde Mogendheden*, geen acht meer geven moest op de stukken *(motifs,)* om dewelke men aan andere tribunalen de regten van het tribunaal der stad zelve had gebragt, gevestigd in het gedeelte van het arrondissement, dat niet door de Franschen bemoeijelijkt werd." Bij gevolg beveelt M. SACK, dat het tribunaal van *Maastricht*, deszelfs eigene zaken *(attributions)* herneme; geen der Hollandsche autoriteiten is over deze akte geraadpleegd.

Den 7den Junij 1814, benoemde M. SACK, alleen een' Secretaris-Generaal van de *Beneden-Maas*, (M. DE DURING,) een Procureur-Crimineel bij het Hof van Assises, (M. CRUTS,) en verscheidene onderhoorigen bij de balie, Regters of Griffiers, (besluit, n°. 67.)

Eene aankondiging van den 14den Junij, geteekend door M. SACK, altijd in zijne hoedanigheid als Gouverneur-Generaal van den *Beneden-Rijn*, maakt aan de inwoners bekend: « Volgens een verdrag van de vereenigde Mogendheden, gegrond op een traktaat van vrede gesloten den 30sten Mei, zullen de landen, sedert de oude grenzen van *Holland* en de

Digitized by Google

« nieuwe frontieren van *Frankrijk*, op de « *Maas*, en den linkeroever der *Moezel* en van « *den Rijn*, voorloopig en totdat het lot dezer « gewesten volstrekt zal zijn bepaald, bezet blij- « ven door de Pruissische en de daarmede ver- « eenigde Duitsche troepen, en de algemeene « opbrengsten van den 15den dezer loopende « maand, in de schatkist van den Koning van « *Pruissen* gestort worden."

M. SACK bestuurde dus, uit naam en ten voordeele van *Pruissen*, den geheelen linkeroever van *de Maas*.

Aangaande het besluit over het lot der landen, waarvan M. SACK spreekt in zijne aankondiging van den 14den Junij 1814, weet men, dat hetzelve dagteekent in het Weener-traktaat, (9 Junij 1815,) hetwelk de grenzen bepaald van het koningrijk der *Nederlanden*.

De Commissie, belast met het vervaardigen van een ontwerp van grondwet, heeft verklaard, in derzelver rapport van den 13den Julij 1815, welke gronden aangenomen waren, om de zuidelijke en noordelijke provinciën, (de verschillende gedeelten van Belgisch en Hollandsch grondgebied) van het koningrijk te verdeelen. « Voor de zuidelijke provinciën," zegt dit rapport, « hebben wij de verdeeling gehouden, die bij de eerste wet was aangenomen, (*Hollandsche Staatsregeling* van den 29sten Maart 1814,) gevende

Digitized by Google

aan elk derzelven, de oude grenzen terug; voor de noordelijke provinciën hebben wij alleen de namen verwisselt der departementen.

Nu dan, het tweede artikel der grondwet zegt: « De provincie *Limburg* is zamengesteld uit het « *geheel* departement van de *Beneden-Maas*; « en die gedeelten van het departement van *de* « *Roer*, die aan het koningrijk behooren, vol- « gens het traktaat van *Weenen*."

En in art. 79, de vier Afgevaardigden te benoemen, door de provincie *Limburg*, voor de tweede kamer der Staten-Generaal, zijn begrepen in het getal van drie en vijftig Belgen, die de helft van de volksvertegenwoordiging der verkiesbare kamer *(chambre élective)* zullen uitmaken.

Het was dan nimmer in de gedachten van de Hollanders opgekomen, om *Maastricht* en deszelfs grondgebied, als behoorende aan hunne bezittingen van 30 Mei 1814 te beschouwen, die alle ingesloten lagen, in hetgeen door hunne zuidelijke provinciën waren genoemd. Zij hadden *Maastricht* bekomen als een deel der Belgische provinciën, even als zij de steden *Namen* en *Luik* met het koningrijk der *Nederlanden* vereenigd hadden.

Alles wat hieruit voortvloeit, betrekkelijk den waren stand van de stad *Maastricht* op den 30sten Mei 1814, is, dat men ten onregte vermeent, die stad te mogen rekenen onder het ge-

Digitized by Google

tal dergene, die door de Hollandsche troepen kunnen bezet blijven, ter uitvoering van hetgeen geregeld is geworden vóór de aangegane wapenschorsing. *Maastricht* behoorde op den 30sten Mei 1814, aan het gedeelte grondgebied, waarvan men de zuidelijke provinciën der *Nederlanden* heeft gemaakt.

Het is geheel onmogelijk, om eene lijn van *Zuid-Braband* tot aan *Maastricht* te trekken.

N°. 6.

ANTWOORD *op deze bovenstaande Nota's, door eene verbale Nota van M. M.* CARTWRIGHT *en* BRESSON, *van den eersten December* 1830.

Het traktaat van 30 Mei 1814, heeft in beginselen de vereeniging van *Holland* en *België* bepaald; de traktaten van *Weenen* hebben hetzelve bekrachtigd in 1815.

België bestond niet als eenen gevestigden staat, in de eerste maanden van 1814. Het was niet meer dan een ontscheurd lid van het Fransche keizerrijk; geheel in handen der vereenigde Mogendheden, wachtte het zijn lot af.

Holland, integendeel, had reeds zijn staatkundig aanwezen hernomen; de Prins-Souverein der vereenigde Nederlandsche gewesten was her-

Digitized by Google

steld, en stelde zich allengskens in bezitting van al het grondgebied, dat de oude Republiek der *Vereenigde Nederlanden* had uitgemaakt, tot op het oogenblik van het intrekken der Franschen in 1795. Belangrijke punten lang of kort bemoeijelijkt door de vijandelijke korpsen; gebruiken *(formalités)* meer of minder lang vervuld; militaire beschikkingen, of zamenstellingen van grondgebied, die min of meer de afstand vertraagden, kunnen geen inbreuk maken op de vroegere regten, die de Prins erfelijk ten deel vielen.

Alzoo zien wij, dat *Naarden*, de sterkten, *de Helder* en van *Texel*, *Deventer*, *Delfzijl*, *Bergen op Zoom*, *Koeverden* en *Vlissingen*, hun niet dan bij het verdrag van *Parijs*, van den 23sten November 1814, zijn teruggegeven. Men heeft nimmer gedacht, dat de gewelddadige ontrooving van bezittingen, hem uit zijn bezit kon stellen. Waarom zouden dan *Breskens* en *IJzendijke*, die aan *Hollandsch Vlaanderen* behooren, en welke bij dat zelfde verdrag zijn teruggegeven, in eene uitzondering geplaatst zijn? Is het deugdelijk van de overdragt van *Hollandsch Vlaanderen*, bij het traktaat van 1795? Maar deze overdragt is gedaan geworden aan de Fransche Republiek en niet aan *België*, dat door dezelve ingesloten was, dat niet bestond, en voor deszelfs rekening geene traktaten kon maken. Later is niet alleen *Hollandsch Vlaande-*

Digitized by Google

ren, maar geheel *Holland* in het Fransche keizerrijk verdwenen. Dat zijn stukken *(actes)* van geweld, die niets anders, dan het regt des gewelds bevatten. Gelukkig zijn er anderen, en dat van *post-liminii* is, volgens den juisten titil, door *Holland* toegepast geworden, met het nemen van maatregelen, die de omstandigheden hetzelve hebben toegestaan.

Alzoo dan, toen zelfs, zoo als in de eerste maanden van 1814 plaats had, de gaping in de uitoefening der regten van de souvereiniteit van *Holland* op deze geheel Hollandsche provincie, bestond, moet deze omstandigheid verklaard worden door beletselen, onafhankélijk van deszelfs wil. De Franschen waren meester van *Antwerpen*, *Vlissingen* en van dat gedeelte van *de Lijs* en der *Schelde*. *Hollandsch Vlaanderen* bevond zich niet alleen, even zoo geheel afgezonderd van de andere provinciën, maar de sterkten onder hunne bevelen staande, *Breskens* en *IJzendijke* waren nog in het bezit van eene natie, die toen vijand was.

Ondertusschen, niettegenstaande deze kluisters, vinden wij, dat deze provincie, getrouw aan derzelver beheerschers, van de eerste dagen van 1814 af, pogingen doet, om zich onder het oude regtsgebied te herplaatsen. De distrikten *Sluis* en *Hasselt* rukken zich vrijwillig los, en, om zoo te zeggen natuurlijk, van de departementen van *de Lijs* en der *Schelde*, en verkrij-

Digitized by Google

gen een bewind, door het gouvernement van *den Haag* gezonden. De akte van 20 Julij 1814, beschikt over een gedeelte der Hollandsche bezittingen, volgens willekeur, van hetgeen toekwam, omtrent dezelve te besluiten; en zeker van een voorafgaand regt van eigendom te verminderen, vestigde die akte dezelve. — Indien eenig souverein of staat een regt had, om hiertegen op te komen, dat men de tegenspraak *(reclamation)* of verklaring toone. Indien *Hollandsch Vlaanderen* of *Maastricht* ooit aan *België* hebben behoort, dat men ook daarvan de akten van overdragt of inlijving voortbrenge. Zich bedienen van veroverde goederen van de Fransche republiek of van het Fransche keizerrijk, en van akten van inwendige regeling van het koningrijk der *Nederlanden*, is niet het voortbrengen van titels, die eens gegrond zouden kunnen voorkomen. De regten van anderen betwisten, en zijne eigene vestigen zijn twee onderscheidene zaken en deze zijn in de nota onder elkander heen verward.

Wanneer het protokol van 4 November zegt: « Dat de troepen wederkeerig achter de lijn zullen terugtrekken, die vóór den 30sten Mei 1814, de bezittingen van den Prins-Souverein der *Vereenigde Nederlanden* afscheidde van die, welke bij zijn grondgebied zijn gevoegd geworden, voor het koningrijk der *Nederlanden*, door het genoemde traktaat, en die van *Weenen* en *Parijs* van het jaar 1815, kan men dan veronderstel-

Digitized by Google

len, dat hetzelve iets anders bedoelt, dan zijne *regtvaardige* bezittingen?

Noemt men aan het grondgebied van een' Prins *aanvoegen* een grondgebied, dat hem reeds toebehoort?

Men heeft ons verzekerd, dat er geen twist zou gerezen zijn, indien het protokol had gezegd: « De lijn, die de bezittingen van den Prins der oude Oostenrijksche *Nederlanden* afscheid;" maar men ziet niet, dat men alzoo tegen zich zelve betoogt, en dat, wanneer het protokol zich zoodanig had uitgedrukt, het Prinsdom *Luik*, hetwelk geen deel met de oude Oostenrijksche *Nederlanden* uitmaakte, zich niet onder de *bijgevoegde provinciën* zoude bevinden; en (behoudens de ingesloten stukken gronds, waarop *Holland* aanspraak heeft,) niet aan *België* zoude blijven begrepen, in de voorgestelde lijn der wapenschorsing.

De taal van het protokol is duidelijk, wat men er ook van zegge; het houdt zich aan de traktaten van 1814 en 1815. Zien wij de voorname akte van *Weenen* van den 9den Junij 1815; deze is het, die het koningrijk der *Nederlanden* vestigt. Daarin wordt gezegd, art. 65: « De oude vereenigde gewesten der *Nederlanden*, en de vroeger geweest zijnde Belgische provinciën, de eene en de andere, zullen, binnen de grenzen bepaald, door het volgende artikel, bijeen gevoegd met de landen en het grondgebied, in

Digitized by Google

hetzelfde artikel aangewezen, het koningrijk der *Nederlanden* vormen."

Hier is niets vergeten: de oude gewesten der *Nederlanden*, en de vroeger geweest zijnde, enz. Er bestond dus eigenlijk gezegd toch geen *België*, waarvan *Hollandsch Vlaanderen* een volkomen gedeelte kon uitmaken. De vroeger geweest zijnde Belgische provinciën, konden zich niet anders noemen, dan de vroegere Oostenrijksche *Nederlanden*, en de genoemde landen en grondbezittingen (dewelke de wederkeerige overeenkomsten, gedaan buiten de eerstgenoemde klassen in begrijpen.) Want, welke waren de oude vereenigde gewesten, die vroegere Belgische provinciën? De geschiedenis, de overleveringen, de kaarten en traktaten zijn aanwezig, om het aan te toonen. Kan men op zulk een gezag van een' voorbij gaanden staat, voor eenige maanden, komen, op eene militaire bemoeijelijking, een bestaan zonder naam, zonder aanwezen, zonder blijkbaar kenmerk, eene gewelddadige staking in de uitoefening van de regten der souvereiniteit, traktaten door geweld weggerukt, en ontrukt door eene Mogendheid, ten voordeele van die Mogendheid zelve? Het is te veronderstellen, dat een meer rijp beraad, omtrent het geschil, de twijfelingen zal wegruimen, die opgeworpen zijn in de nota's, op welke men antwoord.

De meeste der opgenoemde opmerkingen, zijn geheel op *Maastricht* betrekkelijk, afhanke-

Digitized by Google

lijk van de oude vereenigde gewesten der *Nederlanden*, het zoude overtollig zijn dezelve weder voor te brengen.

Opklimmende tot den reeds zeer ver verwijderden tijd, vinden wij, dat *Maastricht* door de Hollanders op de Spanjaarden is verwonnen in 1632, dat LODEWIJK XIV er zich, in 1673, meester van maakte, en dat het traktaat van *Nijmegen*, in 1679, het aan *Holland* terug geeft. De nota, op dewelke men de eer heeft te antwoorden, bewijst zelve en de bezitting en de regten der Hollanders, door te vermelden: *Maastricht* overgedragen aan *Frankrijk* door *Holland* in October 1795.

Men kan niet overdragen, hetgeen men niet bezit; men maakt geene traktaten van overdragt met hen, die het regt niet hebben dit te doen.

Maastricht is door de Hollandsche troepen den 5den Mei 1814 bezet geworden; de Hollandsche Commissarissen kwamen aldaar, en namen er bezit van in naam van hunnen Souverein; een Gouverneur heeft daar, voor de vereenigde Mogendheden een gezag voortgezet, hetwelk die militaire bemoeijingen van het land door de troepen der vereenigde, regtvaardigde, tot meer bepaalde schikkingen; hij maakt bij gevolg akten; maar hij zelf, en dit is nog wel de nota, die ons deze doorslaande blijk geeft, hij herkende de regten van den Prins-Souverein der vereenigde gewesten, dewijl hij zijne Commissarissen, ten zijnen

Digitized by Google

voordeele, een deel der imposten en opbrengsten laat ontvangen. Men zegt, dat de Prins-Souverein der vereenigde gewesten, tot den eersten Augustus 1814, het bestuur over *Maastricht*, niet dan onder denzelfden titel verkreeg, dan dat over *Gend* en *Brussel*.

Maar openen wij het *Bulletin der Wetten*, D. II. bl. 101, en raadplegen wij een besluit, dat meer dan vier maanden later is, geteekend te *Brussel*, den 5den December 1814, en wij zien daar, dat *Maastricht* als Hollandsch aangemerkt is:

« Wij, Staatsraad, Commissaris-Generaal van « Financiën."

« Willende de bevelen uitvoeren van Z. D. H. « de Prins-Souverein, vervat in zijn besluit van « den 20sten October jl., door dewelke is be- « paald, om het finantiëel bestuur in *België* uit « te strekken tot de steden *Maastricht*, *Ven-* « *lo* en andere Hollandsche gemeenschappen, om- « sloten in het Belgisch grondgebied."

(Geteekend) APPELIUS.

Alzoo, toen zelf den Prins-Souverein, geen twijfel overbleef op de vereeniging van *België* met de oude vereenigde gewesten, was de nationaliteit van *Maastricht* eene te sprekende daad, dat hetzelve zonder ééne gedachte achterwaarts is verklaard, en natuurlijk in eene akte van bestuur.

Digitized by Google

Verlangt men te allen overvloede bewijzen, betrekkelijk de regten van *Holland*, op een groot gedeelte grondbezittingen, die *de Maas* omgeven in de omstreken van *Maastricht*, dat men zich dan vervoege aan het vijf en twintigste artikel van de Weener akte, (9 Junij 1815,) door dewelke de lijn der Pruissische bezittingen, over den linkeroever van *den Rijn* is getrokken. Men zal daar vinden: de lijn, enz., latende « *Hillensberg* aan *Pruissen*, en scheidende het « kanton van *Sittart*, in twee, zoo veel moge- « lijk, gelijke gedeelten, enz.," zal aan het oude grondgebied van *Holland* komen.

Verder zal niet gegaan worden. Genoeg is het geschil hierdoor toegelicht, en de lijn, die het protokol van 4 November, heeft verstaan te bepalen, is op eene zeer juiste wijze aangetoond.

Wat de moeijelijkheid betreft, om van *Zuid-Braband* tot *Maastricht* eene lijn te trekken. Dit is een geschil van geheel anderen aard. En wanneer men zal handelen over eenmaal wel bepaalde gronden, voor het trekken dezer lijn, zal men onderling raadplegen, over wederkeerige schikkingen, en ongetwijfeld zal men zich wederzijds bereidwillig betoonen alle vergemakkelijking te geven.

Digitized by Google

No. 7.

VERBALE NOTA *van den 5den December.*

Deze nota houdt de vraag in aan de Conferentie, om de erkenning van de Belgische vlag. Het opheffen van de blokkade der kust van het koningrijk der *Nederlanden*, aan *West-Vlaanderen*, gaf de Belgen gelegenheid, hierover melding te maken. Nog andere aanmerkingen, enz., werden, bij eene nota van den 6den, gezonden. Daar dezelve, voor *Holland* van geen groot belang zijn, worden deze, kortheidshalve, weggelaten.

No. 8.

NOTA *van de Conferentie van den 6den December* 1830; *houdende de uitlegging der beteekenis, die de Gevolmagtigden hechtten aan het tweede artikel van het Protokol van den 17den November* 1830.

Dit artikel zegt: « Dat de wapenschorsing, « wederzijds aangegaan zijnde, eene verbindtenis « insloot, jegens de Mogendheden aangegaan."

Digitized by Google

Het Belgische gouvernement heeft volmaakt begrepen, en dit uitgedrukt in de nota, op welke dit antwoord is, den aard van de zamenkomst der Mogendheden, die inderdaad eene vriendschappelijke zamenkomst is van bemiddelaars, bezield met den geest van eendragt en vrede. Dit is juist, omdat dezelve den geest hunner zamenkomst is; en opdat de zaak zeker zij, en buiten bereik geplaatst, hebben de vijf Mogendheden, nuttig geoordeeld, om de wapenschorsing onbepaald te stellen, en dezelve te beschouwen, als eene verbindtenis met hun aangegaan, voor welker uitvoering zij voortaan behooren te waken.

Het doel der Mogendheden is, alle gevoelens van vijandschap tusschen de bevolking, en die in dit oogenblik door eenen beklagenswaardigen worstelstrijd zijn verdeeld, te verdrijven. Zonder de terugkeer daarvan te doen voorzien.

Deze verbindtenis betreft bijzonderlijk de wapenschorsing, en het is niet twijfelachtig, of dezelve zal met meer zekerheid alle mogelijkheid, om de vijandelijkheden te vernieuwen, benemen; want die van de twee deelen, welke dezelve verbreekt, zoude zich in openlijke tegenstelling plaatsen met de bekende gevoelens, die de zamenkomst der vijf Mogendheden hebben gekenmerkt, ten einde het bloedvergieten te doen ophouden.

Men moet wijders aanmerken, dat, wanneer het niet besloten was, de wapenschorsing eene volstrekte zekerheid te doen zijn, onder den

Digitized by Google

waarborg der Mogendheden, dan zoude de Gevolmagtigden der vijf hoven niet hebben kunnen denken, om de ontruiming van het kasteel van *Antwerpen* voor te slaan; eene ontruiming, die, in geval van eene hervatting van vijandelijkheden, merkelijk den stand, van eene der beide partijen, zoude hebben doen veranderen.

Men zal hier bijvoegen, dat het protokol van 17 November, door het hof van *den Haag* geheel is aangenomen.

N°. 9.

NOTA *van den Nederlandschen Gevolmagtigde, waarvan in het Protokol der Conferentie van den* 10*den December* 1830 *wordt melding gemaakt.*

De ondergeteekende heeft reeds de eer gehad, M. M. de Gevolmagtigden der vijf hoven te verwittigen, dat de Koning, zijn meester, aan de Bevelhebbers van zijne magt te land en te water, zijne bevelen gezonden heeft, om de vijandelijkheden te staken, en dat de blokkade, gevestigd bij besluit van den Koning, (7 November 1830,) den 25sten dier maand, buiten werking is gesteld.

Toen de Koning deze maatregelen aannam,

Digitized by Google

scheen het hem toe, dat het protokol, n°. 2, allen noodigen waarborg insloot, voor de handhaving van de staking der vijandelijkheden en voor de wapenschorsing, waarvan dezelve gevolgd moest worden. Maar, nadat de Koning vernomen heeft, dat de muitelingen moeite hebben gevonden in de erkenning, dat de wapenschorsing wederzijds aangegaan zijnde, eene verbindtenis inhield, jegens de vijf Mogendheden, heeft deze inbreuk geheel den staat van zaken doen veranderen; want zoodra de muitelingen zich niet verbonden achtten met de Mogendheden, kunnen zij zich als gemagtigd beschouwen, om de vijandelijkheden te hervatten, zoodra de gelegenheid daartoe gunstig zal schijnen.

Dien ten gevolge is den ondergeteekende voorgeschreven geworden te verklaren, dat de Koning, zonder eene wapenschorsing, met genoegzame verzekeringen, te weigeren, zich voor het oogenblik het regt moet voorbehouden, om een término te stellen voor de schorsing der vijandelijkheden, dewijl hij dit behoorlijk vindt.

Het geval is dáár. De Koning is voornemens, dezelve twee dagen te voren af te kondigen.

De Gevolmagtigden der vijf hoven, zullen gemakkelijk het besluit van den Koning, in deze omstandigheden, kunnen waarderen. Hetzelve is gegrond op de duidelijke niet-aanneming van het protokol van de zijde der muitende Belgen, op het regt van de zaak en op de vaderlandsliefde

Digitized by Google

en den algemeenen geest der Staten-Generaal en van alle inwoners der noordelijke gewesten der *Nederlanden*; eenen geest, die elk constitutioneel gouvernement, dat zich op de hoogte der eeuw bevindt, is gehouden te eerbiedigen, in eene natie, tot welker bestemming hetzelve optreedt — die, in het noordelijk gedeelte der *Nederlanden*; alle offers aan de godsdienstige en staatkundige dweepzucht verstoot, en die vooral de bepalingen des Konings moet geleiden, wanneer het de handhaving van de Oude Vereenigde Gewesten betreft, of de ware burgerlijke of godsdienstige vrijheid, van welke beide hun het bezit reeds sedert lang verzekerd is.

(Geteekend) FALCK.

N°. 10.

TWEEDE NOTA *van den Gevolmagtigde van Z. M. den Koning der Nederlanden, gezonden aan de Conferentie op den* 10*den December* 1830.

De ondergeteekende haast zich de Gevolmagtigden der vijf hoven bekend te maken met de echte berigten, die de laatste post uit *Holland*,

Digitized by Google

hem doet geworden, en die hem nog ontbraken, toen hunne Excellentiën, zich met ingeleverde klagten van kooplieden te *Antwerpen*, overgelegd door M. CARTWRIGHT, onledig hielden.

De schepen voor deze haven bestemd, zijn teruggehouden geworden, dewijl de stad *Antwerpen* door de troepen der muitelingen bemoeijelijkt, en het kasteel in staat van beleg verklaard is. Men kan hetzelve niet naderen over de rivier, dan dwars door de lijn gaande, die getrokken is geworden, om de getrouwe provinciën van de stad *Antwerpen* af te scheiden, zoodra dezelve zich aan het wettig gezag onttrok, dat is, van het einde der maand October.

Ongetwijfelt begeeren de Antwerpenaars niet de magt, om deze lijn te overschrijden, die hunne gemeenschap met *Holland* afsnijdt, *over land*, en daarom is men met regt verwonderd, over hunne tegenspraak, betrekkelijk den weg, die tot de rivier behoort, die door dezelfde middelen, en volgens dezelfde grondbeginselen is afgesneden. Deze tegenspraak gunstig ontvangen zoude, van de zijde des Konings, een voordeel geven, zoo groot als er zelf niet bestaat bij eene wapenschorsing, die wettiglijk gesloten is, alzoo zoude van de goede gelegenheid eene grooter schande zoude ontstaan, en men zich blootstellen, en door de toelating van koopvaarders in de *Binnen-Schelde*, om de middelen en de magt

Digitized by Google

van den kant der muitelingen te vermeerderen in het geval als zij de vijandelijkheden weder wilde beginnen.

De ondergeteekende kan zich niet onthouden, om aan te dringen op het onderscheid, dat er bestaat, tusschen eene wapenschorsing en een uitstel van vijandelijkheden, zoo als die, welke bestaat, volgens het protokol, n°. 2. Dit protokol maakt geene melding van de blokkade, en volgens eenige bekendmakingen, was de blokkade geene wezenlijke daad van vijandelijkheid, en kan zeer wel bestaan, gedurende een uitstel van vijandelijkheden. Niettegenstaande dit, heeft de Koning, zoodra hij is onderrigt geworden van, het bekend gemaakt verlangen der Conferentie in dit opzigt, zonder de geheele regeling van de wapenschorsing af te wachten, zijn besluit van den 7den November buiten werking gesteld, en reeds sedert veertien dagen, zijn *Oostende*, *Nieuwpoort* en de geheele kust van *West-Vlaanderen*, genaakbaar gesteld. Indien de haven van *Antwerpen* van dit voordeel is uitgezonderd, is het ten gevolge van bijzondere omstandigheden, hierboven aangetoond, en door het uitwerksel der maatregelen, die, vroeger op den 7den November genomen, niets heeft gebaat, noch door het stellen, noch door het opheffen der blokkade.

(Geteekend) FALCK.

Digitized by Google

No. 11.

VERKLARING *van het voorloopig Belgisch Bestuur, houdende aanneming van de wapenschorsing.*

Het voorloopig bestuur van *België* verklaard aan de Heeren gedelegeerde Commissarissen, van hunne Excellentiën de Gevolmagtigden der vijf Mogendheden, onderteekenaars van het protokol van *Londen*, van den 17den November 1830, dat hetzelve, dit protokol aanneemt.

Het voorloopig bestuur van *België* heeft wel begrepen:

1°. Dat de vaart op *de Schelde* geheel vrij zal zijn, even zoo als hunne Excellentiën de Gevolmagtigden het besloten hebben in hunne Conferentie van den 10den December, zonder andere tolregten en onderzoek, dan plaats had in 1814, vóór de vereeniging van *België* met *Holland*.

2°. Dat de bepaalde lijnen, in de nota van heden, hieraan gevoegd, en de militaire bemoeijingen van het aangetoonde grondgebied, in niets de bepalingen van gezegd protokol vóórafgaan, en de nadere staatkundige geschillen, of die over grondgebied, geheel tusschen *België* en *Holland* geregeld zullen worden.

3°. Dat niemand zal mogen aangezocht of ver-

Digitized by Google

ontrust worden voor openbaar gemaakte gevoelens, of staatkundige daden, op de gedeelten grondgebied, die door de wederzijdsche troepen zullen bezet zijn, gedurende de wapenschorsing.

Het voorloopig bestuur verbindt zich wijders het zevende artikel van gezegd protokol, ten uitvoer te leggen, en om eene uitwisseling van alle gevangenen te openen, in massa, eene maand na de volle en geheele uitoefening van de wapenschorsing, zoowel van den een' als van den anderen kant, of zoodra het te doen, als mogelijk is.

Gedaan op het paleis *de Nation* te *Brussel*, den 15den December 1830.

(Geteekend) SYLVAIN VAN DE WEIJER.
C. FELIX DE MERODE.
JOLLY.
CH. ROGIER.
F. DE COPPIN.
J. VAN DER LINDEN.

Digitized by Google

N°. 12.

NOTA *van de Oostenrijksche en Pruissische Gevolmagtigden aan de Conferentie.*

De ondergeteekende Gevolmagtigden van *Oostenrijk* en *Pruissen*, zijn belast geworden door de Duitsche landvergadering, om aan de Conferentie het volgende berigt te geven:

Z. M. de Koning der *Nederlanden* heeft, als Groot-Hertog van *Luxemburg*, van de landsvergadering de noodige hulp ingeroepen, om den uitgebarsten opstand in het Groot-Hertogdom te stuitten.

Deze aanvrage moest door de landsvergadering aangenomen worden. Altijd in aanmerking houdende, dat de opstand in het Groot-Hertogdom, niets anders is, dan het gevolg van dien, welke in *België* is uitgebarsten, en dat deze, in dit oogenblik, het onderwerp uitmaakt van de zamenkomst der Gevolmagtigden der vijf hoven, te *Londen* vereenigd, gelooft de landsvergadering, bevorens dezelve maatregelen nemen, die in derzelver magt staan, zich tot de Conferentie te moeten wenden, om zich te verzekeren, of gezegde Conferentie nog niet gevonden heeft, of zich niet onledig houdt met het vin-

Digitized by Google

den van middelen, voldoende aan de zaak, ter bereiking van het doel in geschil, en dewelke geheel of gedeeltelijk, eene meer wezenlijke tusschenkomst van den kant der Duitsche landsvergadering zouden overtollig maken.

De ondergeteekenden zich van dezen last kwijtende, verzoeken de Conferentie, om de berigten, die de Duitsche landsvergadering hieromtrent verlangt, dezelve te willen doen geworden.

(Geteekend) ESTERHAZY.
WESSENBERG.
BULOW.

No. 13.

NOTA *van de Gevolmagtigden der Nederlanden, van welke in het Protokol der Conferentie van den* 18*den December melding wordt gemaakt.*

De Gevolmagtigden der *Nederlanden* heeft de eer, de Conferentie te berigten, dat de Baron VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT, Ambassadeur van den Koning bij de verhevene Porte, op het punt is van te *Londen* te komen, ten einde de overwegingen te ondersteunen, als tweede Gevolmagtigde.

Digitized by Google

Gisteren avond heeft hij zich aan *Helvoetsluis* ingescheept, en zal brenger van koninklijke berigten zijn, betrekkelijk de zaken in het algemeen, en bijzonderlijk op het vijfde protokol.

In afwachting en voor zoo veel het laatst gedeelte van dit protokol betreft, heeft de ondergeteekende bevel ontvangen te verklaren, dat de Nederlandsche vaartuigen, behoorende in de havens van *België*, tot op dit oogenblik, door de koninklijke Marine niet zijn aangerand geworden, de vraag naar eene verzekering, is, in dit opzigt, voor het gouvernement der *Nederlanden* eene onverwachtte zaak; wat meer zegt, de gezegde vaartuigen zullen ook, in het vervolg, niet aangerand worden, voor zoo veel de Belgische muitelingen noch de vaartuigen, noch de eigene bezittingen van de noordelijke provinciën der *Nederlanden* aanranden; — eindelijk, dat de laatste volzin van het protokol, de Koning zoo zeer verwonderd heeft als bemoeijelijkt, dewijl Z. M. niet begrijpt, wat aanleiding heeft knnnen geven, om een geschrijf van muitelingen te ontvangen en in overweging te nemen, ten onderwerp hebbende eene andere vlag in *België*, dan die van het koningrijk der *Nederlanden*; en dat de Koning zoodanig eene vlag niet kent nog erkent.

(Geteekend) FALCK.

Digitized by Google

Nº. 14.

NOTA *van den 22sten December* 1830, *van den Gevolmagtigde der Nederlanden, na den ontvangst van het Protokol der Conferentie van den 20sten December* 1830.

Aan den Prins ESTERHAZY *en den Baron* VAN WESSENBERG, *den Prins* LIEVEN *en den Graaf* MATUSCEWICZ, *den Burggraaf* PALMERSTON, *den Prins* TALLEYRAND, *den Baron* BULOW.

De ondergeteekende buitengewoon Ambassadeur en Gevolmagtigde van Z. M. den Koning der *Nederlanden*, heeft de eer zich te wenden tot . . . . . om den ontvangst van het protokol van 20 December 1830 te verklaren, hetwelk zij hebben geteekend als Gevolmagtigden van de hoven . . . . . en om gelijktijdig, in hunne handen, zijne volstrekte tegenverklaring neder te leggen, tegen den inhoud van het voor hem zoo onverwachtte stuk.

Het bedoelde protokol begint met zich te verklaren over het onderwerp der wapenschorsing, in bewoordingen, die het hoofdzakelijk schijnt

Digitized by Google

op te werpen, in datgene, wat plaats kan geven, om geloof te slaan aan eenen staat van zaken, geheel onderscheiden van dien, die wezenlijk bestaat. Het kan niet in de gedachte van den ondergeteekende opkomen, om aan de Conferentie de verdiensten te betwisten, dat dezelve heeft medegewerkt, om het bloedvergieten te doen ophouden; doch van deze eenvoudige ophouding van vijandelijkheden, vatbaar, om weder afgekondigd te worden, volgens de voorbehouding, waarmede dezelve is aangegaan, en die uitgedrukt is in de annexe A, van het protokol, n°. , is het verre af, van eene geheele wapenschorsing, zoodanig als de Heeren Gevolmagtigden gewenscht hebben.

De aanneming der voorslagen van hunne Excellentiën, gegeven te *Brussel*, is, in plaats van duidelijk en rondborstig, verbonden aan verschillende voorwaarden, waaraan voor de eerste maal eene vóórafgaande nota is gevoegd, en heeft, bij gevolg, nimmer het onderwerp van overwegingen van het gouvernement der *Nederlanden* geweest.

De demarcatie-lijn blijft nog te trekken over op de wijze, als in de protokollen, n°. 2, 3, is aangewezen, en eindelijk besluit het over geen enkel berigt of stuk, gekomen ter kennisse van den ondergeteekende, dat de waarborg der Mogendheden, van den beginne af aan, in twijfel herroepen, heeft opgehouden, door werkelijk te

Digitized by Google

Brussel aangenomen te zijn in den zin, waarin de Commissarissen der Conferentie, bij herhaling, belast geweest zijn, denzelven uit te leggen.

Niettegenstaande het getal en de zwaarwigtigheid der geschillen, die aldus, nog ter regeling overblijven, spreekt het protokol van de vaststelling der wapenschorsing als van een bepaald en zeker punt, om, zoodra het oogenblik is gekomen, zich bezig te houden met nadere maatregelen, geschikt, om de verwarring te verhelpen, die de Belgische onlusten, in het staatkundig stelsel, opgerigt in 1814, hebben te weeg gebragt: hetwelk hun toelaat, om voor grondstelling dier middelen te nemen, de onmogelijkheid van die algeheele vereeniging tusschen *Holland* en *België*, zoo als de traktaten die hebben gewild, tot handhaving van een juist evenwigt en van den algemeenen vrede.

Gewis heeft de ondergeteekende regt, zich te verwonderen over de uiterste juistheid, met dewelke zulk eene grondstelling is aangenomen geworden door de Gevolmagtigden der hoven, die, na het verzoek van Z. M. den Koning der *Nederlanden* toegestemd hebben, (dit zijn dezelfde woorden van het protokol van 4 November 1830,) *om wederkeerig te beraadslagen met Z. M. over de beste middelen, om een perk te stellen aan de uitgebarsten onlusten in zijne staten* Hier is het wederkeerig beraadslagen niet eens in aanmerking genomen, zelfs niet beproefd.

Digitized by Google

Eene eerste beraadslaging is onmiddellijk gevolgd geworden, door een verbazend besluit, en men heeft de knoop doorgehakt, welker ontbinding *Europa* wachtte te zien.

Aannemende, dat, volgens de ondervinding der laatste vier maanden, eene innige en algeheele vereeniging, zoodanig, als men dezelve voorschreef, in de zeven artikelen tusschen *Holland* en *België*, als voortaan onuitvoerlijk moet doen beschouwen; is het dan noodig vast te stellen, zoo als het protokol dit doet, dat het koningrijk der *Nederlanden* het heilzame oogmerk niet meer dan vervullen, met hetwelk hetzelve in 1815 is gevormd? Is er *geen* ander middel dan die eener geheele scheiding, om de onaannemelijkheden uit den weg te ruimen, die men van den een' en den anderen kant heeft beproeft, onder de regering van eene grondwet, die in dit tijdvak is opgerigt, en zoo lang door alle partijen aangeroepen? Zoodanig is nimmer de gedachte geweest van het verlichtste deel des volks, en deszelfs wettige middelen: de Staten-Generaal, *ad hoc* vergaderd, eenige dagen, nadat de onlusten begonnen zijn, hebben zich bepaald met te vragen, of de bestaande instellingen moesten gewijzigd op zoodanige wijze, dat aan elke der groote afdeelingen des koningrijks eene vrijheid van zaken gegeven werd, meer uitgebreid onder de betrekkingen der wetgeving en van het inwendig bestuur. Deze vraag is niet vruchteloos ge-

Digitized by Google

weest. Eene commissie, bestaande uit Hollanders en Belgen, is belast geweest met eene herziening der wetten en bestaande betrekkingen, in den aangetoonden zin; en het uitwerksel van hunnen arbeid, is van dien aard, om bijna alle plaatselijke belangen overeen te brengen, en te voldoen aan den wensch van de volstrekte meerderheid der inwoners, zoodra de door ongelukkige gebeurtenissen voortgebragte driften min of meer bedaard zijn.

Maar in de veronderstelling zelfs, dat de noodzakelijkheid van eene volstrekte scheiding bestaat en deze nieuwe maatregelen na zich sleept, waarvan er geschil is in dit protokol; is dan de orde van zaken, die men zich ter verandering voorsteld, niet gegrond op plegtige traktaten? Hebben die traktaten, terwijl zij den Koning verschillende verpligtingen oplegden, hem ook geene regten verleend? Kunnen deze regten vergeten of miskend worden, op het punt, om, zonder zijne toestemming, en zelfs zonder zijn voorweten, bepalingen vaststellen, die wederzijds verbindend zijn, en welke hij als eene der overeenkomst sluitende partijen heeft onderteekend. Onder welken titel wil men zoodanig een handhaven, terwijl men andere intrekt; aan het wettig gezag geheele provinciën ontvreemden, waarvan de wensch niet bewezen is; en deze onafhankelijkheid aankondigen, die als grondbeginsel in de staatkundige zamenvoegingen van het oogen-

Digitized by Google

blik kan tusschen komen; maar die nooit een grondbeginsel van geluk in de bestemmingen van *België* kan zijn.

Deze geschillen zijn dubbel zwaarwigtig geworden, door den toestand, waarin zich bijna alle Europesche staten bevinden; door de noodzakelijkheid, die elken dag verduidelijkt wordt, om de bewaarders van grondbeginselen te doen eerbiedigen, en door het gevaar, dat tegenwoordig, meer dan ooit dreigt, tot geheele afwijking van den wettiglijk gestelden regel.

De ondergeteekende zoude zorg gedragen hebben, om dezelve voor te stellen aan de Gevolmagtigden met meerdere uitgebreidheid en kracht, indien hunne Excellentiën, hem de eer hadden gedaan, om hem, ter bijwoning hunner Conferentie laatstleden Maandag, uit te noodigen. Zoude misschien de eerste § van het protokol van 4 November jl., gegrond op de vierde § van dat van 15 Nooember 1818, toelaten om te hopen, dat deze uitnoodiging niet méér noodzakelijk zoude zijn, omdat men over de hoofdzaak van het geschil handelde, dan wel dat men gehandeld had over een voorloopig en ondergeschikt punt, zoo als de wapenschorsing. — Maar dit is eene twijfeling van dewelke de ondergeteekende zich zoo veel te meer en gaarne onthoudt, om er op aan te dringen, dan dat hij zich min of meer in zoude laten met persoonlijke overwegingen. Een pligt waarlijk dringend in zijne oogen is, om

Digitized by Google

plegtiglijk op te komen, zoo als hij dit doet bij de tegenwoordige nota, tegen het protokol van 20 December 1830, n°. 7, en te meer daarom, dewijl, zoo door beschikkingen, als door uitdrukkingen, deze akte inbreuk op de regten van zijne Majesteit den Koning der *Nederlanden* maakt; hij komt even zoo tegen alle gevolgtrekkingen op, die daaruit, ten nadeele van de wettigheid der bestaande traktaten zoude kunnen afgeleid worden, of ten opzigte van zijnen doorluchtigen Souverein, die, gesterkt door de regtvaardigheid zijner zaak en de regtmatigheid zijner bedoelingen, op nadere middelen bedacht zal zijn, om te nemen in het dubbel belang zijner waardigheid en het welzijn van zijne getrouwen.

(Geteekend) A. R. FALCK.

N°. 15.

NOTA *van de Conferentie, die de tegenverklaring der Belgen op het Protokol van* 20 *December* 1830, *terugbragt, benevens kennis gaf, van het Protokol van* 9 *Januarij* 1831.

Lord PONSOMBY en M. BRESSON, hebben de eer, om ter kennis van M. M., de President en

D*

de Leden van het staatkundig committé, *(committé diplomatique)* te brengen, een protokol, besloten en geteekend te *Londen*, den 9den Januarij 1831, door H. H. E. Ex. de Gevolmagtigden der vijf hoven, met het doel, om onmiddellijk de vrije scheepvaart op *de Schelde* te herstellen, en met den minsten uitstel, aan vijandige daden, die in de omstreken van *Maastricht* plaats hebben, een perk te stellen.

Hunne Excellentiën kunnen niet in twijfel trekken, dat het voorloopig bestuur van *België*, zich niet zoude beijveren in hetgeen, wat hetzelve betreft, van, zonder tijdverlies toe te treden tot de regtmatige aanvrage van de Conferentie en alle maatregelen te nemen, die krachtdadiglijk het nakomen van verbindtenissen kunnen verzekeren, welke hetzelve heeft aangegaan, jegens de vijf Mogendheden, in de stipte voortduring van den staat van wapenschorsing.

De President en de Leden van het staatkundig committé aan de beletselen en omstandigheden deel wetende te nemen, moeten, door de tegenwoordige nota, overtuigd blijven, dat hunne Excellentiën de Gevolmagtigden, de taak, die zij zich voorgesteld hebben, vervullen.

Lord PONSOMBY en M. BRESSON, hebben het berigt ter zelfder tijd ontvangen, om aan de President en aan de Leden van het staatkundig committé, de nota terug te geven, die hun is overgelegd geworden, onder dagteekening van den

Digitized by Google

derden dezer maand. Het heeft aan hunne Excellentiën de Gevolmagtigden toegeschenen, dat de inhoud dezer nota, wel verre de verlangde overeenstemming te vergemakkelijken, niet anders dan ergerlijke overwegingen *(discutions)* kan berokkenen.

Het is in het belang van *België*, en overeenkomstig den wensch, om den algemeenen vrede meer en meer te bevestigen, dat de hoven van *Oostenrijk*, *Frankrijk*, *Groot-Brittannië*, *Pruissen* en *Rusland* hebben besloten, bij het protokol van 20 December 1830, dat de Conferentie zoude zich bemoeijen, met te overwegen en onderling te raadplegen over de nieuwe schikkingen, die het meest berekend zijn, om de toekomstige onafhankelijkheid van *België* overeen te brengen met de bepalingen der traktaten, met de belangen en de zekerheid der overige Mogendheden, en met de bewaring van het Europesche evenwigt. Deze onafhankelijkheid is dus verbonden aan drie hoofdzakelijke grondbeginselen, die met elkander een geheel uitmaken, en waarvan de in achtneming alleen de rust in *Europa* kan waarborgen, mitsgaders de regten door derden Mogendheden *(Puissances tierces)* verkregen.

De verbale nota van den 3den Januarij, strekt zich uit tot vestiging van een regt van vergrooting en verovering, ten voordeele van *België*.

De Mogendheden kunnen aan geen een staat het regt toekennen, dat zij zich zelven onthou-

Digitized by Google

den; en het is op deze onderlinge verzaking van allen denkbeeld aan de verovering, dat tegenwoordig de Europesche grondstelling rust.

Lord PONSOMBY en M. BRESSON, verzoeken de Heeren President en Leden van het staatkundig committé, om de verzekering hunner hoogachting wel te willen aannemen.

N°. 16.

NOTA *van de Conferentie, houdende onderrigting, voor Lord* PONSOMBY *en M.* BRESSON, *omtrent het Protokol van 9 Januarij.*

MIJNE HEEREN!

Wij hebben kennis genomen van de nota, die Ul. den 3den Januarij, door de President en de Leden van het staatkundig committé is overgelegd geworden, in antwoord op de bekendmaking van ons protokol van den 20sten December.

Het is te betreuren mijne Heeren! dat gij die nota aangenomen had, waarvan de inhoud de verlangde overeenstemming door de vijf Mogendheden niet kan vergemakkelijken, en wij noodigen u zelven uit, om die nota aan het staatkun-

Digitized by Google

dig committé weder te geven, ten einde ergerlijke twistingen voor te komen.

De beweegredenen, die ons tot deze bepaling geleiden, zijn in het belang van *België*, en overeenkomstig het verlangen, dat de vijf Mogendheden bezielt, om meer en meer den algemeenen vrede te bevestigen.

Het protokol van den 20sten December, heeft zich, de onafhankelijkheid van *België* doende voorzien, in de volgende bewoordingen uitgedrukt: « De Conferentie zal zich, gevolgelijk, bemoeijen, om over de nieuwe schikkingen overeenkomstig de onafhankelijkheid van *België* te beraadslagen, en die overeen te brengen met de bepalingen der traktaten, met de belangen en de zekerheid der andere Mogendheden en met de behouding van het Europeesch evenwigt.

Volgens deze bijzondere bepaling van het protokol van 20 December, is de toekomstige onafhankelijkheid van *België* verbonden aan drie hoofdzakelijke grondbeginselen, die met elkander een geheel uitmaken, en waarvan de in achtneming onvermijdelijk is, voor de rust van *Europa*, en ter eerbiediging van het regt van derden Mogendheden.

De verbale nota van den 3den Januarij, strekt zich wijders uit, om een regt van vergrooting en verovering te vestigen, ten voordeele van *België*. De Mogendheden, zouden aan geen eenen staat een regt kunnen toekennen, het-

Digitized by Google

welk zij zich zelven onthouden, en het is op deze onderlinge verzaking van allen denkbeeld aan verovering, dat tegenwoordig de vrede en de Europesche grondstelling rust.

De inhoud van dit berigt zal u de middelen aanbieden, om bij het staatkundig committé, de geheel onveranderlijke en zwaarwigtige redenen ingang te doen vinden, die ons verpligten, u te belasten, aan hetzelve deszelfs nota weder te geven.

Ontvang, enz.

(Get.) ESTERHAZY. BULOW.
WESSENBERG. LIEVEN.
TALLEYRAND. MATUSCEWICZ.
PALMERSTON.

No. 17.

NOTA, *ter onderrigt van Lord* PONSOMBY *en* M. BRESSON, *door de Conferentie gezonden, bij het Protokol van* 18 *Januarij* 1830.

Londen, 18 Januarij 1830.

MIJNE HEEREN!

Sedert de overzending van ons protokol, n°. 9, van 9 Januarij, hebben wij vernomen, dat de

Digitized by Google

vijandelijkheden voort bleven duren, en dat de Belgische troepen de stelling hadden bemoeijelijkt, die noodig was, om de bereenning van *Maastricht* te vormen, terwijl de Koning der *Nederlanden*, overeenkomstig den inhoud van het opgenoemd protokol, den aanmarsch der troepen deed staken, die hij tot behoud van die plaats gevonden had.

De bewegingen der Belgische troepen zijn in openbare tegenstrijdigheid met de verbindtenissen jegens de Mogendheden, aangegaan door het voorloopig bestuur van *België*, en met het doel, dat de Mogendheden onherroepelijk hebben besloten, te bereiken.

Wij hopen, dat de bekendmaking van ons protokol van 9 Januarij, een perk aan den staat van zaken, waarvan het protokol zelf het gevolg was, zal gesteld hebben. Indien, niettegenstaande tegen alle verwachting aan, de Belgische troepen niet voor den 20sten Januarij in de stellingen waren teruggekeerd, die zij den 21sten November hadden; zult gij, mijne Heeren! verklaren, na den ontvangst van deze, dat niet alleen de vesting van *Antwerpen*, niet door de troepen van den Koning der *Nederlanden* zal ontruimd worden, maar tot op het oogenblik, dat die stellingen van den 21sten November hernomen zijn door de Belgische troepen, en de vrijheid der gemeenschappen hersteld, volgens de bepalingen van de nota aan het voor-

Digitized by Google

loopig bestuur, die aan ons protokol van den 9den Januarij gevoegd is, door de Mogendheden in hunne eigenen naam, de blokkade voor alle Belgische havens zal geplaatst worden. Indien deze bepalingen nog ongenoegzaam mogten bevonden worden, zullen de Mogendheden zich voorbehouden, om alles aan te nemen, wat, van hunne zijde, de zorg vordert, om hunne besluiten te doen eerbiedigen en uitvoeren.

Gijlieden zult afschrift van dit berigt aan het voorloopig bestuur, zonder eenig uitstel, doen overleggen, in geval deszelfs antwoord op de bekendmaking van ons protokol van 9 Januarij, niet in alle deelen voldoende was. Het spreekt van zelf, indien dit antwoord zoodanig was, dat dit berigt door Ul. zal beschouwd worden als niet aangenomen.

Ontvang, enz.

(Geteekend) ESTERHAZY.
WESSENBERG.
TALLEYRAND.
PALMERSTON.
BULOW.
LIEVEN.
MATUSCEWICZ.

Digitized by Google

No. 18.

NOTA *van het voorloopig Bestuur van België, in antwoord op het Protokol der Conferentie van 9 Januarij* 1831.

Den 18den Januarij 1831.

De President en de Leden van het committé van buitenlandsche zaken, hebben de eer gehad van Lord PONSOMBY en M. BRESSON, bij eene nota van den 14den Januarij, het afschrift van het protokol eener Conferentie te ontvangen, gehouden te *Londen*, den 9den Januarij, door de Gevolmagtigden der vijf groote Mogendheden.

Het voorloopig bestuur van *België* kan het besluit, door de Gevolmagtigden der vijf hoven, den 9den genomen, niet anders beschouwen, dan als het gevolg van hun verlangen, om wederzijds een stuk te verzekeren aan de overeenkomst, om het gebruik der wapenen te doen uitstellen, hetwelk onder hunne vriendschappelijke bemiddeling tusschen de strijdvoerende partijen is vastgesteld, en alzoo de taak te voltooijen, die de vijf Mogendheden hebben ondernomen met een bevredigend en menschelijk doel; het is, inderdaad, alleen in dezen geest, dat de bemiddeling der vijf hoven ongedwongen werd

Digitized by Google

opgedragen aan *België*, door het protokol van den 4den November, en dat hetzelve werd aangenomen door het voorloopig bestuur, in deszelfs antwoord van den 10den November, den 21sten derzelfden maand en den 15den December.

Het gouvernement van *België*, getrouw aan deszelfs gegeven woord, heeft in het geloof aan eene wederkeerige uitvoering, alle vijandelijkheden van deszelfs kant tegen *Holland* doen staken, sedert den 21sten November, en hetzelve heeft dien staat van wapenschorsing sedert bijna twee maanden gehandhaaft, bijna op alle punten, in weêrwil van de onafgebroken schending van derzelver hoofdzakelijke voorwaarde van de zijde van *Holland*, namelijk, door de verlengde sluiting van *de Schelde*, en niettegenstaande de andere duidelijk vijandige daden tegen ons, gekenmerkt in de nota's van den 3den, 8sten, 18den en 28sten December 1830.

Na deze niet dubbelzinnige blijken van goede trouw en regtschapenheid, wil het voorloopig bestuur, hoe wettig ook deszelfs wantrouwen op de bedoelingen en de beloften der Hollanders is, een nieuw onderpand van deszelfs gematigdheid geven, door van nu af te bevelen.

1o. Dat voor den 20sten dezer maand uiterlijk, der Belgische troepen uit de omstreken van *Maastricht* zullen verwijderd zijn, en de gelegenheid vermijden der dagelijksche aanranding tusschen de soldaden, die binnen en buiten de plaats zijn.

Digitized by Google

2o. Dat de vijandelijkheden zullen geschorst blijven van onzen kant op de geheele lijn, en dat de troepen de stellingen, die zij den 21sten November 1830 hadden, zullen hernemen.

Wat de stellingen betreft, die zij hadden binnen de grenzen, die niet aan *België* betwist zijn, heeft het aan het committé toegeschenen, dat de magt, om dezelve te veranderen, geheel vrij gebleven was, aan de beide oorlogvoerende partijen.

Het voorloopig bestuur met deze goede trouw handelende, heeft regt om te rekenen den 20sten Januarij op de geheele uitvoering der verbindtenissen van de zijde van *Holland*. Indien deze juiste hoop nog ongegrond ware, indien *de Schelde* na twee maanden, vergeefsch vorderen en wachten, nog gesloten bleef, is het de pligt van het staatkundig committé te verklaren, dat het uiterst moeijelijk zoude zijn, de oorlogskreet der natie en de drift van het leger te weêrhouden. In dit opzigt kan het staatkundig committé zich niet onthouden hier te herinneren, dat opzigtelijk de bepalingen van de nota, dato 24 November 1830, aan Lord PONSOMBY en M. BRESSON overgelegd, het Belgische gouvernement niet heeft verstaan zich te verpligten jegens de Mogendheden door eene verbindtenis, waarvan geen eene omstandigheid hun zoude kunnen ontslaan; dat het vooral geen afstand gedaan heeft van het regt, dat aan elke natie toebehoort, van namelijk zelve door de kracht der wapenen het regt

Digitized by Google

harer zaak te ondersteunen, indien de wetten van regt, tegen hen werden geweld aangedaan en miskend. Het komt dat committé bovendien onbetwistbaar voor, dat elk verdrag, waarvan het uitwerksel zijn zoude de geschillen omtrent grondgebied en finantiën te vereffenen, of de onafhankelijkheid te bestemmen, of eenig ander volstrekt regt van *België*, wezenlijk in de magt van het nationaal Congres is.

Het is ook daarom, dewijl de voorslagen der Mogendheden geen een van deszelfs regten en hooge belangen betroffen, omdat zij ten onderwerp hadden eenen kortstondigen en voorbij gaanden staat, zoo als den aard van deszelfs verrigtingen zelf, dat het Belgisch gouvernement heeft gelooft en inderdaad daaraan hare toestemming heeft kunnen geven.

Het committé zal bij deze gewigtige beschouwing voegen, dat alle andere uitleggingen tot op heden door den geest der onderhandelaars en hunne slotsommen gevolgd, werkelijk de vriendschappelijke poging der Mogendheden zouden hervormen, in eene zekere en stellige tusschenkomst in de zaken van *België*; eene tusschenkomst, waarvan het Congres nadrukkelijk het grondbeginsel heeft verstoten, en welke het Committé zoude toeschijnen als niet minder onverdragelijk met den algemeenen vrede in *Europa*, dan met de onafhankelijkheid der natie.

Digitized by Google

N°. 19.

NOTA, *betrekkelijk de niet-toetreding van het Fransche Gouvernement, tot het Protokol van 27 Januarij.*

Parijs, den 31sten Januarij 1831.

MIJNHEER!

Zoo als ik hoop hebt gij het protokol van den 27sten der maand Januarij tot nog toe niet aan het Belgische gouvernement bekend gemaakt. Gij moet de bekendmaking daarvan tegengaan, dewijl het gouvernement des Konings deszelfs toestemming aan die voorwaarden niet gegeven heeft. Wij hebben altijd begrepen, dat in de vaststelling van de uitgebreidheid en de grenzen van het Belgische en Hollandsche grondgebied, de medewerking en de vrijwillige toestemming der beide staten noodig waren.

De Conferentie van *Londen*, is eene bemiddeling en het is de bedoeling van het gouvernement des Konings, dat dezelve nimmer deze hoedanigheid verlieze.

Ontvang, enz.

(Geteekend) HORAU SEBASTIANI.

Digitized by Google

N°. 20.

BERIGT *door de Conferentie aan Lord* PONSOMBY *en* M. BRESSON *gezonden, aangaande de gepleegde vijandelijkheden der Belgen, en ten einde dezelve te doen staken.*

Londen, 8 Februarij 1831.

MIJNE HEEREN!

Echte berigten bewijzen ons, dat, niettegenstaande alle pogingen, die gijlieden aanwend, bij het voorloopig bestuur van *België*, ten gevolge van ons protokol van den 9den Januarij, de Belgische troepen, die beproefd hadden *Maastricht* te berennen, hunne stellingen, die zij den 21sten November bezetteden, niet hernomen hebben, en voortgaan de gemeenschappen van die plaats te onderscheppen; terwijl, volgens de bepalingen van het protokol van 9 Januarij 1830, de geheele vrijheid in gemeenschappen van *Maastricht*, den 20sten van diezelfde maand, hadden moeten hersteld zijn, mede overeenkomstig het stuk van het voorloopig bestuur van *België*, den 21sten November geteekend en aan het gezegd protokol gevoegd.

Digitized by Google

Overwegende, dat die voorwaarden van het protokol, welke de opening van de scheepvaart op *de Schelde* betreffen, geheel zijn vervuld, noodigen wij UEd. uit, mijne Heeren!

1°. Om, zonder den minsten uitstel, het voorloopig bestuur van *België* bekend te maken met de onderrigting, die wij u den 18den Januarij 1830 gezonden hebben, en die aan het protokol, n°. 10, is gehecht.

2°. Om u zelven gelijkelijk, en zonder den minsten uitstel, te verzekeren van den waren staat van zaken, in de omstreken van *Maastricht*, door in dit geval een van uwe beambten, naar den Bevelhebber van die plaats, te zenden, aan denwelke gijlieden zult doen kennen, dat de vijf hoven de gemeenschappen van *Maastrich* beschouwen als behoorende, volgens regt, geheel vrij te zijn, zoowel met *Noord-Braband*, als met *Aken*; dat derhalve de Bevelhebber der plaats wordt verzocht zonder vertraging te bewijzen, dat dezelve, inderdaad, vrij zijn, terwijl alle middelen, die strekken kunnen, om de gezegde gemeenschappen te onderscheppen, of dezelve, op welke wijze ook, te verhinderen, door de Mogendheden zal worden aangezien als eene vijandige daad tegen hun gepleegd, even zoo als tegen het protokol van 9 Januarij, n°. 9.

3o. Het voorloopig bestuur van *België* te verwittigen, dat, indien het blijkt uit de berigten, die de Bevelhebber van *Maastricht* ulieden

Digitized by Google

geven zal, dat de vrijheid van gemeenschappen van die plaats met *Noord-Braband* en *Aken*, niet geheel hersteld is, en dat de Belgische troepen, hunne stellingen, die zij den 21sten November bezetteden, niet hernomen hebben, alsdan de maatregelen, die in de onderrigting, welke aan ulieden gezonden zijn den 18 Januarij, dadelijk ten uitvoer zullen gelegd worden door de vijf Mogendheden.

4°. Het voorloopig bestuur van *België* bekend te maken, dat, indien de vrijheid, in gemeenschappen van *Maastricht*, na alvorens hersteld te zijn, op nieuw onderschept of verhinderd werden door de Belgische troepen, alsdan de vijf Mogendheden dezelfde bepalingen zouden doen uitvoeren.

Ontvang, enz.

(Geteekend) ESTERHAZY.
TALLEYRAND.
PALMERSTON.
BULOW.
LIEVEN.
MATUSCEWICZ.

Digitized by Google

N°. 21.

NOTA *van de Belgische Gezagvoerders, in antwoord op de Nota der Londensche Conferentie aan Lord* PONSOMBY *en M.* BRESSON *gezonden, nopens de vijandelijkheden in de omstreken van Maastricht.*

Brussel, 15 Februarij 1831.

De President en de Leden van het committé van buitenlandsche zaken, hebben de eer gehad van Lord PONSOMBY en M. BRESSON, de nota van den 8sten dezer ontvangen, aan welke was gevoegd een afschrift van aanklagten door den Gevolmagtigden van den Koning van *Holland*, den 2den Februarij aan de Conferentie te *Londen* gezonden, betrekkelijk de uitvoering van de wapenschorsing, en bijzonder omtrent de gemeenschappen van de stad *Maastricht*, *Aken* en *Noord-Braband*.

Het committé van buitenlandsche zaken kan zich voor alles niet onthouden aan te merken, dat de Hollandsche Gevolmagtigden, in hunne nota niet hebben bepaald, wat tot den staat van den eenvoudigen stilstand van wapenen behoort, en wáárop aanspraak gemaakt kon worden in het geval van eene geheel ten uitvoer gelegde

E*

Digitized by Google

wapenschorsing. Op dit punt heerscht de grootste verwarring van denkbeelden in het door de Heeren FALCK en ZUIJLEN VAN NIJEVELD geteekend stuk.

De Hollandsche Gevolmagtigden hadden reeds, opzigtelijk dit onderwerp, dezelfde grondstelling gevolgd, in de door hun ingeleverde nota's, aan hunne Excellentiën de Gevolmagtigden der vijf groote Mogendheden: dewijl de aan Lord PONSOMBY gezondene onderrigting, van den 18den Januarij, waarvan het afschrift is ontvangen geworden bij het staatkundig committé, van de ontruiming van de vesting van *Antwerpen*, door de Hollandsche troepen gewag maakt; dewelke eene der voorwaarden is, van de wapenschorsing, zoo wel als eene der aan dezelve verbondene voorwaarden van de herstelling der gemeenschappen van de steden *Maastricht* en *Aken*.

Een ander artikel, waaromtrent men het stilzwijgen niet kan bewaren, is de aanmatiging door de Hollandsche Gevolmagtigden opgeworpen, en welke insluit, dat, *in alle veronderstelling het bepaald is, dat Holland de stelling van Maastricht moet bewaren.* Het committé van buitenlandsche zaken van *België*, het afschrift ontvangende van eene nota der Hollandsche Gevolmagtigden, hetwelk volstrekt onaannemelijke bepalingen insluit, zal dan op nieuw het regt uitoefenen, om tegen allen inbreuk van die juiste aanspraak, die *België* geschikt zal oor-

Digitized by Google

deelen ter gelegenen tijd te vormen, op te komen; en hetzelve behandeld hier de betrekkelijke geschillen van den stilstand in wapenen of der wapenschorsing niet anders, dan onder de uitdrukkelijke voorwaarden, overeenkomstig met de verklaring van 21 November 1830, van in niets de geschillen, omtrent grondgebied, te benadeelen, of andere beschikkingen, die onderwerpen van geschil zouden kunnen zijn.

Wat het herstellen der bedoelde gemeenschappen betreft, het committé van buitenlandsche zaken, hebben de eer aan Lord PONSOMBY en M. BRESSON te verwittigen, dat M. de Commissaris-Generaal van oorlog, in dit opzigt, de meest juiste bevelen zal geven.

Het gouvernement van *België* heeft geoordeeld, dat, overeenkomstig de toegestemde stilstand in wapenen van den 21sten November 1830, de Belgische troepen de stellingen moesten hernemen, die zij op dien dag bezetteden, in den zin, dat — voorbehoudende eene geheele vrijheid in alle bewegingen op het Belgische grondgebied, (zoo als het den Hollandsche troepen vrij stond zich binnen hunne grenzen te verplaatsen,) en voorbehoudende het vermogen, om op hetzelve garnizoens en kantonnementen, naar verkiezing, te plaatsen — onze troepen intusschen de gemeenschappen van de sterkte *Maastricht* met *Noord-Braband* en *Aken* vrij zullen laten. Maar door deze vrijheid, verstaat

Digitized by Google

het Belgisch gouvernement, dat de Hollanders slechts zullen mogen gebruiken, zonder verhindering een' weg, die wederzijds tusschen *Maastricht* en *Aken* gekozen wordt, zonder in de dorpen knevelarijen af verwoesting te plegen, zoo als zij dikwijls hebben gedaan, (hetgeen men met echte bewijzen zoude kunnen staven,) en altijd zonder dwars door de kantonnementen te gaan, waar Belgische troepen zijn, die hunne garnizoens en kantonnementen behouden, of andere nemen; en zonder dat er voor *Holland* uit volgen mag, om zich van deze gemeenschappen te bedienen, die dwars door het Belgisch grondgebied loopen, ten einde, bij voorbeeld, in *Maastricht* en omstreken eene legermagt te verzamelen, welker tegenwoordigheid *Luik* en *Brussel* zoude bedreigen: aldus, wel te verstaan, dat het Hollandsche gouvernement van die gemeenschappen geen voordeel kan trekken, om oorlogsbehoefte, noch ander krijgsvoorraad te vervoeren, maar alleen, hetgeen ter voeding van deszelfs werkend garnizoen noodig is.

De President en de Leden van het committé van buitenlandsche zaken verzoeken Lord PONSOMBY en M. BRESSON, de verzekering hunner hoogachting aan te nemen.

Digitized by Google

No. 22.

ONDERRIGTING *door de Conferentie aan Lord* PONSOMBY *gezonden, na de bekomene Nota van de Belgische Gezagvoerders van den* 15*den Februarij, betrekkelijk de vrijheid in gemeenschappen van Maastricht.*

LORD!

De verbale nota, die gij ons hebt doen geworden, van wege het voorloopig bestuur van *België*, over de gemeenschappen van *Maastricht*, is door de Conferentie onderzocht geworden en bevonden, ten eenemale onaannemelijk te zijn, door de vorderingen, die dezelve opwerpt, en de ontwijking in de uitleggingen, die dezelve vervat.

Gij hebt ons wijders in twijfel gelaten, omtrent het geval, om te weten, of gij den waren staat van gemeenschappen van *Maastricht* hebt onderzocht, door een van uwe Ambtenaren naar den Bevelhebber der plaats te zenden.

Gij zult, bij gevolg, van den ontvangst dezer af, u zelf naar *Maastricht* begeven, of er M. ABERCROMBY heen zenden, en vernemen van den Bevelhebber der plaats, of de gemeenschappen geheel vrij zijn met *Noord-Braband* en met *Aken*.

Digitized by Google

Wij verstaan door geheel vrije gemeenschappen, zoodanige, die aan geen eene beperking van weg of voorwerpen zijn onderworpen; in één woord, aan geen eene verhindering, welke ook, blootgesteld.

Indien het uit de zamenkomst met den Bevelhebber van *Maastricht* blijkt, dat deze sterkte, geene geheel vrije gemeenschap kan uitoefenen, zoodanig, als wij boven hebben voorgeschreven, zult gij dadelijk den tegenwoordigen Courier terugzenden, en onmiddellijk het voorloopig bestuur van *België* aankondigen, dat de gemelde middelen, die gij, onder dagteekening van 18 Januarij, ontvangen hebt, en die aan het protokol, nº. 10, gehecht zijn, zonder den minsten uitstel, noch nadere bekendmaking, zullen ten uitvoer gelegd worden.

Ontvang, Mylord! enz.

(Geteekend) ESTERHAZY.
WESSENBERG.
TALLEYRAND.
PALMERSTON.
BULOW.
LIEVEN.
MATUSCEWICZ.

Digitized by Google

Nº. 23.

NOTA *van het Belgisch staatkundig Committé, betrekkelijk het Protokol der Londensche Conferentie van den 27sten Januarij* 1831.

Brussel, 22 Februarij 1831.

De President en de Leden van het Belgisch committé van buitenlandsche zaken, hebben de eer gehad van Lord PONSOMBY, op den 21sten Februarij eene nota te ontvangen, vergezeld door de bezending van de protokollen, nº. 12 en 13, der Londensche Conferentie van den 27sten Januarij 1831, betrekkelijk de bepaling der grenzen tusschen *België* en *Holland*, de verdeeling der schuld, de handelsvoordeelen en vele andere onderwerpen.

Het committé haast zich aan Lord PONSOMBY, de protokollen en annexes, die niet door het Belgisch gouvernement kunnen aangenomen worden, terug te geven. Deze akten, door welke het doel eener geheel bemiddelende zamenkomst, die het regt niet kan bezitten, om over zwaarwigtige geschillen uitspraak te doen, waaromtrent dezelve verklaarde de oplossing te zoeken, zoude ontaarden — maakt inbreuk op de onafhan-

Digitized by Google

kelijkheid van *België*, en op de souvereiniteit van deszelfs nationaal Congres. Zij zoude wijders het grondbeginsel van *niet-tusschenkomst* geweld aandoen, om met eene, zonder twijfel onwillekeurige, maar van eene onbetwistbare duidelijkheid, blijkbare partijdigheid, over onze belangen te beschikken, die aan de tegenpartij zoude opgeofferd worden, met welke de onderscheidene geschilpunten wederzijds moeten onderzocht *(discutes)* worden, om eindelijk door een traktaat geregeld te zijn, hetwelk in den naam van het Congres, en onder deszelfs goedkeuring moet gesloten worden.

Deze grondbeginselen hebben het nationaal Congres geleid, toen het is opgekomen bij deszelfs dekreet van den eersten Februarij 1831, tegen het protokol, n°. 11, van den 20sten Januarij, hieraan verwijst hetzelve de tegenwoordige nota.

Hunne Excellentiën te *Londen*, hebben dadelijk de ware grenzen van hunne zending begrepen, dewijl de eerste §§ van het protokol, n°. 12, de wetenschap huldigen, volgens welke men de Conferentie niet anders kan beschouwen, dan als eenvoudig bemiddelend, als welwillende onderrigtingen aanbiedende; doch zonder de bedoeling aan te kondigen, om in de laatste plaats te beslissen.

Indien het vervolg van het protokol bewijst, dat de Conferentie niet is blijven voortgaan, het geschil uit dit eenig wezenlijk oogpunt te be-

Digitized by Google

schouwen, is dit daarom, dat hunne Excellentiën de Gevolmagtigden, zich opdringende, dat men, zonder hunne gedwongene tusschenkomst, nimmer de moeijelijkheden, die tusschen de Belgen en de Hollanders bestaan, zouden vereffend worden, in eene dwaling zijn vervallen.

Maar zelfs, indien deze veronderstelling eenigen grond had, hetgeen het committé van buitenlandsche zaken, op verre na niet aanneemt, zoude daaruit niet voortvloeijen, dat de zwaarwigtigste belangen van *België*, door de Conferentie moeten opgeofferd worden aan de overdrevene vorderingen van *Holland*.

Onder de te *Londen* vertegenwoordigde Mogendheden is er eene vooral, die reeds goed het punt heeft gezien, waarop de aanspraak van het gouvernement tegen deze tusschenkomst gegrond zijn; het Fransche kabinet heeft, later dan de dagteekening der protokollen, betrekkelijk de bepaling der grenzen en de verdeeling der schuld, verklaard, dat hetzelve eene toetreding tot die akten weigerde. *België* gelooft te kunnen hopen, dat het volgen van een zoo edel voorbeeld van billijkheid, niet lang zal achterblijven.

De President en de Leden, enz., hebben de eer, enz.

Digitized by Google

No. 24.

VERKLARING *van het Fransche gouvernement op het Protokol der Londensche Conferentie van den* 19*den Februarij* 1831.

Aan den Prins DE TALLEYRAND, *te Londen.*

Parijs, den 15den Maart 1831.

M. DE AMBASSADEUR!

De Koning heeft mij gelast, u deze verklaringen op het protokol van 19 Februarij toe te zenden, die u zijn opgedragen, om dezelve officiëel aan de Conferentie te *Londen* bekend te maken. Hij kan zijne toestemming tot dat protokol niet geven, zonder eenige gevolgtrekkingen terug te stellen, die zouden kunnen worden afgeleid van grondbeginselen, die hetzelve insluit. Het is des Konings bedoeling en opregte meening, om de zoo gelukkig gevestigde overeenstemming tusschen de vijf groote hoven te bewaren; de vaststelling van den vrede tusschen *Holland* en *België* te vergemakkelijken, en het evenwigt in *Europa* te bevestigen. Hij gelooft hiervan doorslaande blijken gegeven te hebben, en is tevens

Digitized by Google

van gedachten, dat de nevensgaande uitleggingen, wel verre, van den gang der Conferentie ter bekoming van wenschelijke einden, te verhinderen, integendeel dezelve op eene meer zekere en juiste weg zal geleiden.

Het gouvernement van *Frankrijk* is niet voornemens de grondbeginselen van het algemeen regt, en dat der lieden, die in het protokol van 19 Februarij zijn vermeld, te betwisten. Onder deze grondbeginselen zijn er, die de volkomene toestemming der beschaafde volken hebben verkregen, op welke de algemeene en vredelievende waardigheid van *Europa* berust, die *Frankrijk* in al derzelver uitgestrektheid erkend. Maar er zijn anderen, die vatbaar voor verschillende uitleggingen zijn, en waaromtrent men zich al te ligt zoude kunnen vergissen. Zonder in een onnoodig geschil te treden, omtrent het doel, dat men wil bereiken, bepaalt zich het Fransche gouvernement zich met te protesteren tegen het grondbeginsel, dat het regt van *interventie* met de wapenen, zoude heiligen, in de inwendige zaken van verschillende Europesche staten.

Zijne toetreding bepalende tot het protokol van 20 Januarij, heeft het Fransche gouvernement, den geest van billijkheid niet miskent, met denwelke de Conferentie de grenzen van *België* en *Holland* heeft vastgesteld. Hij heeft den regel als juist toegestemd, volgens welke het grondgebied van het koningrijk der *Neder-*

Digitized by Google

landen is verdeeld geweest. Hij erkent, dat *Holland* de grenzen moest terugnemen, die hetzelve in 1790, als republiek van vereenigde gewesten bezat. Even zoo erkent hij, dat *België* moest verkrijgen, dat gedeelte van het koningrijk der *Nederlanden*, hetwelk buiten de oude bezitting van *Holland* ligt. Eindelijk erkent hij, dat het Groot-Hertogdom *Luxemburg*, onder de souvereiniteit van het huis van *Nassau* en onder het Duitsche bondgenootschap blijft begrepen. Maar de ontgrenzing *(delimitation)* van *Holland*, *België* en *Luxemburg*, zoo als dezelve in de protokollen is uitgedrukt, bleef nog te onbepaald voor het gouvernement des Konings, om geheel de toestemming daaraan te hechtten. Het was noodig, om dezelve meer juist en volkomen te doen zijn door nadere uitleggingen. Hij stemde dadelijk toe, om te bepalen, datgene, hetwelk bij uitsluiting het Groot-Hertogdom zoude vormen. Het is het Fransche gouvernement altijd voorgekomen, dat men aan dien Groot-Hertog niet moest toekennen, al dat grondgebied, hetwelk de Koning der *Nederlanden* er heeft bijgevoegd, toen hij van hetzelve eene provincie van zijn koningrijk heeft gevormd, en daaruit Afgevaardigden in de tweede kamer der Staten-Generaal heeft geroepen, in plaats van hetzelve onder een afzonderlijk bestuur te onderwerpen, en hetzelve als eenen afgescheiden staat te regeren, zoo als de traktaten

Digitized by Google

van 1815 hem schijnen voor te schrijven. Het gouvernement van *Frankrijk* gelooft dan, dat men overeenkomstig die traktaten, het hertogdom *Bouillon*, van het Groot-Hertogdom *Luxemburg* moet afzonderen. Het schijnt ons duidelijk, dat het hertogdom *Bouillon* aan het koningrijk der *Nederlanden* is gegeven geworden, en niet aan het huis van *Nassau*, die niets anders ter vergoeding van zijne oude bezittingen van den regter *Rijn*-oever heeft bekomen, dan het oude Oostenrijksche Groot-Hertogdom *Luxemburg*. Die bezittingen kunnen dus niet aan het nieuwe Hertogdom blijven verbonden; integendeel behooren dezelve met *België* vereenigd.

Maar om eene hereeniging, overeenkomstig het vierde artikel van de annexe A, van het protokol, n°. 12, (20 Januarij,) te bewerkstelligen, op eene wijze, volgens welke aan beide staten eene juiste aangrenzing van grondgebied werd gegeven, is het onvermijdelijk, voorloopig de ruilingen te regelen.

Deze aangrenzing, waarvan de Conferentie de voordeelen en de noodzakelijkheid heeft begrepen, is ook noodig tot stand gebragt te worden, tusschen *Maastricht* en *Stephanswaerd*, en tusschen *Stephanswaerd* en de oude Hollandsche grenslijn, waar dezelve nimmer heeft bestaan. Om hiertoe te geraken, moet *België* afstand doen van gedeelten grondgebied, die hetzelve

Digitized by Google

zijn toegewezen, en daarvoor schadeloos gesteld worden, door gelijkwaardige stukken grondgebied van het oude *Holland*, of van het oude hertogdom *Luxemburg*. Bevorens men zich, omtrent deze belangrijke punten, niet verklaart of verstaan heeft, kan het Fransche gouvernement niet geheel de ontgrenzing, *(delimitation)* bij het protokol van 20 Januarij bepaald, aannemen.

Betreffende het protokol van den 27sten Januarij, hetwelk de verdeeling der schuld regelt van de *Nederlanden*, tusschen *Holland* en *België*; hierin heeft het gouvernement des Konings geen genoegzame billijke gronden in gevonden, om dezelve aan te nemen. Hij is voldaan, te zien, door het protokol van 19 Februarij, dat de Conferentie geen ander doel heeft gehad, dan voorstellingen aan de belanghebbende partijen te doen. Maar op alle wijze doet het hem leed, dat de Belgische en Hollandsche Commissarissen niet zijn toegelaten, om wederkeerig een geschil, (eigen belangen rakende, meer dan Europisch belang) naauwkeurig te onderzoeken, *(discuter)* voor welker oplossing de Conferentie minder bevoegd en minder verlicht was, dan voor de oplossing van andere geschillen. Hij ziet het met te meer leedwezen, dat de Conferentie in eene klaarblijkelijke dwaling is vervallen, voor grondslag der verdeeling, die zij heeft voorgesteld, nemende, de algemeene budgets van

Digitized by Google

het koningrijk der *Nederlanden*. Deze budgets verdeelden de staten van het koningrijk, tusschen hetgeen men de noordelijke en zuidelijke provinciën noemde. Het Groot-Hertogdom *Luxemburg* was begrepen onder de zuidelijke provinciën, en de billijkheid vorderde ten minste, dat men van het gedeelte der rekening, die ten laste van *België* gelaten was aftrok, een gedeelte, overeenkomstig aan het grondgebied, dat men van de zuidelijke provinciën aftrok, terwijl men het Groot-Hertogdom *Luxemburg* niet aan *België* toekende; maar deze aftrekking zoude nog onvoldoende geweest zijn, om de verbazende ongelijkmatigheid, die er bestaat tusschen de Hollandsche en de Belgische schuld. De regtvaardigheid schrijft dus voor, om, omtrent dit geschil, na een rijpelijk onderzoek te besluiten; en de voorzigtigheid raadt aan, om dit uit te stellen, tot dat eene erkende ontgrenzing *(delimitation)* van de beide staten, door eene onderlinge overeenkomst, is vastgesteld. Het zal dus zelfs onvermijdelijk worden, om in dit onderzoek *(discusion)* Belgische en Hollandsche Commissarissen toe te laten.

Dit zijn de beweegredenen, die het gouvernement des Konings, de wijziging van het protokol van 20 Januarij, doen verlangen, en om het protokol van 27 Januarij niet aan te nemen. Met dezelve wordt gij, Mijnheer de Ambassadeur! belast, ten einde dit aan de Conferentie

Digitized by Google

bekend te maken. Alles als volkomen toelatende, als overeenkomstig met den onden staat van bezittingen, en aan den geest der traktaten, de grondslag, volgens welke de grenzen van *Holland* en *België* zijn aangewezen door de Conferentie, kan het Fransche gouvernement de vaststelling van die grenzen niet onderteekenen, voor dat de uitgestrektheid van het Groot-Hertogdom *Luxemburg* met juistheid is bepaald. Zoo als deze staatkundige grondstellingen door geheel *Europa* gekend worden, is het niet anders te denken, dan dat de Conferentie in de middelen ter uitvoering, van het protokol van 19 Februarij 1831, kan hebben begrepen, de gewapende tusschenkomst en het gebruik van magt.

(Geteekend) HORACE SEBASTIANI.

Nº. 25.

ANTWOORD *van de Conferentie aan het gouvernement van Frankrijk, op deszelfs verklaring op het protokol van den 19den Februarij* 1831.

Londen, den 17den Maart 1831.

De Gevolmagtigden van *Oostenrijk*, *Groot-Brittannië*, *Pruissen* en *Rusland*, hebben al

hunne aandacht gevestigd gehad op de aanmerkingen, met welke het gouvernement van *Frankrijk* heeft gemeend, zijne toetreding tot het protokol van 19 Februarij, moeten doen vergezeld gaan.

Het is met eene levendige voldoening, dat zij daarin de verzekering hebben gevonden, dat de Koning der Franschen bij voortduring was bezield met den opregten wensch, om de zoo gelukkig gevestigde overeenstemming, tusschen de vijf hoven, te bewaren; de vaststelling van den vrede tusschen *België* en *Holland* te vergemakkelijken, en het evenwigt in *Europa* te bevestigen.

Zoo als de protokollen bewijzen, dat, namelijk, de Conferentie op al deze oogmerken acht heeft gegeven, kan zij zich niet anders, dan geluk wenschen, te zien, dat het eerste en enkele berigt, dat hun gedaan is geworden door het Fransche gouvernement ter oorzake van die protokollen, begint met goed te keuren, diegene, die alle andere wettigt. De Gevolmagtigden der vier hoven is het aangenaam deze daad te ontvangen, als een gelukkig voorteeken van den uitslag hunner pogingen, en dit te meer, dewijl zij overtuigd zijn, dat de twijfelingen, die het Fransche gouvernement heeft gemeend in het midden te moeten brengen, omtrent eenige gevolgtrekkingen, van de protokollen in geschil,

Digitized by Google

zonder eenige moeite kunnen worden uit den weg geruimd.

De opmerkingen van het Fransche gouvernement, gaan, in de eerste plaats, over de grondbeginselen, in het protokol van den 19den Februarij verklaard, van welke het verscheidene, zonder voorbehouding, aanneemt; het beschouwd de anderen als vatbaar voor betwisting, waaromtrent het gemakkelijk zoude zijn, zich te vergissen, en komt tegen allen grondbeginsel op, die een regt van tusschenkomst met de wapenen zoude wettigen, in de inwendige zaken van verschillende staten van *Europa*. Indien de afdeelingen van het protokol, waarop de aanmerkingen van het Fransche gouvernement zich betrekken, aangetoond waren, dan veronderstellen de Gevolmagtigden der vier hoven, dat het hun gemakkelijk zoude geweest zijn te gevoelen, dat de zin van die afdeelingen niet wel begrepen was. Geen een van de protokollen der Conferentie geeft aanleiding, om de gewapende tusschenkomst in de inwendige zaken van *België* er uit af te leiden, zelfs niet in geval van een burgeroorlog; het Fransche gouvernement beschouwde ondertusschen het als eene omstandigheid, die hem magtigde van zijne zijde eene gewapende tusschenkomst in de inwendige zaken van dat land te doen, want deze tusschenkomst heeft hij verklaard te willen ten uitvoer leggen,

Digitized by Google

in geval der verkiezing van den Hertog van *Leuchtenberg*.

De Conferentie heeft behandeld in het protokol van den 20sten Januarij, welke de grenzen moesten zijn van *Holland* en *België* na derzelver scheiding, verklarende, dat *Holland* moest hernemen deszelfs oude stelling in al derzelver uitgestrektheid, die dezelve had vóór de vereeniging met *België*. Het protokol in geschil, moest dus natuurlijk de bepaling insluiten van de vijf Mogendheden, om de volkomenheid van deszelfs grondgebied, tegen alle aanranding van de zijde van *België*, te handhaven.

Maar het zoude onmogelijk zijn staande te houden, dat diegenen, die, ten gevolge van de besluiten van het protokol in geschil, *Holland* te hulp kwamen, om zijn onschendbaarheid te handhaven tegen de Belgen, door die daad, eene gewapende tusschenkomst in de inwendige zaken van *België* zoude begaan.

Van eene andere zijde beschouwd, kan geen een staat, zich het regt aanmatigen, om zijne eigene grenzen te bepalen, en in zijne gewaande grenzen, het grondgebied van den naasten staat te begrijpen; en dan vol te houden, dat diegenen, die beletten wil, zulke overweldigingen te doen, in zijne inwendige zaken tusschen beide komt.

Het gouvérnement van *Frankrijk* heeft den geest van billijkheid en regtvaardigheid herkend,

Digitized by Google

met dewelke de Conferentie de grenzen tusschen *Holland* en *België* heeft vastgesteld. Het heeft toegestemd, dat de Koning der *Nederlanden* het volle regt heeft op de volkomenheid der oude Hollandsche Bezittingen, in al derzelver uitgestrektheid, die dezelve hadden vóór de vereeniging met *België*; en dat dit laatste moet bevatten de andere landen, die waren toegekend geworden aan het koningrijk der *Nederlanden*, bij de traktaten van 1815.

Het erkend eindelijk, dat het Groot-Hertogdom *Luxemburg*, onder de souvereiniteit van *Nassau*, moet begrepen blijven in het Duitsche bondgenootschap; dewijl op deze belangrijke artikelen de toetreding van het Fransche gouvernement tot de grondslagen der afscheiding van de twee landen, al geheel en zonder voorbehoud is.

Het merkt te regt aan, dat het vierde artikel van de annexe A, van protokol, n°. 12, melding maakt van ruilingen, die door de zorg der vijf Mogendheden zouden gedaan worden, om te beproeven of het mogelijk ware, aan *Holland* en *België* het voordeel van een aaneenhangend grondgebied te bezorgen, en dat het niet geheel kan de toestemming verleenen aan de ontgrenzing, bij het protokol van 20 Januarij bepaald, vóór dat de ruilingen geheel tot stand zijn gebragt. Maar de ruilingen doen voorloopig de regten veronderstellen van wederzijdsche bezittingen.

Digitized by Google

Holland en *België* kunnen geene ruilingen openen, bevorens de staat van bezittingen van de een en den ander zijn bepaald. Het is bij gevolg eene volstrekte noodzakelijkheid, om dadelijk de ontgrenzing (*delimitation*,) bij het protokol in geschil bepaald, (n°. 12,) te doen aannemen, en de Conferentie, evenmin als de twee belanghebbende partijen, zouden vóór de aanneming kunnen toestemmen in ruilingen, die mogelijk zouden zijn, volgens het voorgestelde doel.

Het Fransche gouvernement stemt toe, dat het Groot-Hertogdom *Luxemburg*, onder de souvereiniteit van het huis van *Nassau* moet blijven, en onder het Duitsche bondgenootschap. De inkomsten van dat Groot-Hertogdom, ofschoon in het protokol van 19 Februarij vermeld, even als vroeger in dat van den 17den November 1830, hebben niet en kunnen niet bepaald worden door de Conferentie. Dezelve heeft niet dan de bepalingen kunnen herinneren, die in dit opzigt schikkingen insluiten, tot dewelke de voornaamste Mogendheden van *Europa* en zelfs *Frankrijk* hebben deel genomen.

Ondertusschen brengt het gouvernement van *Frankrijk* twijfelingen in het midden over de betrekkingen van het hertogdom *Bouillon*, met het Groot-Hertogdom *Luxemburg* en met het koningrijk der *Nederlanden*. De betrekkingen van dit hertogdom zijn bepaald geworden door

Digitized by Google

de traktaten, met name door de akte van het Weener-Congres, maar dewijl dit geschil volstrekt de regten aangaat, van den Groot-Hertog van *Luxemburg* en van het Duitsche bondgenootschap, kan het beslissen daarover niet aan de Conferentie behooren.

In alle gevallen is dit geschil buiten het groote geschil van de scheiding van *Holland* en *België*, en vooral buiten betrekking van uitvoering in bijzonderheden.

Het laatste gedeelte der bekend gemaakte dépèche door de Gevolmagtigde van *Frankrijk*, houdt eenige opmerkingen in, gaande over een ander protokol, dan n°. 19, te weten: over dat van den 27sten Januarij, en het Fransche gouvernement vestigt zich op deze, om zijne toestemming niet aan dat protokol te geven.

De Gevolmagtigden der vier hoven, zijn overtuigd, dat deze opmerkingen niet anders, dan op eene verkeerde uitlegging rusten van den zin, in dewelke het protokol is opgesteld geworden.

Zij zullen niet aanmerken, dat de niet-toestemming tot het protokol van den 27sten Januarijk hun niet is geworden, dan door eene dépèche, den eersten Maart gedagteekend, en dat er in dien tusschen-stand van tijd, verscheidene protokollen het aanwezen bekwamen, waaraan *Frankrijk* zelfs deel nam, bij voorbeeld, dat van den 7den Februarij, hetwelk verlangd scheen te worden.

Digitized by Google

Hieruit ontstaat eene verwarring, die het gouvernement der Franschen niet kan ontgaan, en waarvan de Gevolmagtigden der vier hoven zich tevreden houden, hier de opmerking te maken. Zij kunnen zich niet onthouden te herinneren, dat het laatstgenoemde protokol, de geheele toetreding van den Koning der *Nederlanden* insluit, tot de grondslagen van afscheiding, door de protokollen der Conferentie vastgesteld.

Ondertusschen vleit de Conferentie zich, dat het haar gemakkelijk zal zijn, aan te toonen, dat de opmerkingen, door het Fransche gouvernement gedaan, over het protokol in geschil, niet van toepassing zijn op het hoofdzakelijk doel, en niet van dien aard zijn, om het krachteloos te maken.

Het Fransche gouvernement komt tegen dit protokol op, omdat het de verdeeling van de schuld, die daarin is voorgesteld, niet billijk genoeg vindt. Het gelooft, dat men, bevorens tot eene algeheele schikking te komen, de voorstellingen wederzijds had behooren te verstaan; en, in aanmerking nemende, de hoeveelheid van de verdeeling op de schaal der imposten, volgens de algemeene budgets van het koningrijk der *Nederlanden*, men gelijkelijk het Groot-Hertogdom *Luxemburg* in de verdeeling had moeten begrijpen; maar ten aanzien der schuld, even zoo als ten aanzien der grenzen, blijkt het, dat het Fransche gouvernement, geen

Digitized by Google

onderscheid genoeg gemaakt heeft tusschen de grondstellingen in de protokollen geplaatst, en de voorgestelde schikkingen aan de beide partijen met het doel, om de oplossing der moeijelijkheden te vergemakkelijken.

Het grondbeginsel in het protokol, n°. 12, ten opzigte der schuld, is het volgende geweest: « Van de vorming van het koningrijk der *Nederlanden* af aan, door middel van de vereeniging van *Holland* en *België*, werden de schulden van de beide landen, zoo als zij toen bestonden, door het traktaat van 1815, ineen gesmolten, en verklaard als nationale schuld van het vereenigd koningrijk. Het is dus noodig en regt, dat, dewijl *Holland* en *België* zich afscheidden, ieder de schuld herneemt, waarmede elk derzelve belast waren vóór hunne vereeniging, en dat deze schulden, die ter zelfder tijd met de twee landen vereenigd werden, ook even zoo gescheiden worden. Na de vereeniging heeft het vereenigd koningrijk eene opklimmende schuld gemaakt, en bij de scheiding van het vereenigd koningrijk, moet deze schuld tusschen de twee staten in eene *juiste evenredigheid* gedeeld worden; maar het protokol bepaald niet, wat deze juiste evenredigheid zijn moet, maar behoud dit geschil tot eene nadere schikking voor.

Op zoodanig eene wijze stelde de Conferentie het grondbeginsel van de verdeeling der schuld; een grondbeginsel, waarvan men de billijkheid

Digitized by Google

en regtvaardigheid niet zoude kunnen betwisten; maar na het grondbeginsel der verdeeling te hebben gesteld, geeft de Conferentie aan de overweging der beide partijen eene schikking aan den hand, door middel, waarvan *België* van *Holland* verlof zou verkrijgen, om handel te drijven op zijne koloniën: een verlof, dat hetzelve, zonder dat, zoude verliezen, ten gevolge der scheiding; en in dit opzigt heeft de Conferentie denzelfden weg voor de schuld ingeslagen, als zij genomen heeft voor de grenzen, eerst te kennen gevende, hetgeen ieder der beide partijen in het bijzonder betreft, en vervolgens, verwisselingen en schikkingen voorstellende, die van eene wederkeerige gepastheid zouden kunnen zijn.

De schikking, welke het Fransche gouvernement gelooft te moeten tegenwerpen, is, inderdaad, niets anders, dan een voorstel, gedaan, om door de belanghebbende partijen te worden overwogen. De Conferentie is, even als het Fransche gouvernement, van oordeel, dat het gedeelte der algemeene schuld, die, tot heden, op het Groot-Hertogdom *Luxemburg*, bestuurd in het gemeen met het koningrijk der *Nederlanden*, drukt, bij eene verdeeling tot deszelfs last moet komen. De Conferentie is even zoo van oordeel, dat de bijzonderheden der schikkingen, die de schuld betreffen, moeten worden geregeld door Commissarissen daartoe benoemd; en dat de bemiddeling der Mogendheden niet plaats

Digitized by Google

moet hebben, dan in het geval, waarin de belanghebbende partijen zich niet kunnen verstaan. Wijders is dien weg duidelijk aangetoond in de artikelen 7, 8 en 9, van het protokol in geschil.

De Gevolmagtigden der vier hoven, na de meestmogelijke aandacht gevestigd te hebben op de opmerkingen van het Fransche gouvernement, betrekkelijk het protokol van 27 Januarij, hebben de overtuiging verkregen, dat zij aan de grondbeginselen, die daarin gesteld zijn, geen den minsten inbreuk doen, en dat dezelve geen enkel genoeg afdoend bewijs insluiten, om het Fransche gouvernement aanleiding te geven, zich in dit geschil van de andere hoven af te zonderen, met dewelke hij, tot heden, in zoo eene volmaakte overeenstemming gehandeld heeft.

In het laatste gedeelte van het door den Franschen Gevolmagtigden bekend gemaakt berigt wordt gezegd, dat het Fransche gouvernement gezien, dat deze staatkundige grondbeginselen in geheel *Europa* bekend zijn, ten aanzien der middelen van uitvoering in het protokol, nº. 19, vervat, niet anders zou kunnen denken, dan dat de Conferentie de gewapende tusschenkomst en het gebruik der magt kon begrepen hebben.

De Conferentie heeft niet anders in derzelver protokollen het gebruik der magt, van de zijde der vijf Mogendheden, aangenomen, dan, om de vijandelijkheden te doen ophouden, en om de

Digitized by Google

hervatting te beletten en het Fransche gouvernement heeft zich aangeboden, om door zijne zeemagt, tot vervulling van dit oogmerk mede te werken.

Volgens de grondbeginselen, die de hoven, waarvan de Gevolmagtigden zich in Conferentie te *Londen* vereenigd bevinden, onveranderlijk hebben geleid, zoowel in hnnne staatkundige bijzonderheden, als op den algemeenen weg, die zij betreden hebben, zouden zij, zonder twijfel, gelooven in hunnen pligt te falen, en hunne waardigheid, even als het algemeen belang van *Europa* te kort doen, indien zij zich niet met al hunne magt verzetteden tegen alle overweldiging van den kant van *België*, op het Hollandsch grondgebied; en de Gevolmagtigden der vijf hoven zijn overtuigd, dat, indien *België* eenen vijandelijken inval of veroveringen op hetzelve beproefde, het Fransche gouvernement, even zoo als zij, zoude oordeelen, dat bij zoodanig eenen staat van zaken, de vijf Mogendheden geroepen zouden zijn, om aan *Holland* al de noodige hulp te verleenen, om deszelfs onafhankelijkheid te handhaven, en de onschendbaarheid van deszelfs grondgebied te verweren.

De Gevolmagtigden der vier hoven vleijen zich, *Frankrijk* te beschouwen, als geroepen, om nuttiglijk hunne pogingen bij te staan, ten einde den vrede tusschen *Holland* en *België* te

Digitized by Google

herstellen, op die grondbeginselen, die *Frankrijk* zelf verklaard regtvaardig en billijk te zijn.

(Geteekend) ESTERHAZY.
WESSENBERG.
PALMERSTON.
BULOW.
LIEVEN.

No. 26.

NOTA *van den Nederlandschen Gevolmagtigden aan Lord* PALMERSTON, *betrekkelijk de bekendmaking van den Belgischen Regent* SURLET DE CHOKIER, *aan de bewoners van het Groot-Hertogdom Luxemburg.*

Londen, 23 Maart 1831.

Ik heb niet gelooft eene groote waarde te moeten hechtten aan de redevoeringen, van wege het Belgische gouvernement, in eene der laatste zittingen van het zoogenaamde nationale Congres, gehouden, en aan de dreigingen, waarbij bijna al deszelfs redevoeringen eene aanstaande hervatting van vijandelijkheden tegen *Holland* inhoud. Maar de afkondiging, die door den

Digitized by Google

Regent SURLET DE CHOKIER, aan de bewoners van het Groot-Hertogdom *Luxemburg* gedaan is, laat geene eene twijfeling meer over, omtrent de wezenlijkheid der overweldigings-ontwerpen, die men te *Brussel* gevormd heeft; en men moet zich van den eenen dag tot den anderen wachten, om van dezelve de uitvoering te zien; dewijl dat gonvernement, uit dezelfde omstandigheden en beraadslagingen, die hetzelve hebben aangemoedigd, om zich in openbare tegenkanting te stellen met de vijf hoven, onderteekenaars der Londensche protokollen, de noodige stoutheid zal putten, om gewelddadigheden voort te brengen.

Ten gevolge hiervan, is mij voorgeschreven geworden, om aan de Conferentie te herinneren, en de grondslagen, door haar bepaald, van de scheiding van *Holland* en *België*, en meer bijzonder de §, waarmede het protokol van 19 Februarij 1831 eindigd, en de verklaring inhoud:

« Dat, vermits Z. M. de Koning der *Nederlanden*, zonder eenig voorbehoud is toegetreden tot de schikkingen, betrekkelijk de scheiding van *Holland* en *België*, elke onderneming der Belgische Gezagvoerders tegen het grondgebied, hetwelk hij het protokol van 20 Januarij is verklaard Hollandsch te zijn, beschouwd zoude worden als eene hervatting van den strijd, aan welke de Mogendheden besloten hebben een einde te maken."

Digitized by Google

Vroeger en van den 10den December 1830, (datum van protokol n°. 5,) had de Conferentie vastgesteld, dat de staking der vijandelijkheden moest worden beschouwd, als onder de onmiddellijke waarborg der vijf Mogendheden geplaatst. En zoo als het openlijk aangekondigd is, dat het geval, hetwelk men heeft willen voorkomen, op het punt is, zich te verwezenlijken, weifelt de Koning, mijn Meester, niet aan te vragen, dat de Gevolmagtigden der vijf hoven, van nu af aan bedacht zijn op de middelen, om hem hulpbenden te verschaffen, die op het tijdstip, dat het Hollandsch grondgebied aangerand zal zijn door de Belgen, beschikbaar zijn, en aan die, welke onafhankelijk van de algemeene maatregelen, hunne Excellentiën reeds hebben genomen, of niet zullen nalaten te nemen, om de geheele en volstrekte vervulling der bepalingen te verzekeren der annexe A, van het protokol n°. 12.

Ik beroep mij op uwe tusschenkomst, Mylord! opdat deze vraag en de stukken, die dezelve regtvaardigen, ter kennis van de Conferentie komen, en u gelijktijdig verzoekende, om mij de besluiten, tot welke zij aanleiding heeft gegeven, te doen weten, heb ik de eer, enz.

(Geteekend) R. FALCK.

Digitized by Google

N°. 27.

NOTA *van de Nederlandsche Gevolmagtigden, betrekkelijk den brief van den Belgischen Minister* LEBEAU, *aan den Nederlandschen Minister van Buitenlandsche Zaken* VERSTOLK VAN SOELEN.

Londen, 21 Mei 1831.

De ondergeteekenden Gevolmagtigden van zijnen Majesteit den Koning der *Nederlanden*, zijn gelast, de aandacht van de Gevolmagtigden der vijf hoven te vestigen op de nota, door den Heer LEBEAU aan den Minister van buitenlandsche zaken van hunnen Souverein gezonden, en welke eene aanstaande hervatting van vijandelijkheden inhoud.

Dit stuk den 13den dezer maand te *'s Hage* aangekomen, is officiëel in de Brusselsche dagbladen geplaatst. De enkele daad der zoo voorbarige bekendmaking bewijst, welke de gevoelens zijn van hen, waaruit het stuk is voortgekomen. Hetzelve stemt wijders volmaakt overeen met dat, waarin de Regent heeft belooft, ten spijt van de protokollen, eene omwenteling tot stand te brengen, die, ten spijt der traktaten, begonnen was. Men bewaart hierin een

Digitized by Google

verachtelijk stilzwijgen, omtrent al hetgeen is bepaald, of voorgesteld geworden, door M. M. de Gevolmagtigden, te *Londen* vereenigd, in het belang van den vrede. Men houdt zich onwetend van, of miskent de voorwaarden, door de vijf hoven aan de toekomstige onafhankelijkheid van *België* verbonden, en men spreekt daarin van dadelijke onderhandelingen tusschen de twee belanghebbende partijen, even alsof de grondslagen van afscheiding nimmer hadden bestaan. Het is overtollig er bij te voegen, dat de Koning geen enkel gevolg van deze nota gegeven heeft, dewijl zijne Majesteit zich houdt aan zijne akte van toetreding, aan de annexe A, van het protokol, nº. 12, en aan de wederkeerige verbindtenissen, die daaromtrent bepaald zijn tusschen Hoogstdenzelven en de vijf hoven, betrekkelijk de opgenoemde grondslagen.

Maar sedert deze aanneming door de Conferentie, met eene zoo zeer geuitte voldoening is verkregen, zijn er drie maanden vervlogen, zonder dat er eene nadere bepaling voor eene eindelijke of algeheele schikking is bijgevoegd. Bijzonder voor *Holland* nadeelige uitstellen, zijn elkander gedurig opgevolgd, en de Koning kennis nemende van het protokol, nº. 23, heeft met een levendig verdriet moeten zien, dat er op nieuw een uitstel voor de Gezagvoerders is bepaald, zoodat het gouvernement van *Brussel*, tot den eersten Junij tijd zal hebben te besluiten, of

Digitized by Google

trent voorslagen, die hun, sedert lang, bekend zijn. Na alles, wat gebeurd is, kan hunne weigering niet anders, dan eene te waarschijnlijke zaak zijn, dan dat de ondergeteekenden zich lang zouden ophouden bij opmerkingen, die hun aanleiding zoude geven te doen, hetgeen bij het protokol, n°. 23, is bepaald, in de veronderstelling van de aanneming, door het Belgische gouvernement. Het is niet alleen op goede ambtsbezigheden, *(bons offices,)* dat de Koning is bevoegd te rekenen, om de aangrenzing van het Hollandsch grondgebied te verwerven. Deze aangrenzing is, volgens het vierde artikel van de annexe A bepaald, door de zorg der vijf hoven bewerkstelligd te worden, en wat niet minder van belang is, is, dat de Koning niet zal kunnen toestemmen, in de ontruiming van militaire punten, die zijne troepen in *België* bezetten, vóór dat de voorwaarden der scheiding, die gezamenlijk aangenomen werden, geregeld en ten uitvoer gelegd zijn.

In de andere veronderstelling, dat is te zeggen, voor het geval, dat het Belgisch gouvernement, de grondslagen van scheiding niet aannam, dreigt het protokol hetzelve, wel is waar, met eene volstrekte inbreuk op alle betrekkingen, maar alle krachtdadige maatregelen zijn tot nadere overwegingen verschoven, en bevinden zich alzoo in eene onbepaalde en meer of min

Digitized by Google

verwijderde toekomst. Op dit punt vooral zijn de ondergeteekenden voorgeschreven, om aan de Conferentie de dringendste tegenspraak *(reclamation)* te doen. De Koning, zonder uitstel toetredende tot de schikkingen, die aan het algemeen belang verbonden waren, heeft hierdoor gelooft aan zijne getrouwe onderdanen het voordeel van eene juiste en spoedige oplossing der moeijelijkheden, die zoo zwaarwigtig en verontrustend zijn, te verzekeren. Hoe meer de opofferingen, die hun zijn opgelegd voor de handhaving van hunne onafhankelijkheid en zekerheid, groot en uitgebreid zijn, des te meer verlangt hij het tijdstip te bespoedigen, waarin het hun vergund zal zijn aan dezelve perk te stellen. De Koning heeft op deze daad gerekend, en maakt merkelijk nog staat op de onmiddellijke en krachtdadige tusschenkomst der vijf hoven, dewelke M. M. de Gevolmagtigden der vijf hoven, ongetwijfelt zullen beschouwen als een regt, door zijne Majesteit door de opgemelde toetreding verworven. Hoogstdezelve hoopt dus, dat zij zich zonder verwijl zullen bezig houden, met de middelen, die hoe ongelukkig, onvermijdelijk schijnen te zijn geworden, om de onredelijke hardnekkigheid der Belgen te doen ophouden; doch in allen geval, verklaart de Koning, dewijl het hem onmogelijk is, om zijne staten aan eene onbepaalde verlenging van den voor-

Digitized by Google

loopigen staat te onderwerpen, in welke *Holland* zich sedert langen tijd tegenover *België* bevindt, dat hij zich van den eersten Junij af aan, zich geheel vrij zal rekenen, het zij om mede te werken met de door de Mogendheden aan te nemen middelen, om eindelijk, de scheiding, volgens de annexe A, van het protokol, n°. 12, te verwezenlijken, of voor eigen rekening te handelen, zoodanig als het hem toeschijnen zal, de omstandigheden dit te vorderen, doch met het eenige en enkele doel, om tot den staat van zaken te geraken, die de akte van scheiding als juist en behoorlijk heeft erkend.

(Geteekend) R. FALCK.

H. VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELD.

No. 28.

NOTA *van de Nederlandsche Gevolmagtigden, betrekkelijk het schenden van het Hollandsche grondgebied door de Belgen, en derzelver vijandelijke aanranding der Hollandsche vaartuigen op de Schelde.*

Londen, 21 Mei 1831.

De menigvuldige herhaling van vijandige daden van verschillenden aard, door de Belgische

Digitized by Google

troepen te *Antwerpen*, den 19den April, den 7den en 10den Mei, zoowel tegen sloepen van de koninklijke marine als tegen andere vreedzame oorlogsvaartuigen op *de Schelde*, heeft den Generaal CHASSÉ, Bevelhebber van het kasteel, doen verpligten, om den 11den dezer maand te doen aankondigen, dat hij tot wedervergelding zoude genoodzaakt worden. Hij heeft, bij gevolg, aan den Bevelhebber van de Belgische troepen, doen verklaren, dat, indien er aan de vaart van de vaartuigen der marine of aan die van den koophandel op *de Schelde*, hindernis werd toegebragt, of indien er op dezelven nog door de Belgische posten vuur werd gegeven, op de eene of andere zijde van den oever, hij het uitvaren en inkomen van vaartuigen aan den mond der rivier zoude beletten, met bevel, om diegenen terug te drijven, die zich van den oever niet verwijderden of niet onmiddellijk gehoorzaamden aan den last, om terug te keeren; altijd niet de magt te gebruiken, dan na alvorens, dezelve vóóraf verwittigd te hebben.

Den 12den dezer maand, zijn op nieuw geweerschoten gedaan van het fort *de Noord*, op eene varende schuit op *de Schelde*, onder de Hollandsche vlag. De aangekondigde wedervergelding *(represaille)* werd ten uitvoer gelegd, en eenige vaartuigen van *de Schelde* afkomende boven *Antwerpen*, hebben de aankondiging bekomen, om dadelijk terug te keeren. Hiervan

Digitized by Google

was eene aanvrage tot intrekking, door de Belgische Gezagvoerders bij den Generaal CHASSÉ, het gevolg; deze heeft zijne verklaring vernieuwd, dat hij alzoo handelde, om juiste wedervergelding te gebruiken, en dat, van het tijdstip af, dat de vijandelijkheden van de zijde der Belgen ophield, deze maatregelen desgelijks zouden ophouden. Hij heeft er bijgevoegd, dat voor het oogenblik zijn voornemen, betrekkelijk de vaart op de *Beneden-Schelde*, niet was, om den beperkenden maatregel uit te strekken; en dat de vaart, voor de naar zee bestemde vaartuigen, vrij was.

De ondergeteekende Gevolmagtigden van Z. M. den Koning der *Nederlanden*, hebben den last ontvangen, om deze daden ter kennis van de Heeren Gevolmagtigden der vijf hoven, ter Conferentie te *Londen*, te brengen; de nota van den 8sten Mei herinnerende, en de omstandigheid meldende, dat de Generaal CHASSÉ, de uitvoering van deze maatregelen niet heeft doen gebruiken, dan nadat hij hiertoe gedwongen werd, door verscheidene openbare vijandelijke daden, er bijvoegende, dat, zoodra hij de verzekering had bekomen, dat de onregtmatige uitdadigingen van de zijde der Belgen, geene plaats meer hadden, de door hem genomene maatregelen zouden ophouden in werking te zijn. Het is ongelukkig te voorzien, dat hij, om de stel-

Digitized by Google

ling, waarin hij zich op het kasteel te *Antwerpen* bevindt te handhaven, in het geval zal komen, om de voorbehoedende en gestrenge maatregelen te vernieuwen en versterken; want elken dag spreken de Belgische Gezagvoerders meer openbaar van de hervatting der vijandelijkheden, hoewel hun bekend is, dat hunne geheele staking daarvan, onder de onmiddellijke waarborg der Mogendheden is geplaatst, (protokol n°. 9,) en dat, bij gevolg, door de toetreding des Konings tot de akte van scheiding, elke enderneming tegen het Hollandsch verklaarde grondgebied, zal worden beschouwd als eene hervatting van den strijd, aan denwelken de vijf Mogendheden hebben besloten, een einde te maken, (protokol n°. 19.)

(Geteekend) R. FALCK.
H. VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELD.

Digitized by Google

N°. 29.

NOTA *van de Nederlandsche Gevolmagtigden aan de Conferentie, betrekkelijk het maken van werken van aanval door de Belgen te Antwerpen.*

Londen, 26 Mei 1831.

De bezetting van den bril, *(Lunette,) St. Laurent*, door de troepen van den Luitenant-Generaal Baron CHASSÉ was, volgens regt, zoo als de overeenkomst *(capitulation)* van den 2den November dit bepaald, en zoo als de Heeren WHITE en de Generaal BEILLARD, zelf erkend hebben; in overeenstemming met den brief van M. ABERCROMBY, die Lord PONSOMBY aan de Gevolmagtigden van Z. M. den Koning der *Nederlanden*, de eer heeft gedaan, bekend te maken; hieruit volgde, dat, door de tusschenkomst der twee opgenoemde Commissarissen met den Generaal CHASSÉ, overeengekomen zijnde, om voorloopig de werken aan den bril *St. Laurent*, te staken, en de troepen daaruit doen terugtrekken, de voorwaarde door hem aan deze bevredigende maatregel verbonden, te weten, dat de Belgen hunne werken van aanval op dit

Digitized by Google

punt zouden staken, naauwkeurig moest in acht genomen worden. Het tegendeel heeft plaats gehad: de Belgen hebben des nachts voortgegaan, beveiligd door de oneffenheid van het terrein, met hunne middelen van aanval te vermeerderen, in weêrwil van de herhaalde terugtrekking der middelen door den Hollandschen Generaal. Die tusschenkomst van de Engelsche en Fransche Commissarissen heeft bijgevolg een ongetwijfelt geheel met de edelmoedige beginselen in strijd zijnde uitslag gehad, en de Gevolmagtigden des Konings hebben de eer, nopens dit onderwerp, aan de Conferentie hunne dringendste wederspraak *(reclamation)* te doen, terwijl zij doen opmerken, hoe veel de Hollandsche Gezaghebbers, bij gebreke van een algeheel herstel hiervan, zich zouden beklagen, door voortaan de tusschenkomst te verwerpen, omtrent welke de omstandigheden niet geheel en al onpartijdig zouden zijn.

(Geteekend) R. FALCK.
H. VAN ZUYLEN VAN NIJEVELD.

Digitized by Google

Nº. 30.

NOTA *van de Nederlandsche Gevolmagtigden aan de Conferentie vóór het vervaardigen der achttien artikelen, strekkende als vredes-preliminairen voor Holland en België.*

Londen, 22 Junij 1831.

Sedert dat de ondergeteekenden, Gevolmagtigden van Z. M. den Koning der *Nederlanden*, officiëel zijn berigt geworden, dat de Conferentie zich bezig hield met middelen, die dienstig waren, om de verbindtenissen, aangegaan door de Mogendheden jegens Z. M., ten uitvoer te leggen, is er langen tijd genoeg verloopen, om na deze middelen onderzoek te doen, zonder dat het noodig is hunne poging hierin te regtvaardigen.

Zij zouden moeten vreezen voor nieuwe uitstellen, ten gevolge van onderhandelingen, die plaats zouden kunnen gegeven worden, door de aankomst van een zeker getal Belgen te *Londen*, die van wege het Brusselsche congres afgevaardigd zijn, ter oorzake van de door deze vergadering gedane benoeming van een' Souverein

Digitized by Google

voor *België;* maar zij stellen zich gerust door de gedachten, dat het aanbod van zoodanige souvereiniteit, even zoo zeer als de weigering van den uitverkorenen Prins of zijne aanneming, hetzij volkomen en eenvoudig, hetzij voorwaardelijk, alle tot zaken behooren, die geheel buiten de protokollen zijn, welke zich hebben bepaald met het ontwerpen der voorwaarden, aan welke de erkenning van den Souverein verbonden is. Even zeker zoo vreemd ook zijn aan den Koning de schikkingen, die alleen de Belgen met een' derden betreffen, maar zelfs dan ook, wanneer alle andere voorwaarden, die de Conferentie heeft gewild, geheel waren vervuld, zoude de persoon, die de souvereiniteit van *België* aannam, zonder vóóraf de akte van scheiding onderteekend te hebben, zich alleen daardoor in eene vijandige houding tegen den Koning plaatsen, en zou moeten beschouwd worden als zijnen vijand. Het is aan de stipte verwezenlijking van deze akte, dat, sedert vier maanden, al de wenschen van *Holland* en deszelfs gouvernement hangen; en de Koning vastelijk besloten hebbende niets van zijne regten af te staan, die hij zich door zijne toetreding verzekerd heeft, moet blijven volharden in zijn reeds bij de Conferentie bekend voorbehoud, betrekkelijk de medewerking met de middelen, die de Conferentie als geschikt oordeelt aan te wenden. Het is zoo, toen dezelve door de vertegenwoordigers van

Digitized by Google

de vijf hoven te *'s Gravenhage*, den wensch heeft doen uitdrukken, dat Z. M., voor het oogenblik van dat voorbehoud mogt afzien, is de Minister van buitenlandsche zaken belast geweest, hun een voldoend antwoord te geven. Maar er is uitdrukkelijk bijgevoegd aan de ondergeteekenden, om te verklaren, dat men alzoo antwoordende, van de veronderstelling uitging, dat de Conferentie zelve niet zoude vertragen, het besluit te nemen, om middelen aan te wenden, ten einde de annexe van het protokol, n°. 12, ten uitvoer te leggen. Indien deze veronderstelling, de eenig mogelijke, na zoo vele duidelijke en stellige verbindtenissen, intusschen gelogenstraft werd, zoude er voor den Koning geene andere keus overblijven, dan de toevlugt tot zijne eigene middelen te nemen, en de toegevendheden doen ophouden, die niet meer overeen zouden kunnen komen, met de in- en uitwendige zekerheid van den staat, noch met de belangen van zijne getrouwe onderdanen, die reeds zoo zeer onderdrukt, en waardoor de volstrekste ondergang de slotsom der verlenging van den tegenwoordigen crisis zijn zouden.

Altijd zijn de ondergeteekenden geneigd te gelooven, dat hunne vurige aandrang niet vruchteloos bij de Gevolmagtigden der vijf hoven zal gedaan zijn, en dat zij weldra aan hun gouvernement de middelen zullen kunnen aantoonen, die hunne Ex-

Digitized by Google

cellentiën overeengekomen zijn, om volkomen en geheel gevolg te geven aan de bepalingen, van de akte van scheiding, die de Conferentie is voorgekomen, om dezelve als juist en betamelijk te wettigen.

In deze hoop, zoo geheel overeenstemmend met den wensch der vijf Mogendheden, om den algemeenen vrede te handhaven, hebben zij de eer, om hunne Excellentiën, de verzekering hunner hoogachting te hernieuwen.

(Geteekend) FALCK.

H. VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELD.

Digitized by Google

VERBETERINGEN.

STAATSSTUKKEN.

Bl. 9, *staat:* twee dagen, *lees:* tien dagen.
— 78, *staat:* 18 Januarij, *lees:* 18 Februarij.
— 99, *stoat:* 14 April, *lees:* 17 April.
— 119, *staat:* 24 Mei, *lees:* 21 Mei.

NOTA'S.

Bl. 38, regel 3, van onderen, *staat:* alzoo zoude van de goede gelegenheid eene grooter schande zoude ontstaan, en men zich blootstellen, en door toelating van koopvaarders, enz., *lees:* alzoo zoude, door de goede gelegenheid, eene grootere ontstaan en men zich blootstellen, door de toelating van koopvaarders, enz.
— 56, *staat* in het opschrift der nota n°. 17: bij het protokol van 18 Januarij 1830, *lees:* na het protokol van 9 Januarij 1831.
— 56, *staat: Londen*, 18 Januarij 1830, *lees: Londen*, 18 Januarij 1831.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google